

The Project Gutenberg eBook of Dorian Grayn muotokuva, by Oscar Wilde

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Dorian Grayn muotokuva

Author: Oscar Wilde

Translator: Helmi Krohn

Release date: December 7, 2014 [EBook #47574]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK DORIAN GRAYN MUOTOKUVA ***

Produced by Juha Kiuru

DORIAN GRAYN MUOTOKUVA

Kirj.

Oscar Wilde

Englannin kielestä suomensi Helmi Setälä

WSOY, Porvoo, 1906.

Malmström'in kirjapaino, Kuopio.

ESIPUHE.

Taiteilija on kauniin luoja.

Taiteen ilmaisaattaminen ja taiteilijan salaaminen — se on taiteen tarkoitusperä.

Arvostelija on se, joka kykenee siirtämään sen vaikutuksen, minkä kaunis häneen tekee, toiseen tyyliin ja toiseen aineeseen.

Sekä korkein että alhaisin arvostelun muoto on tavallaan itsebiografiaa.

Se, joka huomaa vain ruman tarkoituksen kauniissa, on turmeltunut olematta viehättävä. Se on vika.

Se, joka huomaa kauniin tarkoituksen kauniissa, on sivistynyt. Hänestä on toivoa.

Ne ovat valitut, joille kaunis merkitsee vain kauneutta.

Siveellisiä tai siveettömiä kirjoja ei ole olemassa. Kirjat ovat joko hyvin tai huonosti kirjoitettuja. Siinä kaikki.

Yhdeksänentoista vuosisadan vastenmielisyys realismia kohtaan on Calibanin raivoa tämän nähdessä omat kasvonsa kuvastimessa.

Yhdeksänentoista vuosisadan vastenmielisyys romantiikkaa kohtaan on Calibanin raivoa, kun tämä ei kohtaa omaa kuvasintaan peilin pinnassa.

Ihmisen moraalinen elämä muodostaa osan taiteilijan aihetta, mutta taiteen moraalit on siinä, että täysin hallitsee epätäydellistä välikappaletta.

Ei kukaan taiteilija tahdo näyttää mitään toteen. Totuuttakin voi näyttää toteen.

Taiteilijalla ei ole eetillisiä sympatioja. Taiteilijan eetillinen sympatia on anteeksiantamatonta tyylin manerimaisuutta.

Taiteilija ei ole koskaan sairaaloinen. Taiteilija voi ilmaista kaikkea.

Ajatus ja kieli ovat taiteilijan taiteen työkaluja.

Pahe ja hyve ovat taiteilijalle taiteen ainesta.

Muodon kannalta on säveltaide kaikkien taiteiden tyyppinä. Tunteen kannalta on näyttelijän taide tyyppinä.

Kaikki taide on samalla pintaa ja symbolia.

Se, joka tunkeutuu pinnan alle, tekee sen omalla uhallaan.

Se, joka yrittää symbolia selittää, tekee sen omalla uhallaan.

Todellisuudessa taide kuvastaakin katselijaa eikä elämää.

Erilaiset mielipiteet taideteoksesta osoittavat, että teos on uusi, monipuolinen ja elävä.

Jos arvostelut käyvät eri suuntiin, niin taiteilija on sopusoinnussa itsensä kanssa.

Me voimme antaa anteeksi ihmiselle, joka on keksinyt jonkun hyödyllisen esineen, niin kauan kuin hän ei itse sitä ihaile. Ainoa puolustus hyödyttömän esineen luomiselle on se, että itse ihailee sitä rajattomasti.

Kaikki taide on aivan hyödyttöntä.

Oscar Wilde.

LUKU I.

Atelieri oli täynnä ruusujen tuoksua, ja kun keveä kesätuuli suhahti puutarhan puissa, niin tunkeutui huumaava sireenien haju tai punakukkaisen orjantappuran vieno tuoksu avonaisen oven kautta sisään huoneeseen.

Persialaisen sohvansa nurkkauksesta, missä tapansa oli loikoilla ja poltella paperossi toisensa jälkeen,

lordi Henry Wotton saattoi vilahdukselta nähdä hunajalta tuoksuvan ja hunajanvärisen kultavihmapensaana, jonka taipuvat oksat vaivoin jaksoivat kantaa kullanhohteista taakkaansa. Sillointällöin lentävien lintujen aaveentapaiset varjot kuvastuivat leveitten ikkunoiden silkkiuutimille, loihkien hetkeksi esiin japanilaisen sävyn, ja johtaen hänen ajatuksensa noihin Tokion kalpeakasvoisiin taiteilijoihin, jotka liikkumattoman taiteen välityksellä koettavat saada esille liikkeen ja elon vaikutuksen. Mehiläiset, piileskellessään pitkässä, niittämättömässä heinässä tai kierrellessään keltaisten, pölyisten kuusamakukkien ympärillä, tekivät yksitoikkoisella surinallaan hiljaisuuden vieläkin painostavammaksi. Ja hillitty humina Lontoosta kuului ikäänkuin kaukaisten urkujen alimmalta säveleltä.

Keskellä huonetta staflialla oli muotokuva, joka esitti tavattoman kaunista nuorta miestä koko koossa, ja kuvan edessä, jonkun matkaa siitä, istui taiteilija itse, Basil Hallward, jonka äkillinen katoaminen muutamia vuosia sitten herätti yleistä hämmästyä ja antoi aiheita ihmeellisiin arveluihin.

Kun taiteilija katseli tuota miellyttävää ja komeaa kuvaa, jota hänen taiteensa niin nerokkaasti kuvasi, niin tyytyväinen hymyily valaisi hetkeksi hänen kasvojansa. Mutta äkkiä hän hypähti ylös ja suljettuaan silmänsä painoi sormensa silmäluomiaan vasten, ikäänkuin yrittäen pidättää ihmeellistä unta, josta hän pelkäsi voivansa herätä.

"Tuo on sinun paras teoksesi, Basil, parasta mitä koskaan olet maalannut", sanoi lordi Henry vitkalleen. "Sinun pitää lähettää se Grosvenor-näyttelyyn ensi vuonna. Akademan näyttely on liian suuri ja keho. Joka kerta siellä käydessäni on siellä ollut niin paljon ihmisiä, etten ole voinut nähdä kuvia, ja se oli inhottavaa, tai niin paljon kuvia, etten ole voinut nähdä ihmisiä, mikä on vieläkin pahempi. Grosvenor on todellakin ainoa sopiva paikka."

"En luullakseni pane sitä yhtään näytteille", hän vastasi, ja heitti päätään taaksepäin omituisella tavalla, jolle jo Oxfordissa hänen ystävänsä olivat nauraneet. "Ei, en minä huoli panna sitä näytteille."

Lordi Henry kohotti kulmakarvojaan ja katsoi häneen ihmeissään hienojen, sinertävien savurenkaiden läpi, jotka kohosivat kummallisissa kiemuroissa hänen väkevistä opiumipaperossistaan. "Etkö panisi sitä laisinkaan näytteille? Mutta, rakas ystävä, minkä vuoksi? Onko sinulla minkäänlaista syytä siihen? Olettepa te maalarit ihmeellisiä otuksia! Te teette vaikka mitä saavuttaaksenne mainetta, ja niin pian kuin olette sen saavuttanut, niin te näytätte haluavan heittää sen luotanne. Siinä te teette hyvin tyhmästi. Sillä jos kohta on paha jos meistä puhutaan, niin vielä paljoa pahempi, jollei kukaan meistä puhu. Tällainen muotokuva kohottaisi sinut Englannissa yläpuolelle kaikkia muita nuoria miehiä ja saattaisi vanhat kadehtimaan sinua, jos vanhoilla ihmisillä yleensä voi olla minkäänlaisia tunteita."

"Minä tiedän että naurat minulle", vastasi toinen, "mutta en todellakaan voi asettaa sitä näytteille. Olen pannut tuohon tauluun liiaksi omaa itseäni."

Lordi Henry ojentautui pitkäkseen sohvalle ja nauroi.

"Niin, tiesinhän että nauraisit; mutta se on sittenkin aivan totta."

"Liiaksi omaa itseäsi! Totta tosiaan, Basil, en tiennyt että olisit niin turhamainen. Sitä paitsi en ymmärrä mitä yhtäläisyyttä voisi olla sinun karkeapiirteisten kasvojesi ja pikimustan tukkasi ja tuon nuoren Adoniksen välillä, joka näyttää ikäänkuin norsunluusta ja ruusunlehdistä tehdyttä. Ei, rakas Basil, tuo tuossa on Narcissus ja sinä — no niin, sinun kasvoissasi tietysti on nerokas ilme ja niin pois päin. Mutta kauneus, todellinen kauneus — se loppuu siinä, missä nerokas ilme alkaa. Nerokkaisuus on itsessään jonkunlaista liioittelua ja se rikkoo aina sopusoinnun kasvoissa. Heti kun ihminen rupeaa ajattelemaan, ovat hänen kasvonsa yksinomaan nenää, tai yksinomaan otsaa tai jotain muuta hirveää. Tarkastappa vain miehiä, jotka jollakin oppialalla ovat saavuttaneet menestystä. Kuinka kerrassaan hirvittäviä he ovat. Kirkon miehet tietysti ovat poikkeuksia. Sillä kirkon piirissä ei ajatella. Kahdeksankymmenvuotias piispa toistaa sanasta sanaan samaa, kuin mitä hänelle kahdeksantoista vanhana opetettiin, ja luonnollisena seurauksena on se, että hän säilyttää miellyttävän ulkomuotonsa. Sinun salaperäinen ystäväsi, jonka nimeä et ole koskaan minulle maininnut, mutta jonka muotokuva on minut suorastaan lumonnut, ei koskaan ajattele. Minä olen siitä aivan varma. Hän on aivoton, kaunis olento, jonka pitäisi aina talvisin olla täällä meidän katseltavanamme, jolloin meillä ei ole kukkasia, ja aina kesäisin, jotta meillä olisi jotain, jolla nerokkuuttamme jäähdyttäisimme. Älä huoli imarrella itseäsi, Basil. Et ole laisinkaan hänen näköisensä."

"Sinä et ymmärrä minua, Harry", vastasi taiteilija. "Tietystikään en ole hänen näköisensä. Tiedän sen vallan hyvin. Olisipa se surkeata jos olisin hänen näköisensä. Sinä kohautat olkapäitäsä? Minä puhun täyttä totta. Kaikkia ruumiillisia ja henkisiä etuja vainoo kova kohtalo, sellainen kova onni, joka kautta historian näyttää seuraavan kuninkaiden hapuilevia askelia. Ei ole hyvä erota liiaksi muista ihmisistä. Rumilla ja typerillä on paras olo tässä maailmassa. He voivat istua rauhassa ja katsella maailman menoa. Jos voitto onkin heille vierasta, niin säästyypä heiltä myös masennuksen tuska. He elävät

niinkuin kaikkien tulisi elää, häiritsemättömässä rauhassa, väliäpitämättöminä ja huolettomina. He eivät tuota turmiota muille, eivätkä itse turmellu. Sinä, Harry, saat kärsiä rikkautesi ja asemasi vuoksi, minä kykyne ja taiteeni vuoksi — minkä arvoisia ne sitte lienevätkin — Dorian Gray kauneutensa vuoksi — kaikki me saamme kärsiä siitä, minkä jumalat meille ovat antaneet, hirveästi kärsiä."

"Dorian Gray? Sekö on hänen nimensä?" kysyi lordi Henry, astuen atelieren poikki Basil Hallwardia kohti.

"Se on hänen nimensä. Minun tarkoitukseni ei ollut ilmaista sitä sinulle."

"Mutta minkä vuoksi?"

"Ah, en minä voi sitä selittää. Kun olen oikein kiintynyt johonkin ihmiseen, niin en koskaan mainitse hänen nimeänsä kellekään. Siten ikäänkuin luovuttaisin osan hänestä muille. Minä olen oppinut rakastamaan salaperäisyyttä. Sen kautta vain minun luullakseni nykyaikainen elämä voi tuntua meistä mystilliseltä ja ihmeelliseltä. Jokapäiväisinkin asia voi olla hurmaava, jos sitä vain pitää salassa. Kun minä lähden kaupungista, niin en koskaan kerro kellekään, minne menen. Jos sanoisin, niin koko huvini katoaisi. Se on ehkä paha tapa, mutta sen johdosta elämä tulee koko joukon huvittavammaksi. Sinun mielestäsi varmaan minä olen kovin hupsu?"

"Et ensinkään", vastasi lordi Henry, "et ensinkään, rakas Basil. Sinä näyt unohtavan että minä olen naimisissa, ja avioliiton suurin viehäytys on siinä, että kummankin on pakko teeskennellä. Minä en koskaan tiedä, missä minun vaimoni on, eikä minun vaimoni tiedä, mitä minä teen. Kun me tapaamme toisemme — joskus sattumalta me kohtaamme toisemme, syödessämme yhdessä ulkona päivällistä tai mennessämme herttuan luo — niin me kerromme toisillemme aivan vakavasti mitä mahdottomimpia juttuja. Minun vaimoni on siinä suhteessa hyvin kekseliäs — paljoa taitavampi tosiaankin kuin minä. Hän ei koskaan erehdy päivistä, mikä minulle aina tapahtuu. Mutta kun hän huomaa minun erehtyneen, niin hän ei koskaan nosta siitä melua. Joskus minä toivoisin hänen sitä tekevän; mutta hän vain nauraa minulle."

"Minua inhottaa se tapa, millä sinä puhut avioliitostasi, Harry", sanoi Basil Hallward, astuen puutarhaan johtavaa ovea kohti. "Minä luulen että sinä olet oikein hyvä aviomies, mutta että sinä häpeät omia hyveitäsi. Sinä olet merkillinen ihminen. Sinä et koskaan sano mitään siveellistä, etkä tee koskaan mitään väärää. Sinun kyynillisyytesi on vain teeskennelyä."

"Luonnollisuuskin on teeskentelyä, ja ikävintä laadultaan mitä minä tiedän", huudahti lordi Henry nauraen; ja molemmat nuoret miehet menivät yhdessä puutarhaan, ja kävivät istumaan pitkälle bambusohvalle, joka oli korkean laakeripuun varjossa. Auringonsäteet hyväilivät kiiltäviä lehviä. Ruohikossa valkoiset tuhatkaunot värähtelivät.

Hetken kuluttua lordi Henry veti kellonsa esille.

"Luulenpa, että minun on pakko lähteä, Basil", hän mutisi, "mutta ennenkuin lähden, tahtoisin mielelläni saada vastauksen siihen kysymykseen, jonka vastikään sinulle tein."

"Mihinkä kysymykseen?" sanoi maalari, silmät maahan luotuina.

"Sen sinä tiedät varsin hyvin."

"En minä tiedä, Henry."

"No, sanon sen sitten sinulle. Minä tahdon tietää, miksi et tahdo panna Dorian Grayn muotokuvaa näytteille. Minä tahdon tietää oikean syyn."

"Minä jo sanoin sinulle oikean syyn."

"Et, sinä et sanonut. Sinä sanoit vain että siinä oli liiaksi omaa itseäsi. No, tuo on lapsekasta."

"Harry", sanoi Basil Hallward katsoen häntä suoraan silmiin, "kaikki muotokuvat, joissa on tunnetta, kuvaavat maalaria eikä mallia. Malli on vain vaikutin, sattuma. Taiteilija ei kuvaa mallia, vaan pikemmin kiinnittää oman itsensä kankaalle. Syy, miksi en tahdo asettaa tätä kuvaa näytteille on se, että pelkään ilmaiseeni siinä oman sieluni salaisuuden."

Lordi Henry nauroi. "Ja mikä se on?" hän kysyi.

"Minä kerron sinulle", sanoi Hallward; mutta hänen kasvonsa ilmaisivat äkillistä hämmennystä.

"Minä olen sulana korvana, Basil", jatkoi hänen toverinsa vilkaisten häneen.

"Ah, ei siitä ole paljon sanottavaa, Harry", vastasi maalari. "Ja minäpä pelkään ettet sinä sitä

ymmärrä. Ehkäpä et edes sitä uskokkaan."

Lordi Henry hymyili ja kumartuen alas hän taittoi vaaleanpunaisen tuhatkaunon ja tarkasteli sitä. "Minä luulen aivan varmaan sitä ymmärtäväni", hän vastasi katsellen tarkasti kukan kultaisia emälehtiä, "ja mitä uskomiseen tulee, niin voin uskoa mitä hyvänsä, jos se on vain hiukankin uskottavaa."

Tuuli karisteli muutamia kukkasia puista, ja sireenien raskaat tertut keinuivat hiljalleen helteisessä ilmassa. Heinäsirkka siritteli muuriaidan kyljessä ja kevyt sudenkorento lehahti ohitse kuin sininen nauha harsomaisten siipiensä varassa. Lordi Henry oli kuulevinaan Basil Hallwardin sydämen sykkivän ja odotti ihmeissään, mitä hän saisi kuulla.

"Juttu on aivan yksinkertaisesti tällainen", sanoi maalari hetken kuluttua. "Kaksi kuukautta sitten vietin iltaa lady Brandonin luona. Tiedäthän että meidän taiteilija parkojen täytyy näyttäytyä seuroissa aika-ajoin, jotta ihmiset eivät luulisi meitä villeiksi. Frakissa ja valkoisessa kaulahuivissa, niinkuin vastikään sanoit minulle, voi jokainen, vieläpä pankkihuijarikin, saavuttaa sivistyneen maineen. No niin, oltuani siellä kymmenen minuuttia, ja keskusteltuani prameilevien leskien ja ikävien akademikkojen kanssa, minä äkkiä tunsin jonkun katselevan minua. Minä käännyin puoleksi taakseni ja näin ensi kertaa Dorian Grayn. Kun meidän katseemme osuivat toisiinsa, niin minä tunsin kalpenevani. Kummallinen pelon tunne valtasi minut. Minä tiesin seisovani vastatusten henkilön kanssa, jonka personallisuus oli niin tenhoava, että jos antautuisin sen valtaan, niin se kokonaan hävittäisi minun olentoni, koko sieluni, koko taiteeni. En minä halunnut että mikään ulkonainen voima vaikuttaisi minun elämäni. Tiedäthän itse, Harry, kuinka itsenäinen minä olen luonteeltani. Olen aina ollut oma mestarini; olin se ainakin ollut siihen asti, kunnes tapasin Dorian Grayn. Sitten — mutta en tiedä miten sitä sinulle selittäisin. Olin tuntevinani että elämässäni oli tapahtumaisillaan hirvittävä käännekohta. Minulla oli himmeä aavistus siitä, että kohtalo oli varannut minulle tavattomia iloja mutta myös tavattomia suruja. Minä jouduin tuskan valtaan ja aioin lähteä pois huoneesta. Omatunto ei minua siihen vaatinut, vaan pikemmin jonkunmoinen pelkuruus. En tahdo kieltää, että koetin päästä pakoon."

"Omatunto ja pelkurimaisuus on oikeastaan aivan samaa, Basil. Omatunto on vain toiminimi. Siinä kaikki."

"Sitä minä en usko, Harry, enkä usko sinunkaan sitä uskovan. Vaan olkoot minun vaikuttimeni mitkä hyvänsä — ehkäpä se oli ylpeyttä, sillä minä olin ennen hyvin ylpeä — joka tapauksessa minä pyrin ovea kohti. Siellä minä tietysti törmäsin vasten lady Brandonia. 'Ette suinkaan aio livahtaa pois näin varhain, mr. Hallward?' huudahti hän. Tunnehan sinä hänen kimakan äänensä?"

"Kyllä; hän on riikinkukon kaltainen kaikessa muussa paitsi kauneudessa", sanoi lordi Henry repien tuhatkaunon palasiksi pitkillä hermostuneilla sormillaan.

"Minä en päässyt hänestä eroon. Hän esitti minut ruhtinaille ja kunnianarvoisille herroille, joiden rintoja kunniamerkit ja tähdet koristivat. Ja hän saattoi minut vanhanpuolisten naisten luo, joilla oli koukkuiset kotkannenät ja hiuksissa jättiläiskoristeita. Hän puhui minusta kuin parhaasta ystävästään. Olin tavannut hänet vain kerran ennen, mutta hän oli saanut päähänsä tehdä minusta illan sankarin. Luullakseni jokin minun tauluistani oli niihin aikoihin herättänyt suurta huomiota, ainakin oli sitä jauhettu sanomalehdissä, ja sehän on kuolemattomuuden todistus yhdeksännellätoista vuosisadalla. Äkkiä seisoin vastatusten tuon nuoren miehen kanssa, jonka olento oli saattanut minut niin omituisen kuohon valtaan. Me seisoimme aivan lähetysten, melkein kiinni toisissamme. Meidän katseemme osuivat jälleen toisiinsa. Minä olin ajattelematon pyytäessäni lady Brandonia esittämään itseni hänelle. Ehkäpä se ei sittenkään ollut vain ajattelemattomuutta. Sitä oli vain mahdoton välttää. Me olisimme puhutelleet toisiamme esittelyttäkkin. Olen siitä aivan varma. Dorian sanoi sen minulle jäljestäpäin. Hänkin tunsin, että kohtalo oli vienyt meidät yhteen."

"Ja miten lady Brandon esitti tätä ihmeellistä nuorta miestä?" kysyi hänen toverinsa. "Minä tiedän että hänellä on tapana muutamain sanoin kuvata kaikkia vieraitaan. Muistan, kuinka hän kerran saattoi minut erään vanhan, hirveän, punakan herran luo, jonka rinta oli kokonaan kunniamerkkien ja nauhojen peitossa, ja kuinka hän juhlallisen intomielisesti kuiskasi minun korvaani mitä ihmeellisimpiä juttuja niin kovalla äänellä että kaikki huoneessa ne varmaan kuuluivat. Minä suorastaan läksin pakoon. Tahdon itse ottaa selkoa ihmisistä. Mutta lady Brandon kohtelee vieraitaan aivan samalla tavalla kuin huutokauppias tavaroitaan. Hän joko kehuu heitä tolkkuttomasti tai kertoo heistä kaikkea muuta kuin mitä haluaisi heistä tietää."

"Lady Brandon parka! Sinä arvostelet häntä kovin ankarasti, Harry!" sanoi Hallward välinpitämättömästi.

"Rakas ystävä, hän koetti perustaa salongin, mutta siitä syntyikin vain ravintola. Mitenkä minä voisin ihailia häntä? Mutta kerroppa mitä hän sanoi mr. Dorian Graystä?"

"Ah, jotakin sentapaista kuin 'erinomainen poika — hänen äiti parkansa ja minä olimme aivan eroamattomia. Kerrassaan unohtanut, mikä toimi hänellä on — pelkäänpä — ettei hänellä olekkaan mitään tointa — ah, tosiaankin, hän soittaa pianoa — vai viuluako, rakas mr. Gray?' Meidän täytyi kummankin nauraa ja meistä tuli heti ystävät."

"Naurulla ei aloiteta huonosti ystävyyttä ja parhaiten sen sillä lopettaa", sanoi nuori lordi taitaen uuden tuhatkaunon.

Hallward pudisti päätään. "Sinä et ymmärrä mitä ystävyys on, Harry", mutisi hän — "etkä myöskään vihamielisyyttä. Sinä pidät kaikista ihmisistä; se on, sinä et välitä kestään."

"Sinä arvostelet minua hyvin väärin!" huudahti lordi Henry, työntäen hatun niskaan ja katsellen pilviä, jotka kulkivat ikäänkuin sotkeentuneet valkoiset silkkivyvyhdet kirkkaansinisellä taivaalla. "Niin tosiaankin, hyvin väärin. Minä teen suuren eron ihmisten välillä. Minä valitsen ystäväni heidän kauniin ulkomuotonsa, tuttavani heidän hyvien luonteenominaisuuksiensa ja viholliseni heidän terävän järkensä vuoksi. Ihminen ei voi kyllin suurella huolella valita vihollisiansa. Minun vihollisistani ei ole ainoakaan narri. He ovat kaikki lahjakkaita henkilöitä ja sen vuoksi he kaikki panevat minuun arvoa. Onko tuo hyvin itserakasta? Luullakseni se on hiukan itserakasta."

"Onpa minunkin mielestäni, Harry. Mutta sinun luokittelusi mukaan minä olisin vain sinun tuttavasi."

"Rakas, vanha Basil, sinä olet paljoa enemmän kuin tuttava minulle."

"Ja paljoa vähemmän kuin ystävä. Jonkunmoinen veli, luullakseni?"

"Ah, veljet! En minä veljistä välitä. Minun vanhempi veljeni ei tahdo kuolla, ja minun nuoremmat veljeni eivät näytä koskaan muuta tekevän."

"Harry!" huudahti Hallward rypistäen kulmakarvojaan.

"Rakas ystävä, en minä puhunut aivan tosissani. Mutta minä en voi sille mitään, että inhoan sukulaisiani. Luullakseni syy on siinä, ettei kukaan meistä voi kärsiä muissa samoja vikoja kuin itsellään on. Minä käsitän erittäin hyvin että Englannin kansanvaltaiset vihaavat yläluokkien paheita. Kansan suuri joukko tietää, että juoppous, tylsämielisyys ja siveettömyys ovat heidän erikoisominaisuuksiensa ja että jos joku meistä tekeytyy narriksi, hän siten tunkeutuu heidän alallensa. Kun Southwark raukka joutui avioerotuomioistuimen eteen, niin heidän paheksumisensa oli kerrassaan suurenmoinen. Ja kuitenkin en minä usko, että edes kymmenen prosenttia alaluokasta elää moitteettomasti."

"En hyväksy ainoatakaan sanaa mitä sanot, Harry, ja sitä paitsi tiedän aivan varmaan ettet tarkoita myöskään mitä sanot."

Lordi Henry siveli ruskeaa suippopartaansa ja hakkasi veistellyllä ebenholtsikepillään kiiltonahkakenkensä kärkeä. "Kuinka aito englantilainen sinä olet, Basil! Jo toistamiseen sinä teet tuon huomion. Jos joku esittää jonkun aatteen jollekin aito englantilaiselle — se on aina hyvin ajattelematonta — niin hänen mieleensä ei koskaan juolahdakaan punnita, onko tuo aate oikea vai väärä. Ei mikään muu ole hänestä tärkeää kuin se, uskooko hän siihen itse. Olkoon menneeksi, mutta aatteen arvo ei riipu vähintäkään sen ihmisen rehellisyydestä, joka sen lausuu ilmi. Onpa luultavampaakin että mitä vähemmän rehellinen ihminen on, sitä henkisempi on itse aate, sillä silloin siinä ei ole hänen omien tarpeittensa, halujensa ja ennakkoluulojensa väritystä. Mutta minä en halua väitellä sinun kanssasi valtiollisista, yhteiskunnallisista enkä metafysillisistä asioista. Ihmiset ovat minulle mieluisammat kuin periaatteet ja periaatteettomat ihmiset paremmat kuin mikään muu maailmassa. Kerro minulle enemmän mr. Dorian Graystä. Kuinka usein sinä tapaat häntä?"

"Joka päivä. En olisi onnellinen, jollen näkisi häntä joka päivä. Hän on kerrassaan välttämätön minulle."

"Kuinka merkillistä! Minä luulin ettet koskaan välittäisi mistään muusta kuin taiteesta."

"Hän on nykyään koko minun taiteeni", sanoi maalari vakavasti. "Minusta tuntuu joskus, kuin maailman historiassa olisi vain kaksi tärkeätä ajankohtaa. Ensimmäinen kun taiteessa keksitään uusi ilmaisukeino, toinen kun taiteelle ilmestyy uusi persoonallisuus. Mitä öljymaalauksen keksintö merkitsi venetsialaisille ja Antinous-pää vanhoille kreikkalaisille, sitä Dorian Grayn kasvot kerran tulevat olemaan minulle. Minä en vain maalaa ja piirusta ja tee luonnoksia hänen mukaansa — tietysti olen kaikkea sitäkin tehnyt — vaan hän on minulle vielä paljoa muutakin kuin vain malli. En tahdo väittää, etten olisi tyytyväinen niihin kuviin, joita hänestä olen tehnyt, tai että hänen kauneutensa laatu olisi sellainen, ettei taide kykenisi sitä kuvaamaan. Ei ole olemassa mitään, mitä taide ei voisi kuvata, ja minä tiedän että se työ, jota olen tehnyt tutustuttuani Dorian Grayhin, on hyvää työtä, parasta mitä koskaan olen tehnyt. Mutta jollakin kummallisella tavalla — ihmettelen, tokko sinä voit ymmärtää

minua — hänen persoonallisuutensa on vaikuttanut aivan uuden tekotavan minun taiteeseni, aivan uuden tyylin. Minä näen nyt kaikki toisin, minä käsitän kaikki toisin. Minä voin nyt nauttia elämästä tavalla, jota ennen en ymmärtänyt. 'Kauneuden unelma aatteiden maailmassa' — kuka sen on sanonut? En muista; mutta sitä Dorian Gray on nyt minulle. Vain tuon pojan läsnäolo — sillä minun mielestäni hän on vain poika, joskin hän on jo kolmannellakymmenellä — vain hänen läsnäolonsa — ah! voitkohan sinä ymmärtää, mitä se minulle merkitsee? Tietämättään hän selvittää minulle uuden koulun suunnan, koulun, jossa yhtä aikaa vallitsee romantillisen intohimon ja antiikin täydellisyyden henki. Sielun ja ruumiin sopusointu — mikä suuruus siinä! Me lyhytnäköisyydessämme olemme eroittaneet nuo kaksi ja keksineet realismin, joka on törkeä, ja idealismin, joka on tyhjä. Harry! jospa tietäisit, mitä Dorian Gray minulle merkitsee! Muistathan tuota minun maisemaani, josta Agnew tarjosi minulle niin suunnattoman hinnan, mutta jota en sittenkään tahtonut myödä? Se on minun parhaita taulujani. Ja minkä vuoksi? Siksi, että minun maalatessani Dorian Gray istui vieressäni. Salaperäinen voima virtasi hänestä minuun, ja ensi kertaa eläissäni näin minä tuossa yksinkertaisessa metsämaisemassa sen ihmeen, jota aina olin etsinyt ja aina kaivannut."

"Basil, se on ihmeellistä! Minun täytyy saada nähdä Dorian Gray."

Hallward nousi ylös paikaltaan ja astui edestakaisin puutarhassa. Hetken kuluttua hän palasi takaisin. "Harry", hän sanoi, "Dorian Gray ei ole minulle muuta kuin taiteellinen aihe. Sinä et ehkä näe hänessä mitään. Minä näen hänessä kaikki. Hän ei ole koskaan enemmän läsnä minun työssäni, kuin silloin kun ei mitään kuvaa hänestä ole siinä. Niinkuin jo sanoin hänen vaikutuksestansa olen saanut uuden tyylin. Minä tunnen hänen vaikutuksensa varsinkin muutamissa kaarevissa viivoissa ja erityisissä hienoissa ja suloisissa väreissä. Siinä kaikki."

"Miksi et siis aseta hänen kuvaansa näytteille?" kysyi lordi Henry.

"Sentähden, että tahtomattani olen pannut siihen tuota taiteellista ihanteellisuutta, josta tietysti en koskaan ole huolinut hänelle puhua. Hän ei tiedä siitä mitään. Eikä hän saa koskaan siitä tietääkään mitään. Mutta ihmiset voisivat arvata sen; ja minä en tahdo paljastaa sieluni heidän yksinkertaisille, uteliaille silmillensä. He eivät saa tarkastaa minun sydäntäni suurennuslasilla. Tuossa on liaksi minua itseäni, Harry — liaksi itseäni!"

"Runoilijat eivät ole yhtä arkoja kuin sinä. He tietävät miten tarpeellista on päästää intohimoja julkisuuteen. Meidän aikanamme murtunut sydän saavuttaa monta painosta".

"Sen vuoksi minä vihaankin niitä", huudahti Hallward. "Taiteilijan tulisi luoda kauniita teoksia panematta niihin hituistakaan omaa elämäänsä. Me elämme aikakaudessa, jossa ihmiset kohtelevat taidetta, ikäänkuin se olisi aiottu jonkunmoiseksi elämäkerraksi. Me olemme kadottaneet abstraktisen kauneuden aistin. Kerran minä tahdon näyttää maailmalle, mitä se on; ja siitä syystä ei maailma koskaan saa nähdä Dorian Grayn muotokuva".

"Minä luulen että erehdyt, Basil, mutta en huoli kiistellä kanssasi. Ainoastaan se, joka henkisesti on mennyt hukkaan, alituisesti väittelee. Sanoppa minulle, pitääkö Dorian Gray paljon sinusta?"

Maalari tuumi hetken aikaa. "Hän pitää minusta", hän vastasi sitten; "minä tiedän että hän on kiintynyt minuun. Tietysti minä imartelen häntä suuresti. Minä tunnen erityistä huvia, kun sanon hänelle sellaista, jota tiedän jälkepäin katuvani. Tavallisesti hän on hyvin ystävällinen minulle, ja me istumme atelierissä ja juttelemme, me juttelemme tuhansista asioista. Kuitenkin silloin-tällöin hän on hirveän ajattelematon ja näyttää olevan hyvillensä kun hän voi kiusata minua. Sillä minä tunnen, Harry, että olen antanut koko sieluni ihmiselle, joka kohtelee sitä kuin napinläpeä varten aiottua kukkaa, kuin kunniamerkkiä, jonka tarkoituksena on tyydyttää hänen turhamaisuuttaan, kuin koristusta, joka kestää vain yhden ainoan kesäisen päivän."

"Kesäpäivät, Basil, ovat pitkiä", mutisi lordi Henry. "Ehkäpä sinä väsyit pikemmin kuin hän. Se on surullinen kokemus, mutta varmaa on että nero on pitkäikäisempi kuin kauneus. Se selvittää sen tosiasian, että me kaikki kiusaamme itseämme liiasivistyksellä. Kovassa olemassa-olon taistelussa me tarvitsemme jotakin kestäväää, ja siksi me täytämme aivomme turhilla asioilla ja tapahtumilla turhaan toivoen voivamme pitää paikkamme. Perusteellisesti sivistynyt mies — kas siinä uuden ajan ihanne. Ja perusteellisesti sivistyneen miehen sielu on hirveä. Se on kuin markkinapuoti täynnä huonoa ja aliarvoista tavaraa. Mutta luulenpa sittenkin että sinä väsyit ensin. Jonakuna päivänä sinä katselet ystävääsi, huomaatkin ettet voi häntä piirustaa, hänen värinsä ei miellytä sinua, tai jotakin muuta sen kaltaista. Sinä moimit häntä ja arvelet että hän on käyttäytynyt pahasti sinua kohtaan. Seuraavalla kerralla hänen tullessaan sinun luoksesi, sinä olet aivan kylmä ja väliäpitämätön. Se on hyvin surullista, sillä sen kautta sinä muutut. Sinun kertomuksesi on aivan kuin romaani, taiteen romaani, siksi sitä voisi sanoa. Mutta pahin seuraus kaikista romaaneista on se, että ne tekevät ihmiset niin epäromantisiksi."

"Harry, älä puhu tuolla tavalla. Niin kauan kuin elän, olen Dorian Grayn persoonallisuuden vaikutuksenalainen. Sinä et voi tuntea minun tunteillani. Sinä olet liian vaihtelevainen."

"Oi, rakas Basil, juuri sen vuoksi voin tuntea. Uskolliset sielut tuntevat vain rakkauden jokapäiväisen puolen. Mutta uskottomat tuntevat sen murhenäytelmät." Ja lordi Henry sytytti tulitikun siron hopearasian kyljestä ja alkoi polttaa paperossia itsetietoisena ja tyytyväisenä, kuin hän olisi keskittänyt koko maailman tuohon lauseeseensa. Muratin kiiltävän vihreitten lehvien peitosta kuului kuhertavien varpusten viserrystä ja sinisten pilvien varjot kulkivat kuin joutsenet ruohikon yli. Miten suloista oli olla puutarhassa! Ja miten huvittava muitten ihmisten tunnemaailma! — paljon hauskempi kuin heidän ajatuksensa, siltä hänestä ainakin tuntui. Oma sielunelämä, sekä ystävien intohimot — kas niissä elämän suurin viehätys. Hän ajatteli itsekseen salaisesti myhäillen sitä ikävää aamiaista, joka häneltä oli mennyt hukkaan, sen vuoksi että oli jäänyt niin pitkäksi aikaa Basil Hallwardin luo. Jos hän olisi mennyt tätinsä luo, niin hän olisi varmaan tavannut siellä lordi Goodbodyn, ja keskustelu olisi yksinomaan kosketellut köyhien ruokkimista sekä malliasuinrakennusten välttämättömyyttä. Kaikki olisivat saarnanneet niiden hyveiden tärkeydestä, joita heillä omassa elämässään ei ollut tarvetta harjoittaa. Rikkaat olisivat puhuneet säästäväisyyden hyödystä ja tyhjäntoimittajat selittäneet kaunopuheisesti työn suurta arvoa. Kuinka suloista päästä tuota kaikkea pakoon! Muistellessaan tatiä eräs ajatus näytti juolahtavan hänen mieleensä. Hän kääntyi Hallwardin puoleen ja sanoi: "Rakas ystävä, nyt minä muistan jotain."

"Mitä sitten, Harry?"

"Missä olen kuullut Dorian Grayn nimen."

"Missä sitten?" kysyi Hallward rypistäen hiukan kulmakarvojaan.

"Älä näytä niin äkäiseltä, Basil. Se oli tätini, lady Agathan luona. Hän kertoi keksineensä ihmeellisen nuoren miehen, joka oli luvannut olla hänen apunansa East Endissä, ja että hänen nimensä oli Dorian Gray. Mutta minun täytyy lisätä, ettei hän koskaan puhunut hänen kauneudestansa. Naiset eivät pane mitään arvoa kauneuteen, ei ainakaan hyvät naiset. Hän kertoi että hän oli hyvin vakava ja hyväluontoinen. Minä näin hänet heti edessäni silmälasit nenällä, ohuttukkaisena, kasvot täynnä pisamoita ja tallustellen suurin jaloin. Olisin toivonut tietäneeni että hän oli sinun ystäväsi."

"Olen hyvin mielissäni ettet sitä tiennyt, Harry."

"Minkä tähden?"

"Minä en halua että sinä tutustut häneen."

"Sinä et halua että minä tutustuisin häneen?"

"En."

"Mr. Dorian Gray on atelierissä", ilmoitti palvelija, joka samassa tuli puutarhaan.

"Sinun on nyt pakko esittää minut hänelle", sanoi lordi Henry nauraen.

Maalari kääntyi palvelijan puoleen, joka seisoi aurinkoa vasten sirittäen silmiään. "Pyydä että mr. Gray odottaa, Parker. Minä tulen aivan heti". Palvelija kumarsi ja poistui tietä pitkin.

Sitten hän silmäsi lordi Henryä. "Dorian Gray on minun rakkain ystäväni", hän sanoi. "Hän on luonteeltaan yksinkertainen ja herttainen. Sinun tätsi arvosteli häntä aivan oikein. Älä pilaa häntä. Älä koeta vaikuttaa häneen. Sinun vaikutuksesi ei olisi hyvä. Maailma on avara ja siinä on monta ihmeellistä olentoa. Älä riistä minulta sitä ainoata henkilöä, joka antaa minun taiteelleni sen viehätyksen, joka sillä on. Minun elämäni taiteilijana riippuu hänestä. Muista, Harry, että luotan sinuun." Hän puhui hyvin hitaasti ja sanat tuntuivat puhkeavan esiin hänen tahtomattansa.

"Mitä hassutuksia sinä loruat!" sanoi lordi Henry hymyillen, ja tarttuen Hallwardia käsikynkästä kiinni hän melkein talutti hänet sisään.

LUKU II.

Astuessaan sisään he näkivät Dorian Grayn. Tämä istui pianon ääressä, selin heihin ja selaili Schumannin lauluja. "Lainaa minulle nämät laulut, Basil", hän sanoi. "Minä tahtoisin tutustua niihin. Ne

ovat kerrassaan ihastuttavia."

"Se riippuu kokonaan siitä, miten sinä istut tänään, Dorian."

"Ah, minä olen väsynyt istumaan mallina, enkä minä huoli koko kuvaa itsestäni", vastasi poika, kiertäen ylimielisesti ja kiivaasti pianotuolin ympäri. Kun hän huomasi lordi Henryn, niin hieno puna kohosi hetkeksi hänen poskiinsa ja hän nousi ylös. "Suo anteeksi, Basil, mutta en tiennyt että kukaan oli sinun seurassasi."

"Tämä on lordi Henry Wotton, Dorian, vanha ystäväni Oxfordin ajoilta. Kerkesin juuri kertoa hänelle, mikä mainio malli sinä olet, ja nyt sinä pilasit kaikki."

"Ette ainakaan ole pilannut minun iloani saadessani tutustua teihin, mr. Gray", sanoi lordi Henry, astuen eteenpäin ja ojentaen kätensä. "Tätini on usein puhunut teistä minulle. Te olette suuresti hänen suosiossansa, ja pelkäänpä samalla myös yksi hänen monista uhreistansa."

"Nykyään olen lady Agathan mustassa kirjassa", vastasi Dorian näyttäen hullunkurisen katuvalta. "Lupasin tulla hänen kanssansa viime tiistaina erääsen klubiin Whitechapelissa, mutta minulta unohtui koko juttu. Meidän oli määrä soittaa duettoja yhdessä — kolme duettoja muistaakseni. En tiedä, mitä hän minulle sanonee. En uskalla käydä häntä tervehtimässäkään."

"Ah, kyllä minä välitän rauhan teidän välillänne. Hän on hyvin ihastunut teihin. Enkä todellakaan usko laiminlyöntiänne kovin vaaralliseksi. Kuulijakunta luuli varmaan kuuntelevansa duettoja. Kun täti Agatha istuu pianon ääreen, niin hän pitää ääntä aivan kahden verosta."

"Se ei ole imartelevaa hänelle, eikä juuri mikään kohteliaisuus minullekaan", vastasi Dorian nauraen.

Lordi Henry katsahti häneen. Niin, hän oli todellakin hyvin kaunis, miten kauniit nuo hienosti kaarevat, punertavat huulet, nuo vilpittömät, siniset silmät ja kiharaiset, kullankarvaiset hiukset. Hänen kasvoissaan oli jotakin, joka heti herätti luottamusta. Niissä oli nuoruuden avomielisyyttä sekä nuoruuden intohimoista puhtautta. Saattoi selvästi huomata, ettei maailma ollut häntä turmellut. Ei ihme, vaikka Basil Hallward häntä jumaloikin.

"Te olette aivan liiaksi kaunis uhrautuaksenne hyväntekeväisyydelle, mr. Gray, aivan liiaksi kaunis." Ja lordi Henry heittäytyi sohvalle ja avasi sikarikotelonsa.

Maalari oli sekoittanut värejensä ja laittanut pensselit kuntoon. Hän näytti alakuloiselta, ja kuullessaan lordi Henryn viimeisen huomautuksen, hän vilkaisi häneen, ja hetken epäiltyään, sanoi: "Harry, minä tahtoisin valmistaa tänään tämän kuvan. Olisinko mielestäsi kovin epäkohtelias, jos pyytäisin sinua lähtemään?"

Lordi Henry hymyili ja katseli Dorian Graytä. "Pitääkö minun lähteä, mr. Gray?" hän kysyi.

"Ah, älkää lähtekö, lordi Henry. Basil näyttää tänään olevan pahalla tuulella ja silloin minä en voi sietää häntä. Sitä paitsi tahtoisin tietää, miksi minun ei pitäisi harjoittaa hyväntekeväisyyttä."

"En minä huoli sanoa sitä teille, mr. Gray. Se on niin ikävä aine, että siitä pitäisi puhua vakavasti. Mutta en minä lähde pois täältä, koska te pyysitte minua jäämään. Sinulle se kai on yhdentekevää Basil? Sinä olet usein sanonut olevasi mielissäsi, jos mallisi on tilaisuudessa juttelemaan jonkun kanssa."

Hallward puri huuliaan. "Jos Dorian haluaa, niin tietysti sinun täytyy jäädä. Dorianin oikut ovat lakeja kaikille muille paitsi hänelle itsellensä."

Lordi Henry tarttui hattuunsa ja hansikkoihinsa.

"Sinun kehoituksesi jäämään on kovin kiihkeä, mutta minun täytynee sittenkin lähteä. Olen luvannut tavata erästä henkilöä Orleansissa. Hyvästi, mr. Gray. Tulkaa jonakin iltapuolena tervehtimään minua Curzon streetin varrelle. Olen melkein aina kello viideltä kotona. Kirjoittakaa minulle kun tulette. Olisin pahoillani, jos ette tapaisi minua."

"Basil", huudahti Dorian Gray, "jos lordi Henry Wotton lähtee, niin minä myöskin. Sinä et koskaan maalatessasi avaa huuliasi, ja on niin kauhean ikävää seisoa tässä ja näyttää iloiselta. Pyydä häntä jäämään. Minä vaadin sitä."

"Jää Harry, Dorianille mieliksi, niin olen sinulle kiitollinen", sanoi Hallward katse kiintyneenä tauluunsa. "Se on aivan totta, etten koskaan työtä tehdessäni puhu enkä kuuntele myöskään. Ja se on kai hirveän ikävää onnettomille malleilleni. Minä pyydän sinua jäämään."

"Mutta mitä minä teen tuolle miehelle, joka odottaa minua Orleansissa?"

Maalari nauroi. "En minä usko että siitä seuraa mitään ikävyyksiä. Istu sinä alas, Harry. Ja nyt, Dorian, nouse tuolle korotukselle, äläkä liiku liaksi, älä myöskään pane vähintäkään huomiota siihen mitä lordi Henry sanoo. Hän vaikuttaa paljon pahaa kaikkiin ystäviinsä, minua yksin lukuunottamatta."

Dorian Gray nousi korotukselle kasvoissaan nuoren kreikkalaisen martyyrin ilme ja irvisti hiukan tyytymättömästi lordi Henrylle, joka oli jo ehtinyt voittaa hänen suosionsa. Lordi Henry oli niin aivan erilainen kuin Basil. He olivat toistensa täydelliset vastakohdat. Ja kuinka sointuva ääni hänellä oli. Hetken kuluttua hän sanoi: "Onko teidän vaikutuksenne todellakin niin paha, lordi Henry? Niin paha kuin Basil väittää?"

"Ei ole mitään hyvää vaikutusta olemassa, mr. Gray. Kaikki vaikutus on epäsiveellistä — epäsiveellistä tieteelliseltä kannalta katsoen."

"Minkä vuoksi?"

"Siksi että jos koettaa vaikuttaa toiseen ihmiseen, niin samalla koettaa antaa hänelle oman sielunsa. Silloin toinen ei ajattele enää luonnollisia ajatuksiaan, eikä luonnollinen into lämmitä häntä. Hänen hyveensä eivät ole enää hänen omiansa. Hänen paheensa, jos sellaista kuin pahetta on lainkaan olemassa, ovat lainattuja. Hänestä tulee toisen henkilön sävelten kaiku, hän näyttelee osaa, joka ei ole hänelle aiottu. Elämän tarkoituksena on itsensä kehitys. Saada ilmi oma luontomme — kas siinä kunkin ihmisen tehtävä maailmassa. Nykyaikana ihmiset pelkäävät omaa itseänsä. He ovat unhoittaneet korkeimman kaikista velvollisuuksista, sen velvollisuuden, joka on jokaisella ihmisellä itseänsä kohtaan. Tietysti he ovat armeliaita. Ravitsevat nälkäisiä ja antavat kerjäläisille vaatteita. Mutta heidän oma sielunsa menee hukkaan. Rodun rohkeus on kadonnut. Ehkei meillä ole sitä koskaan ollutkaan. Me pelkäämme yhteiskuntaa, siinä on koko siveellisyyden perustus, ja me pelkäämme Jumalaa, — siinä piilee taas uskonnon salaisuus — nuo molemmat voimat ne meitä hallitsevat. Ja kuitenkin —"

"Käännä pääsi hiukan enemmän oikealle, Dorian, ole hyvä", sanoi maalari vaipuneena kokonaan työhönsä ja huomaten vain ilmeen pojan kasvoissa, jota hän ei ollut koskaan ennen nähnyt.

"Ja kuitenkin", jatkoi lordi Henry matalalla, sointuvalla äänellään, liikuttaen sulavasti kättänsä, mikä liike oli ollut hänelle ominainen aina Etonin kouluajoilta saakka, "minä luulen, että jos yksikin ihminen eläisi oikein täydellistä ja kokonaista elämää, päästäisi valloilleen joka ainoan tunteensa, ilmaisisi jokaisen ajatuksensa, toteuttaisi kaikki unelmansa — niin luulen että maailma unohtaisi kaikki keskiaikuiset tautinsa ja voimakkaan ilon vallassa palaisi takaisin helleniläiseen ihanteeseen. Ehkäpä johonkin vielä hienompaankin ja rikkaampaankin. Mutta rohkeinkin ihminen meidän parissamme pelkää itseään. Barbarien itsekidutus jatkuu yhä edelleen meidän aikanamme kieltäytyksenä, joka katkeroittaa meidän elämämme. Me saamme kärsiä rangaistuksen omien laiminlyöntiemme vuoksi. Jokainen vietti, jota me yritämme hillitä, itää meidän sielussamme ja myrkyttää meidät. Ruumis tekee kerran syntiä, ja on silloin vapaa siitä, sillä teko on jonkinlainen puhdistus. Jäljelle ei jää muuta kuin muisto nautinnosta, tai turhat omantunnonvaivat. Ainoa tapa, millä voi vapautua kiusauksesta, on antautua sille alttiiksi. Vastustakaa sitä, niin teidän sielunne halajaa sitä, mitä te siltä olette kieltänyt, himoitsee sitä, minkä teidän suvaitsemattomat lakinne ovat tehneet suvaitsemattomaksi ja laittomaksi. Sanotaan että suurimmat maailmantapaukset ovat tapahtuneet aivoissa. Aivoissa, yksinomaan aivoissa, maailman suurimmat synnitkin ovat tapahtuneet. Te, mr. Gray, te itse, joka olette niin sanomattoman nuori ja viattoman lapsekas, teillä on ollut intohimoja, jotka ovat peloittaneet teitä, ajatuksia, jotka ovat täyttäneet teidän mielenne kauhulla, unia sekä päivällä että yöllä, joiden muistokin vain voipi nostaa häpeän punan poskillenne."

"Vaietkaa!" änkytti Dorian Gray, "vaietkaa! Te panette pääni pyörälle. Minä en tiedä, mitä teille vastaisin. Vastaus on olemassa, mutta minä en voi sitä löytää. Älkää puhuko. Antakaa minun ajatella. Tai mielemmi, antakaa minun koettaa olla ajattelematta."

Lähes kymmenen minuuttia hän seisoj liikkumatta, huulet avoinna, silmissä kumma loisto. Hän tunsj himmeästi, että aivan uusi voima alkoi vaikuttaa hänessä. Mutta samalla hänestä tuntui kuin tuo voima olisi kohonnut hänen omasta sielustansa. Nuo muutamat sanat, joita Basilin ystävä oli lausunut hänelle — epäilemättä aivan satunnaisia sanoja, jos kohta tahallisia paradokseja — olivat koskettelleet jotakin salaista kieltä, joka tähän asti oli pysynyt aivan äänettömänä, mutta joka nyt värähteli tahdissa hänen valtasuonensa kanssa.

Samalla tavalla soitto saattoi vaikuttaa häneen. Soitto oli usein saattanut hänet aivan suunniltaan. Mutta soitto ei koskaan puhjennut sanoiksi. Se ei luonut uutta maailmaa, vaan pikemmin uuden kaaoksen. Mutta sanat! Yksinomaan sanat! Miten julmia ne olivat! Kuinka eläviä, selviä ja kauheita! Niitä oli mahdoton päästä pakoon. Ja kuitenkin mikä viehättävä tenho niissä piili! Ne näyttivät voivan antaa plastillisen muodon muodottomille esineille, niissä oli omaa musiikkiansa, joka oli yhtä suloista

kuin viulun tai luutun ääni. Vain sanat! Onko mitään niin todellista kuin sanat?

Niin, poikavuosiltaan hän muisti tapauksia, joita hän ei ollut voinut ymmärtää. Nyt hän ne ymmärsi. Elämä leimahti äkkiä hehkuvana hänen edessään. Hänestä tuntui ikäänkuin hän olisi kulkenut keskellä liekkejä. Miksei hän ollut ymmärtänyt sitä ennemmin?

Lordi Henry tarkasteli häntä hieman hymyillen. Hienolla psykologisella aistillaan hän tiesi milloin olla vaiti. Hän tunsi suurta mielenkiintoa. Häntä hämmästytti se äkillinen vaikutus, joka oli seurannut hänen sanojansa. Hänen mieleensä johtui kirja, jonka hän kuudentoista vanhana oli lukenut, kirja, joka hänelle oli paljastanut paljon uusia, ennen aavistamattomia asioita, ja hän ihmetteli tokko Dorian Gray tällä hetkellä koki jotakin samankaltaista. Hän oli vain ampunut nuolen ilmaan. Oliko se osunut maaliin? Miten ihastuttava tuo poika oli!

Hallward maalasi tuolla ihmeellisellä varmuudellaan, joka oli hänelle niin ominaista, tuolla rohkeudella ja tosihienoudella, joka taiteessa aina todistaa suurta voimaa. Hän ei huomannut äkillistä hiljaisuutta.

"Basil, en jaksa seisoa enää", sanoi Dorian Gray äkkiä. "Minä lähden istumaan ulos puutarhaan. Täällä on tukehduttavan kuuma."

"Rakas ystävä, olen kovin pahoillani. Maalatessani en voi ajatella mitään muuta. Mutta sinä et ole koskaan ollut niin hyvä kuin tänään. Seisoit niin ihmeen hiljaa. Minä olen saanut juuri sen ilmeen kuvaan, jota halusin — huulet puoleksi auenneina ja silmiin kirkkaan loisteen. En tiedä mitä Harry on sanonut sinulle, mutta hän on varmaan loihittanut sinun kasvoihisi tuon ihmeellisen ilmeen. Luultavasti hän on imarrellut sinua. Älä usko sanaakaan siitä, mitä hän sanoo."

"Ei hän ole imarrellut minua yhtään. Ehkäpä juuri senvuoksi en usko sitä, mitä hän on sanonut."

"Te tiedätte varsin hyvin että te uskotte", sanoi lordi Henry luoden häneen haaveelliset, väsähtäneet silmänsä. "Minä tulen teidän kanssanne puutarhaan. Täällä atelierissa on hirvittävän kuuma. Basil, anna meille jotakin kylmää juoda, jotakin mansikkamehua."

"Tietysti, Harry. Paina kelloa vain, ja kun Parker tulee, niin sano hänelle, mitä haluat. Minä maalaan vain tämän taustan, sitten tulen teidän luoksenne. Älä pidätä Doriania kovin kauan. En koskaan ole ollut paremmalla maalaustuulella kuin tänään. Tästä tulee minun mestariteokseni. Tämmöisenäänkin se on minun mestariteokseni."

Lordi Henry meni puutarhaan ja löysi Dorian Grayn, joka oli kätkenyt kasvonsa viileihin sireenikukkiin ja kuumentapaisesti imi niiden tuoksua, ikäänkuin ne olisivat olleet viiniä. Lordi Henry astui hänen luoksensa ja laski kätensä hänen olkapäälleen. "Se on oikein se", hän sanoi puoliääneen. "Ei mikään muu kuin aistit voi parantaa sielua, samoin kuin ei mikään muu kuin sielu voi parantaa aisteja."

Nuorukainen säpsähti ja vetäytyi pois. Hän oli avopäin ja lehdet olivat pörröittäneet hänen kiharansa ja saattaneet vanukkeihin kaikki nuo kultaiset säikeet. Hänen silmissään ilmeni pelkoa, ikäänkuin hänet olisi äkkiä unesta herätetty. Hänen hienosti veistetyt sieramensa värähtelivät ja kätöksässä oleva hermo vavahutteli hänen punoittavia huuliaan.

"Niin", jatkoi lordi Henry, "siinä on yksi elämän suurimpia salaisuuksia — parantaa sielu aistin keinoilla ja aistit sielun avulla. Te olette ihmeellinen olento. Te tiedätte enemmän kuin mitä te luulette tietävänne, samoin kuin te tiedätte vähemmän kuin mitä te haluaisitte tietää."

Dorian Gray rypisti kulmakarvojaan ja käänsi päänsä pois. Hän ei voinut olla pitämättä tuosta kookkaasta, miellyttävästä nuoresta miehestä, joka seisoj hänen vieressään. Hänen romantiset, oliivinväriset kasvonsa ja elähtänyt ilmeensä huvittivat häntä. Hänen hillitty, pehmeä äänensä oli tavallaan tenhova. Hänen viileät, valkeat, kukkamaiset kätensä, nekin olivat ihmeellisen viehättävät. Ne liikkuvat hänen puhuessansa kuin musiikki ja näyttivät puhuvan omaa kieltänsä. Mutta hän pelkäsi häntä ja häpesi omaa arkuuttaan. Miksikä vieraan piti tulla herättämään häntä täyteen tajuntaan? Hän oli tuntenut Basil Hallwardin jo kuukausimääriä, mutta heidän välinen ystävyytensä ei ollut muuttanut häntä. Äkkiä oli nyt vieras tullut hänen tielleen, joka näytti paljastavan hänelle elämän salaperäisyyden. Vaan mitä pelon syytä hänellä oikeastaan oli? Eihän hän ollut mikään koulupoika eikä nuori tyttö. Tuo pelko oli kerrassaan mieletöntä.

"Mennään istumaan siimekseen", sanoi lordi Henry. "Parker on tuonut meille juotavaa, ja jos te seisotte vielä tuossa paahteessa, niin teidän ihonne pilaantuu aivan, eikä Basil enää koskaan maalaa teitä. Älkää päivätyttäkö itseänne. Se ei sopisi teille."

"Mitä se tekisi?" sanoi Dorian Gray nauraen, käyden penkille istumaan puutarhan perällä.

"Se merkitsisi teille paljonkin, mr. Gray."

"Minkä vuoksi?"

"Siksi että teidän nuoruutenne on hurmaava eikä maailmassa mikään muu ole arvokasta, paitsi nuoruus."

"Ei minun mielestäni, lordi Henry."

"Niin, te ette sitä vielä tunne. Kerran, kun te olette vanha ja ryppyinen ja ruma, kun ajatukset ovat uurtaneet vakoja teidän otsaanne ja intohimojen tuli polttanut merkkinsä teidän huulianne, te tunnette sen kipeästi. Nyt, minne ikänä te tulette, te hurmaatte maailman. Kestäneekö sitä aina?... Teillä on ihmeellisen kauniit kasvot, mr. Gray. Älkää rypistäkö kulmianne. Se on aivan varma. Ja kauneus on yksi neron ilmaisumuodoista — se on korkeampikin kuin nero, koskei se kaipaa mitään selitystä. Se on tosiasia maailmassa, niinkuin auringonpaiste tai kevät-aika tai kuun hopeanhohde, joka kuvastuu synkän veden pintaan. Siitä ei voi väitellä. Sillä on jumalallinen hallitsijaoikeutensa. Se kohottaa prinsseiksi ne, jotka sen omistavat. Te hymyilette? Ah, te ette hymyile enää kadotettuanne sen... Ihmiset ovat joskus väittäneet, että kauneus on pintapuolista. Voihan se olla. Mutta ei se ainakaan ole yhtä pintapuolista kuin ajatus. Minun mielestäni kauneus on ihmeitten ihme. Vain typerät ihmiset eivät arvostele asioita ulkomuodon mukaan. Maailman todellinen salaperäisyys piilee näkyvässä, eikä näkymättömässä... Niin, mr. Gray, jumalat ovat olleet teille armeliaat. Mutta jumalat voivat nopeasti riistää pois lahjansa. Teille ei ole suotu kuin muutamia vuosia, joihin te voitte elää todellisesti, täydellisesti ja kokonaisesti. Kun teidän nuoruutenne aika on kadonnut, niin teidän kauneutennekin on kadonnut, ja silloin te huomaatte, etteivät mitkään voitot teitä enää odota. Tai te saatte tyytyä noihin vähäisiin voittoihin, jotka entisyyden muistojen tähden tuntuvat katkerammilta kuin täydellinen häviö. Jokainen kuukausi vie teidät lähemmäksi julmaa kohtaloa. Aika kadehtii teitä ja koettaa hävittää teidän liljojanne ja ruusujanne. Te kellastutte ja laihdutte ja silmienne loisto katoaa. Ja te kärsitte julmasti... Oi, nauttikaa nuoruudestanne, niin kauan kuin se on teidän omanne. Älkää tuhlatko päivienne kultaa siihen mikä on ikävyyttävää, älkää yrittäkö turhaan korjata sitä mikä auttamattomasti on mennyttä. Älkää kuluttako elämäänne tyhmyydessä, jokapäiväisyydessä eikä tietämättömyydessä. Ne ovat vain meidän aikamme vääriä ihanteita ja sairaalioisia pyrintöjä. Eläkää! Eläkää tuota ihmeellistä elämää, joka on teidän omanne! Älkää olko käyttämättä mitään hyväksenne. Etsikää aina uusia nautintoja. Älkää pelätkö koskaan mitään... Uutta hedonismia — sitä juuri meidän vuosisatamme kaipaa. Ehkä te olette aiottu sen näkyväksi symboliksi. Teidän persoonallisuudellanne te voitte toteuttaa vaikka mitä. Maailma on teidän omanne yhden kokonaisen kevään... Tavatessani teidät minä huomasin, ettei teillä ollut aavistustakaan omasta todellisesta olemuksestanne, ettette tienneet miksi te voisitte kelvata. Teissä oli niin paljon viehättävää, että minun täytyi paljastaa teille hiukan omaa itseänne. Minä ajattelin, mikä vahinko, jos te menisitte hukkaan. Sillä teidän nuoruutenne aika on niin lyhyt — niin kovin lyhyt. Tavalliset metsäkukat kuihtuvat, mutta ne kukkivat jälleen. Kultavihma on ensi kesänä yhtä keltainen kuin nytkin. Kuukauden kuluttua on metsäköynnös täynnä purppuraisia tähtiä ja vuosi vuodelta nuo punoittavat tähdet tuikkivat sen vihreällä lehtitaivaalla. Mutta me emme saa koskaan nuoruuttamme takaisin. Ilonsuoni, joka tykkii meissä kahdenkymmenen vuoden vanhoina, menettää kiihkeytensä. Meidän jäsenemme jäykistyvät, aistimme veltostuvat. Me muutomme julmiksi nukeiksi, joiden mielissä intohimojen muisto kummittelee, nuo intohimot, joita me liiaksi pelkäsimme, nuo kiihkeät kiusaukset, joihin me emme uskaltaneet antautua. Nuoruus! Nuoruus! Elämässä ei ole mitään nuoruuden veroista!"

Dorian Gray kuunteli suurin silmin ihmetyksen vallassa. Sireenioksa putosi hänen kädestään maahan. Äkäinen mehiläinen surisi hetken sen ympärillä. Sitten se alkoi kulkea pitkin pienien kukkien puikeata kupua. Dorian tarkasteli sitä hetken aikaa tuolla tavattomalla mielenkiinnolla, jota me koetamme osoittaa aivan turhanpäiväisille esineille, kun jokin tärkeä asia peloittaa meitä, kun jokin uusi, selittämätön tunne saa meissä vallan, tai kun jokin kauhistuttava ajatus äkkiä ryntää meidän aivoihimme ja vaatii meitä antautumaan. Hetken kuluttua mehiläinen lensi pois. Dorian näki, että se kätkeytyi kellokukan kupuun. Kukka näytti värähtelevän ja keijui sitten hiljalleen edes-takaisin.

Äkkiä maalari ilmestyi atelierin ovelle ja viittasi heitä sisään. He katsoivat toisiinsa hymyillen.

"Minä odotan teitä", hän huudahti. "Tulkaa sisään. Valo on aivan erinomainen, ottakaa lasit mukaanne."

He nousivat ja astuivat yhdessä tietä pitkin.

Kaksi vihreän ja valkoisen kirjavaa perhosta lensi heidän ohitsensa, ja päärynäpuussa puutarhan perällä alkoi rastas laulaa.

"Te olette iloinen, mr. Gray, että olette tavannut minut", sanoi lordi Henry katsoen häneen.

"Kyllä, nyt minä olen iloinen. Mutta saapa nähdä, iloitsenko siitä aina."

"Aina! Se on hirveä sana. Minua värisyttää joka kerta kun kuulen tuon sanan. Naiset niin mielellään sitä käyttävät. He pilaavat jokaisen romaanin kun he toivovat sen ikuisesti kestävä. Sillä sanalla sitä paitsi ei ole minkäänlaista tarkoitusta. Ainoa ero oikun ja koko elämän kestävä intohimon välillä on se, että oikku kestää hiukan kauemmin."

Kun he astuivat sisään atelieriin, niin Dorian Gray laski kätensä lordi Henryn käsivarrelle. "Siinä tapauksessa olkoon meidän ystävytemme vain oikku", hän mutisi punastuen omaa rohkeuttansa ja nousi sitten korotukselle asettuakseen asentoonsa. Lordi Henry heittäytyi suureen korituoliin ja katseli häntä. Ei kuulunut muuta ääntä kuin penselin rapinaa kankaalla, silloin-tällöin vain Hallward astui askeleen taakse ja katseli työtään etäämmältä. Tomuhiukkaset hyppelivät kullanhohtavissa auringonsäteissä, jotka viistosti laskeutuivat sisään avonaisesta ovesta. Ruusujen tukehduttava tuoksu täytti ilman.

Neljännestunnin kuluttua Hallward lopetti työnsä, katseli kauan aikaa Dorian Graytä ja taas pitkän aikaa taulua, purren suuren pensselin vartta ja rypistäen kulmakarvojaan. "Se on aivan valmis", huudahti hän vihdoin ja piirsi punaisilla kirjaimilla nimensä taulun vasemmanpuoliseen nurkkaan.

Lordi Henry astui hänen luokseen ja tarkasteli taulua. Se oli todellakin ihmeellinen taideteos ja erinomaisen muotoinen.

"Rakas ystävä, minä onnittelen sinua sydämellisesti", sanoi hän. "Se on nykyajan hienoimpia tauluja. Mr. Gray, tulkaa tekin sitä katsomaan."

Nuorukainen sätkähti, ikäänkuin hän olisi unesta herännyt. "Onko se todellakin valmis?" hän mutisi laskeutuen alas korotukselta.

"Aivan valmis", sanoi maalari. "Ja tänään sinä seisot aivan erinomaisesti. Minä olen hyvin kiitollinen sinulle."

"Se on kokonaan minun ansioni", katkaisi lordi Henry puheen. "Eikö totta, mr. Gray?"

Dorian ei vastannut, vaan astui huolettomasti muotokuvan eteen ja kääntyi sitä kohti. Nähdessään sen hän vetäytyi taaksepäin, ja hänen poskiinsa kohosi hetkeksi ilon puna. Riemu säteili myös hänen silmistänsä, ikäänkuin hän olisi nähnyt itsensä ensi kertaa. Hän seiso liikkumatta ja ihmeissään, hämäästi aavistaen, että Hallward puhui hänelle, mutta ymmärtämättä mitä hän sanoi. Hänen oman kauneutensa tunne valtasi hänet äkkiä kuin ilmestys. Hän ei ollut koskaan ennen sitä käsittänyt. Basil Hallwardin imartelut olivat tuntuneet hänestä vain ystävä liioittelulta. Hän oli kuunnellut niitä nauraen ja unohtanut ne jälleen. Ne eivät olleet jättäneet mitään vaikutusta hänen luonteeseensa. Silloin lordi Henry Wotton tuli veisaten ihmeellisen ylistyslaulun nuoruudesta ja lausuen julman varoituksen sen katoavaisuudesta. Se herätti hänet oikeaan aikaan, ja nyt kun hän katseli oman ihanuutensa varjokuvaa, selvisi hänelle äkkiä tuon kuvauksen todellisuus. Niin, päivä koittaisi kerran, jolloin hänen kasvonsa olisivat ryppyiset ja kuihtuneet, hänen silmänsä himmeät ja värittömät, hänen vartalonsa kumara ja kömpelö. Puna kalpenisi hänen huuliltaan ja kulta katoaisi hänen hiuksistansa. Sielu murtaisi hänen ruumiinsa. Hän muuttuisi julmaksi, vastenmieliseksi ja rumaksi.

Ajatellessaan sitä hän tunsu kovaa kipua, ikäänkuin häntä olisi veitsellä isketty, ja hänen herkat hermonsä värisivät. Hänen silmänsä synkkenivät tummiksi kuin ametistit ja peittyivät kyynelharsoon. Hänestä tuntui ikäänkuin jääkylmä käsi olisi laskeutunut hänen sydämelleen.

"Eikö se miellytä sinua?" kysyi vihdoin Hallward, jota nuorukaisen äänettömyys hiukan loukkasi, voimatta ymmärtää mitä se tarkoitti.

"Tietysti se häntä miellyttää", sanoi lordi Henry. "Kukapa ei siitä pitäisi? Se on suurinta mitä nykyajan taide on luonut. Minä maksan sinulle siitä mitä ikänä haluat. Minun täytyy se saada."

"Se ei ole minun omani, Harry."

"Kenenkä sitten?"

"Dorianin tietysti", vastasi maalari.

"Onpa hänellä hyvä onni."

"Kuinka surullista!" mutisi Dorian Gray, silmät yhä kiintyneinä muotokuvaan. "Miten haikeata! Minä vanhenen, tulen julmaksi, rumaksi. Mutta tämä kuva pysyy alati nuorena. Se ei koskaan tule tätä kesäpäivää vanhemmaksi... Jospa olisi päinvastoin! Jospa minä voisin pysyä aina nuorena ja kuva vanhentuisi! Siitä hyvästä minä antaisin vaikka mitä! Niin, ei mikään olisi minusta liian korkea hinta!"

Antaisin siitä vaikka sieluni!"

"Sellainen vaihtokauppa ei suinkaan olisi sinulle mieleen, Basil", sanoi lordi Henry nauraen. "Se uurtaisi liian syvät vaot sinun työhösi."

"Minä nousisin kiihkeään vastarintaan, Harry", sanoi Hallward.

Dorian Gray kääntyi häneen. "Sen kyllä uskon, Basil. Sinä rakastat taidettasi enemmän kuin ystäviäsi. Minä en merkitse sinulle enempää kuin vihreä bronssikuva. Tuskin niinkään paljon."

Maalari sätkähti hämmästyneenä. Nuo sanat eivät kuulostaneet Dorianin puheelta. Mitä oli tapahtunut? Hänhän näytti aivan suuttuneelta. Hänen kasvonsa punoittivat ja hänen poskensa paloivat.

"Niin", jatkoi Dorian, "minä merkitsen sinulle vähemmän kuin sinun norsunluinen Hermeksesi tai hopeafaunisi. Ne pysyvät sinulle aina rakkaina. Kuinka kauan sinä välität minusta? Kunnes saan ensimmäisen ryppyni, eikö niin. Minä tiedän nyt, että kun ihmisen kauneus katoaa, niin on samalla kaikki kadonnut. Sinun taulusi on sen minulle opettanut. Lordi Henry Wotton on aivan oikeassa. Kauneus yksin maailmassa on jonkun arvoista. Kun huomaan vanhenevani, niin minä otan itseni hengiltä."

Hallward kääntyi kalpeana hänen puoleensa ja tarttui häntä käteen kiinni. "Dorian! Dorian!" hän huudahti, "älä puhu tuolla tapaa. Minulla ei koskaan ennen ole ollut sinun kaltaistasi ystävää, enkä koskaan saa toista samankaltaista. Ethän sinä kadehti aineellisia esineitä, eikö totta? — sinä, joka olet niitä kaikkia kauniimpi!"

"Minä kadehdin kaikkia niitä, joiden kauneus ei katoa. Minä kadehdin tuota kuvaa, jonka minusta olet maalannut. Miksi se saa pitää sen, mikä minun on pakko kadottaa? Joka ainoa haihtuva hetki ryöstää minulta jotakin ja antaa sille. Oi, — jospa olisi vain päinvastoin! Jospa kuva voisi muuttua ja minä voisin pysyä alati tällaisena! Miksi sinä sen maalasit? Vielä kerran se minua pilkkaa — armottomasti pilkkaa!" Kuumat kyynelöt kohosivat hänen silmiinsä. Hän vetäisi kätensä irti ja heittäytyi sohvalle peittäen kasvonsa tyynyihin, ikäänkuin rukoillen.

"Tämän sinä olet tehnyt, Harry", sanoi maalari katkerasti.

Lordi Henry kohautti olkapäitään. "Se on Dorian Grayn todellinen luonto — siinä kaikki."

"Sitä se ei ole."

"Jollei ole, niin mitä minulla on sen kanssa tekemistä?"

"Sinun olisi pitänyt mennä silloin kun minä pyysin", mutisi Basil.

"Minä jäin sinun pyynnöstäsi", vastasi lordi Henry.

"Harry, minä en voi riidellä yhtä aikaa molempien parhaiden ystävieni kanssa, mutta te saatatte minut vihaamaan parasta teosta, minkä koskaan olen saanut aikaan, ja siksi minä sen tuhoan. Mitäpä muuta se olisi kuin kangaspalananen ja väriä? Minä en tahdo, että se pilaa meidän kaikkien elämän."

Dorian Gray kohotti kultaiset kutrinsa tyynyistä ja katsoi Basiliin kalpein kasvoin ja kyyneltynein silmin, kun tämä astui ikkunan vieressä olevan maalipöydän ääreen. Mitä hän aikoi tehdä? Hänen sormensa etsivät kiihkeästi jotakin tinatuubien ja kuivettuneiden pensselien joukosta. Niin, hän etsi pitkää palettiveistä, jonka terä oli ohutta, joustavaa terästä. Vihdoin hän sen löysi. Hän aikoi sillä puhkaista kankaan rikki.

Käheästi huudahtaen nuorukainen hyppäsi ylös sohvalta ja hyökäten Hallwardin luo hän riisti veitsen hänen kädestään ja heitti sen atelierin toiseen päähän. "Sinä et saa, Basil!" hän huusi. "Se olisi murha!"

"Olen iloinen että vihdoinkin annat työlleni arvoa, Dorian", sanoi maalari kylmästi toinnuttuaan hämmästyksestään. "Minä en luullut sinun sitä tekevän."

"Enkö panisi sille arvoa? Minähän rakastan sitä, Basil. Se on osa minusta itsestäni. Sen minä tunnen."

"No hyvä, heti kun olet kuiva, minä vernissaan sinut, panen sinut kehyksiin ja lähetän sinut kotiin. Sitten voit tehdä itselläsi mitä ikänä haluat." Ja hän astui lattian yli ja soitti teetä. "Sinä haluat kai teetä, Dorian? Ja kai sinäkin, Harry? Vai halveksitteko te niin yksinkertaista nautintoa?"

"Minä ihailen yksinkertaisia nautintoja", sanoi lordi Henry. "Niihin monimutkaisien ihmisen täytyy lopulta turvautua..Mutta minä en pidä kohtauksista muualla kuin näyttämöllä. Mitä ihmeellisiä olentoja te molemmat olette! En muista kuka lie määritellyt ihmistä järkeväksi eläimeksi. Se ainakin oli liian nopea määritelmä. Ihminen on kaikkea muuta kuin järkevä, ja siitä minä olenkin hyvilläni. Mutta minä toivoisin ettette te riitelisi kuvasta. Paljoa parempi jos olisit antanut sen minulle, Basil. Tuo tyhmä poika

ei sitä lainkaan tarvitse. Mutta minulle se olisi hyvin tarpeen."

"Jos annat sen kelle muulle hyvänsä, Basil, kuin minulle, niin en suo sitä sinulle koskaan anteeksi!" sanoi Dorian Gray. "Enkä minä salli, että ihmiset sanovat minua tyhmäksi pojaksi."

"Tiedäthän että kuva on sinun, Dorian. Minä lahjoitin sen sinulle jo ennenkuin sitä oli olemassakaan."

"Ja te tiedätte aivan hyvin olleenne hiukan tyhmä, mr. Gray, ettekä voi väittää mitään vastaan, kun teille muistutetaan että olette vielä varsin nuori."

"Tänä aamuna olisin voinut väittää sitä vastaan hyvinkin kiihkeästi, lordi Henry."

"Niin, tänä aamuna! Te aloitte vasta silloin elää."

Ovella kuului kolkutus ja palvelija tuli sisään kantaen täyteläistä teetarjotinta ja laskien sen pienelle japanilaiselle pöydälle. Kuului kuppien ja lautasten kilinää ja teekeittiön kohinaa. Nuori poika toi sisään kaksi pyöreää kiinalaista maljaa. Dorian Gray astui pöydän luo ja kaatoi teetä kuppeihin. Molemmat herrat astuivat hitaasti lähemmäksi ja tarkastelivat maljojen sisällystä.

"Mennään tänä iltana teatteriin", sanoi lordi Henry. "Varmaan jossakin teatterissa on jotakin hyvää. Olen tosin luvannut syödä päivällistä Whitellä, mutta vain yhden vanhan ystävän kanssa. Voinhan lähettää hänelle sähkösanoman ja sanoa että olen sairas, tai että myöhempi sopimus estää minua tulemasta. Olisihan se sopiva puolustus, sillä siinä olisi suoruuden suloutta."

"On niin vaivalloista pukeutua frakkiin", mutisi Hallward. "Ja kun on saanut sen niskaansa, niin se näyttää niin rumalta."

"Aivan niin", vastasi lordi Henry miettiväisesti, "yhdeksännentoista vuosisadan seurapuku on inhottava. Se on niin synkkä, niin painostava. Synti yksin on väririkasta meidän nykyaikaisessa elämässämme."

"Sinun ei pidä puhua tuollaista Dorianin kuullen, Harry."

"Minkä Dorianin? Senkö joka kaataa meille teetä, vai senkö, joka kuvasta katsoo meihin?"

"Ei kummankaan."

"Minä lähtisin mielelläni teidän kanssanne teatteriin, lordi Henry", sanoi nuorukainen.

"Sitten te lähдете; ja sinäkin tulet, Basil, eikö totta?"

"En todellakaan voi. Minulla on niin paljon työtä."

"No niin, me menemme sitten kahden, mr. Gray."

"Suurimmalla mielihyvällä."

Maalari puri huultaan ja astui kuppi kädessä taulun luo. "Minä jään kotiin oikean Dorianin kanssa", hän sanoi surullisesti.

"Tuoko on oikea Dorian?" huudahti muotokuvan originaali hyökäten hänen luokseen. "Olenko todellakin tuon näköinen?"

"Olet; sinä olet aivan tuon näköinen."

"Kuinka ihmeellistä, Basil!"

"Ainakin sinä ulkomuodoltasi olet tuon näköinen. Mutta kuva ei koskaan muutu", huokasi Hallward. "Se on sentään jotakin."

"Mitä melua ihmiset pitävät uskollisuudesta!" huudahti lordi Henry. "Yksin rakkaudessaakin se on vain psykologinen kysymys. Se ei ole missään tekemisessä meidän tahtomme kanssa. Nuoret ihmiset tahtovat olla uskollisia, mutta eivät kykene. Vanhat ihmiset tahtovat olla uskottomia, eivätkä voi kuitenkaan. Muuta ei juuri voi sanoa."

"Älä mene teatteriin tänä iltana, Dorian", sanoi Hallward. "Jää minun luokseni päivällisille."

"Minä en voi, Basil."

"Minkä vuoksi?"

"Sentähden että lupasin mennä lordi Henry Wottonin kanssa."

"Ei hän pane sinuun sen enempää arvoa vaikka pidätkin lupauksesi. Itse hän aina rikkoo omansa. Minä pyydän ettet menisi."

Dorian Gray nauroi pudistaen päätään. "Minä rukoilen sinua."

Nuorukainen epäili ja silmäsi lordi Henryyn, joka tarkasteli heitä pilkallisesti hymyillen teepöydän luota.

"Minun täytyy, Basil", hän vastasi.

"No niin", sanoi Hallward ja astui pöydän luo laskien kuppinsa tarjottimelle. "On jo myöhäistä, ja koska teidän täytyy vielä pukeutua, niin ei teillä ole enää aikaa hukata. Hyvästi, Harry. Hyvästi, Dorian. Tule pian käymään. Tule huomenna."

"Tietysti."

"Ethän vain unohda?"

"Tietysti en", sanoi Dorian.

"Kuules ... Harry!"

"Niin, Basil!"

"Pidä mielessäsi mitä minä sanoin sinulle tänä aamuna puutarhassa."

"Minä en muista sitä enää."

"Minä luotan sinuun."

"Minä toivoisin, että voisin itse luottaa itseeni", sanoi lordi Henry nauraen. "Tulkaa, mr. Gray, minun vaununi odottavat ulkopuolella ja minä voin saattaa teidät ensin kotiin. Hyvästi, Basil. Tämä iltapuoli on ollut hyvin hauska."

Kun ovi sulkeutui heidän jälkeensä, niin maalari heittäytyi sohvalle ja hänen kasvoillensa kohosi kärsivä ilme.

LUKU III.

Seuraavana päivänä kello puoli yksi lordi Henry Wotton kulki Curzon streetiltä Albanyille tervehtimään setäänsä lordi Fermoria, joka oli sukkelasuinen, joskin hiukan karheatapainen vanha poika. Suuri yleisö arveli häntä itsekkääksi, koskei sillä ollut mitään varsinaista hyötyä hänestä, mutta oman seurapiirinsä mielestä hän oli hyvinkin aulis, sillä hän oli vieraanvarainen kaikille niille, jotka häntä huvittivat. Hänen isänsä oli ollut Englannin lähettiläänä Madridissa Isabellan nuoruuden aikana, jolloin ei kukaan vielä uneksintukaan Primistä, mutta hän oli vetäytynyt pois diplomaatiselta uralta sen vuoksi, ettei häntä kutsuttu lähettilääksi Pariisiin. Omasta mielestään hän olisi kuitenkin ollut täysin pätevä tuohon paikkaan syntynsä, kylmäverisyytensä, virheettömien englanninkielisten sähkösanomiensa ja kiihkeän nautintohalunsa vuoksi. Poika, joka oli ollut isänsä sihteeri, oli seurannut päällikkönsä esimerkkiä, jota siihen aikaan pidettiin tyhmyytenä. Ja kun hän muutamia kuukausia myöhemmin peri isänsä arvonimen, niin hän antautui innokkaasti tutkimaan ylimyssäädyn suurta työttömyyden taitoa. Hän omisti kaksi suurta kaupungintaloa, mutta asui sittenkin mielemmin vuokrahuoneissa, sillä niistä oli vähemmän vaivaa, ja aterioitsi klubissaan. Hän seurasi jonkunmoisella innolla hiilikaivostensa hoitoa Midlandissa ja puolusti tätä teollisuussivuharrastustaan sillä väitteellä, että se herrasmies, jolla oli onni omistaa hiilikaivoksia, saattoi lämmittää omaa liettään puilla. Valtiollisesti hän kuului torypuolueeseen, paitsi silloin kuin puolue oli hallituksessa, sillä silloin hän sätti sen jäseniä radikaaliseksi roskajoukoksi. Hän oli sankari kamaripalvelijallensa, joka aina sätti häntä, mutta sitä vastoin hän oli kauhistus sukulaisillensa, joita hän taas vuorossaan sätti. Hänen kaltaisensa henkilö ei olisi voinut syntyä missään muualla kuin Englannissa, ja hän väitti aina että kaikki siellä kävi aivan nurin kurin. Hänen periaatteensa olivat vanhanaikuisia, mutta ei ollut paljon sanottavaa hänen ennakkoluulojansa vastaan.

Kun lordi Henry astui huoneeseen, niin hän näki setänsä karhea metsästysfakki yllään polttavan sikaria ja muristen lukevan Timesiä.

"No, Harry", sanoi vanha herra, "mikä saattaa sinut näin varhain liikkeelle? Minä luulin, että te

keikailijat ette nousisi koskaan ennen kahta, ettekä näyttäytyisi muille ennen viittä."

"Vain sukurakkautta, voin vakuuttaa, setä George. Minä haluaisin jotakin."

"Tietysti rahaa", sanoi lordi Fermor irvistellen. "No niin, käy istumaan ja tee minulle asiasta selkoa. Nuoret luulevat nykyään että raha on pääasia maailmassa."

"Aivan niin", mutisi lordi Henry, näpistellen takkinsa napinläpeä, "ja kun he tulevat vanhoiksi, niin he sen tietävät. Mutta minä en tarvitse rahaa. Vaan ne, jotka maksavat laskunsa, tarvitsevat rahaa, setä George, enkä minä koskaan maksa niitä. Luotto on nuoremman pojan pääoma, ja sillä on hyvä elää. Sitä paitsi minä teen aina kauppaa Dartmoorin kauppiaiden luona, eivätkä ne koskaan kiusaa minua laskuilla. Minä tarvitsen vain tietoja: en hyödyllisiä tietoja tietenkään, vaan aivan turhanpäiväisiä."

"No niin, minä voin antaa sinulle tietoja kaikesta siitä mitä englantilaisessa aateliskalenterissa seisoo, vaikka nykyään siinä on paljon hullutusta. Kun minä olin diplomaatturalla, niin silloin kaikki oli paljoo paremmalla kannalla. Mutta minulle on kerrottu, että nykyään ihmiset voivat päästä aateliskalenteriin tutkinnonkin nojalla. Mitäpä siis voisit siitä odottaa? Tutkinnot ovat humbugia alusta loppuun. Jos mies on gentleman, niin hänellä on aivan kylliksi tietoja, ja jos hän ei ole gentleman, niin kaikki tieto on hänelle turmioksi."

"Onko mr. Dorian Grayn nimi aateliskalenterissa, setä George", sanoi lordi Henry hitaasti.

"Mr. Dorian Gray? Kuka hän on?" kysyi lordi Fermor rypistäen tuuheita valkoisia kulmakarvojaan.

"Sitä minä juuri tahtoisin tietää, setä George. Tai oikeastaan, minä tiedän kuka hän on. Hän on viimeisen lordi Kelson tyttären poika. Hänen äitinsä nimi oli Devereux — lady Margaret Devereux. Minä tahtoisin kuulla hänen äidistänsä. Minkälainen hän oli? Kenen kanssa hän oli naimisissa? Sinähän tunsit melkein kaikki aikalaisesi, varmaan sinä tunsit hänetkin. Minä olen nykyään hyvin huvitettu mr. Graystä. Olen vastikään tutustunut häneen."

"Kelson tyttärenpoika!" toisti vanha herra — "Kelson tyttärenpoika!... Tietysti... Minä tunsin hyvin hänen äitinsä. Luullakseni olin läsnä hänen ristiäisissäänsä. Hän oli tavattoman kaunis tyttö, tuo Margaret Devereux, ja hän suututti kaikki nuoret miehet karkaamalla erään nuoren köyhän miehen kanssa, joka ei ollut kerrassaan mikään, vain alapseeri jossakin jalkaväenrykmentissä, tai jotain muuta sen tapaista. Tietysti. Minä muistan koko tuon tapauksen, ikäänkuin se olisi eilen sattunut. Poika parka sai surmansa kaksintaistelussa Spa'ssa pari kuukautta häittänsä jälkeen. Se oli hyvin ruma juttu. Kerrottiin että Kelso oli lahjonut erään belgialainen lurjuksen, jotta tämä solvaisi hänen vävy-poikaansa julkisesti — lahjonut hänet, kuuletkos, lahjonut hänet — ja että tuo mies pisti hänet kuoliaaksi aivan kuin kyyhkysen. Juttu saatiin vaikenemaan, mutta saipa myös Kelso hyvän aikaa sen jälkeen yksinään aterioida klubissansa. Hän kuului ottaneen tyttärensä jälleen kotiin, mutta tämä ei puhunut koskaan sanaakaan isälle. Niin, olipa se surullinen juttu. Vuoden kuluttua tytärkin kuoli. Häneltä jäi siis poika? Sen olin kokonaan unohtanut. Millainen poika hän on? Jos hän on äitiinsä, niin hän on varmaan kaunis."

"Hän on hyvin kaunis", vakuutti lordi Henry.

"Toivottavasti hän joutuu hyviin käsiin", jatkoi vanhus. "Hänen pitäisi saada koko joukon rahaa, jos Kelso on noudattanut oikeutta. Hänen äidilläänkin oli omaisuutta, sillä äiti peri koko Selbyn tilan äitinsä isän jälkeen. Hänen äitinsä isä vihasi Kelsoa ja sanoi että hän oli halveksittava ihminen. Ja se hän olikin. Hän tuli Madridiin kerran kun minä olin siellä. Totisesti, minä häpesin hänen puolestansa. Kuningatarinkin tiedusti minulta sitä englantilaista aatelismiestä, joka aina kiisteli ajurien kanssa maksusta. He keksivät siitä kokonaisen jutun. Minä sen johdosta en uskaltanut näyttää naamaanikaan hovissa kokonaiseen kuukauteen. Toivottavasti hän kohteli tyttärensä poikaa paremmin kuin ajureita."

"En tiedä", vastasi lordi Henry. "Minun luullakseni poika on hyvissä varoissa. Hän ei ole vielä täysi-ikäinen. Hän omistaa Selbyn, sen tiedän. Sen hän on kertonut minulle. Ja ... hänen äitinsä, oliko hän hyvin kaunis?"

"Margaret Devereux oli suloisimpia olentoja mitä koskaan olen nähnyt. Mikä ihme sai hänet tuohon tekoon, sitä en koskaan ole voinut ymmärtää. Olisihan hän voinut mennä naimisiin kenen kanssa hyvänsä. Carlington oli aivan hulluna hänen tähtensä. Ja hän oli myös luonteeltaan romantinen, niinkuin kaikki sen perheen naiset. Miehet olivat kehoja, mutta naiset kerrassaan ihmeellisiä. Carlington mateli polvillaan hänen edessäänsä. Sen hän itse sanoi minulle. Mutta hän teki vain pilkkaa Carlingtonista. Ja siihen aikaan ei Lontoossa ollut ainoatakaan tyttöä, joka ei olisi hänen jäljessään juossut. Mutta naimakaupoista puhuessa, Harry, mitä päättömyyksiä sinun isäsi kertoi minulle Dartmoorista, että hän muka aikoo naida jonkun amerikkalaisen? Eivätkö englantilaiset tytöt hänelle kelpaa?"

"Nykyään avioliitot amerikkalaisten kanssa ovat hyvin muodissa, setä George."

"Mutta minä asetan englantilaiset naiset koko maailman naisten edelle, Harry", sanoi lordi Fermor, iskien nyrkillä pöytään.

"Amerikkalaiset ovat parhaassa kurssissa."

"Mutta ne eivät ole kestäviä, olen kuullut sanottavan", mutisi hänen setänsä.

"Pitkä juoksu uuvuttaa heidät, mutta estejuoksussa he ovat kerrassaan mainioita. Kaikki käy heiltä lennossa. En usko että Dartmoorilla on hyvää onnea."

"Minkälainen on tytön perhe?" mutisi vanha herra. "Onko hänellä minkäänlaista perhettä?"

Lordi Henry pudisti päätään. "Amerikkalaiset tytöt salaavat yhtä taitavasti vanhempansa kun englantilaiset entisyytensä", sanoi hän nousten mennäkseen.

"He ovat kai sikakauppiaita?"

"Toivottavasti, setä George, Dartmoorin tähden. Olen kuullut sanottavan että sikakauppa politiikan jälkeen on kaikkein tuottavin liike."

"Onko hän kaunis?"

"Hän käyttäytyy ikäänkuin hän olisi kaunis. Sen tekevät useimmat amerikkalaiset. Siinä on heidän viehätöksensä salaisuus."

"Miksi nuo amerikkalaiset naiset eivät voi pysyä omassa maassaan? He vakuuttavat aina että Amerikka on naisten paradiisi."

"Niin se onkin. Sen vuoksi he niin halukkaasti pyrkivätkin sieltä pois, aivan kuin Eevakin", sanoi lordi Henry. "Hyvästi, setä George. Minä tulen myöhään aamiaisille, jos vielä viivyn. Kiitos siitä tiedonannosta, jonka olen saanut. Minä haluan aina saada tarkat tiedot uusista ystäväistäni, mutta vanhoista en tahdo tietää mitään."

"Missä sinä syöt aamiaista, Harry?"

"Täti Agathan luona. Olen tarjoutunut sinne aamiaisille yhdessä mr. Grayn kanssa. Hän on tädin viimeinen suojatti".

"Hm! Sano täti Agathalle, Harry, ettei hän vaivaisi minua enää hyväntekeväisyysjutuillaan. Minä olen kyllästynyt niihin. Tuo kelpo nainen luulee, ettei minulla ole muuta tekemistä kuin kirjoittaa shekkejä hänen typeriä tuumiansa varten."

"Hyvä, setä George. Kyllä minä sanon, mutta ei siitä ole apua. Hyväntekijät kadottavat kaiken ihmisyytunteen. Se on heidän luonteelleen ominaista."

Vanha herra nyökkäsi myöntävästi päätään ja soitti palvelijaa.

Lordi Henry kulki Burlington Streetin matalan pylvähikön läpi ja käänsi askeleensa Berkeley squariä kohti.

Sellainen oli siis Dorian Grayn perhetarina. Semmoisenakin kuin hän oli sen kuullut, vailla minkäänlaisia kaunisteluja, se oli liikuttanut häntä, muistuttaen ihmeellistä, melkein uudenaikaista romaania. Kaunis nainen panee alttiksi kaikki hullun intohimon vuoksi. Muutamia hurjan surullisia viikkoja, jotka keskeytyvät äkkiä hirveän, salakavalan rikoksen vuoksi. Kuukausmääriä äänetöntä epätoivoa, sitten lapsi, joka syntyy tuskalla. Kuolema korjaa äidin, poika jää yksin vanhan ja kovan miehen valtaan. Niin; se oli mieltäkiinnittävä tausta, josta pojan kuva kohosi vieläkin täydellisempänä kuin mitä se todellisuudessa oli. Kaikissa harvinaisissa olosuhteista oli jotakin traagillista. Maailman täytyi kärsiä synnytystuskia, jotta pieninkin kukka voisi puhjeta... Miten ihastuttava Dorian olikaan ollut edellisenä päivänä päivällisillä, kun hän istui klubissa häntä vastapäätä silmissä hämmästynyt kiilto, suu hiukan auki pelonsekaisen ilon vallassa ja heräävä ihmetyksen ilme kasvoilla, joiden lämpöistä väriä vahakynttilöiden punertava valo lisäsi. Puhuminen hänen kanssaan oli kuin soittamista mainiolla viululla. Joka ainoa jousen kosketus ja väräys sai hänetkin väräjämään... Mikä tavaton nautinto tuossa tunteessa, kun saattoi vaikuttaa toiseen ihmiseen. Ei mikään muu tunne ollut sen kaltaista. Mikä ääretön ilo siinä, kun sai siirtää oman sielunsa ihanaan kuoreen ja antaa sen viivähtää siellä jonkun aikaa; kun sai kuulla oman henkisen katsantokantansa kaikuvan nuoruuden ja intohimon sävelissä ja vuodattaa toiseen oman luonnonlaatunsa ikäänkuin se olisi salaperäistä nestettä tai harvinaista tuoksua. Se oli ehkä suurinta iloa, mitä saattoi tuntea meidän ahtaana ja alhaisena aikanamme, jonka

huvit olivat niin aistillisen ruumiillisia ja tarkoitukseltaan halpoja... Hän oli tyyppiltäänkin merkillinen, tuo poika, jonka hän aivan sattumalta oli tavannut Basilin atelierissä, tai ainakin hän voisi siksi tulla. Hänessä oli suloutta ja nuorukaisen puhtautta, sekä sellaista kauneutta, jota näemme vanhojen kreikkalaisten marmorikuvissa. Hän kelpaisi sekä titaniksi että narriksi. Kuinka sääli, että tuollaisen kauneuden oli määrä kuitua... Entä Basil! Miten huvittava hän oli psykologiselta kannalta katsoen! Uusi taidesuunta, uusi tapa nähdä elämää, jonka toinen oli vain läsnäolonsa kautta, aivan tietämättään herättänyt hänessä; synkän metsän hiljainen henki, joka näkymättömänä kulkee aavojen kenttien yli, oli äkkiä näyttäytyntynyt hänelle dryadin kaltaisena, pelottomana, sen vuoksi että hänen omassa sielussaan, joka tuota henkeä etsi, oli herännyt ihmeellinen näkemys, jolle yksinään ihmeelliset asiat näyttäytyvät; itse muodot ja rajaviivat ikäänkuin hienonivat, ja saavuttivat jonkunmoisen symbolisen arvon, ikäänkuin ne itse olisivat jonkun muun ja täydellisemmän kauneuden kuvastusta, jonka varjoon ne loivat todellisuutta. Miten ihmeellistä se olikaan! Jotakin samankaltaista juolahti hänen mieleensä historiasta. Eikö Plato, tuo ajatusten taiteilija, ollut kaikkein ensiksi sitä selvittänyt? Eikö Buonarrotti ollut veistänyt sitä sonettisikermän kirjajaan marmorisiin? Mutta meidän aikakaudellemme se oli vierasta... Niin, hän tahtoi koettaa olla Dorian Graylle sitä mitä tämä itsetiedottomasti oli taiteilijalle, joka oli luonut tuon ihmeellisen muotokuvan. Hän koettaisi hallita häntä, — sitä hän tosiaankin oli jo puolittain tehnytkin. Hän tahtoi voittaa tuon merkillisen sielun omakseen.

Tuossa rakkauden ja kuoleman lapsessa oli tosiaankin jotakin tenhoavaa.

Hän pysähtyi äkkiä ja silmäsi ylös taloihin. Hän huomasi sivuttaneensa tätinsä oven ja hymyillen itseksensä hän kääntyi takaisin. Kun hän astui hiukan hämärään eteiseen, niin palvelija sanoi aamullisen olevan jo alulla. Hän antoi hattunsa ja keppinsä hänelle ja meni ruokasaliin.

"Myöhään niinkuin ainakin, Harry", huudahti hänen tätinsä pudistaen päätänsä.

Hän sanoi jotakin puolustukseksensa ja istuttuaan tyhjälle sijalle tädin viereen, hän katsoi ympärilleen nähdäkseen keitä oli läsnä. Dorian nyökkäsi hänelle arasti päätään pöydän päästä, samalla kuin ilonpuna kohosi hänen poskilleen. Vastapäätä häntä istui Harleyn herttuatar, erittäin hyväluontoinen ja lempeä nainen, jota kaikki rakastivat. Hän oli niin muodottoman suuri ruumiltaan, että kaikki hänen aikuisensa historiankirjoittajat olisivat sanoneet sitä lihavuudeksi kaikissa muissa naisissa, jotka eivät olleet herttuattaria. Hänen vieressään oikealla puolella, istui sir Thomas Burdon, radikaali parlamentin jäsen, joka julkisessa elämässä seurasi puolueen johtajaa, mutta yksityiselämässään parasta kokkia, toteuttaen sen viisaan ja tunnetun säännön, että tulee syödä päivällistä vanhoillisten ja ajatella vapaamielisten kanssa. Herttuattaren vasemmalla puolella istui mr. Erskine of Treadley, vanha, miellyttävä ja hyvin sivistynyt herra, joka oli piintynyt siihen pahaan tapaan, että hän aina oli vaiti, sen vuoksi, niinkuin hän kerran oli selittänyt lady Agathalle, että hän oli jo sanonut kaikki sanottavansa ennenkuin hän oli täyttänyt kolmeakymmentäkään vuotta. Hänen naapurinaan oli mrs. Vandeleur, lady Agathan vanha ystävä, täysi pyhimys naisten parissa, mutta kovin huolimaton puvussansa, aivan kuin huonosti sidottu rukouskirja. Onneksi oli mrs. Vandeleurin toisella puolella lordi Faudel, hyvin nerokas, keski-ikäinen ja keskinkertainen kyky, yhtä kalju kuin ministerin puhe alahuoneessa, ja hänen kanssaan mrs. Vandeleur puheli innokkaalla ja vakavalla tavalla. Mutta tuo tapa oli lordi Henryn mielestä anteeksi antamaton erehdys, johon kaikki hyvät ihmiset tekivät itsensä syypäiksi, ja josta he eivät koskaan voineet päästä.

"Me keskustelemme Dartmoor raukasta, lordi Henry", sanoi herttuatar ja nyökkäsi hänelle ystävällisesti päätään pöydän yli. "Luuletteko, että hän todellakin nai tuon nuoren, ihastuttavan tytön?"

"Minä luulen, että tyttö on päättänyt kosia häntä, herttuatar."

"Kuinka julmaa!" huudahti lady Agatha. "Se olisi todellakin estettävä."

"Olen kuullut luotettavalta taholta, että hänen isänsä tekee kauppaa amerikkalaisilla rihkamatavaroilla", sanoi sir Thomas Burdon ylimielisesti.

"Minun setäni luuli että hän harjoitti sikakauppaa, sir Thomas."

"Rihkamatavaraa! Mikä on amerikkalaista rihkamatavaraa?" kysyi herttuatar, kohottaen ylös suuret kätensä ja pannen erityistä painoa sanoihinsa.

"Amerikkalaisia romaaneja", vastasi lordi Henry ottaen eteensä peltopyytä.

Herttuatar joutui hämilleen.

"Älkää välittäkö hänestä, rakas ystävä", kuiskasi lady Agatha. "Hän ei koskaan puhu täyttä totta."

"Kun Amerikka löydettiin", sanoi radikaali herra ja alkoi kertoa ikävää juttua. Samoin kuin kaikki, jotka koettavat perinpohjaisesti selvittää aihettansa, hän ikävystytti kuulijoihinsa. Herttuatar huokasi ja

käytti hyväkseen keskeyttämisoikeuttansa, "Jumala suokoon, ettei sitä koskaan olisi löydetty!" huudahti hän. "Tosiaankin, meidän nuorilla tytöillämme ei ole nykyään minkäänlaisia toiveita. Se on hyvin väärin."

"Ehkäpä Amerikkaa ei olekaan löydetty", sanoi mr. Erskine. "Minä tahtoisin sanoa, että se on vain paljastettu."

"Mutta minä olen nähnyt näytteitä alkuasukkaista", vastasi herttuatar epävarmalla äänellä. "Minun täytyy tunnustaa, että suurin osa heistä on varsin kauniita. Ja he käyvät myös hyvin puettuina. He tilaavat kaikki pukunsa Parisista. Minäkin soisin, että minulla olisi varaa tehdä samoin."

"Sanotaan, että kun hyvät amerikkalaiset kuolevat, niin he joutuvat Pariisiin", naureskeli Sir Thomas, jolla oli koko varasto kuluneita sukkeluuksia.

"Todella! Ja minne joutuvat pahat amerikkalaiset kuoltuansa?" kysyi herttuatar.

"He matkustavat Amerikkaan", mutisi lordi Henry.

Sir Thomas rypisti kulmiaan. "Minäpä luulen, että teidän veljenne pojalla on ennakkoluuloja tuota suurta maata kohtaan", hän sanoi lady Agathalle. "Minä olen matkustanut siellä ristin ja rastin, vieläpä tirehtöorien omissa yksityisvaunuissa, sillä tirehtöorit tuollaisissa tapauksissa ovat tavattoman kohteliaita. Minä vakuutan teille, että matkustaminen siellä on hyvin sivistävää."

"Mutta pitääkö meidän nähdä Chicago ollaksemme sivistyneitä?" kysyi mr. Erskine valittavalla äänellä. "Ei minulla ole enää halua sellaiseen matkaan."

Sir Thomas liikutti kättään. "Mr. Erskine of Treadley haluaa pitää maailman kirjahyllyllään. Me käytännön miehet tahdomme mieluummin itse nähdä kuin lukea kirjoja. Amerikkalaiset ovat hyvin hauskoja ihmisiä. He ovat niin tavattoman järkeviä. Minun luullakseni se on heidän luonteenomaisin piirteensä. Niin, mr. Erskine, tavattoman järkevää väkeä. Minä vakuutan teille, etteivät amerikkalaiset ole lainkaan turhanpäiväisiä."

"Kuinka hirveää!" huudahti lordi Henry. "Minä voin sietää raakaa voimaa, mutta raaka järki on kerrassaan sietämätöntä. Se on alhaista. Se on paljoa alempana ymmärrystä."

"Minä en käsitä teitä oikein", sanoi sir Thomas punastuen.

"Minä kyllä ymmärrän, lordi Henry", mutisi mr. Erskine hymyillen.

"Paradoksit ovat tavallaan kyllä hyviä..." toisti parooni.

"Oliko se paradoksi?" kysyi mr. Erskine. "En minä sitä luule. Ehkäpä kyllä. No niin, paradoksit johtavat totuuteen. Voidaksemme tutkia todellisuutta täytyy meidän antaa sen tanssia nuoralla. Kun totuudet muuttuvat konstanteiksi, niin me voimme arvostella niitä."

"Hyvä Jumala!" sanoi lady Agatha, "kylläpä te miehet osaatte todistaa! Minä en koskaan voi päästä teidän puheistanne selville. Kuules, Harry, sinuun minä olen aivan suuttunut. Miksikä sinä olet kehoittanut meidän rakasta mr. Dorian Graytämme luopumaan köyhistämmestä? Minä vakuutan, että hän olisi oikea aarre meille. Me pitäisimme niin paljon hänen soitostansa."

"Minä tahdon, että hän soittaa minulle", sanoi lordi Henry nauraen ja katsoi pöydän alapäähän, josta häntä kohtasi kirkas katse.

"Mutta nuo ihmisraukat Whitechapelissa ovat niin onnettomia", jatkoi lady Agatha.

"Minä tunnen myötätuntoisuutta kaikkea muuta paitsi kärsimystä kohtaan", sanoi lordi Henry pudistaen olkapäitään. "Se ei herätä minun myötätuntoani. Se on liian rumaa; liian hirveää ja liian surkeata. Tuo nykyajan myötätuntoisuus kärsiviä kohtaan on suorastaan sairaalloista. Paljoa parempi, jos ihmisten myötätuntoisuus kohdistuisi kauneuteen, väreihin ja elämän iloihin. Mitä vähemmän elämän varjopuolista puhutaan, sitä parempi."

"Mutta täytyyhän myöntää, että East Endin köyhälistön tila on hyvin tärkeä kysymys", huomautti sir Thomas vakavasti päätään pudistaen.

"Aivan niin", vastasi nuori lordi. "Se on orjakysymys, ja me koetamme ratkaista sen hankkimalla orjille huvitusta."

Politikoitsija katsoi häneen ankarasti. "Mitä muutoksia te sitten ehdottaisitte?" hän kysyi.

Lordi Henry naurahti. "Minä en tahdo muuttaa mitään Englannissa paitsi ilmaa", hän vastasi. "Minä

tyydyin kerrassaan filosofisiin huomioihin. Mutta koska yhdeksästätoista vuosisata on tehnyt vararikon kuluttamalla liiaksi myötätuntoisuutta, niin ehdotan, että kääntyisimme tieteen puoleen päästäksemme entiseen tasapainoomme. Tunteista on se etu, että ne johtavat meitä harhaan, ja tieteestä se, että se on tunteeton."

"Mutta meidän edesvastuumme on hyvin raskas", sanoi mrs. Vandeleur arasti.

"Äärettömän raskas", toisti lady Agatha.

Lordi Henry katsoi mr. Erskineen. "Ihmiskunta katsoo kaikkea liian vakavalta kannalta. Siinä on maailman ensimmäinen synty. Jos luolaihminen olisi tuntenut naurua, niin historia varmaan olisi muuttunut aivan toiseksi."

"Sepä vasta oli lohduttavaa", liverteli herttuatar. "Joka kerta kun käyn teidän tätiänne tervehtimässä, tunnen minä omantunnon vaivoja, sillä minä en ole yhtään huvitettu East Endin asukkaista. Tästä lähin minä voin punastumatta katsoa häntä silmiin."

"Punastuminen kaunistaa suuresti, herttuatar", huomautti lordi Henry.

"Vain nuoria ihmisiä", vastasi herttuatar. "Kun minun ikäiseni vanha nainen punastuu, niin on se paha merkki. Oi! lordi Henry, jospa voisitte sanoa minulle, miten voi tulla uudestaan nuoreksi."

Lordi Henry mietti hetken aikaa. "Voitteko palauttaa mieleenne jotakin suurta erehdystä, johon nuoruudessa olette tehnyt itsenne syypääksi, herttuatar?" hän kysyi, luoden pöydän yli katseensa häneen.

"Pelkäänpä useitakin", hän vastasi.

"Tehkää ne sitten uudestaan", lordi Henry sanoi vakavasti. "Voi saada nuoruutensa takaisin uudistamalla vain kaikki entiset hulluutensa."

"Ihana periaate!" huudahti herttuatar. "Minäpä koetan toteuttaa sen käytännössä."

"Vaarallinen periaate!" kuului ääni sir Thomasin huulilta. Lady Agatha pudisti päätään, mutta oli samalla varsin huvitettu. Mr. Erskine kuunteli.

"Niin", jatkoi lordi Henry, "se on elämän suurimpia salaisuuksia. Nykyään useimmat ihmiset kuolevat jonkunmoisen kiduttavan terveen järjen seurauksista ja huomaavat liian myöhään, että ihminen katuu kaikkea muuta maailmassa paitsi omia erehdyksiään."

Nauru kajahti ympäri pöytää.

Lordi Henry alkoi vallattomasti leikitellä tuolla ajatuksella. Hän heitteli sitä ilmassa ja käänteli sitä. Hän päästi sen käsistään ja tarttui siihen jälleen kiinni, väritti sitä mielikuvituksellaan ja antoi sille paradoksin siivet. Hänen puhuessaan mielettömyyden ylistys kohosi filosofiaksi, ja filosofia itse nuoreni, jäi kuuntelemaan nautinnon hurjaa musiikkia ja pukeutui viinintahraamaan pukuun ja murattiköynnöksiin. Se tanssi kuin bakhantitar yli elämän kukkuloiden ja pilkkasi hidasta Silenusta hänen järkevyydestänsä. Todellisuus pakeni sen tieltä kuin pelästynyt metsän eläin. Sen valkeat jalat tallasivat jättiläispuserrinta, jonka ääressä viisas Omar istuu, kunnes kuohuva rypäleneste kohosi purppuranpunaisena vaahtona hänen paljasten jäsentensä ympärillä tai vuoti punaisena kuohuna pitkin astian mustia, niljakkaisia, kosteita kylkiä. Se oli ihmeellinen sepitelmä. Hän tunsu että Dorian Grayn silmät olivat kiintyneet häneen, ja se tieto, että hänen kuulijoidensa joukossa oli yksi, jota hän halusi tenhota, teroitti hänen sukkeluuttansa ja väritti hänen mielikuvitustansa. Hän oli loistava, tenhova, vastustamaton. Hän sai kuulijat unohtamaan itsensä ja he seurasivat hymyillen hänen pillinsä ääntä. Dorian Gray ei voinut irroittaa katsettaan hänestä, vaan istui kuin lumouksen vallassa hymyhuulin ja silmät ihmetyksestä synkinä.

Äkkiä todellisuus astui koreaan puetun palvelijan haamussa huoneeseen, ja tämä ilmoitti herttuattarelle, että hänen vaununsa odottivat ulkona. Herttuatar väänsi käsiään naurettavan epätoivoisena. "Miten ikävää!" huudahti hän. "Minun täytyy mennä hakemaan miestäni klubista ja lähteä hänen kanssansa johonkin mielettömään kokoukseen, jossa hänen tulee johtaa puhetta. Jos minä viivyn, niin hän suuttuu, enkä minä siedä kohtauksia kun minulla on tämä päähine päässä. Se on siihen aivan liian hento. Kova sana voisi pilata sen. Minun täytyy lähteä, rakas Agatha. Hyvästi, lordi Henry, te olette ihastuttava ja hirveän epäsiiveellinen. En todellakaan tiedä mitä sanoisin teidän mielipiteistänne. Teidän pitää tulla meille päivällisille jonakuna iltana. Esimerkiksi tiistaina. Oletteko vapaa tiistaina?"

"Teidän tähtenne minä syrjäyttäisin kaikki muut kutsut, herttuatar", sanoi lordi Henry kumartaen.

"Se on hyvin kaunista, mutta myös hyvin väärin", sanoi hän. "Muistakaa siis tulla", ja hän lehahti pois

huoneesta lady Agathan sekä toisten naisten seuratussa häntä.

Kun lordi Henry oli istunut jälleen paikalleen, niin mr. Erskine kiersi pöydän ympäri ja istuutuen hänen viereensä laski kätensä hänen käsivarrelle.

"Te puhutte kuin kirjasta", hän sanoi, "miksi te ette kirjoita kirjoja?"

"Minä luen liian suurella halulla kirjoja, jotta viitsisin niitä kirjoittaa, mr. Erskine. Tahtoisin kerran kirjoittaa romaanin, romaanin, joka olisi yhtä kaunis kuin persialainen matto, mutta myös yhtä väärennetty. Mutta Englannissa ei ole muuta kirjallista yleisöä, kuin se, joka lukee sanomalehtiä, rukouskirjoja ja tietosanakirjoja. Kaikista maailman kansoista englantilaiset vähimmin käsittävät kirjallisuuden kauneutta."

"Pelkään teidän olevan oikeassa", vastasi mr. Erskine. "Minullakin oli ennen kirjallista kunnianhimoa, mutta luovuin siitä aikoja sitten. Ja nyt, rakas nuori ystäväni, jos sallitte että nimitän teitä siksi, tahtoisin kysyä teiltä, tokko te todellakin tarkoittatte kaikkea sitä mitä te äsken sanoitte meille?"

"Minä en muista enää mitä minä sanoin", naureskeli lordi Henry. "Oliko se kovin pahaa?"

"Hyvin pahaa tosiaankin. Minun täytyy tunnustaa, että te olette hyvin vaarallinen, ja jos jotakin sattuisi tapahtumaan meidän rakkaalle herttuattarellemme, niin teillä on siitä suurin edesvastaus. Mutta minä tahtoisin puhua teidän kanssanne elämästä. Se sukupolvi, johon minä synnyin, oli ikävä. Jonkun kerran kun olette väsynyt Lontoosen, tulkaa Treadleyhin ja selittäkää minulle nautinnon filosofiaanne burgundiviinin ääressä, jota minulla on onni omistaa."

"Suurimmalla mielihyvällä. Kutsu Treadleyhin on suuri kunnia. Siellä on täydellinen isäntä ja täydellinen kirjasto."

"Te sen vasta täydentäisitte", vastasi vanha herra kohteliaasti kumartaen. "Ja nyt minun täytyy sanoa jäähyväiset rakkaalle tädillenne. Minun on mentävä Athenaeumiin. Tähän aikaan me siellä nukumme."

"Kaikkiko, mr. Erskine?"

"Kaikki neljäkymmentä neljässäkympessä nojatuolissa. Me harjoittelemme tulevaa englantilaista kirjallisuusakatemiaa varten."

Lordi Henry nousi ylös nauraen. "Minä lähdän Hyde Parkiin", hän sanoi.

Astuessaan ulos ovesta Dorian Gray kosketti häntä käsivarteen. "Saanko minä seurata teitä", hän mutisi.

"Minä luulin, että olitte luvannut mennä Basil Hallwardin luo", vastasi lordi Henry.

"Minä tulen mielempin teidän kanssanne; niin, minun täytyy saada olla teidän kanssanne. Sallikaa minun tulla. Ja lupaattehan puhua minulle koko ajan? Ei kukaan osaa puhua sillä tavalla kuin te."

"Ah, tänään minä olen kyllyksi puhunut", sanoi lordi Henry hymyillen. "Nyt minä tahdon vain katsella elämää. Tehkää minulle seuraa, jos haluatte."

LUKU IV.

Eräänä iltapäivänä kuukautta myöhemmin Dorian Gray loikoili komeassa nojatuolissa lordi Henryn pienessä kirjastohuoneessa Mayfairissa. Se oli tavallansa ihastuttava huone, jossa seiniä myöten kulki korkea oliivivärinen tammilaudoitus. Kattolista oli kellertävä ja katossa oli kipsikoristeita. Tiilinpunertavalle huopamatolle oli siroteltu useita pitkäripsisiä persialaisia pikkumattoja. Pienellä atlaspuisella pöydällä seisoi Clodionin pieni pystykuva ja sen vieressä kappale Clovis Even kirjaa "Les Cent Nouvelles", joka oli omistettu Margareta Valoisilaiselle ja jonka kannella oli kullattuja tuhatkaunoja, kuningattaren symbolikukkia. Uunin reunustalla oli kirjavia tulpaneja suurissa, sinisissä, kiinalaisissa maljoissa, ja pienten lyijykehysisten ikkunaruuutujen kautta virtasi Lontoon kesäisen päivän aprikosivärinen valo huoneeseen.

Lordi Henry ei ollut vielä kotona, Hän tuli säännöllisesti liian myöhään, hänen periaatteittensa mukaan säännöllisyys oli ajanhukkaa. Nuorukainen näytti hiukan ikävystyneeltä selaillessaan haluttomasti hienoa kuvallista "Manon Lescaut" teosta, jonka hän oli löytänyt kirjahyllyltä. Ludvig

XIV:nnen aikuisen kellon yksitoikkoinen tikutus kiusoitti häntä. Pari kertaa hän oli lähtemässä.

Vihdoin hän kuuli askelia ulkoapäin ja ovi avautui. "Kuinka myöhään sinä tulet, Harry!" hän mutisi.

"Paha kyllä se ei ole Harry, mr. Gray", vastasi terävä ääni.

Dorian Gray katsoi äkkiä taakseen ja nousi pystyyn. "Suokaa anteeksi. Minä luulin —"

"Te luulitte minun mieheni tulevan. Se on vain hänen vaimonsa. Sallikaa minun esittää itseni teille. Minä tunnen teidät varsin hyvin valokuvienne mukaan. Luullakseni minun miehelläni on niitä seitsemäntoista eri lajia."

"Seitsemäntoistako, lady Henry?"

"No, kahdeksantoista sitten. Ja minä näin teidät vastikään oopperassa hänen kanssaan." Hän nauroi hermostuneesti puhuessaan ja katseli häntä haparoivilla lemmikki-silmillään. Hän oli merkillinen nainen. Hänen pukunsa teki sen vaikutuksen ikäänkuin hän olisi valmistanut sen suuttumuksen vallassa ja pukenut sen myrskyssä ylleen. Tavallisesti hän oli aina rakastunut johonkukin, ja kun hän ei koskaan voittanut vastarakkautta, niin kaikki hänen illusioninsa olivat tallella. Hän koetti näyttää taiteelliselta, mutta hänen ulkomuotonsa teki vain huolimattoman vaikutuksen. Hänen nimensä oli Viktoria, ja kirkossa käynti oli muuttunut hänelle suorastaan kiihkoksi.

"Näyteltiin kai 'Lohengrinia', lady Henry, vai kuinka?"

"Aivan niin; minun rakasta 'Lohengriniäni'. Minä pidän Wagnerin musiikista enemmän kuin mistään muusta. Se on niin äänekästä, että koko ajan voi puhua muiden kuulematta. Ja se on suuri etu, eikö totta, mr. Gray?"

Sama hermostunut, katkonainen nauru kajahti jälleen hänen huuliltaan ja hänen sormensa alkoivat leikitellä pitkällä kilpikonnanluisella paperiveitsellä.

Dorian pudisti nauraan päätään. "En usko olevani aivan samaa mieltä kuin te, lady Henry. Minä en koskaan puhu musiikin aikana — en ainakaan hyvän musiikin aikana. Ainoastaan huonoa musiikkia tulee tappaa keskustelulla."

"Niin, se on Harryn mielipide, eikö totta, mr. Gray? Minä saan aina kuulla Harryn mielipiteitä hänen ystäväiltänsä. Se onkin ainoa keino, jolla pääsen niiden perille. Mutta älkää luulko etten minä pitäisi hyvästä musiikista. Minä ihailen sitä, mutta minä pelkään sitä myöskin. Se tekee minut liian romantiseksi. Minä olen suorastaan jumaloinut pianotaiteilijoita — välistä kahta samalla haavaa, niinkuin Harry väittää. En tiedä, mikä heissä on. Ehkäpä syy on siinä, että he ovat ulkomaalaisia. He ovat kaikki ulkomaalaisia, eikö totta? Nekin, jotka ovat Englannissa syntyneet, muuttuvat ulkomaalaisiksi jonkun ajan kuluttua, eikö totta? Siinä he tekevät hyvin viisaasti, ja samalla se on hyvin imartelevaa taiteelle. Siten taide muuttuu kokonaan kosmopoliitiseksi, eikö totta? Te ette ole koskaan ollut minun vastaanotoissani, vai kuinka, mr. Gray? Teidän täytyy tulla. Minä en voi tarjota orkideoja, mutta minä en säästä vaivojani saadakseni luokseni ulkomaalaisia. He tekevät huoneet niin taiteellisiksi. Mutta tuossahan on Harry! Harry, minä etsin sinua, aioin kysyä jotakin sinulta — en enää muista mitä — ja minä löysin mr. Grayn täältä. Meillä on ollut niin hauska keskustelu musiikista. Meillä on aivan samat mielipiteet. Ei; ne taisivatkin olla aivan vastakkaiset. Mutta hän on hyvin huvittava. Olen kovin mielissäni hänen tuttavuudestaan."

"Sepä hauskaa, kultaseni", sanoi lordi Henry kohottaen tummia, kaarevia kulmakarvojaan ja katsellen naureskellen kumpaistakin. "Olen pahoillani, Dorian, että satuin viipymään. Kävin katsomassa erästä vanhaa brokadia Wardour Streetin varrella, ja minä tingin sitä tuntikausia. Nykyään ihmiset osaavat antaa hinnan kaikelle, mutta ei arvoa millekään."

"Minun täytyy, paha kyllä lähteä", huudahti lady Henry, katkaisten äänettömyyden äkillisellä naurullaan. "Olen luvannut mennä herttuattaren kanssa ajamaan. Hyvästi, mr. Gray. Hyvästi, Harry. Sinä syöt kai päivällistä ulkona, vai kuinka? Niin minäkin. Ehkä näen sinut lady Thornburyn luona."

"Mahdollisesti, kultaseni", sanoi lordi Henry sulkien oven hänen jälkeensä, hänen livahtaessaan ulos huoneesta aivan kuin paradiisilintu, joka kaiken yötä on ollut ulkona sateessa, jättäen heikon jasmiinihajun jälkeensä. Sitten lordi Henry sytytti paperossin ja heittäytyi sohvalle.

"Älä koskaan nai naista, jolla on oljenkeltainen tukka, Dorian", hän sanoi vedettyään pari sauhua.

"Miksikä, Harry?"

"Siksi, että ne ovat niin hempeämielisiä."

"Mutta minä pidän hempeämielisistä ihmisistä."

"Älä koskaan mene naimisiin, Dorian. Miehet naivat siksi, että he ovat väsyneet; naiset siksi, että he ovat uteliaat: kumpaisetkin pettyvät."

"En minä luule meneväni koskaan naimisiin, Harry. Minä olen liiksi rakastunut. Se on sinun aforismejasi. Minä toteutan sen käytännössä, niinkuin kaiken muunkin, minkä sinä sanot."

"Keneenkä sinä olet rakastunut?" kysyi lordi Henry hetken kuluttua.

"Erääseen näyttelijättäreen", sanoi Dorian Gray punastuen.

Lordi Henry kohautti olkapäitään. "Se on liian tavallinen alku."

"Et sanoisi sitä, jos näkisit hänet, Harry."

"Kuka hän on?"

"Hänen nimensä on Sibyl Vane."

"En ole koskaan kuullut hänestä."

"Ei kukaan tunnekaan häntä. Mutta kerran vielä hän tulee tunnetuksi. Hän on nero."

"Rakas ystävä, ei kukaan nainen ole nero. Naiset ovat vain kauniita. Ei heillä ole koskaan mitään sanottavaa, mutta he sanovat sen niin ihastuttavalla tavalla. Naiset edustavat aineen voittoa järjen yli, samoinkuin miehet järjen voittoa siveyden yli."

"Harry, kuinka sinä voit tuolla tavalla?"

"Rakas Dorian, se on aivan totta. Minä parasta aikaa analyseeraan naista, jotta täytyyhän minun se tietää. Aine ei ole niin monimutkainen kuin minä luulin. Olen tullut siihen johtopäätökseen, että on olemassa vain kahta lajia naisia, rumia ja maalattuja. Rumat naiset ovat hyvin hyödyllisiä. Jos tahdot saavuttaa hyvän maineen, niin sinun ei tarvitse muuta kuin mennä heidän kanssaan päivällistä syömään. Tuo toinen laji naisia on hurmaava. Mutta heillä on yksi vika kuitenkin. He maalaavat itseään näyttääkseen nuorilta. Meidän esi-äitimme maalasivat itseään voidakseen keskustella loistavasti. Punaväri ja sukkeluus kävivät tavallisesti käsikädessä. Tuo aika on ollut ja mennyt. Niin kauan kuin nainen voi näyttää tyttärtään kymmentä vuotta nuoremmalta, on hän täysin tyytyväinen. Mitä keskusteluun tulee, niin Lontoossa on vain viisi naista, joiden kanssa maksaa vaivaa jutella, ja kaksi niistä ei voi esiintyä siivossa seurassa. Vaan kerroppa minulle kuitenkin tuosta nerosta. Kauanko olet tuntenut hänet?"

"Oi, Harry, sinun mielipiteesi saattavat minut kauhistumaan."

"Älä siitä huoli. Kauanko olet tuntenut hänet?"

"Noin kolme viikkoa."

"Ja missä sinä hänet tapasit?"

"Minä kerron sinulle, Harry; mutta sinä et saa pilkata minua. Joka tapauksessa, se ei koskaan olisi voinut tapahtua, jollen olisi kohdannut sinua. Sinä herätit minussa halun tutustua elämän eri puoliin. Päiväkausia sen jälkeen kuin tutustuin sinuun, kuohui veri minun suonissani. Jos kuljeskelin Hyde Parkissa tai käyskentelin pitkin Piccadillyä, niin tarkastelin joka ainoaa, joka kulki ohitseni ja ihmettelin itsekseni hurjan uteliaisuuden vallassa millaistahan elämää he viettivät. Muutamat herättivät ihastustani. Toiset täyttivät minut kauhulla. Ilma oli täynnä hienoa myrkyä. Minä etsin innokkaasti kiihoituksia... No niin, eräänä iltana kello seitsemän tienoissa minä päätin lähteä etsimään jotakin seikkailua. Minä tunsin, että meidän harmaassa, jättiläis-Lontoossamme, jossa oli niin suunnattoman paljon ihmisiä ja likaisia syntisiä ja suloisia syntejä, niinkuin sinä kerran sanoit, että tuossa jättiläiskaupungissa täytyi olla myös jotakin minun varaltani. Minä kuvailin mielessäni tuhansia eri asioita. Vaara sellaisenaan hurmasi minua. Minun mieleeni muistui mitä sinä olit sanonut minulle tuona ihanana iltana, jolloin me ensi kertaa söimme yhdessä päivällistä, ja jolloin sinä väitit että kauneuden etsintä oli elämän todellinen salaisuus. En tiedä mitä minä odotin, mutta minä läksin käymään kaupungin itä-osaa kohti, ja eksyin keskelle likaisten katujen ja synkkien, ruokottomien torien labyrinttiä. Puoli yhdeksän aikana kuljin lystillisen, pienen teatterin ohi, jonka edustalla suuret kaasuliekit leimuilivat ja räikeät ilmoituslehdet prameilivat. Inhottava juutalainen hullunkurisessa takissaan, jommoista en ennen eläissäni ole nähnyt, seiso i oven edustalla polttaen pahanhajuista sikariaan. Hänellä oli rasvankiiltävät kiharat ja suuri timantti likaisessa paidanrinnassa. Tahdotteko

aition, my lord?' kysyi hän nähdessään minut ja nosti hattuaan matelevalla kohteliaisuudella. Hän huvitti minua, Harry. Hän oli niin hirvittävä. Sinä naurat minulle, sen tiedän, mutta minä menin todellakin sisään ja maksoin kokonaisen guinean aitiosta. En vielä tänäänkään voi selittää minkä vuoksi sen tein. Ja jollen olisi sitä tehnyt — rakas Harry, jollen olisi sitä tehnyt, niin minulta olisi mennyt elämäni onnellisin seikkailu hukkaan. Minä näen, että naurat. Sinä olet julma!"

"En minä naura, Dorian; en ainakaan naura sinulle. Mutta sinun ei pitäisi sanoa elämäsi onnellisin seikkailu. Sanoisit mielempin elämäsi ensimmäinen seikkailu. Sinä saat aina osaksesi rakkautta. Ne ihmiset ovat etuoikeudetut kokemaan suuria intohimoja, joilla ei ole mitään tekemistä. Se on tyhjäntoimittajien ainoa etu. Älä pelästy. Sinun varaltasi on vielä paljon ihmeellistä elämässä. Tämä on vain ensimmäinen alku."

"Arveletko että minä olen niin pintapuolinen luonteeltani?" huudahti Dorian Gray pahoillaan.

"En; päinvastoin sinä olet syvä luonne."

"Mitenkä sinä tarkoitat?"

"Rakas ystävä, ne ihmiset, jotka rakastavat vain kerran elämässään, ne ovat pintapuolisia. Sitä, mitä he sanovat uskollisuudeksi, sitä minä nimitän joko jörömaisyydeksi tai mielikuvituksen puutteeksi. Uskollisuus tunne-elämässä on samaa kuin johdonmukaisuus henkisessä elämässä — aivan yksinkertaisesti vain vararikon tunnustus. Uskollisuus! Minä selitän sinulle jonakuna päivänä sen käsitteen. Siihen sisältyy omistamishalu. On paljon maailmassa, jota me halusta heittäisimme luotamme, jollemme pelkäisi, että muut sen omistaisivat. Mutta minä en tahdo keskeyttää sinua. Jatka kertomustasi."

"No niin, minä jouduin hirveään, pieneen yksityisaitioon ja nenäni edessä oli aistiton esirippu. Minä tarkastelin salia aition verhojen takaa. Se oli surkea laitos, täynnä lemmen jumalia ja runsaudensarvia, aivan kuin jokin kolmannen luokan hääkakku. Galleria ja takapermanto olivat täpösen täynnä, mutta sitä vastoin parhaat paikat perällä olivat tyhjä ja tuskin ainoatakaan henkeä etuparvella. Naiset tarjoilivat appelsiineja ja sokerijuomaa, ja kaikkialta kuului pähkinöiden puremista."

"Siellä lienee ollut samantapaista kuin englantilaisen draaman kukoistusaikana."

"Aivan sellaista, luullakseni, ja hyvin tuskastuttavaa. Minä aloin jo tuumia mitä minun pitäisi tehdä, kun silmäni osuivat ohjelmaan. Mitä sinä luulet että siellä näyteltiin, Harry?"

"Varmaan 'Hullu poika eli Mykkä vaikka viaton' kappaleta. Meidän esi-isämme olivat ihastuneet senkaltaisiin kappaleihin, jollen erehdy. Mitä kauemmin minä elän, Dorian, sitä selvemmin minä huomaan, että se mikä oli hyvää meidän esi-isillemme, se ei ole hyvää meille. Taiteessa, samoin kuin politiikassa *les grands pères ont toujours tort.*" [Iso-isät ovat aina väärässä.]

"Mutta tämä kappale oli kylliksi hyvä meillekin, Harry. He näyttelivät 'Romeota ja Juliaa'. Minun täytyy myöntää että minua harmitti, kun huomasin Shakespearea näyteltävän tuollaisessa pesässä. Mutta samalla se minua jollakin tavalla huvittikin. Joka tapauksessa minä päätin odottaa ensimmäistä näytöstä. Orkesteri oli hirvittävä. Sitä johti nuori juutalainen, joka istui kurjan pianon ääressä, ja yksin jo sekin oli karkoittaa minut pois. Mutta vihdoinkin esirippu kohosi ja näytäntö alkoi. Romeota näytteli lihava, vanhemmanpuolinen herra, jonka kulmakarvat olivat korkilla noetut. Hän puhui hyvin traagillisella, aivan sortuneella äänellä ja hänen vartalonsa oli kuin oluttynnyri. Mercutio oli yhtä huono. Hänen osaansa näytteli koomiko, joka vähä-väliä pisti omiaan väliin ja oli erinomaisissa väleissä takapermannon yleisön kanssa. He olivat molemmat yhtä kehnot kuin itse näyttämöllepanokin, joka näytti olevan markkinapaikalta kotoisin. Mutta Julia! Harry, kuvaile mielessäsi tyttöä, joka on tuskin seitsentoistavuotias, tuollaisia pieniä kukkamaisia kasvoja, pientä kreikkalaista päätä, jota ympäröi tumman-ruskeat palmikot, silmiä, joiden tummansinisestä syvyydestä intohimo läikehtii, ja huulia, jotka punoittavat kuin ruusun lehdet. Hän oli suloisin olento mitä ikänä olen nähnyt. Sinä sanoit kerran, ettei paatos tee sinuun mitään vaikutusta, mutta että kauneus, vain pelkkä kauneus saattoi nostaa kyneleet silmiisi. Minä sanon sinulle, Harry, minun oli vaikea nähdä tuota tyttöä kyynelsumulta, joka kohosi silmiäni eteen. Ja hänen äänensä — en ole koskaan sellaista ääntä kuullut. Aluksi se oli hyvin hiljainen, täynnä syvää, pehmeää sointua, joka sively korvia. Sitten se hiukan kohosi ja soi kuin huilun tai kaukaisen oboen ääni. Puutarhakohtauksessa oli samaa väräjävä kiihkoa, kuin satakielen laulussa juuri ennen aamun sarastusta. Ja myöhemmin siinä hetkittäin oli viulun hurjaa intohimoa. Sinä tiedät miten ääni voi kiihoittaa mieltä. Sinun ja Sibyl Vanen ääntä en voisi koskaan unohtaa. Sulkiessani silmäni minä ne kuulen, ja kumpaisellakin on eri sävynsä. En tiedä, kumpaako minun tulee seurata. Miksi en rakastaisi häntä? Harry, minä rakastan häntä. Hän on minulle kaikki kaikessa. Joka ilta minä käyn häntä katsomassa. Milloin hän on Rosalinda, milloin Imogen. Olen nähnyt hänen kuolevan synkässä italialaisessa haudassa, imien myrkyä rakastettunsa huulilta. Olen seurannut häntä halki

Ardenin metsien, joissa hän harhaili somana poikana, housut ja takki yllä ja lakki päässä. Hän on astunut mielipuolena rikoksellisen kuninkaan eteen, antanut hänen kantaa katumuksen taakkaa ja maistaa katkeria yrtejä. Hän on ollut viaton ja kateuden mustat kourat ovat kuristaneet hänen hienoa kurkkuansa. Olen nähnyt hänet kaikenikäisenä ja kaikissa puvuissa. Tavalliset naiset eivät koskaan vetoa mielikuvitukseemme. He eivät koskaan voi kohota ympäristönsä yli. Ei mikään valo voi muuttaa heitä. On yhtä helppoa tuntea heidän sielujaan kuin heidän hattujaan. Niiden perille voi aina päästä. Ei niissä piile minkäänlaista salaperäisyyttä. He rakastavat aamulla Hyde Parkissa ja juttelevat teepöydän ääressä iltapuolella. Heillä on stereotyyppinen hymyilynsä ja hieno käytöksensä. He ovat aivan läpinäkyviä. Mutta näyttelijä! Kuinka erilainen näyttelijä voi olla! Harry! Miksi sinä et sanonut minulle että näyttelijä on ainoa, jota maksaa vaivaa rakastaa?"

"Sentähden että olen rakastanut niin monta näyttelijää, Dorian."

"Niin, hirveitä olentoja, joiden hiukset ovat värjätyt ja kasvot maalatut."

"Älä tuomitse värjättyjä hiuksia ja maalattuja kasvoja. Joskus ne voivat olla hyvinkin hurmaavia", sanoi lordi Henry.

"Olen pahoillani että puhuin sinulle Sibyl Vanestä."

"Sinä et olisi voinut olla puhumatta, Dorian. Niinkauan kuin elät, sinä kerrot minulle kaikki mitä sinä teet."

"Niin Harry, minä luulen että olet oikeassa. En voi salata sinulta mitään. Sinulla on niin suuri vaikutus minuun. Jos minä tekisin joskus jonkun rikoksen, niin minä tunnustaisin sen sinulle. Sinä ymmärtäisit minua."

"Sellaiset ihmiset kuin sinä — elämän hemmoitellut lempilapset — eivät tee rikoksia, Dorian. Mutta minä olen sittenkin hyvin kiitollinen sinulle kohteliaisuudestasi. Ja kerro nyt minulle — ojennappa nuo tulitikut, kiitos — missä suhteissa sinä oikeastaan olet Sibyl Vaneen?"

Dorian Gray hyppäsi pystyyn punoittavin poskin ja polttavin silmin.

"Harry! Sibyl Vane on pyhä!"

"Vain pyhiä olentoja maksaa vaivaa kosketella, Dorian", sanoi lordi Henry, jonka äänessä värähteli hiukan paatosta. "Mutta miksi olisit pahoillasi? Minä toivon että kerran saat hänet omaksesi. Kun ihminen on rakastunut, niin aluksi pettää aina itsensä ja lopuksi pettää muita. Sitä maailma nimittää romantillisuudeksi. Sinä kai ainakin olet tehnyt hänen tuttavuuttansa?"

"Tietysti minä tunnen hänet. Ensi iltana kun olin teatterissa, tuo inhottava, vanha juutalainen tuli näytännön jälkeen minun aitiooni ja tarjoutui ohjaamaan minua kulissien taakse ja esittämään minut tytölle. Minä raivostuin ja sanoin hänelle, että Julia oli kuollut satoja vuosia sitten, ja että hänen ruumiinsa lepäsi marmorihaudassa Veronassa. Hän näytti niin ällistyneeltä, että hän varmaan luuli minun juoneen liiaksi shampanjaa."

"Se ei minua ihmetytä."

"Sitten hän kysyi, kirjoitinko minä johonkin sanomalehteen. Minä vastasin etten edes lue niitä. Hän näytti tulevan siitä kovin pahoillensa, ja sanoi että kaikki teatteriarvostelijat olivat liittoutuneet häntä vastaan ja että kaikki arvostelijat olivat ostettavissa."

"En luule, että hän oli väärässä. Mutta toiselta puolen, päättäen heidän ulkomuodostansa, useimmat eivät ole kovin kalliita."

"No niin, hän näytti luulevan, että ne olisivat hänen varojensa yläpuolella", naureskeli Dorian. "Mutta tulia aljettiin jo sammuttaa teatterissa ja minun täytyi lähteä. Hän tarjosi minulle sikarin, jota hän kehui erinomaisen hyväksi, mutta minä kieltäydyin. Seuraavana iltana minä tietysti menin sinne uudestaan. Nähdessään minut, ukko kumarsi minulle syvästi ja vakuutti, että olin aulis taiteen suosija. Hän on hyvin ikävä mies, vaikka hän niin suuresti ihaileekin Shakespearea. Hän kertoi kerran hyvin kopeana minulle että 'runoilija', niinkuin hän aina Shakespearea nimitti, oli yksin syypää hänen viiteen vararikkoonsa. Hän piti sitä jonkinlaisena kunniana."

"Se oli todellakin kunnia, rakas Dorian — suuri kunnia. Useimmat ihmiset tekevät vararikon sen vuoksi, että he ovat liian syvästi uponneet elämän proosaan. Mutta on kunniaakasta joutua vararikkoon runouden vuoksi. Milloin sinä ensi kerran puhuttelit miss Sibyl Vaneä?"

"Kolmantena iltana. Hän oli näytellyt Rosalindan osaa. Minä en voinut olla menemättä kulissien taakse. Olin heittänyt hänelle kukkia ja hän oli katsonut minuun. Ainakin minä oletin sitä. Vanha juutalainen ei antanut minulle rauhaa. Hän näytti päättäneen, että hän veisi minut näyttämölle ja minä

suostuin. Eikö se ollut lystikästä, etten minä tahtonut tutustua häneen?"

"Ei; en minä sitä arvele."

"No, mutta miksikä ei, rakas Harry?"

"Sen minä sanon sinulle toisten. Nyt minä tahdon kuulla tytöstä."

"Sibylistäkö? Oi, hän oli niin arka ja niin suloinen. Hänessä on jotakin niin lapsekasta. Hän katsoi minuun suurin, hämmästynein silmin kun sanoin mielipiteeni hänen esiintymisestänsä, ja hän näytti olevan aivan tiedoton omasta kyvystänsä. Luulen että me olimme kumpikin hyvin hermostuneet. Vanha juutalainen irvisteli tomuisen lämpiön oven suussa ja kehui meitä molempia sillä aikaa kuin me katselimme toisiamme kuin kaksi lasta. Juutalainen tahtoi kaiken mokommin kutsua minua my lordiksi, jotta minun täytyi vakuuttaa Sibylille, etten ollut mitään sen kaltaista. Sibyl sanoi aivan yksinkertaisesti minulle: 'te näytätte pikemmin prinssiltä. Minä kutsun teitä satuprinssiksi'."

"Totta tosiaan, Dorian, miss Sibyl osaa sanoa kohteliaisuuksia."

"Sinä et ymmärrä häntä, Harry. Hänen mielestään minä olin vain joku näytelmäkappaleessa esiintyvä henkilö. Hän ei tunne elämää yhtään. Hän elää äitinsä kanssa, kuihtuneen, väsähtäneen olennon, joka ensi iltana näytteli lady Capuletin osaa jonkinlaisessa kuluneessa aamupuvussa, ja näyttää ennen viettäneen parempia päiviä".

"Minä tunnen tuollaisen ulkomuodon. Se painostaa aina minun mieltäni", mutisi lordi Henry, tarkastellen sormuksiaan.

"Juutalainen tahtoi kertoa minulle hänen elämäntarinansa, vaan minä sanoin, ettei se minua huvittanut."

"Siinä teit oikein. Muitten ihmisten kokemukset ovat aina hyvin ikäviä."

"Minä en välitä kenestäkään muusta kuin Sibylistä. Mitä minua hänen alkuperänsä liikuttaa? Kiireestä kantapäähän asti hän on kerrassaan jumalallinen. Joka ilta minä käyn häntä teatterissa katsomassa, ja ilta illalta hän on yhä ihanampi".

"Siinäpä siis syy, miksi et enää koskaan syö päivällistä minun kanssani. Minä arvasin että olit joutunut johonkin rakkausseikkailuun. Ja niinpä niinkin, vaikket aivan sellaiseen kuin olin luullut."

"Rakas Harry, syömmehän me joka päivä joko aamiaista tai päivällistä yhdessä, ja olenhan ollut useita kertoja sinun kanssasi ooperassa", sanoi Dorian ihmettelevä katse sinisissä silmissään.

"Sinä tulet aina niin hirveän myöhään."

"No niin, en voi olla menemättä Sibyliä katsomaan", hän sanoi, "vaikka vain yhden näytännön ajaksi. Minä himoitsen hänen läsnäoloansa. Ja kun ajattelen sitä ihmeellistä sielua, joka on kätkeytyneenä tuohon pieneen, norsunluiseen ruumiiseen, niin tunnen hartautta."

"Tänään sinä varmaan voit tulla päivällisille minun kanssani, Dorian?"

Hän pudisti päätään. "Tänä iltana hän on Imogen", hän vastasi, "ja huomenna Julia."

"Milloin hän on Sibyl Vane?"

"Ei koskaan."

"Onnittelena sinua."

"Kuinka julma sinä olet! Hän on kaikki maailman sankarittaret yhdessä personassa. Hän on enemmän kuin yksilö. Sinä naurat, mutta minä vakuutan sinulle että hän on nero. Minä rakastan häntä ja minun täytyy voittaa hänen vastarakkautensa. Sinä, joka tunnet kaikki elämän salaisuudet, sano miten voisin lumota Sibyl Vanen, jotta hän rakastaisi minua! Minä tahdon tehdä Romeon mustasukkaiseksi. Minä tahtoisin, että kaikki, jotka ovat kuolleet rakkaudesta, kuuntelisivat katein mielin meidän nauruamme. Minä tahtoisin, että meidän intohimomme puhaltaisi eloon heidän tuhkinsa ja herättäisi heidät kärsimään. Hyvä Jumala, Harry, kuinka minä häntä jumaloin!" Hän kulki puhuessaan edes-takaisin huoneen permannolla. Kiihkeä puna hohti hänen poskillansa. Hän oli äärettömän kiihkoissaan.

Lordi Henry katseli häntä hyvin huvitettuna. Kuinka toisenlainen hän oli nyt, tuo arka, pelästynyt poika, jonka hän oli tavannut Basil Hallwardin atelierissa! Hänen luonteensa oli kehittynyt kuin kukka, oli kantanut tulipunaisia kukkia. Salaisesta piilopaikastaan hänen sielunsa oli sukeltanut esiin ja kohdannut himon tiellään.

"Ja mitä sinä aiot tehdä?" kysyi lordi Henry vihdoin.

"Minä tahdon että sinä ja Basil tulette jonakuna iltana minun kanssani teatteriin häntä katsomaan. Minä en pelkää vähintäkään seurauksia. Te varmaan tunnustatte hänen nerollisuutensa. Sitten meidän täytyy koettaa saada hänet juutalaisen käsistä. Hän on sitoutunut hänelle kolmeksi vuodeksi — vähintään kahdeksi vuodeksi ja kahdeksaksi kuukaudeksi — tästä ajasta eteenpäin. Tietysti minun täytyy maksaa miehelle jotakin. Kun kaikki tuo on järjestetty, niin minä hankin jonkun teatterin West Endissä, ja annan hänen esiintyä kunnollisessa ympäristössä. Hän ihastuttaa vielä maailman yhtä paljon kuin jo minutkin."

"Se on mahdotonta, hyvä ystävä."

"Se onnistuu varmaan. Hänellä ei ole yksin kykyä, täydellistä taiteilija-vaistoa, vaan myöskin personallisuutta. Ja sinä olet usein sanonut minulle, etteivät mielipiteet pane maailmaa liikkeelle, vaan personallisuudet."

"No niin, milloin me menemme?"

"Odotahan. Tänään on tiistai. Määrätkäämme huomislta. Huomenna hän esiintyy Juliana".

"Hyvä on. Tavataan Bristolissa kello kahdeksan. Minä annan sanaa Basilille."

"Ei kello kahdeksan, Harry. Puoliseitsemältä. Meidän täytyy olla siellä ennen näytännön alkua. Teidän täytyy nähdä hänet ensi näytöksessä, jossa hän kohtaa Romeon."

"Puoliseitsemän! Millaiseen aikaan! Aivan kuin söisi lihalientä tai lukisi englantilaista romaania. Vasta seitsemältä. Ei kukaan gentleman syö päivällistä ennen seitsemää. Tapaatko sinä Basilia sitä ennen? Vai kirjoitanko minä hänelle?"

"Tuo hyvä Basil! En ole nähnyt häntä kokonaiseen viikkoon. Se on julmaa minun puoleltani, sillä hän lähetti minulle muotokuvani erinomaisen kauniissa puitteissa, joihin hän itse oli tehnyt piirustuksen, ja vaikka kadehdinkin kuvaa hiukan sen vuoksi että se on minua kuukautta nuorempi, niin minun täytyy tunnustaa, että olen hyvin ihastunut siihen. Ehkä sinä mielempin kirjoitat Basilille. Minä en tahtoisi tavata häntä yksin. Hän sanoo minulle aina ikäviä asioita. Hän antaa minulle aina hyviä neuvoja."

Lordi Henry hymyili. "Ihmiset antavat mielellään toisille sitä mitä he itse tarvitsisivat. Sitä minä nimitän anteliaisuuden huipuksi."

"Oi, Basil on paras ihminen maailmassa, mutta hän on hiukan poroporvarillinen. Sen minä olen huomannut sen jälkeen kuin tutustuin sinuun, Harry."

"Basil, rakas ystävä, panee taiteesensa kaiken sen mikä on jaloa hänessä. Siitä seuraa, ettei häneltä elämän varalle jää muuta kuin omat ennakkoluulonsa, mielipiteensä ja terve järkensä. Kaikki taiteilijat, jotka luonteeltaan ovat miellyttäviä, ovat huonoja taiteilijoita. Hyvät taiteilijat elävät vain teoksissansa ja sen vuoksi ovat he luonteeltaan ikäviä. Suuri runoilija, todellisesti suuri runoilija, on kaikkein epärunollisin kaikista elävistä olennoista. Mutta huonot runoilijat ovat suorastaan ihastuttavia. Mitä huonommat heidän loppusointunsa ovat, sitä kauniimmat he ovat katsella. Vain se seikka, että on julkaissut kehoja sonetteja, tekee miehen vastustamattomaksi. Hän elää itse sitä runoutta, jota hän ei osaa kirjoittaa. Toiset kirjoittavat runoutta, jota he eivät uskalla toteuttaa."

"Minä epäilen, tokko tuo todellakin pitää paikkansa, Harry?" sanoi Dorian Gray pirskoittaen nenäliinaansa hajuvettä suuresta kultakorkkisesta pullosta, joka seiso i pöydällä. "Se on kai totta, koska sinä sen sanot. Ja nyt minun täytyy lähteä. Imogen odottaa minua. Älä unohda huomista päivää. Hyvästi."

Kun hän poistui huoneesta, niin lordi Henryn silmäluomet painuivat kiinni ja hän alkoi ajatella. Harva ihminen oli herättänyt hänen mielenkiintoaan samassa määrin kuin Dorian Gray, ja kuitenkin ei nuorukaisen silmitön ihastus johonkin toiseen olentoon herättänyt hänessä vähintäkään kateutta tai ikävyyden tunnetta. Se häntä vain huvitti. Se teki Dorianin luonteen tutkimisen vain sitä mieltäkiinnittävämmäksi. Luonnontieteelliset kokeet olivat aina huvittaneet häntä enemmän kuin niiden tulokset, jotka tuntuivat hänestä ikäviltä ja arvottomilta. Ja niinpä hän oli alkanut ensin tutkia itseänsä ja sitten toisia. Inhimillinen elämä — se yksin hänen mielestään kannatti tutkimista. Siihen verrattuna ei mikään muu ollut minkään arvoista. Kun tutkii elämän valinkattilaa, jossa surut ja ilot sekaantuvat toisiinsa, niin eipä totta tosiaankaan voi pitää lasinaamaria silmillään tai pysytellä loitolla rikkihöyryistä, jotka julmilla haaveilla ja kieroilla unilla saattavat aivot sekaviksi, ja mielikuvituksen sairaaksi. Oli olemassa niin hienoja myrkkijä, ettei voinut päästä niiden ominaisuuksien perille muulla tavalla kuin itse nauttimalla niitä. Oli niin ihmeellisiä tauteja, että vain potemalla itse niitä saattoi oppia

ymmärtämään niiden luonnetta. Mutta palkinto olikin sitten sitä suurempi! Kuinka ihmeelliseksi koko maailma silloin vasta muuttui! Mikä nautinto tehdä huomioita himojen kovasta johdonmukaisuudesta ja neron värivivahteisesta elämästä — huomata, milloin ne yhtyivät ja milloin ne erosivat, missä kohdassa ne olivat sopusoinnussa ja missä sorahtelivat. Mitäpä väliä hinnasta! Tunteista ei voinut koskaan maksaa liian korkeaa hintaa.

Hän tiesi varmasti — ja tuo ajatus nosti ilon välkkeen hänen ruskeihin agaattisilmiinsä — että hänen sanansa, muutamat musikaaliset sanat, jotka hän oli lausunut musikaalisessa sävyssä, olivat johdattaneet Dorian Grayn sielun tuon valkean tytön luo, jota hän kunnioittaen jumaloi. Tavallaan nuorukainen oli hänen luomansa. Hän oli saattanut hänet ennenaikuisen kypsyyteen. Se oli jo jotakin. Tavalliset ihmiset odottivat kunnes elämä paljasti heille salaisuutensa, mutta muutamille valituille elämän ihmeet ilmestyvät jo ennenkuin harso oli syrjäytettykään. Tavallisesti taide sen vaikutti, ja varsinkin se laji kirjallisuutta, joka suorastaan koskettelee himoja ja järkeä. Mutta joskus rikas personallisuus saattoi täyttää taiteen paikan ja tehtävän, ja luoda silloin tavallansa todellisen taideteoksen; sillä elämäkin luo etevä taideteoksia aivan kuin runouskin, kuvanveisto- tai maalaustaide.

Niin, nuorukainen oli ennenaikuisesti kypsytynyt. Hän korjasi viljan jo keväällä. Hänessä oli nuorukaisen voimaa ja himoa, mutta samalla myös miehen itsetietoisuutta. Mikä nautinto seurata hänen kehitystään. Hänen kauniit kasvonsa ja kaunis sielunsa herättivät ihastusta. Mitä sillä väliä miten kaikki päättyisi. Hän oli tuollainen viehkeä olento jossakin juhlasaatossa tai näytelmässä, jonka ilo tuntuu meistä vieraalta, mutta jonka suru kiihoittaa meidän kauneusaistiamme ja jonka haavat ovat kuin punertavia ruusuja.

Sielu ja ruumis, ruumis ja sielu — miten salaperäisiä ne olivat! Sielussa oli jotakin eläimellistä ja ruumiilla oli sielukkaat hetkensä. Aistit saattoivat hienostua ja järki alentua. Kukapa voi sanoa, missä lihalliset halut loppuivat ja henkiset alkoivat? Miten pintapuolisia olivat tavallisten sielutieteilijöiden omavaltaiset määritelmät! Ja miten vaikeata ratkaista eri koulujen käsitysten välillä! Oliko sielu varjo, joka eleli synnin majassa? Vai elikö ruumis sielussa, niinkuin Giordano Bruno oletti? Hengen eroaminen aineesta oli salaperäisyys, samoinkuin hengen yhtyminenkin aineeseen.

Hän rupesi ajattelemaan voisiko sielutiede koskaan kehittyä niin täydelliseksi tieteeksi, että se voisi selvittää elämän pienimmänkin lähteen. Nyt me aina ymmärsimme väärin itseämme ja vain harvoin ymmärsimme toisia. Kokemuksella ei ollut mitään eetillistä arvoa. Ihmiset antoivat vain tuollaisen nimen omille erehdyksilleen. Moralistien mielestä kokemus tavallisesti oli vain jonkunmoinen varoitus, jolla oli eetillinen voima luonteen kehittämässä, joka opetti meille mitä meidän tuli seurata ja mitä välttää. Mutta kokemuksella ei ollut mitään käyttövoimaa. Sillä oli yhtä vähän itsetoimivaa vaikutusta kuin omallatunnollakaan. Se todisti meille vain, että meidän tulevaisuutemme tulisi olemaan kerrassaan samanlainen kuin menneisyytemmekin, ja että me yhä uudestaan, vieläpä kevyelläkin mielellä, vajoisimme niihin samoihin synteihin, joihin me ennen olimme tehneet itsemme syytäksi, ja joita tehdessämme me olimme tunteneet inhoa.

Hän oli aivan selvillä siitä, että vain kokeellisen järjestelmän kautta voisi tieteellisesti analyserata himoja; ja Dorian Gray oli ikäänkuin varta vasten luotu hänen kokeiluesineeksensä, joka näytti lupaavan runsaita ja hedelmällisiä tuloksia. Hänen äkillinen, kiihkeä rakkautensa Sibyl Vanea kohtaan oli varsin mieltäkiinnittävä sielullinen ilmiö. Epäilemättä uteliaisuudella oli myös osansa siinä, uteliaisuudella ja halulla saada kokea jotakin uutta. Mutta se ei ollut mikään yksinkertainen, vaan pikemmin hyvin monimutkainen intohimo. Nuoruuden puhtaasti aistillinen vaisto oli mielikuvituksen välityksellä kehittynyt ja muuttunut tunteeksi, joka nuorukaisen omasta mielestä oli kokonaan aistillisuudesta vapaata ja sen vuoksi juuri sitä vaarallisempi. Se oli noita intohimoja, joiden alkuperän suhteen me niin helposti erehdymme ja jotka meitä sitä enemmän sortavat. Heikommat vaikutteet ovat ne, joiden luonteen me tunnemme. Sattuu useasti kun me luulemme tekevämme kokeita toisilla ihmisillä, että me itse asiassa kokeilemmekin itsellämme.

Lordi Henryn ollessa näissä mietteissäänsä kuului ovelta kolkutus ja palvelija astui sisään muistuttaen hänelle että oli jo aika pukeutua päivällisille. Hän nousi ylös ja katsoi ulos kadulle. Laskevan auringon säteet kuvastuivat punoittavan kultaisina vastakkaisen talon ikkunoissa. Ruudut hohtivat kuin tulikuumat metallilevyt. Taivas oli väriltään kuin lakastunut ruusu. Hän ajatteli nuoren ystävänsä väririkasta elämää ja ihmetteli miten se vihdoinkin päättyisi.

Kun hän palasi kotiin kello puoliyhden tienoissa, niin hän näki sähkösanoman eteisen pöydällä. Hän avasi sen, se oli Dorian Grayltä. Tämä ilmoitti olevansa kihloissa Sibyl Vanen kanssa.

"Äiti, äiti, minä olen niin onnellinen!" kuiskasi tyttö piiloittaen kasvonsa kuihtuneen, väsähtäneen naisen syliin, joka istui yksinkertaisen huoneen ainoassa nojatuolissa selin häikäisevää valoa kohti. "Minä olen niin onnellinen!" hän toisti, "ja sinunkin pitää olla onnellinen!"

Mrs. Vane sätkähti ja laskeutui laihan, valkean kätensä tyttärensä päälle. "Onnellinen!" hän sanoi, "minä olen vain onnellinen silloin kuin näen sinun näyttävän. Mr. Isaacs on ollut kovin hyvä meille ja me olemme hänelle velassa."

Tyttö katsoi nyreissään ylös. "Rahaako, äiti?" hän sanoi, "mitä raha meitä liikuttaa? Rakkaus on paljon tärkeämpää kuin raha."

"Mr. Isaacs on antanut meille edeltäpäin viisikymmentä puntaa voidaksemme maksaa velkamme ja varustaa kunnollisesti Jamesia. Älä sitä unohda, Sibyl. Viisikymmentä puntaa on suuri summa. Mr. Isaacs on ollut erittäin ystävällinen."

"Ei hän ole mikään gentleman, äiti, ja minä en voi kärsiä sitä tapaa, millä hän minua puhuttelee", sanoi tyttö nousten pystyyn ja astuen ikkunan luo.

"En ymmärrä, miten me tulimme toimeen ilman häntä", vastasi vanhanpuoleinen nainen valittaen.

Sibyl Vane heittelä päätään ja nauroi. "Me emme tarvitse häntä enää, äiti. Satuprinssi pitää nyt huolta meistä." Sitten hän vaikenä. Veri kohosi hänen poskipäihinsä. Kiihkeä hengitys kulki hänen avonaisten huuliensa yli ja saattoi ne vapisemaan. Etelämainen intohimon tuulahdus lehahti hänen lävitsensä ja sai hänen pukunsa hienot laskokset värähtämään. "Minä rakastan häntä", sanoi hän yksinkertaisesti.

"Hullu lapsi! Hullu lapsi!" kuului papukaijamainen vastaus. Ja väärillä hohtokivillä koristettujen, koukkuisten sormien liikkeet tekivät vastauksen luonnottoman kummalliseksi.

Tyttö nauroi jälleen. Hänen äänessään oli häkkelinnun iloa. Tuo sävel kuvastui hänen silmissään kirkkaana loisteena. Sitten hän sulki hetkeksi silmänsä, ikäänkuin salatakseen salaisuuttaan. Kun ne avautuivat jälleen, olivat ne unelman harson peitossa.

Ohuthuulinen viisus puhui hänelle kuluneesta tuolista, neuvoi varovaisuutta ja saneli hänelle otteita pelkuruuden kirjasta, jonka tekijä on omistanut itselleen terveen järjen nimen. Tyttö ei kuunnellut. Hän oli vapaa intohimonsa vankilassa. Hänen prinssinsä, satuprinssi, oli hänen mukansa. Ajatuksissaan hän oli kutsunut hänet luokseen. Hän oli lähettänyt sielunsa häntä etsimään ja se oli tuonut hänet takaisin. Hänen suutelonsa poltti jälleen tytön huulilla ja hänen lämmin hengityksensä tuntui hänen silmäluomillansa. Sitten viisus muutti suunnitelmansa ja puhui tiedusteluista ja selonotoista. Ehkäpä tuo nuori mies oli rikas. Siinä tapauksessa saattoi naimista ajatella. Sibyl kuuli korvissaan aineellisten etujen aaltojen kuohua. Oveluuden nuolet tähtäytyivät häneen. Hän näki ohuitten huulten liikkuvan ja hän hymyili.

Äkkiä hän tunsu tarpeen puhua. Tuo monisanainen hiljaisuus häiritsi häntä. "Äiti, äiti", hän huudahti, "miksi hän rakastaa minua niin suuresti? Minä tiedän miksi minä häntä rakastan. Rakastan häntä siksi, että hän on aivan kuin rakkaus itse. Vaan mitä hän näkee minussa? En ole hänen arvoisensa. Ja kuitenkin — en tiedä miksi — vaikka tiedänkin olevani niin paljon huonompi häntä, niin en tunne nöyryyttä. Olen ylpeä, äärettömän ylpeä. Äiti, rakastitko sinä isää samalla tavalla kuin minä satuprinssiä?"

Vanhanpuoleisen naisen posket kalpenivat ihomaalin alla ja hänen kuivat huulensa värähtelivät tuskasta. Sibyl hyökkäsi hänen luokseen, kiersi käsivarret hänen kaulaansa ja suuteli häntä. "Anna anteeksi, äiti. Tiedän ettet mielelläsi puhu isästä. Mutta se tuottaa sinulle tuskaa vain siksi, että rakastit häntä niin paljon. Älä näytä noin surulliselta. Minä olen yhtä onnellinen tänään kuin sinä kaksikymmentä vuotta sitten. Ah, anna minun olla aina onnellinen!"

"Lapseni, sinä olet aivan liian nuori ajatellaksesi rakkautta. Sitä paitsi, mitä sinä tiedät tuosta nuoresta miehestä? Et tunne edes hänen nimeänsä. Koko juttu tulee kovin sopimattomaan aikaan, juuri kun James lähtee Australiaan ja minulla on niin paljon puuhaa, sinun olisi todellakin pitänyt olla hiukan hienotunteisempi. Mutta, niinkuin jo sanoin, jos hän on rikas..."

"Oi, äiti, äiti, anna minun olla onnellinen!"

Mrs. Vane silmäsi häneen ja painoi hänet rintaansa vasten tuollaisella teeskennellyllä teatterimaisella liikkeellä, joka niin helposti voi tulla näyttelijän toiseksi luonnoksi. Samassa ovi avautui ja nuori ruskeatukkainen poika tuli huoneeseen. Ruumiiltaan hän oli lihavanpuoleinen, hänen kätensä ja jalkansa olivat kovin suuria ja hänen liikkeensä kömpelöitä. Hän ei ollut yhtä hienotekoinen kuin hänen sisarensa. Tuskinpa olisi voinut uskoakkaan, että heidän välillään oli olemassa niin läheistä sukulaisuussidettä. Mrs. Vane katsoi poikaansa ja lisäsi hymyilyänsä. Ajatuksissaan hän kohotti

poikansa yleisöksi, ja hän oli varma siitä, että *kuvaelma* oli varsin onnistunut.

"Voisit säästää muutamia suudelmia minullekin, Sibyl", sanoi poika hyväntahtoisesti.

"Mutta sinähän et pidä suuteloista, Jim", hän huudahti. "Sinä olet hirveä vanha karhu." Ja hän juoksi huoneen poikki syleilemään veljeään.

James Vane katsoi hellästi sisarensa. "Tule minun kanssani ulos kävelemään, Sibyl. Minä en suinkaan enää koskaan näe tätä julmaa Lontoota. Minä olen varma, ettei minun tarvitse sitä nähdä."

"Poikani, älä puhu noin julmasti", mutisi mrs. Vane ja otti huoaten käteensä kimaltelevan teatteripuvun ja alkoi paikata sitä. Hän oli hiukan pahoillaan siitä, ettei poika ollut yhtynyt heidän somaan ryhmäänsä. Hän olisi lisännyt kohtauksen näyttämöllistä vaikutusta.

"Miksikä en, äiti? Minä tarkoitan täyttä totta."

"Sinä vaivaat minua, poikani. Minä luotan varmasti, että palaat kotiin Australiasta hyvissä varoissa. En usko että siirtomaissa on minkäänlaista seurapiiriä, ei ainakaan mitään, mitä minä seurapiiriksi nimittäisin. Ja sen vuoksi ansaittuasi itsellesi omaisuuden, sinun pitää tulla takaisin ja asettua Lontoosen."

"Seurapiiri!" mutisi poika. "En minä siitä yhtään välitä. Minä tahtoisin ansaita rahaa, jotta sinä ja Sibyl voisitte jättää teatterin. Minä vihaan teatteria."

"Oi, Jim!" sanoi Sibyl nauraen, "kuinka pahasti sinä puhut! Mutta tahdotko todellakin lähteä minun kanssani kävelemään? Sepä olisi hauskaa! Minä pelkäsin, että menisit sanomaan jäähyväisiä jollekin ystävällesi — joko Tom Hardyille, joka antoi sinulle tuon hirveän piipun, tai Ned Langtonille, joka pilkkaa sinua sen vuoksi että poltat sitä. Sinä olet kovin herttainen, kun uhraat minulle viimeisen iltapuolesi. Minnekä me menemme? Lähdetään Hyde Parkiin."

"Minä olen liian huonosti puettu", vastasi poika rypistäen kulmiaan.
"Ainoastaan hieno maailma menee sinne."

"Tyhmyyksiä, Jim", kuiskasi tyttö silitellen hänen takkinsa hihaa.

Hän epäröi hetken aikaa. "Olkoon menneeksi", sanoi hän vihdoinkin, "mutta älä pukeudu kovin vitkalleen."

Tyttö hyppi ulos huoneesta. Hän juoksi laulaen ylös portaita. Hänen pienten jalkojensa sipsutus kuului ylhäältä.

James kulki pari kolme kertaa yli huoneen lattian. Sitten hän kääntyi äidin puoleen, joka istui ääneti tuolillaan. "Äiti, ovatko minun tavarani kunnossa?" hän kysyi.

"Ovat kyllä, James", hän vastasi silmät työhön kiintyneinä. Viime kuukausien kuluessa hänen mieltänsä ahdisti joka kerta, kun hän jäi yksin tuon jykevän, vakavan poikansa kanssa. Pojan katse teki hänen pintapuolisen, viekkaan luonteensa epävarmaksi. Hän pelkäsi että poika epäili jotakin. Hänen äänettömyytensä, sillä hän ei tehnyt minkäänlaisia huomautuksia, oli kerrassaan sietämätöntä. Hän alkoi valittaa. Naiset puolustavat itseään hyökkäämällä toisten kimppuun, samoin kuin he hätyyttävät toisia myöntymällä aivan äkkiä ja odottamatta. "Minä toivon, että tulet olemaan tyytyväinen merimieselämäsi, James", hän sanoi. "Pidä mielessäsi, että itse olet valinnut sen uran. Olisit voinut päästä asianajokonttoriin. Asianajajia pidetään suurella arvossa ja maaseudulla parhaimmat perheet lähettävät heille päivälliskutsuja."

"Minä vihaan konttorityötä ja minä vihaan kirjureita", vastasi poika. "Mutta sinä olet aivan oikeassa. Olen itse valinnut elämäni urani. En sanokkaan mitään muuta, kuin pidä huolta Sibylistä. Älä anna hänen vahingoittua. Äiti, sinun täytyy pitää huolta hänestä."

"James, kylläpä sinä käytät kummaa kieltä. Tietysti minä pidän Sibylistä huolta."

"Olen kuullut, että eräs herra käy joka ilta teatterissa ja puhuttelee häntä näyttämöllä. Onko se hyvä? Mitä sinä siihen sanot?"

"Sinä puhut asioista, joita et ymmärrä, James. Meidän ammatissamme me olemme tottuneet vastaanottamaan koko lailla mieluista huomiota. Minäkin yhteen aikaan sain paljon kukkia. Se oli siihen aikaan, jolloin näyttämöön pantiin todellista arvoa. Mitä Sibyliin tulee niin en tiedä onko hänen tunteensa vakava vai ei. Mutta siitä ei ole epäilystäkään, ettei tuo nuori herra olisi oikea gentleman. Hän kohtelee minua mitä suurimmalla huomaavaisuudella. Sitä paitsi hän näyttää olevan rikas ja hänen kukkansa ovat suloisia."

"Sinä et tiedä edes hänen nimeänsä", sanoi poika tuimasti.

"En", vastasi äiti levollisesti. "Hän ei ole vielä ilmoittanut oikeaa nimeään. Minun mielestäni se on hyvin romanttista. Hän on varmaan aatelismies."

James Vane puri huuliaan. "Pidä Sibyliä silmällä, äiti", hän huudahti, "pidä häntä silmällä."

"Poikani, sinä pahoitat suuresti mieltäni. Minä pidän Sibyliä aina silmällä. Tietysti, jos tuo herra on rikas, niin ei ole mitään syytä vastustaa avioliittoa hänen kanssansa. Minä luulen varmaan, että hän on aatelismies. Hän tekee aivan sen vaikutuksen, sen voin vakuuttaa. Siitä voi tulla kerrassaan loistava avioliitto Sibylille. Kuinka kaunis pari se olisi. Hän on todellakin harvinaisen kaunis. Kaikki sen huomaavat."

Poika mutisi jotain itseksensä ja rummutti ikkunaruuutua kömpelöin sormin. Hän käännähti juuri ympäri sanoaksensa jotakin, kun ovi avautui ja Sibyl tuli sisään.

"Miten vakavilta te molemmat näytätte!" huudahti hän. "Mikä siihen on syynä?"

"Ei mikään", vastasi James. "Pitäähän ihmisen joskus olla vakavakin. Hyvästi, äiti. Tahtoisin saada päivällistä kello viideltä. Kaikki muu on pakattuna, paitsi paitani, jotta voit olla aivan huoleton."

"Hyvästi, poikani", vastasi äiti kumartaen hiukan kopeasti.

Häntä suututti se tapa, millä James oli ruvennut häntä puhuttelemaan ja pojan katseessa oli myös jotakin, joka pelotti häntä.

"Suutele minua, äiti", sanoi tyttö. Hänen kukkamaiset huulensa koskettivat kuihtunutta poskea ja sulattivat niiden jään.

"Lapseni, lapseni!" huudahti mrs. Vane katsoen kattoa kohti ikäänkuin etsien olematonta parvea.

"Tule, Sibyl", sanoi veli kärsimättömästi. Hän vihasi äitinsä teeskentelyä.

He läksivät ulos ihanaan, kimmeltelevään auringonpaisteeseen ja kulkivat pitkin autiota Euston roadia. Ohikulkijat katsoivat ihmeissään synkkämielistä, vakavaa nuorukaista, joka kulki karheissa, huonoissa vaatteissaan kauniin, hienon tytön seurassa. Hän näytti yksinkertaiselta puutarhurilta ruusun rinnalla. Jim rypisti kulmakarvojaan joka kerta, kun hän kohtasi jonkun vieraan uteliaan katseen. Huomatessaan herättävänsä huomiota hän tunsu tuota vastenmielisyyttä, joka valtaa neron vasta myöhään elämässä, mutta josta ei koskaan tavallinen ihminen voi vapautua. Mutta Sibyl oli aivan tiedoton siitä huomiosta, jota hän herätti. Hänen rakkautensa värähteli hänen huuliensa hymyilyssä. Hän ajatteli satuprinssiä, ja jotta hän voisi oikein rauhassa ajatella häntä, hän puhui vain laivasta, jossa Jimin oli määrä purjehtia, kullasta, jota hän tällä matkallaan löytäisi, ja siitä ihmeellisestä rikkaasta neitosesta, jonka hän pelastaisi ilkeitten, punapaitaisten rosvojen käsistä. Sillä Jim ei jäisi merimieheksi koko iäksensä. Kaikkea vielä! Merimiehen elämä oli hirveää. Olla vankina ilkeässä laivassa kun suuret, kyhmyhiskaiset aallot yrittäisivät tunkeutua sisään ja musta myrsky kaataisi mastot ja repisi purjeet pitkiiksi, vinkuviksi riekaleiksi! Hänen pitäisi lähteä laivasta Melbournessa, ottaa ystävälliset jäähyväiset kapteenilta ja mennä suoraa tietä kultamaille. Viikon kuluttua hän löytäisi suuren kultamöhkäleen, suurimman mitä koskaan on nähty ja toisi sen rannikolle vaunuissa, joita kuusi ratsastavaa polisia vartioisi. Rosvot hyökkäisivät kolme kertaa heidän kimppuunsa, mutta he karkoittaisivat ne joka kerta ja tappaisivat useita. Tai ei — hän ei menisikään kultamaille. Siellä oli julmia paikkoja, jossa ihmiset juopuivat, ampuivat toisiaan kapakoissa ja käyttivät rumaa kieltä. Hänestä tulisi kelpo maanviljelijä, jolla olisi paljon lampaita, ja jonakin iltana ratsastaessaan kotiin hän näkisi tuon kauniin, rikkaan tytön rosvojen käsissä, mustan hevosen selässä, ja hän ajaisi heitä takaa ja pelastaisi tytön. Tietysti tyttö rakastuisi häneen ja hän tyttöön, ja he menisivät naimisiin, palaisivat kotiin ja asuisivat suuressa talossa Lontoossa. Niin, paljon ihanaa hän saisi kokea! Mutta hänen pitäisi olla hyvin hyvä, ei kadottaa rohkeuttansa eikä kuluttaa turhaan rahojaan. Sibyl oli häntä vain vuotta vanhempi, mutta hän tunsu elämää paljoa paremmin kuin hän. Joka postissa hänen piti myös kirjoittaa hänelle ja lukea iltarukouksensa joka ilta ennen maatapanoa. Jumala oli hyvä ja oli varjeleva häntä. Sibyl tahtoi myös rukoilla hänen puolestansa, ja muutaman vuoden kuluttua hän palaisi kotiin rikkaana ja onnellisena.

Poika kuunteli apealla mielellä hänen puhettaan eikä vastannut mitään. Kotoalähtö tuntui niin tuskalliselta.

Mutta eipä se yksin tehnyt hänen mieltänsä synkäksi ja raskaaksi. Vaikka hän olikin hyvin kokematon, niin hän sittenkin tunsu selvästi, että joku vaara uhkasi Sibyliä. Tuolla nuorella herralla, joka oli rakastunut häneen, ei voinut olla hyvä tarkoitus. Hän oli hieno herrasmies ja sen vuoksi Jim vihasi häntä, tunsu tuota merkillistä säätyvihaa häntä kohtaan, jota hän ei voinut tarkemmin selittää, ja joka sen vuoksi oli sitä voimakkaampi hänessä. Hän tiesi myös, miten pintapuolinen ja turhamainen hänen

aitinsä luonteeltaan oli ja aavisti, että nuo ominaisuudet voisivat viedä perikatoon Sibylin ja hänen onnensa. Lapset alkavat rakastamalla vanhempiansa; kun he tulevat suuremmiksi, niin he tuomitsevat heitä; joskus he antavat heille anteeksi.

Hänen äitinsä! Hän oli aikonut kysyä häneltä jotakin, jotakin jota hän kuukausimääriä oli mielessään hautonut. Satunnainen lause, jonka hän oli kuullut teatterissa, pilkallinen kuiska, joka eräänä iltana oli osunut hänen korvaansa odottaessaan näyttämöovella, oli herättänyt hänessä suuren joukon kauheita ajatuksia. Hänen mieleensä oli jäänyt muisto noista sanoista ikäänkuin piiskaniskusta, jonka hän olisi saanut vasten kasvoja. Hänen kulmakarvansa rypistyivät kokoon syväksi vaoksi ja hän puri huultaan tuskan vallassa.

"Sinä et kuuntele mitään mitä minä sinulle sanon, Jim", sanoi Sibyl, "ja minä suunnittelen niin paljon kaunista sinun tulevaisuutesi varalta. Sano nyt jotakin."

"Mitä sinä tahdot, että minä sanoisin?"

"Että tahdot olla hyvä poika, etkä unohda meitä", hän vastasi hymyillen.

Hän kohautti olkapäitään. "Ennemmin sinä unohdat minut kuin minä sinut, Sibyl."

Sibyl punastui. "Mitä sinä tarkoitat, Jim", hän kysyi.

"Sinulla on uusi ystävä, olen kuullut. Kuka hän on? Miksi et ole puhunut hänestä minulle? Hän ei tarkoita sinulle mitään hyvää."

"Ole vaiti, Jim!" Sibyl huudahti. "Älä sano mitään häntä vastaan. Minä rakastan häntä."

"Mutta ethän sinä edes tunne hänen nimeänsä", vastasi poika. "Kuka hän on? Minulla on oikeus saada tietää sitä."

"Hänen nimensä on satuprinssi. Eikö se ole kaunis nimi. Voi, sinua pahaa poikaa! Sinä et sitä koskaan unohtaisi. Jos vain näkisit hänet, niin hän olisi sinun mielestäsi kaikkein suloisin ihminen koko maailmassa. Joskus sinä tapaat hänet. Sitten kun palaat takaisin Australiasta. Sinä pidät hänestä sitten hyvin paljon. Kaikki pitävät hänestä ja minä ... rakastan häntä. Jospa voisit tulla teatteriin tänä iltana. Hän tulee sinne, ja minä näyttelen Juliaa. Oi! kuinka minä sitä näyttelen! Ajatteles, Jim, olla rakastunut ja näytellä Juliaa! Nähdä hänet katsomolla! Näytellä hänen iloksensa! Minä pelkään pelästyttäväni koko seurueen, pelästyttäväni tahi lumoavani heidät. Kun on rakastunut, niin silloin voittaa oman itsensäkin. Tuo hirveä mr. Isaacs raukka huutaa varmaan kapakkatovereilleen: hän on nero! Hän on jo saarnannut minusta kuin uskonkappaleesta, tänä iltana hän julistaa minut ilmestykseksi. Minä tunnen sen. Ja siihen on syynä vain hän, hän yksin, satuprinssi, minun ihmeellinen rakastajani, minun armias jumalani. Minä olen köyhä hänen rinnallansa. Köyhäkö? Mutta mitä se haittaa? Kun köyhyys ryömii ovesta sisään, niin rakkaus lentää ikkunasta ulos. Meidän sananlaskumme olisivat muutettavat. Ne ovat talven aikana keksityt, ja nyt on kesä. Minulle kevään aika; kukkasten tanssia sinipilvissä."

"Hän on hieno herra", sanoi poika synkästi.

"Prinssi!" huudahti tyttö sointuvalla äänellä. "Mitä muuta sinä vaadit?"

"Hän tahtoo tehdä sinut orjaksi."

"Minä kammon vapautta."

"Minä tahtoisin suojella sinua häneltä."

"Kun näkee hänet, niin jumaloipi häntä, kun tuntee hänet, niin luottaa häneen."

"Sibyl, sinä olet mieletön."

Tyttö nauroi ja tarttui hänen käsivarteensa. "Sinä vanha, rakas Jim, sinä puhut kuin olisit sadan vuoden vanha. Kerran sinäkin rakastut. Silloin sinä ymmärrät mitä se on. Älä näytä noin synkältä. Pitäisihän sinun olla iloinen ajatellessasi, että vaikka lähdet pois, niin jätät minut onnellisempänä kuin mitä koskaan ennen olen ollut. Elämä on ollut kova meille kummallekin, äärettömän kova ja vaikea. Mutta nyt se muuttuu. Sinä lähdet uuteen maailmaan ja minä olen jo uuden löytänyt. Tässä on kaksi tuolia; istutaan tähän ja katsellaan hienoja ihmisiä, jotka kulkevat tästä ohi."

He kävivät istumaan katselijajoukon keskelle. Tulpaanit loistivat penkereissään tien toisella puolella kuin tuliliekit. Valkea tomu vaappui ikäänkuin kurjenmiekan väräjävä pöly kuumassa ilmassa. Moniväriset päivänvarjot keinuivat ja liehuivat edes-takaisin kuin jättiläisperhot.

Sibyl sai veljen puhumaan itsestään, omista toiveistaan ja aikeistaan. Hän puhui hitaasti ja vaivalla. He vaihtoivat sanoja keskenään kuin näyttelijät replikejään. Sibyl oli alakuloinen. Hän ei voinut tartuttaa toiseen iloaan. Hän ei voinut herättää hänessä muuta vastakaikua kuin hienon hymyn, joka karehteli hänen tyytymättömissä suupielissään. Hetken kuluttua hän vaiken. Mutta äkkiä hän näki vilahdukselta kultaiset hiukset ja hymyilevät huulet ja Dorian Gray ajoi heidän ohitsensa kahden naisen seurassa avonaisissa vaunuissa.

Sibyl hypähti pystyyn. "Tuossa hän on!" huudahti hän.

"Kuka?" kysyi Jim Vane.

"Satuprinssi", vastasi tyttö katsoen vaunujen jälkeen.

Jim hyppäsi pystyyn ja tarttui lujasti tytön käsivarteen. "Näytä hänet minulle. Missä hän on? Osoita hänet minulle. Minun täytyy saada nähdä hänet!" huudahti poika. Mutta samassa Berwickin herttuan nelivaljakko kiiti ohi, ja kun näköala oli jälleen vapaa, niin vaunut olivat jo kadonneet puistosta.

"Hän meni jo", mutisi Sibyl suruissaan. "Minä olisin tahtonut näyttää hänet sinulle."

"Minäkin olisin tahtonut nähdä hänet, sillä niin totta kuin Jumala on taivaassa, jos hän tekee sinulle jotain pahaa, niin minä tapaan hänet."

Sibyl katsoi kauhuissaan veljeensä. Poika toisti sanansa. Ne viilsivät ilmaa kuin tikarit. Ihmiset ympärillä alkoivat tarkastella heitä. Eräs nainen heidän vieressään tirsku.

"Tule pois, Jim, tule", kuiskasi Sibyl. Poika seurasi häntä aivan koneellisesti joukon läpi. Hän iloitsi itse omista sanoistaan.

Kun he tulivat Akilleen patsaan kohdalle kääntyi Sibyl taakseen. Säälin ilme hänen silmissään muuttui hymyilyksi huulilla. Hän pudisti päätään veljelleen. "Sinä olet hullu, Jim, aivan hullu. Ilkeä poika sinä olet. Kuinka voit puhua noin kauheita asioita? Sinä et tiedä mitä sanot. Sinä olet vain mustasukkainen ja ilkeä. Oi, minä toivoisin että sinäkin rakastuisit. Rakkaus tekee ihmiset hyviksi ja se mitä sinä sanoit oli ilkeää."

"Minä olen kuudentoista vanha", vastasi poika, "ja minä tiedän, mitä minä tahdon. Äidistä sinulla ei ole apua. Hän ei ymmärrä pitää sinusta huolta. Minä en tahtoisikaan nyt lähteä Australiaan. Halusta jättäisin koko matkan. Ja sen tekisinkin, jolleivät tavarani jo olisi sisäänkirjoitetut."

"Oi, älä ole noin vakava, Jim. Sinä olet aivan kuin joku sankari noissa tyhmissä melodraamoissa, joissa äiti niin mielellään esiintyi. En minä huoli riidellä sinun kanssasi. Minä näin hänet ja sekin on jo suuri onni. Ei huolita riidellä. Minä tiedän ettet koskaan tekisi pahaa kenellekään, jota minä rakastan, eikö totta?"

"En niinkauan kuin sinä rakastat häntä", vastasi poika apeasti.

"Minä rakastan häntä aina!" huudahti Sibyl.

"Entä hän?"

"Hänkin rakastaa aina!"

"Se onkin hänelle parasta."

Sibyl sätkähti. Sitten hän purskahti nauruun ja tarttui veljensä käsivarteen. Olihan hän vain poika.

Marble Archin luota he nousivat omnibussiin, jolla he pääsivät aina kotiinsa saakka Euston roadille. Kello oli jo yli viiden, ja Sibylin piti levätä pari tuntia ennen esiintymistä. Jim sitä halusi. Hän tahtoi sanoa hänelle jäähyväiset äidin poissaollessa. Sillä äiti varmaan tekisi siitä koko kohtauksen, ja hän puolestaan vihasi kaikkea teeskentelyä.

He sanoivat jäähyväiset Sibylin omassa huoneessa. Mustasukkaisuus raivosi pojan sydämessä, sekä voimakas, hirvittävä viha muukalaista kohtaan, joka hänen mielestään oli tunkeutunut heidän väliinsä. Mutta kun Sibyl kiersi käsivartensa hänen kaulaansa, ja sormillaan silitti hänen karheaa tukkaansa, niin hän pehmeni ja suuteli häntä todellisella hellyydellä. Hänen silmänsä olivat kyynelissä kun hän astui portaita alas.

Äiti odotti häntä alhaalla. Hän torui häntä epätasällisyydestä hänen astuessaan sisään. Poika ei vastannut mitään, vaan kävi yksinkertaisen aterian ääreen. Kärpäset surisivat pöydän ympärillä, ja ryömivät tahraisella liinalla. Keskellä omnibussien melua ja ajoneuvojen rätinää hän kuuli narisevan äänen, joka riisti häneltä viimeiset jäljellä olevat hetket.

Hetken kuluttua poika työnsi lautasen luotaan ja painoi päänsä käsiinsä. Hän tunsu että hänellä oli oikeus saada tietää totuutta. Jo kauan aikaa sitten hänen olisi pitänyt saada tietää se, jos se, mitä hän aavisti oli totta. Äiti katseli häntä tuskissansa. Sanat tulivat koneellisesti hänen huuliltansa. Hän väenteli käsissään repaleista pitsinenäliinaa. Kun kello löi kuusi, niin poika nousi ylös ja astui ovelle. Sitten hän kääntyi takaisin ja katseli äitiä. Heidän katseensa kohtasivat toisensa. Hän näki äidin silmien tuskallisesti rukoilevan sääliä. Tuo katse raivostutti häntä.

"Äiti, minä tahdon kysyä sinulta jotakin", hän sanoi. Äidin silmät kiersivät epävarmasti pitkin huonetta. Hän ei vastannut mitään. "Sano minulle totuus. Minulla on oikeus saada se tietää. Olitko sinä naimisissa isäni kanssa?"

Äiti huokasi syvään. Se oli helpoituksen huokaus. Tuo kauhea hetki oli vihdoin tullut, tuo hetki, jota hän oli pelännyt yöt päivät, viikko- ja kuukausimääriä, ja kuitenkin hän ei tuntenut tuskaa. Tavallaan se oli pettymystä. Kysymyksen yksinkertainen suoruuus vaati suoraa vastausta. Kohtaus ei ollut hyvin valmistettu. Se oli hänen mielestään kuin huono harjoitus.

"En", vastasi hän ihmetellen elämän kovaa yksinkertaisuutta.

"Sitten minun isäni oli roisto!" huusi poika puristaen kätensä nyrkkiin:

Äiti pudisti päätään. "Minä tiesin ettei hän ollut vapaa. Me rakastimme toisiamme. Jos hän olisi elänyt, niin hän olisi auttanut meitä. Älä sano mitään pahaa hänestä, poikani. Hän oli sinun isäsi ja hieno herra. Hänellä oli korkeita tuttavuuksia."

Kiros pääsi pojan huulilta. "En minä itsestäni pidä lukua", hän huudahti, "mutta älä anna Sibyllin... Onhan hänkin hieno herra, eikä totta, joka rakastaa häntä tai sanoo ainakin rakastavansa häntä? Hänelläkin lie korkeita tuttavuuksia."

Hetken aikaa hirveä nöyryytyksen tunne valtasi vaimo raukan. Hänen päänsä painui alas. Hän pyyhki silmiään vapisevin käsin. "Sibyllillä on äiti", hän mutisi, "mutta minulla ei ollut."

Poika tunsu liikutusta. Hän astui äidin luo, ja kumartuen alas hän suuteli häntä. "Olen pahoillani jos olen tuottanut sinulle tuskaa tiedustellessani isääni", hän sanoi, "mutta en voinut olla sitä tekemättä. Nyt minun täytyy lähteä. Hyvästi. Älä unohda että sinulla on nyt vain yksi lapsi huolehdittavasi ja tiedä, että jos tuo mies vahingoittaa minun sisartani, minä otan hänestä selkoa ja tapan hänet kuin koiran. Sen minä vannon."

Uhkauksen liioiteltu viha, hurjat liikkeet, mielettömät traagilliset sanat — kaikki tuo teki äitiin sen vaikutuksen, että elämä näytti hänestä hiukan iloisemmalta. Tuo ilmakehä oli hänelle tuttua. Hän hengitti vapaammin ja ensi kertaa moneen kuukauteen hän ihaili poikaansa. Hän olisi mielellään jatkanut kohtausta samassa tunnesävyssä, mutta poika teki siitä äkillisen lopun. Tavarat olivat kannettavat alas ja köytettävät kiinni. Portinvartija kulki edes-takaisin. Ajurin kanssa oli pakko tinkiä. Oikea hetki katosi kaikenlaisiin pikkuseikkoihin. Pettyneenä hän heilutti repaleista pitsinenäliinaansa ikkunasta kun poika läksi. Hän tunsu että edullinen tilaisuus oli mennyt hukkaan. Omaksi lohdutukseksi hän sanoi Sibyllille, että elämä tuntui hänestä nyt kovin yksinäiseltä, kun hänellä ei ollut enää kuin yksi lapsi huolehdittavanaan. Hänen mieleensä muistui tuo lause. Se oli miellyttänyt häntä. Jamesin uhkauksesta hän ei sanonut mitään. Hän oli lausunut sen niin elävästi ja draamallisesti. Hän tiesi että he kerran kaikki nauraisivat sille.

LUKU VI.

"Sinä olet kai kuullut uutisen, Basil?" sanoi lordi Henry illalla, kun Hallward astui pieneen huoneeseen Bristolissa, jossa pöytä oli katettu kolmea henkeä varten.

"En, Harry", vastasi taiteilija, antaen hattunsa ja päällystakkinsa kumartavalle edeskäyvälle.

"Mikä se on? Ei suinkaan mitään valtiollista? Se ei huvittaisi minua. Alahuoneessa on tuskin ainoatakaan ihmistä, jota maksaisi vaivaa maalata, vaikka moni heistä tarvitsisi kyllä hiukan sivellystä."

"Dorian Gray on mennyt kihloihin", sanoi lordi Henry tarkastellen taiteilijaa puhuessaan.

Hallward säpsähti ja rypisti kulmakarvojaan.

"Dorianko kihloissa!" huudahti hän. "Mahdotonta!"

"Se on aivan totta."

"Kenen kanssa?"

"Jonkun pienen näyttelijättären."

"Minä en voi sitä uskoa. Dorian on niin hienotunteinen."

"Dorian on liiaksi viisas, ettei hän silloin-tällöin voisi tehdä jotakin tyhmyyttäkin, rakas Basil."

"Eihän avioliitto ole mitään sellaista, jota voisi tehdä silloin-tällöin, Harry."

"Paitsi Amerikassa", vastasi lordi Henry vitkalleen. "Mutta minä en sanonutkaan että hän oli naimissa. Minä sanoin vaan, että hän on mennyt kihloihin. Siinä on suuri eroitus. Minä muistan vallan selvästi, että olen naimisessa, mutta en voi lainkaan johdattaa mieleeni, että olisin ollut kihloissa. Olisin halukas kuulemaan, etten koskaan olekaan ollut kihloissa."

"Mutta ajattelehan Dorianin syntyperää ja asemaa ja rikkautta. Hän on mieletön jos hän ottaa vaimon itseään niin paljon alemmasta säädystä."

"Sano se hänelle, jos tahdot välttämättä että hän nai tytön, Basil. Silloin hän sen varmaan tekee. Kun mies tekee jotakin oikein typerää, niin hänen vaikuttimensa ovat aina jaloja."

"Toivottavasti tyttö on hyvä, Harry. En tahtoisi, että Dorian joutuisi jonkun halveksittavan olennon käsiin, joka voisi vahingoittaa hänen luonnettaan ja pilata hänen nerokkaisuuttansa."

"Oi, hän on enemmän kuin hyvä — hän on kaunis", mutisi lordi Henry maistellen vermuthlasiansa. "Dorian sanoo, että hän on kaunis. Eikä hän usein sellaisissa asioissa erehdy. Muotokuva, jonka maalasi hänestä, on teroittanut hänen aistiaan huomaamaan toisten ulkomuotoa. Se on muun muassa tehnyt häneen senkin hyvän vaikutuksen. Me saamme nähdä tytön tänä iltana, jollei poika unohda sopimustamme."

"Oletko sinä tosissasi?"

"Aivan tosissani, Basil. Se olisi surkeata jos luulisin voivani olla vieläkin vakavampi kuin mitä tällä hetkellä olen."

"Mutta hyväksytkö sinä sitä, Harry?" kysyi maalari astuen edes-takaisin huoneessa ja purren huuliaan. "Sinä et suinkaan voi sitä hyväksyä. Sehän on ajattelematon tyhmyys."

"Minä en nykyään hyväksy enkä paheksu mitään. On mieletöntä asettua elämää vastaan. Me emme ole lähetetyt maailmaan julistaaksemme meidän siveellisiä ennakkoluulojamme. Minä en koskaan pane huomiota siihen, mitä tavalliset ihmiset sanovat, enkä minä koskaan moiti miellyttävien ihmisten tekoja. Jos joku persoonallisuus miellyttää minua, niin hän saa valita mitä ilmaisumuotoja hyvänsä, ja ne miellyttävät minua. Dorian Gray rakastuu kauniiseen tyttöön, joka näyttää Julian osaa ja tahtoo naida hänet. Miksikä ei? Jos hän naisi Messalinan, niin hän ei olisi sitä vähemmän mieltäkiinnittävä. Tiedäthän sinä, etten minä rupea taistelemaan avioliittoa vastaan. Avioliiton pahin vika on se, että ihminen tulee epäitsekkeäksi. Ja epäitsekkeät ihmiset ovat värittömiä. Heiltä puuttuu yksilöllisyyttä. Mutta on sellaisiakin luonteita, jotka avioliiton kautta tulevat monipuolisemmiksi. He säilyttävät itsekkyytensä ja saavat vielä monta muutakin itseä. Heidän täytyy viettää useampia olemassaoloja. He saavuttavat korkeamman kehityksen, ja korkeamman kehityksen saavuttaminen minun luullakseni onkin ihmisen elämän tarkoitus. Sitä paitsi kaikki kokemukset ovat arvokkaita, ja avioliitto, mitä hyvänsä sitä vastaan voi sanoakin, on tietysti kokemus. Minä toivon, että Dorian Gray ottaa tuon tytön vaimokseen, ihailee häntä silmittömästi kuusi kuukautta ja sitten äkkiä rakastuu johonkin toiseen. Häntä olisi hyvin hauska tutkia."

"Sinä et tarkoita ainoatakaan sanaa tuosta mitä sanot, Harry, sen tiedät itsekkin. Jos Dorian Grayn elämä turmeltuisi, niin ei kukaan surisi sitä haikeammin kuin sinä. Sinä olet paljoa parempi kuin miksi tekeydyt."

Lordi Henry nauroi. "Syy siihen, että me niin mielellämme tahdomme ajatella hyvää toisista, on se että me pelkäämme itseämme. Optimismin pohjana on vain pelko. Me luulemme olevamme jalomielisiä sen vuoksi, että uskomme naapurillamme olevan niitä hyveitä, jotka voisivat olla meille itsellemme hyödyksi. Me ylistämme pankkiiria, jotta voisimme saada häneltä rahoja yli saamatilimme, ja näemme hyviä ominaisuuksia rosvossa siinä toivossa, että hän säästäisi meidän taskujamme. Minä tarkoitan aivan kaikkea, mitä minä sanoin, ja minä halveksin suuresti optimismia. Mitä turmeltuneeseen elämään tulee, niin ei mikään elämä ole turmeltunut paitsi se, jonka kehitystä on ehkäisty. Jos tahdot turmella

luontoa, niin sinun tulee vain koettaa parantaa sitä. Tietysti naiminen olisi tyhmyyttä, sillä onhan paljo hauskeempia siteitä olemassa miesten ja naisten välillä. Minä tietysti puolustaisin niitä. Niillä on sekin viehätyks, että ne ovat muodissa. Mutta tuossahan on Dorian itse. Hän voi sanoa sinulle enemmän kuin minä."

"Rakas Harry, ja rakas Basil, onnitelkaa kumpikin minua!" sanoi nuorukainen heittäen yltään iltavaippansa, jossa oli silkkiset rinnusliepeet, ja pudistaen kummankin ystävänsä kättä vuoron jälkeen. "En koskaan ole ollut näin onnellinen. Tietysti se tuli äkkiä: kaikki hyvä tulee äkkiä. Ja kuitenkin minusta tuntuu kuin olisin odottanut tätä koko elämäni." Hän punoitti ilosta ja liikutuksesta ja oli ihmeen kaunis katsoa.

"Toivottavasti sinä saat aina olla onnellinen, Dorian", sanoi Hallward, "mutta minä en voi oikein antaa sinulle anteeksi sitä, ettet ilmoittanut minulle kihlaustasi. Sinä ilmoitit sen Harrylle."

"Ja minä en anna sinulle anteeksi sitä, että tulit myöhään päivällisille", sanoi lordi Henry nauraen, laskien kätensä nuorukaisen olkapäälle. "Käydään pöytään ja koetetaan mihin uusi kokkimme kelpaa. Ja sitten sinä kerrot meille koko jutun."

"Siitä ei ole paljon kerrottavaa", sanoi Dorian, kun he istuivat pienen, pyöreän pöydän ääreen. "Näin se vain kävi. Kun erosin eilen sinusta, Harry, niin puheuduin, söin hiukan päivällistä siinä pienessä italialaisessa ravintolassa Rupert Streetin varrella, jonka sinä olet neuvonut minulle, ja läksin kello kahdeksan teatteriin. Sibyl näytteli Rosalindaa. Tietysti näyttämöllepano oli hirveä ja Orlando kauhea. Mutta Sibyl! Olisittepa nähnyt hänet! Kun hän astui näyttämölle pojan puvussa, niin hän oli kerrassaan ihastuttava. Hänen samettitakkinsa oli sammaleen vihreä, hiat kanelinruskeat, ohuitten ruskeitten sukkienvälikkeillä olivat nauhat ristiin sidotut, haukansulka oli hohtokivellä kiinnitetty somaan pieneen, vihreään hattuun, ja huippukauluksinen, punavuorinen vaippa riippui olkapäillä. Sen suloisempana en ole nähnyt häntä. Hän oli yhtä sulava vartaloltaan kuin sinun tanagrapystykuvasi kirjastossasi, Basil. Hänen hiuksensa kähertyivät hänen kasvojensa ympärillä kuin tummat lehdet vaalean ruusun ympärillä. Ja hänen näyttelemisensä — no niin, te saatte itse nähdä hänet illalla. Hän on synnyltään taiteilija. Minä istuin aivan haltioissani likaisessa aitiassa. Unohdin että olin Lontoossa ja että elin yhdeksännessätoista vuosisadassa. Olin mielestäni armaani kanssa kaukana metsässä, jota ei kukaan ihminen ollut koskaan nähnyt. Kun näyttämö oli lopussa, niin minä menin näyttämölle ja puhuin hänen kanssansa. Istuessamme yhdessä hänen silmiinsä tuli äkkiä ilme, jota en ollut koskaan ennen nähnyt niissä. Minun huuleni lähenivät häntä kohti. Me suutelimme toisiamme. En voi selittää teille, mitä sinä hetkenä tunsin. Minusta tuntui kuin koko minun elämäni olisi supistunut yhdeksi ainoaksi ruusunhohteiseksi iloksi. Hän vapisi koko ruumiissaan ja värähteli kuin valkoinen narsissi. Sitten hän heittäytyi polvilleen ja suuteli minun käsiäni. Minun ei pitäisi kertoa teille kaikkea tätä, mutta en voi olla kertomattakaan. Tietysti meidän kihlauksemme on suuri salaisuus. Hän ei ole kertonut sitä äidilleenkään. En tiedä mitä holhoojani siihen sanoo. Lordi Radley suuttuu varmaan silmittömästi. Mutta minä en välitä siitä. Ei täyttä vuottakaan, niin olen täysi-ikäinen, ja sitten saan tehdä mitä mielin. Enkö ole tehnyt oikein, Basil, kun olen etsinyt armaani runoudesta, ja vaimoni Shakespearen näytelmistä? Huulet, joita Shakespeare on opettanut puhumaan, ovat kuiskanneet salaisuutensa minun korvaani. Rosalinda on kietonut käsivartensa minun kaulaani ja minä olen suudellut Julian suuta."

"Niin, Dorian, kai sinä olet tehnyt oikein", sanoi Hallward hitaasti.

"Oletko nähnyt häntä tänään?" kysyi lordi Henry.

Dorian Gray pudisti päätään. "Minä jätin hänet Ardenin metsään ja löydän hänet Veronan rttitarhasta."

Lordi Henry maisteli shampanjaansa miettiväisenä. "Missä tilaisuudessa sinä puhuit hänelle naimisesta, Dorian? Ja mitä hän vastasi? Ehkä olet unohtanut koko sen puolen."

"Rakas Harry, minä en ole harjoittanut mitään kuivaa asianajoa, enkä muodollisesti kosinutkaan. Minä sanoin hänelle vain, että rakastin häntä, ja hän vastasi ettei hän ollut kyllin hyvä minun vaimokseni. Ei kyllin hyvä! Koko maailma ei ole minkään arvoinen hänen rinnallansa."

"Naiset ovat ihmeellisen käytännöllisiä", mutisi lordi Henry, — "paljon käytännöllisemmät kuin me. Tuollaisissa tapauksissa me emme muista sanallakaan mainita avioliittoa, ja he muistuttavat aina meitä siitä."

Hallward laski kätensä hänen käsivarrelleen. "Älä huoli, Harry. Sinä loukkaat Doriania. Hän ei ole toisten miesten kaltainen. Hän ei koskaan tuota onnettomuutta kellekään. Hän on liian hienotunteinen."

Lordi Henry katsoi yli pöydän. "Dorian ei koskaan loukkaudu minuun", hän vastasi. "Minä tein tuon kysymyksen kaikkein parhaimmassa tarkoituksessa, siinä ainoassa tarkoituksessa tosiaan, joka puolustaa jokaista kysymystä — nimittäin uteliaisuudesta. Minun mielipiteeni on se, että naiset aina

kosivat meitä, me emme kosi heitä. Poikkeuksena on tietysti keskiluokka. Mutta keskiluokka ei seuraakkaan aikaansa."

Dorian Gray nauroi ja heitti päätään taakse. "Sinä olet aivan parantumaton, Harry. Mutta en minä siitä välitä. Sinuun on mahdoton suuttua. Kun näet Sibyl Vanen, niin tiedät että se mies, joka tekisi vääryyttä hänelle, olisi sydämetön peto. En ymmärrä, kuinka joku tahtois saattaa häpeään sen, jota hän rakastaa. Minä rakastan Sibyl Vanea. Minä tahdon nostaa hänet kultapiedestaalille ja nähdä maailman jumaloivan sitä naista, joka on minun omani. Mitä on avioliitto? Peräyttämätön lupaus. Sen vuoksi sinä pilkkaat sitä. Oi, älä pilkkaa. Se on peräyttämätön lupaus, jonka minä olen valmis antamaan. Hänen luottamuksensa tekee minut uskolliseksi, hänen uskonsa tekee minut hyväksi. Kun olen hänen kanssansa, niin kadun kaikkea sitä, mitä minulle olet opettanut. Minä muutun toiseksi, kuin minä olet oppinut minua tuntemaan. Minä olen muuttunut, ja Sibyl Vanen käden kosketuskin saattaa minut unohtamaan sinut ja kaikki sinun väärät, kiehtovat, myrkylliset, ihanat teoriasi."

"Ja mitkä ne ovat?" kysyi lordi Henry ottaen salaattia.

"Ah, sinun teoriasi elämästä, sinun teoriasi rakkaudesta ja sinun teoriasi nautinnosta. Yleensä kaikki sinun teoriasi, Harry."

"Ainoastaan nautinnosta kannattaa olla teorioja", hän vastasi matalalla, sointuvalla äänellään. "Mutta minä pelkään, etten voi omistaa teoriojani omikseni. Ne ovat luonnon omia, eivätkä minun. Nautinto on luonnon tunnusmerkki, tapa, millä se osoittaa hyväksymistä. Kun me olemme onnellisia, niin me olemme aina hyviä, mutta kun me olemme hyviä, niin me emme aina ole onnellisia."

"Mutta mitä sinä tarkoitat hyvyydellä?" huudahti Basil Hallward.

"Niin, mitä", toisti Dorian nojautuen tuolin selkää vasten ja katsellen lordi Henryä purppuranpunaisten kurjenmiekkojen yli, jotka seisoivat keskellä pöytää, "mitä sinä tarkoitat hyvyydellä, Harry?"

"Olla hyvä on samaa kuin olla sopusoinnussa itsensä kanssa", vastasi lordi Henry tarttuen lasinsa ohueen jalkaan valkoisilla, kapeilla sormillaan. "Epäsointu syntyy siten, että ihmistä pakoitetaan sopusointuun toisten kanssa. Jokaisen oma elämä — niin, se on kaikista tärkein. Mitä toisten ihmisten elämään tulee, niin ne eivät liikuta meitä, vaikka voivathan teeskentelijät ja puritanit kopeillen lausua siveellisiä mielipiteitään niiden johdosta. Sitä paitsi on yksilöllisyyden päämaali paljoa korkeammalla. Nykyaikainen siveys esiintyy siinä, että se alistuu aikansa mittakaavaan. Minun mielestäni jokainen sivistynyt mies, joka alistuu aikansa mittakaavaan, on suurimmassa määrässä epäsiiveellinen."

"Mutta jos ihminen elää vain itseänsä varten, Harry, niin hän maksaa hirvittävän hinnan siitä", sanoi maalari.

"Niin, me saamme nykyään maksaa kaikesta liian korkean hinnan. Minun luullakseni köyhien todellinen tragedia on siinä, ettei heillä ole varaa muuhun kuin kieltäytymiseen. Kauniit synnit samoinkuin kauniit tavarat kuuluvat rikkaiden etuoikeuksiin."

"Voi toisellakin tapaa maksaa kuin rahoilla."

"Millä tavalla, Basil?"

"Ah! omantunnonvaivoilla, luullakseni, kärsimyksillä ja ... niin, alentumisen tunnolla."

Lordi Henry kohotti olkapäitään. "Rakas ystävä, keskiaikainen taide on ihastuttava, mutta keskiaikaiset ajatukset ovat vanhentuneet. Tietysti niitä voi käyttää romaaneissa. Mutta romaaneissa voi käyttää vain sitä, mistä todellisuudessa on luopunut. Usko minua, sivistynyt mies ei koskaan kadu nautintoa, ja sivistymätön mies ei tiedä mitä nautinto on."

"Minä tiedän mitä nautinto on", huudahti Dorian Gray. "Se on toisen ihailemista."

"Se on tietysti parempaa kuin olla itse ihailun esineenä", vastasi lordi Henry leikitellen hedelmillä. "Toisten ihailu on iljettävää. Naiset kohtelevat meitä aivan samalla tavalla kuin ihmiskunta jumaliaan. He jumaloivat meitä, ja me olemme pakoitettut tekemään jotain heidän hyväksensä."

"Minä tahtoisin väittää, että sen minkä he meiltä pyytävät, he ensin antavat meille", sanoi nuorukainen vakavasti. "He herättävät rakkauden eloon meissä. Heillä on oikeus vaatia sitä takaisin."

"Se on aivan totta, Dorian", sanoi Hallward.

"Ei mikään ole koskaan aivan totta", sanoi lordi Henry.

"Mutta tämä on", keskeytti Dorian. "Sinun täytyy myöntää, Harry, että naiset antavat miehille elämän

kullan."

"Ehkä", huokasi hän, "mutta he vaativat sen melkein aina takaisin pikkurahoissa. Se on kiusallista. Naiset, niinkuin eräs sukkela ranskalainen kerran sanoi, innostuttavat meitä luomaan suuria mestariteoksia, mutta estävät meitä niitä suorittamasta."

"Harry, sinä olet julma! En ymmärrä, miksi minä pidän sinusta niin paljon."

"Sinä tulet aina pitämään minusta, Dorian", hän vastasi. "Tahdotteko kahvia, pojat? — Edeskäypä, kahvia, konjakkia ja paperosseja. Ei, ei paperosseja, minulla on itselläni. Basil, sinä et saa polttaa sikareja. Ota mielempin paperossi. Paperossi on täydellisen nautinnon täydellisin perikuva. Se on täydellinen ja antaa kuitenkin vain puolinaista tyydytystä. Mitä enempiä me voimme vaatia? Niin, Dorian, sinä tulet aina pitämään minusta. Minä edustan sinulle kaikkia niitä syntejä, joihin sinulla ei koskaan ole ollut rohkeutta tehdä itseäsi syyppääksi."

"Mitä hullutusta sinä puhut, Harry!" huudahti nuorukainen ottaen tulta paperossiinsa hopeisesta tultaryöppyävästä lohikäärmeestä, jonka edeskäypä oli asettanut pöydälle. "Lähdetään teatteriin. Kun Sibyl tulee näyttämölle, niin saat uuden elämän ihanteen. Hän avaa sinulle maailman, jota et koskaan ole tuntenut."

"Minä olen koettanut kaikkia", sanoi lordi Henry silmissään väsynyt ilme, "mutta minä olen aina altis vastaanottamaan uusia vaikuttimia. Mutta minä pelkään, ettei sellaisia ole enää minun varaltani. Ehkäpä sinun ihmeellinen tyttösi voi kuitenkin temmata minut mukanaan. Minä rakastan näytelmätaidetta. Se on paljoo todellisempaa kuin elämä. Lähdetään nyt, Dorian, tule sinä minun kanssani. Olen pahoillani, Basil, mutta minun vaunuissani on vain tilaa kahdelle. Sinä saat ottaa ajurin."

He nousivat pöydästä, panivat päällystakit päälleen ja tyhjensivät kahvikuppinsa seisoalta. Maalari oli ääneti ja hajamielinen. Hänen mieltänsä painosti. Hänen oli vaikea ajatella tätä avioliittoa, ja kuitenkin se oli hänestä onnellisempaa kuin moni muu asia, joka olisi voinut tapahtua. Hetken kuluttua he astuivat kaikin alas portaita. Hän ajoi yksin, niinkuin oli sovittu ja seurasi pienten ajoneuvojen tuikkivia tulia edessänsä. Hänet valtasi omituinen yksinäisyyden tunne. Hän tunsikin ettei Dorian Gray voisi enää koskaan olla hänelle sama kuin ennen. Elämä oli tullut heidän väliinsä... Hänen silmänsä synkistyivät, ja väkirikkaat, valoisat kadut häämöttivät himmeinä hänen edessänsä. Kun ajoneuvot pysähtyivät teatterin edustalle, niin oli hän mielestään tullut vuosia vanhemmaksi.

LUKU VII

Miten lie ollutkaan tänä iltana, teatteri oli täpösen täynnä, ja lihava juutalainen johtaja oli heitä ovella vastassa, kiiltävä, väräjävä hymyily huulilla, joka veti hänen suunsa aina korviin saakka. Hän saattoi heidät aitioon jonkunmoisella korskealla nöyryydellä, liikutteli lihavia, hohtokivillä koristettuja sormiaan ja puhui kimakalla äänellä. Dorian Gray inhosi häntä nyt enemmän kuin koskaan ennen. Hänestä tuntui ikäänkuin hän olisi tullut katselemaan Mirandaa ja nähnytkin Calibanin. Lordi Henryä hän sitä vastoin melkein miellytti. Ainakin hän sitä vakuutti ja pudisti hänen kättänsä. Ja samalla hän sanoi olevansa ylpeä tavatessaan miehen, joka oli keksinyt todellisen neron ja kärsinyt vararikon runoilijan vuoksi. Hallward katseli huviksensa takapermannolla istuvia ihmisiä. Kuumuus oli hirveän tukahduttava ja jättiläiskruunu loisti kuin suuri kultalehtinen georgini. Nuoret miehet gallerialla olivat riisuneet yltään takit ja liivit ja ripustaneet ne laidan yli. He puhuivat toisilleen teatterin poikki ja söivät appelsiineja prameapukuisten tyttöjen kanssa, jotka istuivat heidän rinnallaan. Muutamat naiset takapermannolla naureskelivat. Heidän äänensä olivat kimakat ja epäsointuiset. Korkkien paukkumista kuului ravintolan puolelta.

"Onpa tämäkin paikka, josta jumalattarensa voi löytää!" sanoi lordi Henry.

"Niin!" vastasi Dorian Gray. "Täältä minä hänet löysin, ja hän on jumalallisin kaikista elävistä olennoista. Kun hän näyttelee, niin unohtaa koko maailman. Nämä kurjat, raa'at ihmiset, joilla on karheat kasvot ja epähieno käytös, muuttuvat kerrassaan, kun hän astuu näyttämölle. He istuvat hiljaa ja katselevat häntä. He itkevät ja nauravat hänen käskystänsä. Hän saa heidät yhtä herkiksi kuin viulun. Hän hypnotiseraa heitä, ja silloin tuntee selvästi, että he ovat samaa lihaa ja verta kuin mekin."

"Samaa lihaa ja verta kuin mekin! Ah, toivottavasti ei!" huudahti lordi Henry, joka tarkasteli galleriayleisöä kiikarillansa.

"Älä välitä hänestä, Dorian", sanoi maalari. "Minä ymmärrän, mitä sinä tarkoitat, ja minä uskon tuohon tyttöön. Jokaisen, jota sinä rakastat, täytyy olla ihmeellisen, ja jokainen tyttö, joka voi vaikuttaa toisiin sillä tavalla kuin sinä kuvailit, on varmaan hieno ja jalo. Hallita omia aikalaisiaan — sitä kannattaa tehdä. Jos tuo tyttö voi antaa sielun noille ihmisille, jotka ovat eläneet ilman sitä, jos hän voi herättää kauneudentunteen ihmisissä, joiden elämä on ollut likainen ja ruma, jos hän voi karkoittaa heidän itsekkäisyytensä ja opettaa heitä itkemään toisten surujen tähden, niin hän täydellisesti ansaitsee sinun ihailuasi, ansaitsee koko maailman ihailun. Minä hyväksyn täydellisesti sinun naimisesi. Ensin en ollut sitä mieltä, mutta nyt myönnän sinun olevan oikeassa. Jumalat ovat luoneet Sibyl Vanen sinua varten. Ilman häntä et olisi ollut täydellinen."

"Kiitos, Basil", vastasi Dorian Gray pusertaen hänen kättään. "Minä tiesin, että sinä ymmärtäisit minua. Harry on niin kyynillinen, hän peloittaa minua. Mutta nyt soitto alkaa. Se on aivan hirveää, mutta sitä ei kestä enempää kuin viisi minuuttia. Sitten esirippu nousee, ja te saatte nähdä tytön, jolle minä olen valmis uhraamaan koko elämäni, jolle olen antanut kaiken sen mikä minussa on hyvää."

Neljännestuntia myöhemmin myrskyisten suosionosoitusten kajahtaessa Sibyl Vane astui näyttämölle. Niin, hän oli todellakin ihastuttava — suloinen olento, arveli lordi Henry, mitä hän koskaan ennen oli nähnyt. Hänen arat liikkeensä ja hämmästyneet silmänsä muistuttivat metsähirveä. Hieno puna, ikäänkuin ruusun varjo hopeakuvastimen pinnalla, kohosi hänen poskilleen kun hän katseli täyttä, ihastunutta katsomoa. Hän astui pari askelta taakse, ja hänen huulensa näyttivät vavahtavan. Basil Hallward kohosi pystyyn ja alkoi taputtaa käsiään. Liikkumatta, ikäänkuin unessa, istui Dorian Gray katsellen häntä. Lordi Henry tähyteli kiikarillaan ja mutisi: "Ihastuttava! Ihastuttava!"

Näyttämö esitti pylvähikköä Capuletin talossa, ja Romeo oli astunut pyhiinvaeltajan puvussaan näyttämölle yhdessä Mercution ja toisten ystäviensä kanssa. Orkesteri soitti niin hyvin kuin se taisi muutamia tahteja ja tanssi alkoi. Keskellä kömpelöjen, huonosti puettujen näyttelijöiden joukkoa liikkui Sibyl Vane ikäänkuin ilmestys ihanammasta maailmasta. Hänen vartalonsa huojui tanssissa kuin kukka veden pinnalla. Hänen kaulansa oli kaareva kuin valkoisen liljan varsi. Hänen kätensä näyttivät olevan veistetyt viileästä norsunluusta.

Mutta hän tuntui ihmeen väliäpitämättömältä. Hän ei osoittanut vähintäkään iloa luodessaan silmänsä Romeoon. Nuo muutamat sanat, jotka hänellä oli sanottavana:

Kätenne täten liiaks syytä saa, se hartahan vaan täytti toiminnon; saa pyhän kättä hurskas koskettaa, ja kädenanto hurskaan muisku on —

sekä seuraavan lyhyen puhelun hän lausui lävitsensä teeskennellyllä tavalla. Ääni oli ihana, mutta sen sävy oli aivan väärä. Sen värityskin oli väärä. Se hävitti kokonaan kaiken elon runosta. Se teki intohimon epätodelliseksi.

Dorian Gray kalpeni tarkatessaan häntä. Hän oli aivan ymmällä ja tuskissansa. Ei kumpainkaan hänen ystävästään uskaltanut sanoa hänelle sanaakaan. Tyttö oli heidän mielestään kerrassaan mahdoton. He olivat hirveästi pettyneet.

Mutta he tiesivät, että jokaisen Julian tulikoetus oli toisen näytöksen balkongikohtauksessa. He odottivat sitä. Jos hän siinäkin pettäisi, niin hänestä ei ollut mihinkään.

Hän näytti ihastuttavalta astuessaan kuutamoon. Sitä ei voinut kieltää. Mutta hänen teeskennelty näyttelemisensä oli sietämätöntä ja yltyi vain mitä pitemmälle hän pääsi. Hänen liikkeensä olivat järjettömän luonnottomia. Hän liioitteli kaikkea mitä hänen tuli sanoa. Tuon ihanan kohdan —

Yön huntu, näet, on kasvoillani; muuten häpeän puna punais poskeni, kun puheeni sa tämänöiset kuulit —

hän lausui koulutytön kiusallisella täsmällisyydellä, jota joku toisluokkainen kaunoluvun opettaja on opettanut lausumaan. Kun hän nojautui balkongin yli ja tuli tähän ihanaan kohtaan —

Iloni vaikk' olet, tänöisestä en liitost' iloitse. Se liian nopsaa, kiireist', äkkinäist' on; se liiaks salaman on kaltaista, mi taukoo, ennenkuin saat sanotuksi: nyt salamoipi! Armas, hyvää yötä! Taas yhtyissämme, lemmen itu tämä on kaunis kukka, kesän kypsyttämä —

niin hän lausui sanat, ikäänkuin niillä ei olisi ollut mitään merkitystä hänelle. Se ei ollut hermostumista, sillä hän oli aivan tyyni. Se oli vain huonoa taidetta. Täydellinen fiasko.

Kappale ei voinut ylläpitää edes takapermannon ja gallerian sivistymättömän yleisön innostusta. He tulivat levottomiksi ja alkoivat puhua ääneen ja viheltää. Juutalainen, joka seisoi etuparven perällä polki

jalkaansa ja kiroili vihoissaan. Ainoa levollinen henkilö oli tyttö itse.

Toisen näytöksen jälkeen alkoivat myrskyiset vihellykset, ja lordi Henry nousi tuoliltaan ja pani päällystakin päälleen. "Tyttö on ihmeen kaunis, Dorian", hän sanoi, "mutta hän ei osaa näyttellä. Lähdetään pois."

"Minä tahdon nähdä näytelmän loppuun asti", sanoi nuorukainen kovalla, katkeralla äänellä. "Olen kovin pahoillani, että teiltä minun tähteni on mennyt kokonainen ilta hukkaan. Teidän täytyy suoda se minulle anteeksi."

"Rakas Dorian, minun luullakseni miss Vane on huononvointinen", keskeytti Hallward puhetta. "Me tulemme uudestaan toisen kerran."

"Minä toivoisin, että hän olisi huononvointinen", vastasi Dorian. "Mutta minusta tuntui, että hän aivan yksinkertaisesti vain on tunteeton ja kylmä. Hän on kokonaan muuttunut. Eilen illalla hän oli suuri taiteilija. Tänään hän on tuskin tavallinen, keskinkertainen näyttelijä."

"Älä puhu noin ihmisestä, jota sinä rakastat, Dorian. Rakkaus on ihmeellisempi kuin taide."

"Ne ovat kumpikin vain eri matkimismuotoja", huomautti lordi Henry. "Mutta lähdetään nyt pois. Dorian, älä sinäkään jää tänne. Huono näyttelyminen ei vaikuta hyvää ihmisen moraaliin. Sitä paitsi en luule, että vaadit vaimoasi näyttelymään. Mitäpä sillä siis väliä, vaikka hän näyttelyekin Juliaa kuin puunukke? Hän on hyvin suloinen, ja jos hän tuntee elämää yhtä vähän kuin näyttelymistaideetta, niin hän on sinulle ihastuttava kokemus. On olemassa vain kaksi lajia ihmisiä, jotka todellakin ovat ihastuttavia — ne, jotka tietävät aivan kaikki, ja ne, jotka eivät tiedä kerrassaan mitään. Hyvä Jumala, rakas ystävä, älä näytä noin traagilliselta! Nuorena pysymisen salaisuus on siinä, ettei koskaan antaudu sellaisten liikutusten valtaan, jotka ovat meille sopimattomia. Tule klubiin Basilin ja minun kanssani. Me poltamme tupakkaa ja juomme Sibyl Vanen kauneuden maljan. Hän on kaunis. Mitä muuta sinä haluat?"

"Mene pois, Harry", huudahti nuorukainen. "Minä tahdon olla yksin. Basil, sinunkin täytyy lähteä. Oi! ettekö näe, että sydämeni on pakahtua?" Kuumat kyynelkrokot kohosivat hänen silmiinsä. Hänen huulensa vapisivat ja hyökäten aition perälle hän nojautui seinää vasten peittäen kasvosensa käsiinsä.

"Lähdetään pois, Basil", sanoi lordi Henry tavattoman hellä sävy äänessään; ja molemmat nuoret miehet läksivät yhdessä pois.

Vähän myöhemmin ramppitulet sytytettiin, esirippu nousi ja kolmas näytös alkoi. Dorian Gray palasi paikoilleen. Hän näytti kalpealta, kopealta ja välinpitämättömältä. Näytelmä kului vitkalleen eteenpäin ja tuntui loppumattomalta. Puolet yleisöä läksi ulos kopistaen raskaissa jalkineissaan ja ääneensä naureskellen. Se oli täydellinen fiasko. Viimeinen näytös näyteltiin melkein tyhjille penkeille. Esiripun laskeutuessa kuului tirsakunaa ja rähinää.

Niin pian kuin näytös oli lopussa kiihuksi Dorian Gray kulissien taakse näyttelijöiden lämpiöön. Tyttö seiso siellä yksin riemuisa ilme kasvoissaan. Hänen silmissään paloi ihmeellinen tuli. Hänen ympärillään loisti sädekehä. Hänen puoleksi avonaiset huulensa hymyilivät omalle salaisuudelleen.

Kun Dorian astui sisään, niin tyttö katsahti häneen ja ääretön onni kuvastui hänen kasvoihinsa.

"Kuinka huonosti minä näyttelin tänään, Dorian!" hän huudahti.

"Hirvittävästi!" hän vastasi katsoen hämmästyksissään tyttöön — "hirvittävästi! Se oli julmaa. Oletko sairas? Sinulla ei ole aavistustakaan siitä millaista se oli. Et tiedä kuinka julmasti minä kärsin."

Tyttö hymyili. "Dorian", hän vastasi lausuen vitkalleen hänen nimensä sointuvalla äänellään, ikäänkuin se olisi ollut hunajatakin makeampaa hänen punoittaville huulilleen — "Dorian, sinun olisi pitänyt ymmärtää. Mutta ymmärräthän sinä sen ainakin nyt?"

"Mitä minun tulisi ymmärtää?" kysyi hän äkeissään.

"Minkä vuoksi tänään niin huonosti näyttelin. Minkä vuoksi tästä lähin aina tulen huonosti näyttelymään. Miksi en enää koskaan voi hyvin näyttellä."

Dorian kohautti olkapäitään. "Sinä olet sairas. Sinun ei pitäisi sairaana näyttellä. Sinä teet itsesi naurettavaksi. Sinä tuskastutit minun ystäviäni. Ja sinä tuskastutit minua."

Tyttö ei näyttänyt kuuntelevan häntä. Ilo oli kokonaan muuttanut hänet. Hän oli onnen hurmauksen vallassa.

"Dorian, Dorian", hän huudahti, "ennenkuin tunsin sinut, näyttelyminen oli minun todellista elämääni.

Vain teatterissa minä elin. Minä luulin sitä todellisuudeksi. Yhtenä iltana olin Rosalinda, toisena Portia. Beatricen ilo oli minun iloani ja Cordelian suru minun suruani. Minä uskoin kaikkeen. Nuo kehnot ihmiset, joiden kanssa näyttelin, olivat minusta jumalallisia. Maalatut näyttämöt olivat minun maailmani. En tuntenut muuta kuin varjoja, ja minä luulin niitä todellisiksi. Sitten sinä tulit minun kaunis armaani! — ja sinä vapautit minun sieluni vankeudesta. Sinä opetit minulle, mitä todellinen todellisuus on. Tänä iltana, ensi kertaa eläissäni, oivalsin miten onttoa, petollista ja keinoa se komeus oli, jossa minä olin näytellyt. Tänä iltana ensi kertaa minä huomasin, miten hirveä, vanha ja maalattu Romeo oli, että kuutamo puutarhassa oli väärää, että näyttämöllepano oli keinoa ja että sanat, joita minun tuli lausua, olivat epätodellisia, eivät olleetkaan minun sanojani, eivät olleet sitä, mitä minä halusin sanoa. Sinä olit antanut minulle jotakin korkeampaa, jotakin jota taide vain kuvastaa. Sinä olit saattanut minua ymmärtämään mitä rakkaus todellakin on. Armaani! Armaani! Satuprinssini! Elämänruhtinaani! Minä olen kyllästynyt varjoihin. Sinä olet minulle paljoa enemmän kuin kaikki taide. Mitä minua näyttämönuket liikuttavat? Kun tulin tänne tänään, niin en käsittänyt, että kaikki oli muuttunut. Luulin voivani näytellä aivan erinomaisesti, mutta huomasinkin etten voinutkaan. Äkkiä minulle kaikki selvisi. Ja tuo tieto oli ihana. Minä kuulin heidän vihellyksensä ja minä vain hymyilin. Mitäpä he saattoivat tietää sellaisesta rakkaudesta kuin meidän? Vie minut pois täältä, Dorian — ota minut mukasani jonnekin, jossa voimme olla aivan yksin. Minä vihaan näyttämöä. Minä voin näytellä intohimoa, jota en tunne, mutta sitä, mikä polttaa minua kuin tuli, en kykene näyttelemään. Oi, Dorian, Dorian, ymmärräthän sinä nyt mitä minä tarkoitin? Vaikka voisinkin, niin olisi se häväistystä jos näyttelisin kun itse olen rakastunut. Sinä olet sen opettanut minulle."

Dorian heittäytyi sohvalle ja käänsi pois kasvonsa. "Sinä olet tappanut minun rakkauteni", hän mutisi.

Tyttö katsoi ihmeissään häneen ja naurahti. Dorian ei vastannut mitään. Tyttö tuli hänen luoksensa ja siveli hennoilla sormillaan hänen hiuksiaan. Hän polvistui hänen eteensä ja painoi hänen kätensä huuliaan vastaan. Dorian veti ne pois ja väristys kulki hänen ruumiinsa läpi.

Sitten hän hyökkäsi pystyyn ja astui ovelle. "Niin", huudahti hän, "sinä olet tappanut minun rakkauteni. Ennen sinä kiihoitit minun mielikuvitustani. Nyt et edes herätä uteliaisuuttani. Sinä et vaikuta minuun vähimmälläkään tavalla. Minä rakastin sinua siksi, että olit ihmeellinen, siksi että olit nerokas, siksi että sinä toteutit suurten runoilijoiden unelmia ja annoit eloa ja väriä taiteen varjoille. Sinä olet nyt heittänyt kaikki pois. Sinä olet pintapuolinen ja tyhmä. Hyvä Jumala! Kuinka hullu minä olin rakastaessani sinua! Kuinka hullu minä olen ollut? Sinä et merkitse enää mitään minulle. En tahdo enää koskaan nähdä sinua. En tahdo enää mainita sinun nimeäsi. Et aavista mitä olet ollut minulle. Mitä olet ollut... Oi, en jaksa sitä ajatellakkaan! Jospa en koskaan olisi sinua nähnyt! Sinä olet turmellut minun elämäni runoelman. Miten vähän sinä ymmärrät rakkautta, jos luulet sen kuolettavan taiteesi! Ilman taidettasi et ole mitään. Minä olisin tehnyt sinut suureksi, kuuluisaksi ja loistavaksi. Maailma olisi jumaloinut sinua ja sinä olisit kantanut minun nimeäni. Mitä sinä nyt olet? Kolmannen luokan näyttelijätär, jolla on kauniit kasvot."

Tyttö kalpeni ja alkoi vavista. Hän väänsi käsiään ja ääni tuntui takertuvan kiinni kurkkuun.

"Sinä et ole tosissasi, Dorian?" hän mutisi. "Sinä vain näyttelet."

"Vai näyttelen! Sen minä jätän sinulle. Sinä teet sitä niin mainiosti", hän vastasi katkerasti.

Tyttö kohosi polviltaan ja tuskallinen ilme kasvoissaan hän astui Dorian luo. Hän tarttui häntä käsivarteen kiinni ja katsoi häntä silmiin. Dorian työnsi hänet luotaan. "Älä kajo minun!" hän huudahti.

Hiljainen valitus pääsi tytön huulilta, ja hän heittäytyi nuorukaisen jalkoihin ja makasi siinä kuin poljettu kukka. "Dorian, Dorian, älä hylkää minua!" hän kuiskasi. "Olen niin pahoillani, etten näytellyt hyvin. Minä ajattelin sinua koko ajan. Mutta minä tahdon koettaa — todellakin, minä tahdon koettaa. Minun rakkauteni sinuun, se valtasi minut niin äkkiä. Luulenpa etten koskaan olisi tuntenut sitä, jollet sinä olisi suudellut minua — jollemme olisi suudelleet toisiamme. Suutele minua, armaani. Älä jätä minua. Minun veljeni ... ei, ei siitä ole väliä. Hän ei sitä tarkoittanut. Hän lasi vain leikkiä. Mutta sinä, oi, etkö voi tätä iltaa antaa minulle anteeksi? Minä tahdon tehdä kovasti työtä, ja koettaa hyvittää kaikki. Älä ole minulle julma, sen vuoksi että rakastan sinua enemmän kuin mitään muuta maailmassa. Tämän ainoan kerranhan olen pahoittanut mieltäsi. Mutta sinä olet oikeassa, Dorian. Minun olisi pitänyt olla enemmän taiteilija. Minä olin järjetön; mutta en voinut sitä auttaa. Oi, älä hylkää minua, älä hylkää minua."

Kouristuksen tapainen nyhkytys värisytti häntä. Hän käpertyi kokoon lattialla kuin haavoitettu eläin, ja Dorian Gray loi häneen kauniit silmänsä samalla kuin syvä halveksuksen ilme värähteli hänen hienopiirteisillä huulillansa. Sen ihmisen tunteenpurkaukset, jota me emme enää rakasta, tekevät meihin aina naurettavan vaikutuksen. Sibyl Vane tuntui hänestä hirveän melodraamalliselta. Hänen kyöneleensä ja nyhkytyksensä ikävystyttivät häntä.

"Minä menen", sanoi Dorian vihdoin tyynellä, selvällä äänellä. "En tahdo olla sinulle epäystävällinen, mutta minun on mahdoton sinua enää nähdä. Olet pahoittanut mieltäni."

Tyttö itki hiljaa eikä vastannut mitään, mutta hän ryömi Doriania lähemmäksi. Hänen pienet kätesä ojentautuivat vaistomaisesti ja näyttivät tavoittelevan häntä. Dorian kääntyi ympäri ja läksi pois huoneesta. Muutaman silmänräpäyksen kuluttua hän ei ollut enää teatterissa.

Dorian tuskin tiesi minne hän meni. Hän muisti vaeltaneensa himmeästi valaistujen katujen läpi, kulkeneensa kurjien, pimeitten porttien ja synkkien talojen ohi. Kovaääniset naiset olivat raa'asti nauraen huutaneet hänen jälkeensä. Juopot olivat horjuvin askelin kulkeneet hänen ohitsensa itsekseen puhellen kuin muodottomat apinat. Hän oli nähnyt kurjia lapsia kyhnöttävän talojen kynnyksillä ja kuullut huutoa ja kirouksia pimeiltä pihamailta.

Aamun sarastaessa hän huomasi olevansa aivan lähellä Covent Gardenia. Pimeys hälveni ja vienon valon punaamana taivas kaareutui ikäänkuin ihanaksi helmeksi. Suuret vankkurit täynnä nuokkuvia liljoja vierivät vitkalleen pitkin sileää, tyhjää katuja. Ilma oli täynnä kukkien väkevää tuoksua, ja niiden kauneus näytti lievittävän hänen tuskaansa. Hän seurasi kuormaa torille saakka ja katseli, miten miehet purkivat vaunulastiaan. Valkeapukuinen ajaja tarjosi hänelle muutamia kirsikoita. Hän kiitti häntä, ja ihmetteli miksikähän mies kieltäytyi ottamasta vastaan maksua, ja alkoi ääneti syödä niitä. Ne olivat sydänyön aikana poimitut ja kuun viileys oli tunkeutunut niihin. Pitkä jono poikia, jotka kantoivat suurissa koreissa monivärisiä tulpaaneja ja keltaisia ja punaisia ruusuja, kulki hänen ohitsensa tunkeutuen suurten vihanneskasojen välitse. Katoksen alla, jota harmaat, auringonpaahtamat pilarit kannattivat, odotti joukko likaisia, avopäisiä tyttöjä huutokaupan loppumista. Toiset tunkeilivat torilla olevien kahviloiden edustalla. Raskaat vankkurihevoseet luisuivat ja polkivat liukkailla katukivillä, ravistellen kulkusiaan ja valjaitaan. Jotkut ajajat olivat heittäytyneet makaamaan säkkiläjälle. Kirjavakaulaiset ja punajalkaiset kyyhkysset hyppelivät edes-takaisin noukkien siemeniä.

Hetken kuluttua Dorian Gray huusi ajuria ja ajoi kotiin. Jonkun aikaa hän seisoskeli rappusilla katsellen ympärilleen ja tarkastellen hiljaista toria, sen kiittäviä, suljettuja ikkunoita ja kirjavia uutimia. Taivas oli nyt opaalinvärinen, ja talojen katot kimaltelivat hopeanhohteisina sitä kohti. Eräästä savupiipusta vastapäätä kohosi hieno savukiehkura. Se kierteli kuin sinipunertava nauha helmiäisvärisesässä ilmassa.

Suuressa kullatussa venetsialaisessa lyhdyssä, joka aikoinaan oli ryöstetty jonkun doogin gondolista ja nyt riippui suuren, tammella laudoitetun etehisen katossa, paloi yhä kolme lekuttelevaa kynttilän liekkiä, ikäänkuin ohuita, sinertäviä, tulenreunustamia terälehtiä. Hän sammutti ne ja heitettyään päällystakkinsa ja hattunsa pöydälle, hän kulki kirjaston kautta alakerroksessa olevaan makuuhuoneeseensa, suureen kahdeksankulmaiseen huoneeseen, jonka hän hiljattain, seuraten vastaherännyttä ylellisyshaluansa, oli sisustuttanut uudestaan renessansitapeteilla, mitkä hän oli löytänyt asumattomasta ullakkokamarista Selby Royalista. Kun hän käänsi oven kahvaa, niin hänen silmänsä osuivat muutokuvaan, jonka Basil Hallward oli maalannut hänestä. Hän kavahti hämmästyneenä askeleen taakse. Sitten hän meni omaan huoneeseensa hiukan hämmästyneenä näköisenä. Epäröiden hän otti kukan takkinsa napinlävestä. Sitten hän palasi takaisin kirjastoon, astui kuvan eteen ja tarkasteli sitä. Himmeässä, heikossa valossa, joka virtasi sisään kellertävien silkkiuutimien läpi, kasvot näyttivät hiukan muuttuneilta. Ilme oli toinen kuin ennen. Olisi voinut väittää, että suun ympärillä karehteli nyt julmuuteen vivahtava piirre. Se oli hyvin merkillistä.

Hän kääntyi pois päin, astui ikkunan ääreen ja veti ylös uutimet. Kirkas aamuvalo virtasi huoneeseen ja karkoitti oudot varjot pimeihin sokkeloihin, jonne ne jäivät värjäjämaan. Mutta vieras ilme, jonka hän oli huomannut muutokuvan kasvoissa, näytti yhä siinä pysyvän, ja muuttuvan entistään selvemmäksi. Kimaltelevassa, voimakkaassa auringonvalossa esiintyivät julmuutta ilmaisevat piirteet suun ympärillä niin selvinä, ikäänkuin hän olisi katsahtanut peiliin suoritetuun jonkun ilkityön.

Häntä värisytti, ja otettuaan pöydältä soikean peilin, jonka kehyksessä norsunluiset kupidot kisailivat — sekin yksi lordi Henryn monista lahjoista — hän loi silmänsä nopeasti sen kiittävästä syvyydestä kohti. Sellaista piirrettä ei ollut hänen punaisten huuliensa ympärillä. Mitä tuo saattoi merkitä?

Hän hieroi silmiään, astui aivan kuvan eteen ja tarkasteli sitä uudelleen. Katsellessaan itse maalausta hän ei voinut huomata minkäänlaista muutosta, mutta sittenkin ilme oli muuttunut, siitä ei ollut epäilystäkään. Se ei ollut turhaa mielikuvitusta, vaan julmaa todellisuutta.

Hän heittäytyi tuoliin ja rupesi ajattelemaan. Äkkiä hänen mieleensä muistui mitä hän oli sanonut Basil Hallwardin atelierissa samana päivänä, jolloin kuva oli valmistunut. Niin, hän muisti sen täsmällensä. Hän oli lausunut sen järjettömän toiveen, että hän itse saisi pysyä nuorena, mutta että kuva vanhenisi, että hänen oma kauneutensa ei kuihtuisi, vaan että maalattu kuva kantaisi hänen intohimojensa ja syntiensä taakkaa, että maalattuun kuvaan suru ja ajatukset uurtaisivat vakonsa, mutta että hän itse saisi säilyttää vasta heränneen nuoruutensa ensi kukoistuksen ja sulouden. Oliko

hänen toivonsa toteutunut? Sehän olisi ollut mahdotonta. Yksin sellainen ajatuskin oli mahdoton. Ja kuitenkin, tuossahan oli kuva hänen edessään, ja sen suun ympärillä karehteli julma piirre.

Julma! Oliko hän ollut julma? Syy oli tytön, eikä hänen. Hän oli uneksinut, että työstä tulisi taiteilija, oli rakastunut häneen sen vuoksi, että hän oli luullut häntä suureksi. Sitten tyttö oli pahoittanut hänen mieltänsä. Hän oli ollut pintapuolinen ja kelvoton. Mutta sittenkin hänet valtasi katumuksen tunne, kun hän muisti miten tyttö oli maannut maassa hänen jalkojensa juuressa ja nyhkyttänyt kuin pieni lapsi. Hän muisti miten kylmästi hän oli katsellut häntä. Miksi hän oli tuollainen? Miksi hänen sielunsa oli luotu senkaltaiseksi? Mutta olihan hänkin kärsinyt. Niinä kolmena hirveänä tuntina näytännön kestäessä hän oli kokenut koko vuosisadan tuskat ja kärsimykset. Olihan hänen oma elämänsä samanarvoinen kuin tytönkin. Tyttö oli turmellut häneltä illan, jos kohta hän oli loukannutkin tyttöä koko elämän ajaksi. Mutta naiset jaksavat kantaa surua paremmin kuin miehet. He elävät tunteillansa. He ajattelevat vain tunteitansa. Kun he ottavat rakastajan itsellensä, niin he tekevät sen vain siksi, että heillä olisi joku, jonka kanssa he voisivat saada aikaan kohtauksia. Lordi Henry oli sanonut sen hänelle ja lordi Henry tunsi naiset. Miksi hän antaisi Sibyl Vanen häiritä rauhaansa? Eihän hän merkinnyt hänelle enää mitään.

Mutta kuva? Millä hän sen seikan selittäisi? Siinä piili hänen elämänsä salaisuus ja se antoi ilmi hänen elämäntarinansa. Se oli opettanut häntä rakastamaan omaa kauneuttansa. Opettaisikohan se häntä inhoamaan omaa sieluaan? Voisikohan hän koskaan enää katsella sitä?

Ei, se oli vain harhanäky, jonka hänen kiihoittuneet aistinsa olivat nostattaneet. Vasta kulunut hirveä yö oli manannut aaveita esille. Hänen aivoihinsa oli äkkiä satanut tuota tulipunaista vihmaa, joka tekee ihmisen hulluksi. Kuva ei ollut muuttunut. Hullua oli ajatellakaan mitään sellaista.

Sittenkin se tarkasteli häntä kauniilla, vääristyneillä piirteillään ja julmalla hymyilyllään. Vaalea tukka loisti aamuauringon valossa. Siniset silmät kohdistuivat häneen. Ja hänen mielensä valtasi syvä säälin tunne, ei hänen itsensä, mutta oman maalatun muotokuvansa tähden. Se oli jo muuttunut, ja se muuttuisi yhä enemmän. Sen kulta kuihtuisi harmaaksi. Sen punaiset ja valkeat ruusut lakastuisivat. Jokainen synti, johon hän tekisi itsensä syyväksi, tahrasi ja turmelisi sen kauneutta. Mutta hän ei vajoaisikaan syntiin. Tuo kuva, muuttuneena tai muuttumattomana, olisi hänen omantuntonsa näkyvänä vertauskuvana. Hän vastustaisi viettelystä. Hän ei etsisi enää lordi Henryn seuraa — ei ainakaan kuuntelisi hänen myrkyllisiä teoriojaan, jotka Basil Hallwardin puutarhassa ensi kertaa olivat saattaneet hänet himoitsemaan mahdottomuuksia. Hän palaisi takaisin Sibyl Vanen luo, hyvittäisi kaikki, nautti häntä ja koettaisi rakastaa häntä jälleen. Niin, se oli hänen velvollisuutensa. Sibyl oli varmaan kärsinyt paljon enemmän kuin hän. Lapsi rukka! Hän oli ollut itsekäs ja kohdellut häntä julmasti. Lumous, joka hänet Sibylin läsnäollessa oli vallannut, palaisi varmaan takaisin. He eläisivät onnellisina yhdessä, hänen elämänsä hänen rinnallaan pysyisi kauniina ja puhtaana.

Dorian nousi ylös ja asetti varjostimen kuvan eteen; häntä värisytti katsoessaan siihen. "Kuinka hirveää!" hän mutisi itseksensä, ja meni lasioven luo avataksensa sen. Kun hän astui ruohokentälle, niin hän veti syvältä henkeään. Raitis aamuilma näytti karkoittavan kaikki synkät ajatukset. Hän ajatteli vain Sibylia. Rakkaus heräsi hänessä jälleen heikkona kajahduksena. Hän toisti hänen nimeänsä yhä uudestaan ja uudestaan. Linnut, jotka visersivät kasteen kostuttamassa puutarhassa, näyttivät kertovan hänestä kukkasille.

LUKU VIII.

Hän heräsi vasta myöhään puolenpäivän jälkeen. Hänen kamaripalvelijansa, joka usean kerran oli hiipinyt varpaillaan huoneeseen nähdäkseen eikö hän jo liikkunut, ihmetteli minkähän vuoksi hänen nuori isäntänsä nukkui niin kauan. Vihdoin kello soi, ja Viktor tuli äänettömästi sisään kantaen pienellä Sevresporssiiniaisella tarjottimella kupillisen teetä ja kasan kirjeitä. Suurien ikkunoiden edestä hän veti syrjään oliivinväriset silkkiuutimet, joiden vuori vivahteli siniväriin.

"Tänään monsieur on nukkunut hyvin", hän sanoi hymyillen.

"Mitä kello on, Viktor?" kysyi Dorian Gray unisesti.

"Neljänneksen yli yhden, monsieur."

"Kuinka myöhäistä!" Hän nousi istualleen ja maistettuaan hiukan teetä, hän katseli kirjeitään. Yksi oli lordi Henryltä, lähetti oli sen tuonut tänä aamuna. Hän epäröi hetken aikaa, ja asetti sen sitten syrjään.

Toiset hän avasi välinpitämättömästi. Siinä oli tavallinen määrä kortteja, päivälliskutsuja, pilettejä yksityisnäyttelyihin, ohjelmia hyväntekeväisyyskonsertteihin ja muuta senkaltaista, joita joka aamu kevätkauden aikana tulvailee hienoille nuorille herroille. Joukossa oli varsin suuri laskukin Ludvig XV:n tyylisestä, taiteellisesti taotusta, hopeisesta toilettikalustosta, jota hän ei ollut uskaltanut vielä lähettää holhoojillensa. He olivat hyvin vanhanaikaista väkeä, eivätkä ymmärtäneet, että me elämme aikakautena, jossa tarpeettomat esineet ovat ainoat tarpeelliset. Olipa joukossa hyvin kohteliaita kirjeitä koronkiskureiltakin Jennyn Streetin varrelta, jotka milloin hyvänsä olivat valmiit antamaan hänelle vaikka kuinka suuria summia kaikkein kohtuullisimmilla ehdoilla.

Noin kymmenen minuutin kuluttua hän nousi ylös, heitti ylleen hienon, silkillä kirjaillun aamunutun villakasmiri kankaasta, ja meni kylpyhuoneeseen, jonka lattia oli onyks-kivistä tehty. Raitis vesi virkisti häntä pitkän unen jälkeen. Hän näytti unohtaneen kaikki kärsimyksensä. Vain pari kertaa hämäränä aavistuksena heräsi hänen mielessään ajatus, että hän oli ollut osallisena jossakin oudossa murhenäytelmässä, mutta tuo ajatus oli yhtä epämääräinen kuin unelma.

Heti pukeuduttuaan hän meni kirjastoonsa ja istui keveän ranskalaisen aamiaisen ääreen, joka oli katettu pienelle pyöreälle pöydälle avonaisen ikkunan ääreen. Oli ihana päivä. Lämmin ilma oli täynnä suloisia tuoksuja. Mehiläinen pyrähti huoneeseen ja kierteli sinisen kukkamaljakon ympärillä, joka seisoi hänen edessään täynnä rikkikeltaisia ruusuja. Hän oli täysin onnellinen.

Äkkiä hänen silmänsä osuivat varjostimeen, jonka hän oli asettanut muotokuvan eteen, ja hän sätkähti.

"Tuntuuko kylmältä, monsieur?" kysyi kamaripalvelija laskien omletin pöydälle. "Suljenko ikkunan?"

Dorian pudisti päätään. "Minun ei ole kylmä", hän mutisi.

Oliko se totta? Oliko kuva todellakin muuttunut? Vai mielikuvitusko vain oli loihtinut esiin tuon ilkeän ilmeen, joka ennen oli ilmaissut vain iloa? Tietystikään maalattu kangas ei voinut muuttua? Sehän oli aivan järjetöntä. Se oli hyvä juttu, jota kelpaisi kerran Basilille kertoa. Se huvittaisi häntä.

Ja kuitenkin miten elävästi hän muisti koko tuon tapahtuman! Ensin puolihämärässä, sitten kirkkaassa aamuvalossa hän oli nähnyt tuon julman ilmeen kaarevien huulten ympärillä. Hän pelkäsi melkein sitä hetkeä, jolloin kamaripalvelija poistuisi huoneesta. Hän tiesi, että hänen yksin jäätyänsä oli pakko tarkastaa muotokuvaa. Hän pelkäsi varmuutta. Kun kahvi ja paperossit olivat tuodut ja mies kääntyi mennäksensä, niin hän tunsu hurjaa halua pyytää häntä jäämään. Kun ovi oli sulkeutumassa hänen jälkeensä, niin Dorian kutsui hänet takaisin. Mies seisahtui odottamaan käskyä. Dorian tarkasteli häntä hetken aikaa. "Minä en ota ketään vastaan, Viktor", hän sanoi huoaten. Mies kumarsi ja poistui.

Sitten hän nousi pöydän äärestä, sytytti paperossin, ja heittäytyi pehmeälle sohvalle, joka oli vastapäätä varjostinta. Se oli vanha varjostin kullatusta espanjalaisesta nahasta, jonka korkokoristeet olivat pikemmin prameaa Ludvig XIV:n aikuista kuosia. Hän katseli sitä uteliaana, ihmetellen, tokko se koskaan ennen oli kätkenyt ihmisen elämän salaisuutta.

Siirtäisikö hän sen sittenkin syrjään? Miksi se ei saisi seisoa paikallaan? Mitä hyötyä olisi varmuudesta? Jos se olisi totta, niin se olisi hirveää. Jos se ei ollut totta, niin mitä siitä kannatti huolehtia? Mutta jos kohtalo tai sattuma sallisi, että joku muu kuin hän itse katsoisi varjostimen taakse ja huomaisi tuon hirveän muutoksen? Mitäpä hän tekisi jos Basil Hallward tulisi ja tahtois nähdä maalaamaansa kuvaa? Basil sitä varmaan haluaisi. Ei; siitä oli otettava selkoa, ja heti paikalla. Kaikki muu oli parempaa kuin tämä hirveä epätietoisuus.

Hän nousi ylös ja sulki molemmat ovet. Ainakin hän tahtoi olla yksin katselemassa tuota naamaria, joka kantoi hänen häpeänsä leimaa. Sitten hän siirsi varjostimen syrjään ja katseli itseään silmästä silmään. Se oli aivan totta. Muotokuva oli muuttunut.

Hän muisti usein jälkeensä ja aina jonkunlaisella hämmästyksellä, että hän ensin oli tarkastellut kuvaa melkein tieteellisellä intressillä. Hänestä tuntui aivan käsittämättömältä, että sellainen muutos oli voinut tapahtua. Ja kuitenkin se oli totta. Oliko olemassa salaista yhdyssidettä hänen sielunsa ja niiden kemiallisten alkuosien välillä, joista kankaalla sukeutui muotoa ja väriä? Voisiko olla mahdollista, että ne ilmitoisivat sielun ajatuksia? Vai oliko jokin hirveämpi syy olemassa? Häntä värisytti ja hän tunsu pelkoa. Ja hän palasi takaisin sohvalle ja katseli kuvaa makuulta sairaalloisen kauhun vallassa.

Jotakin kuitenkin tuo kuva oli saanut aikaan. Se oli herättänyt hänessä selvän tiedon siitä, että hän oli kohdellut väärin ja julmasti Sibyl Vanea. Mutta sitä tekoa ei ollut myöhäistä korjata. Hän voisi vieläkin tulla hänen vaimoksensa. Hänen epätodellinen ja itsekäs rakkautensa saisi alistua korkeamman voiman alle, muuttua jalommaksi tunteeksi, ja Basil Hallwardin maalaama kuva olisi hänelle ohjaajana kautta koko elämän, olisi hänelle sitä mitä hurskaus tai omatunto on toisille ja Jumalan pelko meille kaikille. Omantunnonvaivoja voi unilääkkeillä parantaa ja rohdoilla tuudittaa uneen moraalisia tunteita. Mutta

tässä oli synnistä johtuvan kadotuksen näkyvä vertauskuva. Se oli alituisena merkinä siitä turmeluksesta, jonka ihminen sielulleensa saattaa.

Kello löi kolme, neljä ja puolen tunninkin kaksinkertainen lyönti kajahti, mutta Dorian Gray ei liikahtanut. Hän koetti koota elämän tulipunaiset langat yhteen ja kutoa niistä kuvioita. Hän koetti löytää tietä intohimojen veripunaisessa umpisokkelossa, jossa hän parhaallaan vaelsi. Hän ei tiennyt mitä tehdä, mitä ajatella. Vihdoin hän astui pöydän ääreen ja kirjoitti intohimoisen kirjeen tytölle, jota hän oli rakastanut, rukoillen häneltä anteeksiantoa ja syyttäen itseään hulluudesta. Hän täytti sivun toisensa jälkeen surun ja tuskan epätoivoisilla sanoilla. On olemassa itesyytöksen ylellisyyttä. Kun me syytämme itseämme, niin meidän mielestämme ei kellään muulla ole oikeutta syyttää meitä. Synnintunnustus antaa meille synninpäästön, eikä pappi. Kun Dorian oli lopettanut kirjeensä, niin hänestä tuntui että kaikki oli annettu hänelle anteeksi.

Äkkiä kuului kolkutus ovelta ja hän kuuli lordi Henryn äänen ulkopuolella. "Rakas ystävä, minun täytyy saada tavata sinua. Päästä minut heti sisään. En voi sietää, että sulkeudut tuolla tavalla."

Ensiksi hän ei vastannut mitään, vaan pysyi aivan hiljaa. Kolkutusta yhä jatkui ja se yltyi yhä kovemmaksi. Niin, parasta olikin päästää lordi Henry sisään ja selittää hänelle, että hän aikoi aloittaa uutta elämää, riidellä hänen kanssaan, jos se oli välttämätöntä, rikkoa välitkin, jos sitä ei voinut välttää. Hän hyppäsi pystyyn, työnsi varjostimen nopeasti kuvan eteen ja avasi oven.

"Olen kovin suruissani, Dorian", sanoi lordi Henry astuessaan sisään.
"Mutta älä ajattele sitä liaksi".

"Tarkoitatko Sibyl Vanea?" kysyi nuorukainen.

"Tietysti", vastasi lordi Henry vajoten tuoliin ja vetäen hitaasti keltaiset hansikkaat käsistään. "Tavallaanhan se oli hirveää, mutta eihän syy ollut sinun. Kerroppa, menitkö tapaamaan häntä kulisien taakse näytännön loputtua?"

"Menin."

"Sen arvasinkin. Oliko sinulla ikävä kohtausta hänen kanssaan?"

"Minä olin törkeä, Harry — kerrassaan törkeä. Mutta kaikki on nyt hyvin. En ole pahoillani enää mistään. Olen sen kautta oppinut itseäni paremmin tuntemaan".

"Oi, Dorian, olen niin iloinen, että otat asian siltä kannalta! Minä pelkäsin tapaavani sinut omantunnonvaivoissa, raastaen kauniita kiharoitasi".

"Se on jo suoritettu", sanoi Dorian pudistaen päätään ja hymyillen. "Nyt olen täysin onnellinen. Hyväksi aluksi olen oppinut mitä omatunto on. Se ei ole sitä, mitä sinä olet opettanut. Se on se, mikä meissä on jumalallista. Älä nyrpistä nenääsi, Harry — älä ainakaan minulle. Minä tahdon olla hyvä. En voi sietää, että sieluni muuttuu inhottavaksi."

"Ihastuttavan taiteellinen pohja uudelle siveysopille, Dorian! Toivotan sinulle onnea. Mutta miten aiot aloittaa?"

"Naimalla Sibyl Vanen."

"Naimalla Sibyl Vanen!" huudahti lordi Henry hypähtäen pystyyn ja katsoen häneen ällistyneenä. "Mutta rakas Dorian —".

"Niin, Harry, minä tiedän mitä aiot sanoa. Jotakin hirveää avioliitosta. Älä huoli sanoa sitä. Älä puhu minulle enää koskaan senkaltaisista asioista. Kaksi päivää sitten minä kosin Sibylia. En aio rikkoa lupaustani. Hänestä tulee minun vaimoni."

"Sinun vaimosi! Dorian!... Etkö saanut minun kirjettäni? Minä kirjoitin sinulle tänä aamuna, ja lähetin oman palvelijani kirjettä viemään".

"Sinun kirjeesi? Aivan oikein, kyllä muistan. En ole vielä lukenut sitä, Harry. Pelkäsin, että se sisältäisi jotakin, joka ei olisi minulle mieleen. Sinä revit elämän pirstaleiksi epigrammeillasi".

"Sinä et siis tiedä mitään?"

"Mitä sinä tarkoitat?"

Lordi Henry astui lattian yli, ja istahtaen Dorianin viereen, tarttui hänen molempiin käsiinsä ja puristi niitä lujasti. "Dorian", hän sanoi, "minun kirjeeni — älä pelästy — ilmoitti sinulle, että Sibyl Vane on kuollut."

Tuskan huuto pääsi nuorukaisen huulilta ja hän hyppäsi pystyyn, irroittaen kätensä lordi Henryn puristuksesta. "Kuollut! Sibyl kuollut! Se ei ole totta! Se on hirveä valhe! Kuinka sinä uskallat sellaista sanoa?"

"Se on aivan totta, Dorian", sanoi lordi Henry vakavasti. "Se seisoo kaikissa aamulehdissä. Minä pyysin kirjeessäni, ettet ottaisi ketään vastaan ennenkuin minä tulisin. Kuulustelu tulee tietysti pidettäväksi, mutta sinua ei saa sekoittaa siihen. Tuollaiset tapahtumat saattavat miehen muotiin Parisissa. Mutta Lontoossa ihmisillä on niin paljon ennakkoluuloja. Täällä ei kukaan voisi debyteerata skandalilla. Se on säästettävä vanhojen päivien varaksi huomion herättämistä varten. Eiväthän he teatterissa tiedä sinun nimeäsi? Jolleivät tiedä, niin kaikki on hyvin. Näkikö kukaan kun menit hänen huoneensa? Se on hyvin tärkeä kohta."

Dorian ei vastannut hetken aikaan. Hän oli aivan jäykkänä kauhusta. Vihdoin hän sammalsi tukahdetulla äänellä: "Harry, sanoitko, että pidettäisiin kuulustelua? Mitä sinä sillä tarkoitat? Olisiko Sibyl? Oi, Harry, en voi sitä kestää! Mutta puhu nopeasti. Kerro minulle kaikki yhtä haavaa".

"Olen varma siitä, ettei se ollut mikään tapaturma, Dorian, vaikka asia on siten selitettävä yleisölle. Näyttää siltä kuin hän olisi lähtenyt teatterista äitinsä kanssa noin puoli yhden ajoissa ja tultuaan ulos olisi sanonut unohtaneensa jotakin huoneensa. He odottivat häntä jonkun aikaa, mutta häntä ei kuulunut. Lopulta he löysivät hänet makaamassa maassa pukuhuoneen lattialla. Hän oli juonut jotakin epähuomiossa, jotakin hirveää, jota teatterissa käytetään. En tiedä mitä se oli, mutta siinä oli joko sinihappoa tai lyijyvalkeaa. Minun luullakseni se oli sinihappoa, koska hän näyttää heti heittäneen henkensä".

"Harry, Harry, se on kauheaa!" huudahti nuorukainen.

"Tietysti se on hyvin traagillista, mutta älä sekaannu koko juttuun. *Standard'ista* näin, että hän oli seitsemäntoista vanha. Minä olisin häntä luullut vieläkin nuoremmaksi. Hän näytti niin lapsekkaalta, eikä tuntunut tietävän näyttelemisestä mitään. Dorian, sinä et saa antaa tämän tapahtuman painostaa itseäsi. Tule minun kanssani päivällisille, ja pistäydytään sitten myöhemmin oopperassa. Tänä iltana Patti esiintyy ja kaikki menevät sinne. Voit tulla sisareni aitioon. Hänellä on seurassaan muutamia kauniita naisia."

"Minä olen siis murhannut Sibyl Vanen", sanoi Dorian Gray puoleksi itsekseen — "murhannut hänet yhtä varmaan kuin jos olisin veitsellä leikannut hänen kurkkunsa. Mutta ruusut eivät siltä ole vähemmän suloisia. Linnut laulavat puutarhassa yhtä iloisesti kuin ennenkin. Ja tänä iltana minä syön päivällistä sinun kanssasi ja menen sitten oopperaan, ja luultavasti sen jälkeen syön jossakin illallista. Miten draamallinen elämä on! Jos olisin lukenut kaikkea tätä jostakin kirjasta, Harry, niin se varmaan olisi liikuttanut minua kyyneliin saakka. Mutta nyt, kun se todellakin on tapahtunut, ja vieläpä minulle itselleni, niin on se liian ihmeellistä, jotta voisin itkeä. Tässä on ensimmäinen intohimoinen rakkauskirjeeni, jota eläissäni olen kirjoittanut. Kuinka kummallista, että kirjoitin ensimmäisen intohimoinen rakkauskirjeeni kuolleelle tytölle. Tokkopa he voivat tuntea, nuo valkoiset, äänettömät olennot, joita me kuolleiksi nimitämme? Sibyl! Voiko hän tuntea, tietää ja kuulla? Oi, Harry, kuinka minä häntä rakastin! Tuntuu siltä, kuin siitä olisi jo vuosia kulunut. Hän oli minulle kaikki kaikessa. Sitten seurasi tuo hirveä ilta — oliko se todellakin eilis-ilta? — jolloin hän näytteli niin kurjasti, ja minun sydämeni aivan murtui. Hän selitti minulle syyn siihen. Hän teki sen kovin pateetisesti. Mutta minä en tuntenut vähintäkään liikutusta. Minä arvelin että hän oli pintapuolinen. Äkkiä tapahtui jotakin, joka saattoi minut kauhun valtaan. En voi selittää sinulle mitä se oli, mutta se oli hirveää. Minä tahdoin palata takaisin hänen luoksensa. Tunsin tehneeni väärin. Ja nyt hän on kuollut. Hyvä Jumala! Hyvä Jumala! Harry, mitä minun tulee tehdä. Et tiedä mikä vaara minua uhkaa, eikä mikään voi minua pelastaa. Hän olisi voinut pelastaa minut. Hänellä ei ollut oikeutta ottaa itseänsä hengiltä. Se oli itsekästä."

"Rakas Dorian", vastasi lordi Henry ottaen paperossin kotelosta ja tarttuen kullattuun tulitikkulaatikkoon, "ainoa tapa millä nainen voi parantaa miestä on se, että hän kiusaa häntä niin kauan, että elämä tulee miehelle vastenmieliseksi. Jos olisit nainut tuon tytön, niin olisit tullut onnettomaksi. Tietysti olisit kohdellut häntä ystävällisesti. On niin helppo olla ystävällinen ihmisille, joista ei välitä. Mutta hän olisi pian huomannut sinun välinpitämättömyytesi. Ja kun vaimo huomaa, että mies ei häntä rakasta enää, niin hän ei viitsi pukeutua enää hyvin, tai komeilee hatuissa, joita jonkun toisen vaimon mies saa maksaa. En sano mitään siitä yhteiskunnallisesta erehdyksestä, joka olisi ollut kerrassaan anteeksiantamatonta ja jota minä tietysti en koskaan olisi sallinut, mutta minä vakuutan sinulle, että koko juttu joka tapauksessa olisi ollut hyvin onnistumaton."

"Luulenpa minäkin", mutisi nuorukainen astuen edes-takaisin huoneessa. Hän oli peloittavan kalpea. "Mutta minä luulin sen velvollisuudekseni. Ei se ole minun syyni, että tuo hirveä murhenäytelmä estää minua täyttämästä aikomustani. Muistan sinun kerran sanoneen, että onnettomuus vainoo kaikkia hyviä aikomuksia — että ne aina tulevat liian myöhään. Siten on ainakin minun käynyt."

"Hyvät aikomukset ovat hyödyttömiä yrityksiä, jotka häiritsevät luonnonlakeja. Turhamaisuus on niiden alkulähde. Niiden tulos ei ole kerrassaan mikään. Ne antavat meille silloin-tällöin tuollaisia ylellisiä ja hedelmättömiä mielenliikutuksia, joissa on viehätystä viikon ajaksi. Muuta niistä ei voi sanoa. Ne ovat aivan yksinkertaisesti vain shekkejä, joita määrää pankin maksamaan, vaikkei omistakkaan siinä minkäänlaista tiliä."

"Harry", sanoi Dorian Gray astuen hänen luokseen ja istahtaen hänen viereensä, "mitenkä on mahdollista, ettei tuo murhenäytelmä tee minuun niin syvää vaikutusta kuin tahtoisin? En usko olevani sydämetön. Luuletko sinä?"

"Olet tehnyt siksi monta hullutusta näinä viimeisinä kahtena viikkona, että sinulla on oikeus nimittää siten itseäsi, Dorian" vastasi lordi Henry suloisen alakuloisesti hymyillen.

Nuorukainen rypisti kulmiaan. "En pidä tuosta selityksestä, Harry", hän vastasi, "mutta olen iloinen, etten sinun mielestäsi ole sydämetön. Minä en todellakaan ole semmoinen. Minä tiedän etten ole. Ja kuitenkin minun täytyy tunnustaa, että tämä tapaus ei koske minuun niin kovasti kuin sen pitäisi. Se tuntuu minusta vain ihmeellisen näytelmän ihmeelliseltä lopulta. Se on yhtä hirvittävän ihana kuin kreikkalainen murhenäytelmä, jossa minä itse näyttelen tärkeää osaa, mutta josta minä suoriudun haavoittumatta."

"Se on mieltäkiinnittävä kysymys", sanoi lordi Henry, jonka mielestä oli erinomaisen hauska leikitellä nuorukaisen tiedottomalla itsekkäisyydellä — "erinomaisen mieltäkiinnittävä kysymys. Minun luullakseni oikea selitys on tämä. Usein sattuu, että elämän todelliset murhenäytelmät loppuvat niin epätaiteellisella tavalla, että ne loukkaavat meitä raa'alla törkeydellään, täydellisellä epäjohdonmukaisuudellaan ja hirveällä järjettömyydellään ja tyylittömyydellään. Ne vaikuttavat meihin aivan samalla tavalla kuin raaka väkivalta. Ne antavat meille käsityksen eläimellisestä voimasta, ja me nousemme kapinaan sitä vastaan. Joskus kuitenkin me elämässä kohtaamme murhenäytelmän, jossa on taiteellista kauneutta. Jos tuo taiteellinen kauneus on tosi, niin koko tapaus viehättää meidän draamallista aistiamme. Äkkiä me huomaammekin, ettemme olekaan näyttelijöitä, vaan näytelmän katselijoita. Tai pikemmin me olemme kumpaistakin. Me katselemme itseämme ja näytelmän ihmeet hurmaavat meitä. Mitä oikeastaan on tapahtunut puheenaolevassa tapauksessa? Joku on rakkaudesta sinuun tappanut itsensä. Minä toivoisin, että minullakin joskus olisi ollut sellainen kokemus. Se olisi saattanut minut rakastumaan rakkauteen koko loppu-iäkseni. Ne ihmiset, jotka ovat ihailleet minua — ei niitä ole ollut monta, mutta kuitenkin joitakuita — ovat aina halunneet elää edelleen, vielä kauan sen jälkeen kun olen lakannut heitä rakastamasta, tai he rakastamasta minua. He ovat tulleet lihaviksi ja ikäviksi, ja kun minä tapaan heitä, niin he heti alkavat puhua entisistä muistoista. Kuinka hirveä tuo naisten muisti! Mikä julma kappine se on! Ja millaista aivojen pysähdystä se todistaa! Pitäisi nauttia elämän värikkyydestä, mutta ei muistella sen yksityiskohtia. Yksityiskohtat ovat aina alhaisia."

"Minun täytyy kylvää unikkoja puutarhaani", huokasi Dorian.

"Ei se ole tarpeen", vastasi hänen ystävänsä. "Elämällä on aina unikkoja käsissään. Tietysti joskus tarvitaan pitkäkin aikaa. Kerran minä en käyttänyt mitään muita kukkia kuin orvokkeja kokonaiseen kevätkauteen jonkunmoisen taiteellisen surun merkinä erään rakkausjutun vuoksi, joka ei tahtonut kuolla. Mutta vihdoinkin se kuoli. En muista enää, mikä sen tappoi. Ehkäpä se, että tyttö tahtoi uhrata koko maailman minun tähteni. Se on aina julma hetki. Se herättää ihmisessä koko iankaikkisuuden kauhun. No niin — voitkohan uskoa? — viikkoa myöhemmin lady Hampshiren luona, minä jouduin istumaan saman neiden viereen päivällispöydässä, ja hän itsepäisyydessään tahtoi ottaa esille koko jutun, rupesi kaivelemaan entisyyttä ja tekemään suunnitelmia tulevaisuuden varalta. Minä olin haudannut rakkauteni liljojen peittoon. Hän raasti sen jälleen näkyviin ja vakuutti minulle, että minä olin turmellut hänen elämänsä. Minun on pakko todistaa, että hän söi aino päivällisen, enkä sen vuoksi voinut olla yhtään huolissani hänen tähtensä. Mutta millaista mauttomuutta hän osoitti! Entisyyden ainoa viehätys onkin juuri siinä, että se on mennyttä. Mutta naiset eivät koskaan käsitä, milloin esirippu on langennut. He haluavat aina kuudetta näytöstä, ja juuri kun kappale on kadottanut kaiken mielenkiinnon, he tahtoisivat sitä jatkaa. Jos he saisivat määrätä, niin jokainen huvinäytelmä loppuisi traagillisesti ja jokainen murhenäytelmä muuttuisi farssiksi. He ovat ihastuttavan taiteellisia, mutta heillä ei ole taideaistia. Sinä olet onnellisempi kuin minä. Minä vakuutan sinulle, Dorian, ettei yksikään nainen, jonka minä olen tuntenut, olisi tehnyt minun tähteni sitä, mitä Sibyl Vane teki. Tavalliset naiset aina lohduttuvat. Muutamat tekevät sen käyttämällä hemeämielisiä värejä. Älä koskaan luota naiseen, joka käyttää sinipunertavia värejä, olkoon hän minkä ikäinen hyvänsä, tai viisineljättä ikävuotta täyttäneeseen naiseen, joka pitää vaaleanpunaisista nauhoista. Se merkitsee aina, että heillä jo on entisyyttä. Toiset tuntevat suurta lohdutusta kun he äkkiä ovat huomaavinaan hyviä ominaisuuksia miehissäänsä. He kehuvat kaikille kotionneaan, ikäänkuin se olisi hurmaavin kaikista synneistä. Toiset löytävät lohdutuksensa uskonnossa. Sen salaperäisyyksillä on sama viehätys kuin kurtiisilla, vakuutti eräs nainen kerta; ja minä voin sen täydellisesti ymmärtää. Sitä paitsi ei mikään

kutkuta meidän turhamaisuuttamme niin suurella määrin kuin se, jos meitä sanotaan syntisiksi. Omatunto tekee meistä kaikista egoisteja. Niin; ei todellakaan ole loppua niillä lohdutuksen keinoilla, joita nainen nykyään voi löytää. Tosiaankin, en ole edes maininnut kaikista tärkeistä."

"Mikä se on, Harry!" sanoi nuorukainen välinpitämättömästi.

"Oi, kaikkein helpoin lohdutus. Otetaan jonkun toisen ihailija, kun on kadottanut omansa. Seuraelämässä nainen siten aina puhdistuu. Mutta tosiaankin, Dorian, miten erilainen Sibyl Vane mahtoikaan olla kuin kaikki muut naiset! Hänen kuolemansa on minun mielestäni niin ihmeen kaunis. Olen iloinen, että elän aikakaudessa, jolloin sellaisia ihmeitä voi tapahtua. Ne saattavat meitä uskomaan, että todellakin on olemassa sellaista kuin romantiikkaa, intohimoa ja rakkautta, joilla me olemme niin valmiit leikittelemään."

"Minä kohtelin häntä hirveän julmasti. Sen sinä unohdat!"

"Minäpä luulen, että naiset asettavat julmuuden, suorastaan julmuuden korkeammalle kuin mitään muuta. Heillä on ihmeellisen alkuperäiset vaistot. Me olemme vapauttaneet heidät, mutta sittenkin he pysyvät orjina, jotka palvelevat herrojansa. He tahtovat olla käskynalaisia. Olen varma siitä, että sinä olit suurenmoinen. En ole koskaan nähnyt sinua oikein todellisesti suuttuneena, mutta minä voin kuvaila mielessäni, kuinka ihanalta sinä näytit. Ja sitä paitsi sinä sanoit minulle jotakin toissapäivänä, joka tuntui minusta kovin haaveilevalta, mutta jonka nyt huomaan aivan todeksi ja joka on avaimena kaikkeen muuhunkin."

"Mitä se oli, Harry?"

"Sinä sanoit, että Sibyl Vane edusti sinulle kaikkia runouden sankarittaria — että hän yhtenä iltana oli Desdemona, toisena Ofelia; ja jos hän kuoli Juliana, niin hän heräsi jälleen henkiin Imogenena."

"Mutta nyt hän ei koskaan enää herää henkiin", mutisi nuorukainen, kätkien kasvot käsiinsä.

"Ei, hän ei enää herää henkiin. Hän on näytellyt viimeisen osansa. Mutta sinun täytyy ajatella hänen kuolemaansa synkän pukuhuoneen hiljaisuudessa ikäänkuin se olisi jokin tavaton, hirveä murhenäytelmän katkelma kuningas Jakobin ajoilta tai ihana näytös Websterin, Fordin tai Cyril Tourneurin näytelmissä. Tyttö ei elänyt koskaan todellisuudessa, ja siis hän ei ole koskaan todellisesti kuollutkaan. Sinulle ainakin hän oli vain unelma, haavekuva, joka liiteli Shakespearen näytelmissä, sulostutti niitä läsnäolonsa kautta — paimenhuilu, jonka välityksellä Shakespearen sävelet kajahtivat vain rikkaampina ja riemullisempina. Samassa hetkessä kuin hän joutui todellisen elämän yhteyteen, hän hämmensi sen, ja se huumasi hänet, ja hän läksi pois. Sure Ofeliaa, jos tahdot. Sirotta tuhkaa hiuksiisi sen vuoksi, että Cordelia kuristettiin. Kiroa taivasta siksi että Brabantin tytär kuoli. Mutta älä hukkaa kyöneleitäsi Sibyl Vanen tähden. Hän oli vähemmän todellinen kuin nuo toiset."

Oli hetken hiljaisuus. Ilta alkoi hämärtää huoneessa. Ääneti, hopeahelmoin varjot hiipivät puutarhasta sisään. Esineiden värit alkoivat valjeta.

Jonkun ajan kuluttua Dorian Gray katsahti ylös. "Sinä olet selvittänyt minulle oman itseni, Harry", hän mutisi jonkunmoisella helpoituksen huojennuksella. "Minä tunsin kaiken sen minkä olet sanonut, mutta olin peloissani enkä uskaltanut antaa sille ilmaisumuotoa. Kuinka hyvin sinä tunnet minut! Mutta ei huolita puhua enää siitä mikä on tapahtunut. Se on ollut ihmeellinen kokemus. Siinä kaikki. Saa nähdä, voiko elämä tarjota minulle enää mitään ihmeellistä."

"Elämä voi tarjota sinulle mitä hyvänsä, Dorian. Ei ole mitään, mitä sinä et voisi toteuttaa tavattomalla kauneudellasi."

"Mutta ajattelehan, Harry, jos minä tulen rumaksi, vanhaksi ja ryppyiseksi? Mitä sitten?"

"Ah, sitten", sanoi lordi Henry nousten lähteäksensä — "sitten, rakas Dorian, sinun täytyy taistella saavuttaaksesi voittoja. Nyt voitot tulevat suoraan sinun syliisi. Ei, sinun täytyy säilyttää kaunis ulkomuotosi. Me elämme ajassa, joka lukee liiaksi ollakseen viisas, ja ajattelee liiaksi ollakseen kaunis. Me emme tule toimeen ilman sinua. Ja nyt olisi parasta, jos pukeutuisit ja tulisit mukaan klubiin. Me tulemme sittenkin hiukan myöhään."

"Minä luulen parhaaksi, että tapaamme toisemme vasta oopperassa, Harry. Olen liian väsynyt voidakseni syödä jotakin. Mikä on sisaresi aition numero?"

"Kaksikymmentäseitsemän, luullakseni. Se on ensimmäisellä parvella. Hänen nimensä on ovella. Mutta minusta on ikävä, ettet tule syömään."

"Ei minulla ole halua", sanoi Dorian välinpitämättömästi. "Mutta olen sinulle hyvin kiitollinen kaikesta siitä, minkä minulle olet sanonut. Sinä olet minun rakkain ystäväni. Ei kukaan ole ymmärtänyt minua

niin hyvin kuin sinä."

"Meidän ystävyys on vasta alulla, Dorian", vastasi lordi Henry pudistaen hänen kättänsä. "Hyvästi. Toivottavasti näen sinut puoli kymmeneltä. Muista, Patti laulaa."

Kun ovi sulkeutui hänen jälkeensä, niin Dorian Gray soitti kelloa, ja hetken kuluttua Viktor toi lampun sisään ja veti uutimet alas. Dorian odotti kärsimättömästi hänen poistumistansa. Mies näytti tarvitsevan hirveän paljon aikaa kaikkeen.

Heti kun hän oli poistunut, niin Dorian syöksi varjostimen luo ja veti sen syrjään. Ei, kuva ei ollut muuttunut entistään enemmän. Se oli saanut tiedon Sibyl Vanen kuolemasta ennenkuin hän itse. Elämän salaisuudet selvisivät sille samassa hetkessä kuin ne tapahtuivatkin. Hirveä julmuuden ilme, joka väärästi suun hienoja piirteitä, oli varmaankin ilmaantunut samana hetkenä, jolloin tyttö oli juonut myrkyä. Vai oliko se välinpitämätön ulkonaisille tapahtumille? Oliko sillä vain selkoa siitä, mikä sielussa liikkui? Dorian mietti ja toivoi, että hän kerran saisi omin silmin nähdä tuon muutoksen tapahtuvan, ja häntä värisytti sitä toivoessansa.

Sibyl parka! Mikä ihmeellinen tapaus se oli ollut! Hän oli usein näytellyt kuolevaa näyttämöllä. Sitten itse kuolema oli kosketellut häntä ja vienyt hänet mukansa. Miten Sibyl oli näytellyt tuota viimeistä julmaa kohtausta? Oliko hän kironnut hänet kuollessansa? Ei, Sibyl oli kuollut rakkaudesta häneen, ja rakkaus tulisi nyt aina olemaan hänelle pyhä kuin sakramentti. Sibyl oli sovittanut kaikki uhraamalla oman elämänsä. Hän ei tahtonut enää muistella niitä kärsimyksiä, joita hänen oli täytyntä kestää Sibylin tähden tuona hirveänä iltana teatterissa. Nyt kun hän ajatteli Sibylia, niin tämä oli hänestä ikäänkuin ihmeellinen, traagillinen henkilö, joka oli lähetetty maailman näyttämölle esittämään rakkauden ylevää todellisuutta. Ihmeellinen, traagillinen olentoko? Kyyneleet kohosivat hänen silmiinsä muistellessaan hänen lapsekasta katsettaan, hempeää, suloista olentoaan ja arkaa, pelokasta esiintymistään. Hän pyyhki ne nopeasti pois ja katseli jälleen kuvaa.

Hän tunsu valitsemisen hetken nyt tulleen. Vai oliko hän jo tehnyt valintansa? Niin, elämä oli hänen puolestaan valinnut — elämä, ja hänen oma kiihkeä halunsa saada tuntee elämää. Ikuisen nuoruuden ikuiset intohimot, herkkuiset ja salaiset nautinnot, hurjat hovit ja vielä hurjemmat synnit — kaiken tuon hän saisi omakseen. Kuva yksin kantaisi hänen häpeänsä taakkaa: siinä kaikki.

Tuskan tunne valtasi hänet ajatellessaan sitä hävitystä, joka kohtaisi kaunista muotokuvaa. Kerran hän poikamaisessa narcissusturhamaisuudessaan oli suudellut, tai ollut suutelevinaan noita maalattuja huulia, jotka nyt niin katkerasti hymyilivät hänelle. Aamun toisensa jälkeen hän oli istunut kuvan edessä ja ihailnut sen kauneutta, aivan rakastuneena siihen, niinkuin hänestä joskus tuntui. Muuttuisiko se nyt jokaisen hänen tunnelmansa mukaan? Tulisiko se kauheaksi ja inhottavaksi, jotta se oli piiloitettava suljettuun huoneeseen, salattava auringon valolta, joka niin usein oli muuttanut sen soljuvat suortuvat kimaltelevaksi kullaksi!

Hetken aikaa hän aikoi rukoilla, että tuo kauhistuttava side, joka oli olemassa kuvan ja hänen välillensä, lakkaisi. Se oli muuttunut hartaan toivomuksen johdosta, ehkäpä harras toivomus voisi peruuttaa edellisen toivomuksen. Ja sittenkin, kukahan, joka hiukankin tunsu elämää, kieltäytyisi siitä onnesta, että saisi pysyä alati nuorena, vaikka tuo onni olisi kuinkakin eriskummainen ja sen seuraukset kuinka kovia tahansa? Mutta oliko se hänen itsensä määrättävissä? Oliko hänen toivomuksensa todellakin saanut aikaan tuon muutoksen? Eiköhän joku kummallinen tieteellinen syy voinut sitä vaikuttaa? Jos ajatus saattoi vaikuttaa elävään organismiin, niin eikö ajatus saattanut vaikuttaa myös kuolleihin, epäorgaanisiin esineihin? Niin, miksikä ei meitä ympäröivät esineet voisi tietämättä ja ilman tajullista toivetta, värähdellä sopusoinnussa meidän mielialojemme ja intohimojemme kanssa, siten että atomit vetäisivät puoleensa atomeja salaisen rakkauden tai ihmeellisen ystävyysvoiman? Mitä merkitystä itse vaikuttimilla oli? Hän ei enää koskaan yrittäisi rukouksella koetella hirveää voimaa. Jos kuva muuttuu, niin se muuttuu. Siinä kaikki. Mitä sitä kannattaisi sen enemmän sureksia?

Hyvin huvittavaa päinvastoin olisi tehdä siitä huomioita. Hän saattaisi seurata omaa mielialaansa sen salaisimpiinkin sokkeloihin. Tämä muotokuva olisi kuin taikapeili. Samalla tavalla kuin se oli paljastanut hänelle hänen ulkonaisen muotonsa, se paljastaisi hänelle hänen sielunsakin. Ja kun kuvalle tulisi talven aika, niin hän itse olisi ehtinyt vasta sinne, missä kevät värähdellen odottaa kesän tuloa. Kun puna oli kadonnut sen poskista ja jäljelle oli jäänyt vain kalkinkalpea naamari ja lyijynraskaat silmät, niin hän itse olisi vielä nuoruuden loistossaan. Ei yksikään hänen kauneutensa kukka kuihtuisi. Hänen elämänvaltasuonensa ei koskaan heikontuisi. Hän pysyisi voimakkaana, joustavana ja iloisen aivan kuin kreikkalaisten jumalat. Mitäpä hän välitti tuon kankaalle maalattun kuvan kohtalosta? Hän itse olisi turvattu. Se oli pääasia.

Hän asetti varjostimen entiselle paikalleen kuvan eteen, ja hymyili. Sitten hän meni makuuhuoneeseen, jossa hänen kamaripalvelijansa jo häntä odotti. Tuntia myöhemmin hän oli oopperassa, ja lordi Henry nojautui hänen tuolinsa yli.

LUKU IX.

Istuessaan aamiaispöydässä seuraavana päivänä Basil Hallward astui sisään.

"Olen niin iloinen, että tapasin sinut kotona, Dorian", hän sanoi vakavasti. "Kävin täällä eilen illalla ja minulle sanottiin että olit ooperassa. Tietysti minä tiesin, että se oli mahdotonta. Mutta minä olisin toivonut, että olisit ilmoittanut, minne todellakin olit mennyt. Minä vietin hirveän illan, puoleksi peläten, että toinen murhenäytelmä voisi seurata toista. Minun mielestäni olisit voinut sähköittää minulle, kun sait tietää asian. Minä luin sen aivan sattumalta Globen viimeisestä numerosta, joka klubissa osui käteeni. Tulin heti tänne, ja olin tuskissani, kun en tavannut sinua. En voi sanoa sinulle, miten kipeästi tuo asia on koskenut minuun. Minä ymmärrän kuinka julmasti sinä kärsit. Mutta missä sinä olit? Menitkö tapaamaan tyttö paron äitiä? Hetken ajattelin mennä sinua sieltä hakemaan. Osoite oli lehdessä. Jossakin Euston roadin varrella, eikö niin? Mutta minä pelkäsin häiritsevänä surua, jota en kuitenkaan voinut keventää. Vaimo parka! Millaisessa mielentilassa hän lienee! Ja hänen ainoa lapsensa! Mitä hän sanoi siitä?"

"Rakas Basil, kuinka minä voisin tietää?" mutisi Dorian Gray maistellen kellertävää viiniä hienosta, kullalla silatusta, kellomaisesta, venetsialaisesta lasista ja näyttäen hyvin kiusaantuneelta. "Minä olin ooperassa. Sinun olisi pitänyt tulla sinne. Tapasin ensi kertaa lady Gwendolenin, Harryn sisaren. Me istuimme hänen aitiassansa. Hän on kerrassaan ihastuttava, ja Patti lauloi jumalallisesti. Älä puhu kauhistuttavista asioista. Jollei puhu jostakin, niin se ei ole koskaan tapahtunutkaan. Vain sanat tekevät asiat todellisiksi, niinkuin Harry sanoo. Mutta Sibyl ei ollut tuon vaimon ainoa lapsi. Hänellä on poikakin, hauska poika luullakseni. Mutta hän ei ole näyttelijä. Hän on merimies, tai jotain sen tapaista. Ja nyt, kerro itsestäsi ja mitä sinä maalaat."

"Menitkö sinä ooperaan?" sanoi Hallward hyvin hitaasti, äänessä hillityn surun sävy. "Sinä menit ooperaan, vaikka Sibyl Vane makasi kuolleena jossakin likaisessa loukossa? Sinä voit puhua minulle muista ihastuttavista naisista ja Pattin jumalallisesta laulusta, ennenkuin tyttö, jota sinä rakastit, on päässyt haudan rauhaan ja lepoon? Tiedäppäs, sinä veikkonen, että hänen pieni, valkoinen ruumiinsa saa kestää vielä monta kauheutta."

"Älä puhu, Basil! Minä en tahdo kuulla!" huudahti Dorian hypäten pystyyn. "Älä puhu minulle tuosta asiasta. Se mikä on tapahtunut, on tapahtunut. Mikä on mennyttä, on mennyttä."

"Sinä sanot eilistä päivää menneisyydeksi?"

"Mitä se liikuttaa todellista ajankulkua? Vain typerät ihmiset tarvitsevat vuosikausia voidakseen irtautua mielenliikutuksistaan. Mies, joka hallitsee itseänsä, voi tehdä lopun surusta yhtä helposti kuin keksiä jonkun hovin. Minä en tahdo olla tunteitteni orja. Minä tahdon käyttää niitä, iloita niistä ja hallita niitä."

"Dorian, tämä on julmaa! Sinussa on tapahtunut täydellinen muutos. Ulkomuodoltasi olet aivan sama ihmeellinen poika, jolla oli tapana päivän toisensa jälkeen tulla minun ateliieriini ja istua mallinani. Mutta silloin sinä olit yksinkertainen, luonnollinen ja teeskentelemätön. Sinä olit kaikkein vähimmin pilattu olento koko maailmassa. Sinä puhut ikäänkuin olisit sydäntä ja sääliä vailla. Se on kokonaan Harryn vaikutusta. Sen minä nyt näen."

Nuorukainen punastui ja astui ikkunan luo katsellen hetken aikaa vihreää, lehahtelevaa, auringon paahtamaa puutarhaa. "Minä olen suuressa kiitollisuuden velassa Harrylle, Basil", hän sanoi vihdoin — "suuremmissa velassa kuin sinulle. Sinä opetit minulle vain turhamaisuutta."

"No niin, olen saanut siitä rangaistukseni, Dorian — tai saan sen ainakin kerran."

"En ymmärrä, mitä sinä tarkoitat, Basil", hän huudahti kääntyen ympäri.
"En ymmärrä, mitä sinä tahdot. Mitä sinä tahdot?"

"Minä tahtoisin saada takaisin sen Dorian Grayn, jota minä ennen maalasini", sanoi taiteilija surunvoittoisesti.

"Basil", sanoi nuorukainen astuen hänen luokseen ja laskien kätensä hänen olkapäälleen, "sinä olet tullut liian myöhään. Eilen kun kuulin, että Sibyl Vane oli tappanut itsensä —"

"Tappanutko itsensä? Hyvä Jumala, onko se totta?" huudahti Hallward katsoen häneen kauhun vallassa.

"Rakas Basil! Et suinkaan sinä luule sitä tavalliseksi onnettomuudeksi? Tietysti hän teki itsemurhan."

Vanhempi mies peitti kasvonsa käsiinsä. "Kuinka hirveää", hän mutisi ja väristys kulki hänen ruumiinsa läpi.

"Ei", sanoi Dorian Gray, "ei se ole hirveää. Se on vain meidän aikakautemme suurimpia romantisia murhenäytelmiä. Tavallisesti näyttelijät viettävät kaikkein jokapäiväisintä elämää. He ovat hyviä aviomiehiä tai uskollisia vaimoja tai yleensä jotakin ikävää. Sinä tiedät, mitä minä tarkoitan — keskiluokan hyveitä ja kaikkea sen kaltaista. Kuinka erilainen Sibyl oli! Hän eli ihanimman murhenäytelmänsä. Hän oli aina sankaritar. Viimeisenä iltana, jolloin hän näytteli — sinä iltana, jolloin sinä näit hänet — hän näytteli huonosti sentähden että hän itse oli saanut kokea todellista rakkautta. Kun hän huomasi, ettei se ollutkaan todellista, niin hän kuoli, samoin kuin Julia olisi tehnyt. Hän palasi jälleen taiteen ilmakehään. Hän oli tavallaan marttyyri. Hänen kuolemassaan ilmeni marttyriuden pateetista hyödyttömyyttä ja hivuttavaa ihanuutta. Mutta, niinkuin jo sinulle sanoin, sinun ei pidä luulla etten minä olisi kärsinyt. Jos sinä olisit tullut eilen oikeaan aikaan — noin puolikuudelta, tai neljänneistä vailla kuusi — niin olisit tavannut minut kyynelissä. Ei Harrykaan, joka oli täällä ja toi minulle tuon sanoman, voinut aavistaakaan kuinka minä kärsin. Minä kärsin kauheasti. Sitten tuska katosi. En voi kahdesti tuntea samalla tavalla. Ei kukaan muu sitä voi paitsi hempeämieliset ihmiset. Ja sinä olet kovin kohtuuton, Basil. Sinä tulet tänne lohduttamaan. Sehän on hyvin kaunista sinun puoleltasi. Mutta sinä huomaatkin, etten ole enää lohdutuksen tarpeessa, ja sinä raivostut. Se on aivan ihmisystävällisen ihmisen tapaista. Sinä palautat mieleeni erään jutun, jonka Harry kertoi minulle eräästä filantropista, joka kokonaista kaksikymmentä vuotta koetti hyvittää jotakin vääryyttä tai muuttaa jotakin väärää — en oikein enää muista mitä se oli. Vihdoin se hänelle onnistuikin, mutta samassa myöskin hän tunsu suurta pettymystä. Hänellä ei ollut enää mitään tekemistä, hän kuoli suorastaan ikävästä ja muuttui parantumattomaksi ihmisvihaajaksi. Ja sitä paitsi, rakas, vanha Basil, jos todellakin tahdot lohduttaa minua, niin koeta mielempin saada minut unohtamaan se, mikä on tapahtunut tai näkemään sitä vain puhtaasti taiteelliselta kannalta. Gautierko vai kukahan se lie kirjoittanut kirjan *de la consolation des arts* [Taiteitten lohdutuksesta]? Muistan kerran löytäneeni sinun kirjastostasi erään pienen pergamenttikantisen kirjan, jossa nuo ihmeelliset sanat seisoivat. No niin, minä en ole samaa mieltä kuin tuo nuori mies, josta sinä kerroit minulle ollessamme yhdessä Marlowin luona, ja joka väitti että keltainen silkki voi lohduttaa ihmistä kaikissa elämän suruissa. Minä rakastan kaikkea kaunista, jota voi pidellä ja kosketella. Vanhoja brokadeja, viheriöitä bronsseja, lakeeritöitä, veistettyä norsunluuta, kauniita ympäristöjä, ylellisyyttä, komeutta, kaikki nuo vaikuttavat minuun syvästi. Mutta vieläkin enemmän merkitsee minulle se taiteellinen temperamentti, jota nuo esineet luovat, tai ainakin kehittävät. Jos tahtoo sivulta päin tarkastaa omaa elämäänsä, niin tulee, niinkuin Harry sanoo, välttää elämän taisteluja. Minä tiedän että tuo minun puheeni ihmetyttää sinua. Sinä et ole huomannut, miten minä olen kehittynyt. Minä olin vain koulupoika, kun sinä tutustuit minuun. Nyt minä olen täysi mies. Minussa on herännyt uusia intohimoja, uusia ajatuksia ja uusia aatteita. Minä olen nyt toinen, mutta sinun täytyy pitää minusta sittenkin. Minä olen muuttunut, mutta sinun täytyy aina olla minun ystäväni. Tietysti minä olen hyvin kiintynyt Harryyn. Mutta minä tiedän että sinä olet luonteeltasi parempi kuin hän. Sinä et ole voimakkaampi — sinä pelkää liiaksi elämää — mutta sinä olet parempi. Ja kuinka onnellisia me olimme yhdessä! Älä hylkää minua, Basil, äläkä moiti minua. Minä olen se mikä minä olen. Siitä ei voi sen enempää sanoa."

Maalari tunsu syvää liikutusta. Nuorukainen oli hänelle hyvin rakas, ja hänen personallisuutensa oli vaikuttanut suuren käännöksen hänen taiteessansa. Hän ei voinut sietää sitä ajatustakaan, että hän vielä moittisi häntä. Hänen välinpitämättömyytensä oli varmaan vain ohimenevä oikku. Hänessä oli niin paljon hyvää, niin paljon jaloa.

"No niin, Dorian", sanoi hän vihdoon surullisesti hymyillen, "en tahdo tämän jälkeen puhua sinulle enää tästä hirveästä tapahtumasta. Minä toivon vain, ettei sinun nimeäsi sekoiteta sen yhteyteen. Tänä iltapuolella pidetään kuulustelua. Onko sinua kutsuttu siihen?"

Dorian pudisti päätään ja hänen kasvoihinsa ilmestyi kiusaantunut ilme, kun hän kuuli sanan "kuulustelu." Kaikki sellainen oli niin raakaa ja törkeää.

"He eivät tunne minun nimeäni", hän vastasi.

"Eikö tyttökään tiennyt?"

"Ainoastaan ristinimeni, ja olen aivan varma siitä, ettei hän sitä koskaan maininnut kellekään. Hän sanoi kerta, että kaikki olivat kovin uteliaat tietämään, kuka minä olin, ja että hän aina nimitti minua vain satuprinssiksi. Siinä hän teki hyvin kauniisti. Sinun pitäisi piirtää minulle Sibylin kuva, Basil. Tahtoisin mielelläni, että omistaisin hänestä jotakin muutakin kuin vain muiston muutamista suudelmista ja katkonaisista, intomielisistä sanoista."

"Koetan parastani, Dorian, jos se tuottaa sinulle iloa. Mutta minä tahtoisin maalata taas sinutkin. Työni ei edisty ilman sinua."

"En voi koskaan enää olla sinun mallinasi, Basil. Aivan mahdotonta!" hän huudahti peräytyen taakse.

Maalari katsoi häneen ihmeissänsä.

"Rakas ystävä, mitä mielettömyyksiä sinä puhut!" hän huudahti. "Tarkoitatko ettei minun maalaukseni miellytä sinua? Missä se on? Miksi olet asettanut varjostimen sen eteen? Anna minun katsella sitä. Se on minun paras työni. Ota varjostin pois, Dorian. Miten hävytöntä, että sinun palvelijasi on peittänyt minun maalaukseni tuolla tavalla. Koko huone näytti niin oudolta kun tulin sisään."

"Minun palvelijallani ei ole mitään tekemistä sen kanssa, Basil. Luuletko sinä, että antaisin hänen järjestää minun huonettani? Joskus hän hoitaa minun kukkiani — siinä kaikki. Ei, minä tein sen itse. Valo oli liian voimakas kuvalle."

"Liianko voimakas! Mahdotonta, hyvä ystävä. Paikka on erinomainen. Annas kun katson." Ja Hallward astui huoneen nurkkausta kohti.

Dorian Grayn huulilta pääsi kauhun huudahtus, ja hän hyökkäsi maalarin ja varjostimen väliin. "Basil", hän sanoi aivan kalpeana, "älä katsele sitä. Minä en tahdo."

"Enkö saisi katsoa omaa työtäni! Ethän lie tosissasi. Miksi en saisi sitä katsella?" huudahti Hallward nauraen.

"Jos yrität katsoa sitä, Basil, niin, kunniani kautta, en koskaan puhu sinulle enää sanaakaan. Olen aivan tosissani. Minä en anna sinulle minkäänlaista selitystä, etkä sinä saa mitään kysyäkkään. Mutta muista, jos kosket tuohon varjostimeen, niin meidän välimme ovat lopussa."

Hallward oli kuin ukkosen-iskemä. Hän katsoi hämmästyneenä Dorian Grayhin. Hän ei ollut koskaan ennen nähnyt häntä tällaisena. Nuorukainen oli aivan kalpea vihasta. Hänen kätensä olivat nyrkissä ja hänen silmäteränsä loistivat kuin siniset tulipyörät. Hän vapisi koko ruumiissaan.

"Dorian!"

"Älä puhu!"

"Mutta mitä se merkitsee? Tietysti en tahdo katsella sitä, jos et sinä halua", hän sanoi kylmästi käännähtäen kantapäällään ja astuen suoraan ikkunan luo. "Mutta totta tosiaan, tuntuuhan se melkein mielettömältä, etten minä saisi katsella omaa työtäni, varsinkin kun aion asettaa sen ensi syksynä Parisissa näytteille. Luultavasti minun täytyy vernissata se sitä ennen, ja täytyyhän minun siis joka tapauksessa saada se nähdä, miksikä ei siis yhtä hyvin jo tänään."

"Panna näytteillekö! Tahdotko asettaa sen näytteille?" huudahti Dorian Gray joutuen omituisen kauhun valtaan. Saisiko maailma nähdä hänen salaisuutensa? Saisivatko ihmiset ällistellä hänen elämänsä mysteriota? Se oli mahdotonta. Jotakin — hän ei tiennyt itse mitä — oli heti paikalla tehtävä.

"Niin, ei sinulla suinkaan ole mitään sitä vastaan. Georges Petit aikoo koota kaikki minun parhaat tauluni erikoisnäyttelyä varten Rue de Sèzen varrelle, joka avataan lokakuun alkuvuokolla. Kuva on vain kuukauden päivät poissa. Sen aikaa sinä voit hyvinkin olla ilman sitä, eikö totta. Sitä paitsi olet varmaan silloin poissa kaupungistakin. Ja jos pidät sitä aina varjostimen peitossa, niin et taida siitä suuriakaan välittää."

Dorian Gray sively kädellä otsaansa. Siinä oli hikipisaria. Hän tunsu olevansa hirveän vaaran partaalla. "Kuukausi sitten sanoit minulle, ettet koskaan asettaisi sitä näytteille", sanoi hän. "Miksi olet muuttanut mieltäsi? Ihmiset, jotka väittävät olevansa johdonmukaisia, ovat yhtä oikullisia kuin muutkin. Ainoa ero on siinä, että heidän oikkunsa ovat aivan järjettömiä. Et suinkaan ole unohtanut, miten sinä vakuutit minulle aivan juhlallisesti, ettet mistään hinnasta maailmassa asettaisi sitä näytteille. Sinä sanoit aivan samaa Harryllekin." Hän vaikeni äkkiä ja valo välähti hänen silmiinsä. Hän muisti lordi Henryn sanoneen hänelle kerran, puoleksi vakavasti, puoleksi leikillä: "jos haluat saada hupaisan hetken, niin pyydä Basilia kertomaan sinulle, miksei hän tahdo asettaa kuvaasi näytteille. Hän kertoi sen minulle, ja se oli koko yllätys." Niin, ehkäpä Basilillakin oli oma salaisuutensa. Hän pä koettaisi kysellä.

"Basil", hän sanoi astuen aivan lähelle häntä ja katsoen häntä suoraan silmiin, "meillä kummallakin on salaisuutemme. Kerro sinä omasi minulle, niin minäkin kerron sinulle. Miksi et tahtonut asettaa kuvaani näytteille?"

Maalari väräsi tahtomattansa. "Dorian, jos kertoisin sen sinulle, niin pitäisit minusta vähemmän kuin nyt ja varmaan pilkkaisit minua. Sitä en voisi kestää. Jollet salli minun katsella kuvaasi, niin tyydyn siihen. Saanhan aina katsella sinua. Jos tahdot estää maailmaa näkemästä parasta teostani, mitä koskaan olen luonut, niin tyydyn siihen. Sinun ystävyytesi on minulle kalliimpi kuin kaikki kunnia ja arvo."

"Ei, Basil, kerro minulle", intti Dorian Gray. "Minulla luullakseni on oikeus sitä tietää." Hänen kauhunteensa oli kadonnut ja uteliaisuus tullut sijaan. Hän oli päättänyt ottaa selville Basil Hallwardin salaisuuden.

"Käydään istumaan, Dorian", sanoi maalari näyttäen kiusaantuneelta. "Istutaan hetkeksi. Ja vastaa minulle vain yhteen ainoaan kysymykseen. Oletko huomannut kuvassa jotakin omituista — jotakin, joka ehkä ei heti pistänyt sinun silmääsi, mutta joka äkkiä kävi sinulle selväksi?"

"Basil!" huudahti nuorukainen tarttuen vapisevin käsin kiinni tuolinsa käsinojiin ja luoden häneen hurjat, kauhistuneet silmänsä.

"Minä näen, että olet sen huomannut. Älä puhu. Odota, kunnes olet kuullut mitä minulla on sanottavaa. Dorian, siitä hetkestä alkain, jolloin tapasin sinut, sinun persoonallisuutesi vaikutti ihmeellisesti minuun. Sinä valtasit minut kokonaan, minun sieluni, aivoni ja voimani. Sinä merkitsit minulle sen näkymättömän ideaalin ruumistumista, joka kummittelee meidän taiteilijoiden mielessä kuin ihanan unelman muisto. Minä jumaloin sinua. Minä kadehdin joka ainoaa joka puhutteli sinua. Minä tahdoin pitää sinut vain omanani. Olin onnellinen vain silloin kun olin sinun seurassasi. Silloinkin kun olit poissa, olit läsnä taiteessani... Tietysti en koskaan antanut sinun aavistaa tätä kaikkea. Sehän olisi ollut mahdotonta. Ethän sinä olisi sitä ymmärtänyt. Tuskin ymmärsin sitä itsekään. Minä tiesin vain, että olin katsonut täydellisyyttä kasvoista kasvoihin ja että maailma minun silmissäni oli muuttunut ihanaksi — liian ihanaksi ehkä, sillä tuollaisessa mielettömässä jumaloimisessa piilee vaara, sekä kadottamisen että säilyttämisen vaara... Kului viikko viikolta ja minä jouduin yhä enemmän sinun tenhosi valtaan. Sitten seurasi uusi kehitys. Olin maalannut sinut Pariksenä loistavassa sotasovassa, ja Adoniksena metsämiehen puvussa, kiiltävä metsäsian keihäs olalla. Sinä istuit lotuskukkaseppele kutrilla Hadrianuksen purren kokassa ja tähystelit yli vihertävän, mutaisen Niilin. Sinä kumarruit yksinäisen lähteen reunan yli kreikkalaisen metsän siimeksessä, ja katselit omien kasvojesi ihanuutta veden kirkaassa hopeakalvossa. Ja kaikki oli ollut, niinkuin taiteen tuleekin olla: välitöntä, ihanteellista ja kaukaista. — Eräänä päivänä — joskus olen halukas luulemaan, että se oli onneton päivä — päätin maalata ihanan kuvan sinusta, sellaisena kuin sinä todellisesti olit, ei menneiden aikojen verhossa, vaan omassa puvussasi, oman aikasi keskellä. En tiedä, tokko työtävän realismi sen vaikutti, vai sinun persoonallisuutesi, joka ilmeni nyt minulle ilman minkäänlaista verhoa tai varjostusta. Sen tiedän vain, että työskennellessäni minusta tuntui, ikäänkuin jokainen värihitu ja pensselinveto olisi ilmaissut minun salaisuuttani. Minä aloin pelätä, että muut näkisivät minun jumaloitsemiseni. Minä tunsin, Dorian, että olin ilmaissut liian paljon, että olin liiaksi pannut siihen omaa itseäni. Sen vuoksi päätin etten koskaan asettaisi kuvaa näytteille. Sinä olit hiukan pahoillasi; mutta ethän sinä voinut tietää mitä se minulle merkitsi. Harry, jolle minä puhuin siitä, nauroi minulle. Mutta minä en välittänyt siitä. Kun kuva oli valmis ja minä istuin yksin sen kanssa, niin tunsin olevani oikeassa... No niin, muutamia päiviä myöhemmin se vietiin pois minun atelieristani, ja heti kun olin päässyt vapaaksi sen painostavasta ja tenhoavasta läsnäolosta, niin minusta tuntui mielettömältä, että olin luullut näkeväni siinä muuta kuin että sinun kasvosi olivat erinomaisen kauniit ja että minä osasin maalata. Nytkin on minun mielestäni erehdys, jos luulee voivansa ilmaista valmiissa teoksessa sitä intohimoa, jota työtä tehdessään tuntee. Taide on aina abstraktisempaa, kuin mitä me oletamme. Muoto ja väri ilmaisee, muotoa ja väriä — siinä kaikki. Minusta tuntuu usein, että taide voipi salata taiteilijan paljoa täydellisemmin kuin saattaa hänet ilmi. Ja sen vuoksi, kun sain tuon tarjouksen Parisista, niin arvelin että sinun muotokuvasi voisi olla näyttelyn päätauluna. En koskaan voinut ajatella että sinä kieltäisit. Nyt huomaan että olet oikeassa. Taulua ei voi asettaa näytteille. Älä ole minulle pahoillasi, Dorian, siitä mitä sinulle olen puhunut. Niinkuin sanoin jo kerta Harryllekin, sinä olet luotu jumaloitavaksi."

Dorian Gray veti syvältä henkeään. Puna palasi hänen poskiinsa ja hymyily karehti hänen huuliensa ympärillä. Vaara oli häädetty. Toistaiseksi hän oli turvassa. Mutta sittenkään hän ei voinut olla tuntematta sääliä maalaria kohtaan, joka juuri oli lopettanut tuon omituisen tunnustuksensa, ja hän ihmetteli, tokko koskaan jonkun ystävän persoonallisuus saattaisi vallata hänet yhtä suuressa määrässä. Lordi Henry oli viehättävä sen vuoksi, että hän oli vaarallinen. Mutta siinä kaikki. Hän oli liian viisas ja liian kyynillinen, jotta häneen todellakin voisi kiintyä. Tutustuisiko hän koskaan henkilöön, jota hän voisi jumaloida? Olisiko se yksi niistä kokemuksista, joita elämä oli häntä varten varannut?

"Sepä on ihmeellistä, Dorian", sanoi Hallward, "että sinä olet sen huomannut kuvassa. Oletko todellakin sen huomannut?"

"Jotakin minä olen huomannut", hän vastasi, "jotakin joka tuntui minusta varsin ihmeelliseltä."

"No niin, sinä sallit kai minun nyt katsella kuvaa?"

Dorian pudisti päätään. "Älä pyydä sitä, Basil. En voi mitenkään antaa sinun katsella sitä."

"Mutta toisella kertaa?"

"Ei koskaan."

"No, ehkä olet oikeassa. Hyvästi, Dorian. Sinä olet ainoa ihminen, joka olet todellakin vaikuttanut minun taiteeseeni. Mitä hyvää olen saanut aikaan, siitä saan sinua kiittää. Ah! et tiedä, kuinka vaikeata minun oli kertoa tuota kaikkea sinulle."

"Rakas Basil", sanoi Dorian, "mitä sinä olet kertonut minulle? Vain sen, että tunsit ihailevasi minua liian paljon. Eihän se ole edes imartelevaa."

"Se ei ollut aiottukaan imarteluksi. Se oli tunnustus. Nyt kun olen sen tehnyt, niin minusta tuntuu ikäänkuin olisin kadottanut jotakin. Ehkäpä ei pitäisi koskaan koettaa sanoilla ilmausua jumaloimistansa."

"Tuo tunnustus tuotti minulle pettymystä."

"Vai niin, mitä sinä sitten odotit, Dorian? Et suinkaan sinä ole huomannut mitään muuta kuvassa? Eihän siinä ollut mitään muuta nähtävää?"

"Ei; siinä ei ollut mitään muuta. Miksikä kysyt? Mutta älä puhu jumaloimisesta. Se on mieletöntä. Me olemme ystäviä, Basil, ja meidän pitää alati pysyä ystävinä."

"Sinulla on nyt Harry", sanoi maalari surullisena.

"Ah, Harryko?" huudahti nuorukainen keveästi nauraen. "Harry kuluttaa päivänsä puhumalla tolkuttomuuksia ja iltansa tekemällä mahdottomuuksia. Juuri sellaista elämää minäkin tahtoisin viettää. Mutta en sittenkään usko, että menisin Harryn luo, jos joutuisin hätään. Mielempin tulisin sinun luoksesi, Basil."

"Tahdotko ruveta minulle taas malliksi?"

"Mahdotonta!"

"Sinun kieltosi turmelee minun elämäni taiteilijana, Dorian. Ei kukaan löydä kahta ihannetta elämässään. Harva yhden ainoankin."

"En voi selittää sitä sinulle, Basil, mutta en voi koskaan enää ruveta sinulle malliksi. Muotokuvassa voi olla jotakin turmiollista. Sillä on oma elämänsä. Minä tulen sinun luoksesi teetä juomaan. Se voi olla yhtä huvittavaa."

"Huvittavampaa sinulle, sen kyllä uskon", mutisi Hallward suruissaan. "Ja nyt, jää hyvästi. Olen pahoillani, ettet anna minun koskaan katsella kuvaa. Mutta eihän sille voi mitään. Minä ymmärrän täydellisesti sinun tunteesi."

Kun maalari läksi huoneesta, niin Dorian hymyili itseksensä. Basil parka! Kuinka vähän hän aavisti todellista syytä! Ja miten ihmeellistä, sen sijaan että hänen olisi pitänyt ilmaista oma salaisuutensa, hän olikin aivan sattumalta päässyt ystävänsä salaisuuden perille! Maalarin mielettömät mustasukkaisuuden kohtaukset, hänen kiihkeä ystävyytensä, hänen liioitellut ylistyspuheensa, hänen käsittämätön vaitiolonsa — kaiken tuon hän nyt käsitti ja hänen mielensä muuttui alakuloiseksi. Tuollainen kiihkeä ystävyys tuntui hänestä melkein traagilliselta.

Hän huokasi ja soitti kelloa. Kuva oli saatava piiloon millä hinnalla hyvänsä. Toistamiseen hän ei tahtonut joutua samanlaiseen pulmaan. Hän oli ollut mieletön antaessaan sen jäädä hetkeksikään huoneeseen, mihin kaikilla hänen ystävilleen oli vapaa pääsy.

LUKU X.

Kun kamaripalvelija astui sisään, niin Dorian Gray katsoi terävästi häneen ja ihmetteli tokko mies oli aikonut luoda silmäyksen varjostimen taakse. Mutta tämä seiso i aivan välinpitämättömänä ja odotti käskyjä. Dorian sytytti paperossin ja astui peilin eteen ja katsoi siihen. Hän saattoi nähdä siinä Viktorin kasvojen heijastuksen aivan selvästi. Ne ilmaisivat vain levollista alistumista. Niissä ei ollut mitään, jota olisi tarvinnut pelätä. Mutta kuitenkin hän arveli parhaaksi olla varoillansa.

Hyvin hitaalla äänellä hän sanoi haluavansa puhutella taloudenhoitajaa, ja sitten hän käski Viktorin mennä kehystentekijän luo ja pyytää häntä lähettämään hänen luoksensa heti kaksi miestä. Kun Viktor

poistui huoneesta, niin Dorian luuli huomaavansa, että tämän silmät vilkkuivat varjostinta kohti. Vai kuvitteliko hän sitä vain mielessänsä?

Hetken kuluttua mrs. Leaf pyörähti kirjastoon mustassa silkkipuvussansa ja vanhanaikuiset pumpuliset puolivantut ryppyisissä käsissään. Dorian pyysi häneltä kouluhuoneen avainta.

"Vanhan kouluhuoneenko avainta, mr. Dorian?" huudahti taloudenhoitaja. "Sehän on täynnä tomua. Minun täytyy ensin puhdistuttaa sitä ja asettaa se järjestykseen, ennenkuin te sinne menette. Teidän ei sovi sitä nähdä sitä ennen. Ei totta tosiaan."

"En minä tahdo, että sitä siivotaan, Leaf. Minä halusin vain avainta."

"No, herra, te tulette aivan hämähäkinverkkoihin jos menette sinne sisään. Eihän sitä ole avattu lähes viiteen vuoteen, ei siitä saakka kuin vanha herra kuoli."

Hän säikähti kuullessaan mainittavan äidinisäänsä, hänellä oli vain kiusallisia muistoja hänestä. "Ei sillä väliä", hän vastasi. "Minä tahdon vain nähdä huoneita — siinä kaikki. Antakaa minulle avain."

"Tässä on avain, herra", sanoi vanha nainen etsien vapisevin käsin avainta avainkimpustansa. "Tässä on avain. Minä irroitin sen heti paikalla kimpusta. Mutta ettehan aio ruveta asumaan tuolla ylhäällä, herra, kun teillä on niin mukava täällä?"

"En, en", huudahti Dorian kärsimättömästi. "Kiitos, Leaf. Ei ole muuta tarvis."

Hän viipyi vielä hetken aikaa ja jutteli talousasioistaan. Dorian huokasi ja pyysi että hän itse järjestäisi asiat parhaan ymmärryksensä mukaan. Hän poistui huoneesta hymyillen.

Kun ovi sulkeutui, niin Dorian pisti avaimen taskuunsa ja katsoi ympärilleen huoneessa. Hänen silmiinsä osui suuri, punainen, kullallakirjaeltu silkkipeite, komeaa venetsialaista tekoa seitsemänneltätoista vuosisadalta, jonka hänen äitinsä oli löytänyt erästä luostarista Bolognassa. Niin, se oli sopiva peite tuon hirveän kuvan ympärille. Sitä oli ehkä usein käytetty kuolleen verhona. Nyt sen tuli salata jotakin, joka myös oli tuomittu katoamaan, hirveämpään kadotukseen, kuin mitä itse kuolema oli — jotakin, joka kauhua kylväisi, eikä kuitenkaan koskaan kuolisi. Samoin kuin madot kalvavat ruumista, samoin hänen syntinsä turmelisivat maalatun kuvan. Ne tuhoaisivat sen kauneuden ja pilaisivat sen sulouden. Ne tahraisivat ja häpäisivät sen. Ja sittenkin se eläisi yhä edelleen. Se pysyisi aina elossa.

Hän värisi ja hetken aikaa hän katui, ettei hän ollut kertonut Basilille todellista syytä siihen, miksi hän tahtoi pitää kuvaa piilossa. Basil olisi auttanut häntä vastustamaan lordi Henryn vaikutusta, sekä hänen oman luonteensa viettelevää voimaa. Basilin rakkaus häneen — sillä se oli todellakin rakkautta — oli jalo ja suuri. Se ei ollut vain tuollaista fyysillistä kauneuden ihailua, jonka aistit synnyttävät, ja joka kuolee kun aistit väsähtävät. Se oli samanlaista rakkautta kuin Michel Angelo oli tuntenut, ja Montaigne, Winckelmann ja itse Shakespeare. Niin, Basil olisi voinut pelastaa hänet. Mutta nyt se oli myöhäistä. Entisyyttä saattoi aina tuhota. Katumus, kieltäytyminen ja unohtus saivat sen aikaan. Mutta tulevaisuutta ei voinut välttää. Hänessä oli intohimoja, jotka pyrkisivät hurjina riehumaan, unelmia, jotka tekisivät todellisiksi oman pahuutensa varjot.

Hän otti sohvalta suuren punakultaisen peitteen ja meni varjostimen taakse. Olivatko kuvan kasvat muuttuneet vieläkin julmemmiksi? Ne näyttivät samanlaisilta kuin ennenkin; mutta sittenkin hänen inhonsa sitä kohtaan oli lisääntynyt. Kultaiset kutrit, siniset silmät ja ruusunpunaiset huulet kaikki ne olivat siinä. Ilme yksin oli toinen. Se oli hirvittävä julmuudessaan. Verrattuna siihen syytökseen ja moitteeseen, joka tässä häntä kohtasi, olivat Basilin nuhteet Sibyl Vanen tähden kovin heikkoja! — heikkoja ja tyhjäänpäiväisiä! Hänen oma sielunsa silmäsi häneen tuosta taulusta ja vaati häntä tilinteolle. Tuskan ilme nousi hänen kasvoihinsa ja hän heitti korean peitteen kuvan yli. Samassa kuului kolkutus ovelta. Hän astui varjostimen takaa samassa kuin palvelija tuli sisään.

"Miehet ovat täällä, monsieur."

Dorian huomasi, että hänen täytyi saada palvelija pois tieltä. Hän ei saisi tietää minne kuva joutuisi. Hänessä oli jotain salakavalaa, ja hänen silmissään oli vaaniva, epäluotettava katse. Dorian kävi istumaan pöydän ääreen ja kirjoitti pari sanaa lordi Henrylle pyytäen häneltä jotakin kirjaa lainaksi ja muistuttaen hänelle, että heidän oli määrä tavata toisensa illalla neljännessä yli kahdeksan.

"Odota vastausta", hän sanoi, ojentaen kirjelijun Viktorille, "ja pyydä miehet tänne sisään".

Parin, kolmen minuutin jälkeen kuului jälleen kolkutusta ja mr. Hubbard itse, taitava kehystentekijä South Audley Streetin varrelta astui sisään yhdessä nuoren, jykevän apulaisensa kanssa. Mr. Hubbard oli hyvinvoipa, punapartainen, lyhyenlanta mies, jonka taiteen ihailu oli suuresti vähentynyt sen vuoksi,

että ne taiteilijat, joiden kanssa hän oli tekemisissä, melkein aina kärsivät rahanpuutetta. Tavallisesti hän ei koskaan lähtenyt puodistansa. Hän odotti, että ihmiset tulisivat hänen luoksensa. Mutta Dorian Grayn suhteen hän teki aina poikkeuksen. Dorianissa oli jotain, joka lumosi kaikkia ihmisiä. Oli nautinto vain nähdäkin häntä.

"Millä voin teitä palvella, mr. Gray?" hän sanoi hieroen lihavia, pisamaisia käsiään. "Arvelin parhaaksi tulla omassa personassani. Olen vastikään saanut hyvin kauniit kehukset, herra. Löysin ne huutokaupasta. Vanhaa firenzelaista tekoa. Lienevät kotoisin Fonthillistä. Sopivat mainiosti johonkin uskonnolliseen aiheeseen, mr. Gray."

"Olen pahoillani, että vaivauduitte itse, mr. Hubbard. Minä pistäydyn jonkun kerran katsomaan tuota kehystä — vaikka minulta ei nykyään liikene suuria uskonnollisiin aiheihin — mutta tänään haluaisin vain saada erään taulun kannetuksi yläkertaan. Se on aika raskas ja sen tähden aioin pyytää teiltä pari miestä apuun."

"Ei se mitään, mr. Gray. Olen mielissäni, jos voin olla teille avuksi. Mikä taulu se on, herra?"

"Tämä näin", vastasi Dorian työntäen varjostimen syrjään. "Voitteko kantaa sen peitteineen kaikkineen, aivan tällaisena? Pelkään että se muuten voittuu portaisa."

"Se käy mainiosti, herra", sanoi nerokas kehystentekijä ja alkoi apulaisensa avulla irroittaa kuvaa pitkästä messinkiketjusta, jonka varassa se riippui. "Minne me saamme sen kantaa, mr. Gray?"

"Minä näytän teille tietä, mr. Hubbard, jos tahdotte astua jäljessä. Tai ehkä teidän on parempi mennä ensin. Paha kyllä, se on kannettava aivan ylös. Mennään pääportaita myöten, ne ovat leveämmät."

Hän avasi heille oven ja he astuivat eteiseen ja alkoivat nousta. Taiteellisesti muovaeltu kehys teki kuvan hyvin suureksi ja silloin-tällöin Dorian yritti auttaa mukana, huolimatta mr. Hubbardin innokkaista vastustamisista, joka tunsu aitoliikemiehen vastenmielisyyttä joka kerta, kun hän näki herrasmiehen tekevän jotakin hyödyllistä.

"Aika kuorma, herra", puhkui pieni mies päästessään ylimmälle asteelle. Ja hän pyyhki kiiltävää otsaansa.

"Minä pelkään, että se oli liian raskas", mutisi Dorian avatessaan oven siihen huoneeseen, jonka tuli säilyttää hänen elämänsä salaisuutta ja kätkeä hänen sielunsa ihmisten silmiltä.

Hän ei ollut käynyt tässä huoneessa neljään vuoteen — ei todellakaan siitä saakka, kun hän ensin lapsena oli käyttänyt sitä leikkikamarinaan ja sitten hiukan vanhempana lukuhuoneenaan. Se oli suuri, kaunis huone, jonka viimeinen lordi Kelso oli varta vasten rakennuttanut pienelle tyttärensä pojalle, jota hän aina oli vihannut ja tahtonut pitää loitolla sen vuoksi että hän muistutti niin elävästi äitiänsä, sekä myös muistakin syistä. Dorianista tuntui ikäänkuin tuo huone ei olisi laisinkaan muuttunut. Siinä oli suuri italialainen arkku, jonka pinta-alat olivat täynnä ihmeellisiä kuvia ja kullattuja leikkauksia, ja johon hän usein lapsena oli piiloutunut. Tuossa atlaspuinen kirjahylly ja hänen koulukirjansa, jotka olivat täynnä koirankorvia. Seinällä sen takana riippui sama rikkinäinen flandrilainen gobeliini, jossa hallistunut kuningas ja kuningatar pelaavat shakkia puutarhassa ja heidän ohitsensa ratsastaa joukko haukkamiehiä, joiden rautahansikkaisilla käsillä istuu tupsupäisiä lintuja. Miten hyvin hän muisti tuon kaiken! Jokainen hetki hänen yksinäisestä lapsuudestaan palasi hänen mieleensä, kun hän katseli ympärilleen. Hän muisteli poikavuosiensa tahratonta puhtautta, ja hänestä tuntui hirveältä, että tuo onneton kuva piilotettaisiin juuri tänne. Kuinka vähän hän noina menneinä aikoina oli aavistanut, mitä hän elämässä vielä saisi kokea!

Mutta talossa ei ollut toista niin varmaa paikkaa, joka voisi kätkeä sen väijyviltä katseilta. Hänen tallessaan oli avain, eikä kukaan muu voinut päästä sinne. Punaisen peitteen alla kuvan kasvot muuttuisivat eläimellisiksi, ne liukenisivat ja tahrautuisivat. Mitä se tekisi? Ei kukaan saisi sitä nähdä. Ei hän itsekään sitä näkisi. Miksikä hän seuraisi sielunsa hirveää häviötä? Hän itse pysyisi nuorena — ja siinä kyllin. Ja sitäpaitsi, eikö hänen luonteensa voisi hienontua? Ei ollut mitään syytä uskoa, että tulevaisuus tulisi olemaan häpeällinen. Ehkäpä joku suuri rakkaus valtaisi hänen elämänsä, puhdistaisi hänet ja varjेलisi häntä niiltä synneiltä, jotka jo näyttivät liikkuvan hänen ruumiissaan ja sielussaan — nuo kummalliset, hämärät synnit, jotka olivat niin kiihoittavia ja suloisia juuri salaperäisyytensä vuoksi. Ehkäpä kerran tuo julma piirre häviäisi punaisen, tunteikkaan suun ympäriltä, ja hän saattaisi näyttää maailmalle Basilin mestariteosta.

Ei; se oli mahdotonta. Tunti tunnilta, viikko viikolta kuva vanhenisi. Se voisi välttää synnin hirmuisuutta, mutta iän kauheudet jäisivät sille sittenkin. Posket kuihtuisivat ja laihtuisivat. Keltaiset rypyt uurtuisivat himmeitten silmien ympärille ja tekisivät ne muodottomiksi. Hiusten kiilto katoaisi, suu suurenisi tai vajoaisi sisään ja tulisi naurettavaksi ja karkeaksi, niinkuin vanhojen miesten suut

ainakin. Kaula painuisi rypyille, kädet muuttuisivat kylmiksi ja täyteen sinisiä suonia ja vartalo koukistuisi aivan kuin äidinisänkin, joka oli kohdellut häntä niin kovasti lapsuuden aikana. Taulu oli piiloitettava. Sitä ei voinut auttaa.

"Tuokaa se sisään, Mr. Hubbard, tehkää hyvin", sanoi Dorian väsyneesti kääntyen taakseen. "Olen pahoillani, että annoin teidän odottaa niin kauan. Ajatukseni olivat muualla."

"Hyvä on hiukan levähtääkkin, mr. Gray", vastasi kehystentekijä yhä läähättäen. "Minnekä saamme sen asettaa, herra?"

"Oi, minne hyvänsä. Tänne, tässä sillä on hyvä paikka. En huoli ripustaa sitä seinälle. Asettakaa se vain seinää vasten. Kiitos."

"Ettekö sallisi minun katsella taideteosta, herra?"

Dorian sätkähti. "Ei se huvittaisi teitä, mr. Hubbard", hän sanoi, katsoen terävästi mieheen. Hän olisi ollut valmis hyökkäämään miehen kimppuun ja heittämään hänet kumoon, jos hän uskaltaisi kohottaa komeata peitettä, jonka alla hänen elämänsä salaisuus piili. "En tahdo viivyttää teitä sen enempää. Olen teille hyvin kiitollinen, kun vaivauduitte tänne".

"Ei kannata, ei kannata, mr. Gray. Olen valmis aina palvelemaan teitä, herra." Ja mr. Hubbard astui alas portaita apulaisensa kanssa, joka vilkaisi taaksensa Dorianiin arka, ihmettelevä ilme karkeissa, rumissa kasvoissaan. Niin kaunista miestä ei hän ennen ollut nähnyt.

Kun heidän askeltensa ääni oli vaiennut, niin Dorian lukitsi oven ja pisti avaimen taskuunsa. Nyt hän oli turvattu. Ei kukaan saisi katsella tuota julmaa kuvaa. Ei kukaan vieras silmä saisi nähdä hänen häpeäänsä.

Tullessaan kirjastoon hän huomasi, että kello oli jo viisi ja että tee oli tuotu sisään. Pienellä, hyvänhajuisesta puusta tehdyllä, helmiäiskoristeisella pöydällä, jonka hän oli saanut lahjaksi holhoojansa vaimolta, lady Radleyltä — hän oli kaunis nainen, joka luuli aina olevansa sairas, ja sen vuoksi oli viettänyt koko talven Kairossa —, oli kirje lordi Henryltä ja sen vieressä keltasiteinen kirja, jonka kannet olivat hiukan kuluneet ja kulmat tahrautuneet. Numero *St. James's Gazettea*, oli teetarjottimella.

Viktor oli siis palannut takaisin. Dorian ihmetteli, tokkopa hän oli kohdannut miehet eteisessä, kun nämät olivat poismenossa, ja saanut heiltä kuulla missä toimessa he olivat olleet. Hän varmaan huomaisi, että kuva ei ollut enää paikoillansa — ehkäpä hän oli sen jo huomannut tuodessaan teekojeet sisään. Varjostin oli unohtunut paikoilleen panematta ja seinällä ammotti tyhjä sija. Ehkäpä hän jonakin iltana huomaisi Viktorin hiipivän ylös portaita ja koettavan murtautua huoneeseen. Hirveätä jos omassa talossa olisi vakoilija. Hän oli kuullut kerrottavan rikkaista miehistä, joilta joku palvelija koko elämän ajan oli kiristänyt rahoja sen vuoksi, että hän oli lukenut jonkun kirjeen tai kuullut jonkun keskustelun tai löytänyt jonkun kortille kirjoitetun osoitteen tai kuihtuneen kukan tyynyn alta tai rypistetyn pitsipalasen.

Hän huokasi ja kaadettuaan hiukan teetä kuppiin hän avasi lordi Henryn kirjeen. Tämä ilmoitti vain lähettävänsä hänelle iltalehden ja kirjan, joka ehkä huvittaisi häntä, ja lupasi olla klubissa neljännessä yli kahdeksan. Dorian avasi välinpitämättömästi *St. James's Gazettea* ja silmäili sitä. Hänen silmänsä osuivat punaiseen merkkiin viidennellä sivulla. Hänen huomionsa kääntyi seuraavaan ilmoitukseen:

"Erään näyttelijättären ruumiintarkastus. — Tänä aamuna toimitettiin Bell Tavernissa, Hoxton roadin varrella piirituomari mr. Danbyn toimesta Sibyl Vanen ruumiintarkastus, joka oli näyttelijättärenä Royal teatterissa, Holbornissa. Kuolintodistus mainitsee kuoleman syyksi tapaturman. Suurta sääliä herätti vainajan äiti, joka oli aivan suunniltansa sekä oman että tohtori Birrellin todistuksen aikana, joka jälkimäinen oli suorittanut ruumiintarkastuksen."

Dorian rypisti otsaansa ja repäisten lehden kahtia hän astui huoneen poikki ja heitti pois paperipalat. Kuinka ruma tuo juttu oli! Kuinka hirveä itse todellisuus! Hän oli hiukan pahoillaan lordi Henrylle sen johdosta että tämä oli lähettänyt hänelle tuon ilmoituksen. Ja miten tyhmää merkitä se punaisella viivalla. Olisihan Viktor voinut lukea sen. Siksi paljon englannin kieltä hän jo osasi.

Ehkäpä hän oli lukenutkin sen ja oli jo ruvennut epäilemäänkin. Vaikka mitä se merkitsisi? Mitä Sibyl Vanen kuolema liikutti Dorian Graytä? Ei ollut vähintäkään syytä pelätä. Dorian Gray ei ollut tappanut häntä.

Hänen silmänsä osuivat keltaiseen kirjaan, jonka lordi Henry oli lähettänyt. Mikähän se oli, hän tuumi itseksensä. Hän astui pienen helmenvärisen, kahdeksankulmaisen pöydän luo, joka hänen mielestään

oli kuin ihmeellisten egyptiläisten mehiläisten hopeatyötä, ja ottaen kirjan käteensä, hän heittäytyi nojatuoliin ja alkoi selailla sen lehtiä. Hetken kuluttua hän syventyi siihen kokonaan. Se oli ihmeellinen kirja, mitä hän eläissään oli lukenut. Hänestä tuntui kuin kaikki maailman synnit olisivat kulkeneet mykässä saatossa hänen ohitsensa ihmeellisiin pukuihin puettuina, huilujen vienojen sävelten soidessa. Ja monet hämärät unelmat muuttuivat äkkiä todellisiksi ja eläviksi.

Se oli romaani ilman minkäänlaista varsinaista toimintaa, kuvaus yhdestä ainoasta luonteesta, psykologinen tutkimus nuoresta parisilaisesta miehestä, joka yhdeksännellätoista vuosisadalla yritti toteuttaa kaikkia menneitten vuosisatojen intohimoja ja ajatustapoja, itseensä koota kaikki erilaiset maailmanhengen tunnevivahdukset, samalla kertaa rakastaen teennäisyytensä vuoksi niitä kieltämyksiä, joita ihmiset tyhmästi nimittävät hyveiksi, sekä niitä luonnollisia, kapinoituvia purkauksia, joita viisaat ihmiset yhä vieläkin sanovat synniksi. Kirjan tyyli oli omituisen säkenöivä, samalla kertaa vilkas ja hämärä, täynnä jargonia ja vanhentuneita puheenparsia, teknillisiä sanoja ja kaunopuheisia kuvauksia, jotka ovat luontaisia ranskalaisen, symbolisen koulun hienoimmille taiteilijoille. Vertauskuvat olivat kuin jättiläis-orkidejoja, väriltään yhtä herkullisia kuin nekin. Himojen elämä oli kuvattu salaperäisen filosofian käsitteillä. Ajoittain saattoi tuskin käsittää lukiko keskiaikaisen pyhimyksen yliaistillisia purkauksia vai uudenaikaisen synnintekijän sairaalloisia tunnustuksia. Se oli myrkyllinen kirja. Raskas suitsutuksen tuoksu tuntui nousevan sen lehdiltä ja hämmäntävän aivoja. Vain lauseitten rytmi, niiden hieno, yksitoikkoinen musiikki, jossa monimutkaiset loppusäkeet ja taiteelliset virtaukset uudistuivat, herättivät nuorukaisessa hänen siirtyessään luvusta lukuun, haaveentapaisen mielentilan, sairaalloisen horroksen, jotta hän ei huomannut, että ilta alkoi jo hämärtää ja varjot hiipiä sisään.

Pilvettömänä, vain yksinäisen tähden valaisemana vaskenvihreä taivas loisti ikkunasta sisään. Hän luki edelleen kalpeassa valossa, kunnes hän ei nähnyt enää mitään. Vasta sitten kun kamaripalvelija oli käynyt useamman kerran huomauttamassa hänelle, että oli jo myöhäistä, hän nousi ja astui viereiseen huoneeseen, ja laskettuaan kirjan pienelle firenzeläiselle pöydälle vuoteensa viereen, hän alkoi pukeutua päivällisiä varten.

Kello oli jo melkein yhdeksän, kun hän saapui klubiin, jossa lordi Henry istui yksin seurusteluhuoneessa ja näytti hyvin harmistuneelta.

"Olen kovin pahoillani, Harry", huudahti Dorian, "mutta syy on kokonaan sinun. Tuo kirja, jonka sinä lähetit minulle kiehtoi minun mieleni siihen määrin, että unohdin kokonaan ajan kulun."

"Niin, arvasinhan sen, että sinä pitäisit siitä", vastasi lordi Henry nousten ylös tuoliltaan.

"En minä sanonut pitäväni siitä, Harry. Minä sanoin että se kiehtoi minun mieleni. Siinä, on suuri eroitus."

"Ah, oletko sinä huomannut sen?" mutisi lordi Henry. Ja he menivät yhdessä ruokasaliin.

LUKU XI.

Vuosikausiin ei Dorian Gray voinut vapautua tämän kirjan vaikutuksesta. Tai ehkäpä pikemmin hän ei koskaan koettanutkaan vapautua siitä. Hän tilasi Parisista kokonaista yhdeksän kappaletta sen ensimmäistä suurikokoista painosta ja sidotti ne erivärisiin kansiin, jotta ne soveltuisivat hänen vaihteleviin mielialoihinsa ja hänen luonteensa muuttelviin mielihohteihin, joita hän ajoittain ei näyttänyt yhtään voivan hallita. Kirjan sankari, nuori ihmeellinen parisilainen, jonka olennossa romantinen ja tieteellinen temperamentti niin kummasti oli sekaantunut, muuttui hänelle jonkinmoiseksi perikuvaksi hänestä itsestään. Ja tosiaan koko kirja näytti hänestä käsittelevän hänen oman elämänsä tarinaa, joka oli kirjoitettu jo ennen kuin hän itse oli elämäänsä elänytään.

Yhdessä kohdin hän oli onnellisempi kuin romaanin haaveenomainen sankari. Hän ei tuntenut — eikä hänellä ollut koskaan ollut siihen syytäkään — ensinkään tuota omituista kauhua peilejä, kiillotettuja metallilevyjä eikä tyyntä vedenpintaa kohtaan, joka niin varhain jo oli vallannut tuon nuoren parisilaisen ja joka oli johtunut siitä, että hän niin äkkiä oli kadottanut kaikkien ihaileman erinomaisen kauneutensa. Melkein julmalla ilolla — ja ehkäpä kaikessa ilossa ja varsinkin nautinnossa on jotakin julmaakin — hän luki viimeisen osan kirjaa, joka antaa traagillisen, joskohta hiukan liioitellun kuvauksen ihmisen surusta ja epätoivosta, kun hän itse kadottaa sen, mihin hän muissa ja koko maailmassa on pannut enimmin arvoa.

Sillä se ihmeellinen kauneus, joka oli lumonnut Basil Hallwardin ja monta muuta hänen rinnallansa, ei näyttänyt häviävän. Nekin, jotka olivat kuulleet hänestä kerrottavan kaikkein pahinta, — silloin-tällöin levisikin hänen elämäntavoistansa Lontoossa omituisia huhuja, jotka joutuivat juorunaiheiksi klubeihin — eivät voineet uskoa hänestä mitään kunniantonta, kun he näkivät hänet. Hänen katseensa oli niin puhdas, ikäänkuin maailma ei olisi tahrannut häntä. Törkeäpuheiset miehet vaikenivat, kun Dorian Gray astui sisään. Hänen kasvojensa puhtaassa ilmeessä oli jotakin nuhtelevaa. Vain hänen läsnäolonsakin palautti heidän mieleensä muiston siitä viattomuudesta, jota he olivat tahranneet. He ihmettelivät miten niin suloiseen ja kauniiseen olentoon kuin häneen ei ollut tarttunut elämän lokaa ja aistillisuutta.

Usein palattuaan kotiin pitkiltä ja salaperäisiltä retkiltänsä, jotka antoivat aihetta outoihin huhuihin hänen todellisten että oletettujen ystäviensä parissa, hän hiipi itse lukittuun huoneeseen yläkerrassa, avasi oven avaimella, jota hän ei koskaan laskenut luotaan ja seisahtui peili kädessä Basil Hallwardin maalaaman muotokuvan eteen. Hän katseli vuoroin kuvan ilkeitä, vanhentuvia piirteitä, vuoroin kauniita, nuoria kasvoja, jotka hymyilivät hänelle kiiltävän peilin pinnasta. Vastakohtaan räikeys kohotti hänen nautinnontunnettansa. Hän ihastui yhä enemmän omaan kauneuteensa ja seurasi yhä kohoavalla mielenkiinnolla oman sielunsa häviötä. Hän tutki suurimmalla huolella ja joskus mielettömällä, hirveällä nautinnolla niitä rumia viivoja, jotka uursivat otsaa ja hiipivät paksun, aistillisen suun ympärillä, ja hän saattoi kysyä itseltänsä, mikähän oli kauhua herättävämpää, synninkö vai iän jäljet. Hän saattoi asettaa valkeat kätensä kuvan pöhöttyneitten, muodottomien käsien viereen ja hymyillä. Hän ivasi murtunutta vartaloa ja riutuneita jäseniä.

Joskus kuitenkin öisin, kun hän makasi unettomana omissa hajuvesiltä tuoksuvassa huoneessansa tai huonomaineisen kapakan likaisessa kamarissa lähellä laivatokkaa, jossa hän valepuvussa ja väärällä nimellä usein oleskeli, hän ajatteli säälillä sitä turmiota, johon hän oli oman sielunsa saattanut, ja tuo säälintunne oli sitä voimakkaampi, koska se oli kokonaan itsekäs. Mutta tuollaiset hetket olivat harvinaisia. Uteliaisuus elämään nähden, jonka lordi Henry oli ensin herättänyt hänessä heidän istuessaan yhdessä ystävänsä puutarhassa, näytti vain kasvavan sitä myöten kuin hän sitä tyydytti. Mitä enemmän hän tiesi, sitä enemmän hän halusi tietää. Hän tunsu mielettömää nälkää, joka yltyi vain suuremmaksi sitä myöten kuin hän koetti sitä tyydyttää.

Mutta sittenkään hän ei laiminlyönyt mitään, ei ainakaan velvollisuuksiaan seuraelämää kohtaan. Kerran tai kahdesti talvella ja joka keskiviikko-ilta kevätkauden kestäessä, hänen kaunis kotinsa oli avoinna vieraille, ja kuuluisimmat säveltaiteilijat huvittivat vieraita taiteensa ihmeillä. Hänen pienet päivälliskutsunsa, joiden järjestämisessä lordi Henry aina oli avullisena, olivat kuuluisat yhtä paljon tarkasta vieraiden valinnasta ja heidän sijoituksestaan kuin aistikkaasta pöydän kattamisesta ja sen sopusointuisista korulaitteista, etelämaisista kukista, kirjailluista liinoista ja vanhanaikuisista kulta- ja hopea-astioista. Olipa useita, varsinkin nuorempien miesten parissa, jotka näkivät, tai luulivat näkevänsä Dorian Grayssä toteutuneena sen tyyppin, josta he usein Etonissa tai Oxfordissa olivat uneksineet, tyyppin, jossa yhdistyi oppineen korkea sivistys ja maailmanmiehen miellyttävä, ylhäinen ja hieno käytös. Heidän mielestään hän näytti kuuluvan niihin ihmisiin, joista Dante sanoo, että he koettivat "täydentää itseään jumaloimalla kauneutta." Samoin kuin Gautier hänkin oli niitä ihmisiä, joille "näkyvä maailma todellakin oli olemassa."

Hänelle elämä oli todellakin ensimmäinen ja suurin taiteista, ja kaikki muut taiteet olivat vain valmistelua elämää varten. Muoti, jonka kautta eriskummallisuus hetkeksi leviää kaikkialle, keikailu, joka tavallaan koettaa lujentaa kauneuden ehdotonta muotivaltaa, viehättivät tietenkin häntä. Hänen tapansa pukeutua, ne erilaiset tyyli, joita hän aika-ajoin suosi, vaikuttivat suuresti niihin nuoriin keikailijoihin, jotka näyttäytyivät Mayfair-tanssiaisissa ja Pall Mall-klubin ikkunoissa. He matkivat häntä kaikessa mitä hän teki ja koettivat tavoitella sitä huolettoman viehättävää keikailua, joka ilmautui hänen käytöksessään, mutta joka oli vain puoleksi vakavasti tarkoitettua.

Hän oli liiankin halukas ottamaan vastaan sen määräävän aseman, jota hänelle heti täysi-ikäiseksi tultuaan tarjottiin, ja hän tunsu suurta nautintoa ajatellessaan, että hän voisi vaikuttaa oman aikansa Lontoosen yhtä syvästi kuin "Satyriconin" tekijä aikoinaan Neron keisarilliseen Roomaan. Mutta sydämensä sisimmässä hän toivoi voivansa olla enemmänkin kuin vain *arbiter elegantiarum* [Hienouden tuomari], jonka kanssa neuvotellaan jalokivistä, kaulahuivin solmimisesta ja kävelykepin pitämisestä. Hän koetti laatia uutta elämänjärjestelmää, jolla olisi järkevä filosofiansa ja järjestetyt periaattensa, sekä etsiä korkeimman päämaalinsa aistien hengistytymisessä.

Aistien jumaloimista on usein ja täydellä syyllä moitittu, sillä ihmiset pelkäävät vaistomaisesti intohimoja ja mielenkiihoituksia, jotka näyttävät olevan heitä itseään voimakkaammat, ja jotka heillä ovat yhteisiä alempien luontokappaleiden kanssa. Mutta Dorian Grayn mielestä tuntui siltä, kuin ei koskaan olisi ymmärretty aistien todellista luonnetta, että ne olivat jääneet villoiksi ja eläimellisiksi vain sen vuoksi, että maailma oli koettanut näännyttää niitä nälällä saadakseen ne alistumaan tai kiusannut ne kuoliaaksi, sen sijaan että olisi yritetty kehittää niitä uuden sielunelämän alkuaineiksi, sielunelämän,

jonka vallitsevana tunnusmerkkinä olisi hieno kauneudenaisti. Kun hän seurasi ihmisen kehitystä historiassa, niin hänestä tuntui, että niin sanomattoman paljon oli mennyt hukkaan. Miten paljon oli uhrattu! Ja kuinka turhan tähden! Miten paljon mielettömyyttä, tahallista alistumista, hirveitä itsekidutuksia ja kieltämyksiä, jotka olivat johtuneet pelosta ja joiden seurauksena oli ollut alennuksen tila, paljoo julmempi kuin se luuloiteltu alennuksen tila, jota ihmiset ymmärtämättömyydessään olivat yrittäneet välttää. Sillä luonto oli sala-ivaten karkoittanut erakot erämaahan ja antanut heille metsän pedot seuralaisikseen.

Niin, uusi hedonismi, niinkuin lordi Henry oli ennustanut, oli luova uudestaan elämän ja vapahtava sen siitä ankarasta, epäkauniista puritanisuudesta, joka meidän päivinämme omituisella tavalla on herännyt uuteen eloon. Tietysti se palvelisi nerollisuutta; mutta se ei koskaan hyväksyisi sellaista teoriaa tai järjestelmää, joka sisältäisi intohimojen kokemuksen uhraamisen. Sen päämääränä olisi itse kokemus, eikä kokemusten hedelmät, olkoot ne miten makeita tai karvaita hyvänsä. Se ei tietäisi mitään asketismista, joka tappaa himot, eikä törkeästä riettaudesta, joka ne huumaa. Mutta se opettaisi ihmistä keskittämään voimansa erityisiin hetkiin elämässä, joka itsessään ei ole muuta kuin yhtä ainoaa hetkeä.

Harva meistä lienee, joka ei ainakin joskus ole herännyt ennen aamun koittoa joko unelmattoman yön jälkeen, mikä melkein saattaa meidät rakastumaan kuolemaan, tai kauhun ja inhottavan ilon yön jälkeen, jolloin aivojen sopukoissa liitelee aaveita, hirveämpiä kuin itse todellisuus, sen herkän elämän kiihoittamina, joka väijyy kaikessa groteskissa ja joka goottilaiselle taiteelle — tuolle taiteelle, mikä näyttää erityisesti soveltuvan niille, joiden mieltä sairaalloiset unelmat ovat samentaneet — antaa sen sitkeän elinvoiman. Vitkalleen hiipivät valkoiset sormet uutimia pitkin, jotta ne näyttävät vavahtelevan. Mustina, eriskummallisina haamuina kiertävät äänettömät varjot huoneen nurkkia ja kyyristyvät niihin kokoon. Ulkoa kuuluu lintujen pyrähdys pensaissa — tai työhön kiiruhtavien miesten askelten äänet, tai tuulen huohotus ja valitus, kun se laskeutuu alas kukkuloilta ja kiertelee hiljaisen talon ympäri, ikäänkuin se pelkäisi herättää unesta nukkuja ja kuitenkin tahtoisu houkutelua unen purppuraluolastaan. Ohut, himmeä harso kohoaa kerros kerrokselta, vähitellen esineiden muodot ja värit palautuvat, ja me näemme miten aamunkoite asettaa maailman entiseen asuunsa. Kalpeat peilit kuvastavat jälleen elämää. Sammuneet vahakynttilät seisovat siinä, mihin me ne olemme jättäneet ja niiden vieressä puoleksi aukileikattu kirja, jota olemme lukeneet, tai rautalankaan pistetty kukka, jota tanssiaisissa olemme käyttäneet, tai kirje, jota emme ole uskaltaneet lukea, tai lukeneet liian usein. Ei mikään näytä muuttuneen. Yön epätodellisista varjoista kohoaa jälleen todellinen elämä esiin, jota me tunnemme. Me jatkamme sitä siinä, missä me sen lopetimme, ja me tunnemme tuskallisesti että olemme pakoitettut käyttämään voimiamme vanhojen tapojen väsyttävään yksitoikkoisuuteen, tai toivomme mielettömästi, että silmiemme eteen jonakin aamuna aukeaisi uusi maailma, joka pimeydessä olisi uudestaan luotu meidän onneamme varten, maailma, jossa esineillä olisi uusi muoto ja uudet värit ja jossa piilisi uusia salaisuuksia, maailma, jossa entisyydellä olisi hyvin pieni sija tai ei olisi sitä laisinkaan tai jossa se ei ainakaan jatkuisi missään tietoisessa velvollisuuksien tai katumuksen muodossa, koska ilon muistoihinkin kätkeytyy katkeruutta ja nautinnon mieleenpalauttamisessakin on tuskaa.

Tuollaisten maailmojen luomien oli Dorian Grayn mielestä elämän todellinen tarkoitus, tai ainakin yksi sen todellisista tarkoituksista. Ja etsiessään aistimuksia, jotka samalla olivat uusia ja mieluisia ja täynnä salaperäisyyttä, mikä on niin ominaista romantiikalle, hän omisti usein itselleen sellaisia ajatustapoja, jotka todellisuudessa olivat vieraita hänen luonteellensa, ja antautui niiden viehättävän vaikutuksen alaiseksi. Mutta kun hän niin sanoaksemme oli saanut kiinni niiden väristä, ja hänen henkinen uteliaisuutensa oli tyydytetty, niin hän luopui niistä tuolla merkillisellä välinpitämättömyydellä, joka ei ole aivan vieras piirre hehkuvalle temperamentille, vaan vieläpä muutamien nykyaikaisten psykologien mielestä onkin usein sen ehtona.

Huhuiltiin kerta hänestä että hän liittyisi roomalais-katoliseen uskoon; ja roomalaiset kirkonmenot viehättivät häntä suuresti. Jokapäiväinen uhraaminen, joka todellakin on paljoo hirvittävämpi kuin kaikki vanhan ajan uhrat, miellytti häntä siksi, että se kopeasti hylkäsi aistien todistuksen, että sen perusaiheet olivat niin alkuperäisen yksinkertaisia ja että se ylläpiti ikuista paatosta siinä inhimillisessä murhenäytelmässä, jota se koetti symboliserata. Hän polvistui mielellään kylmälle marmorilattialle ja tarkasteli pappia, joka jäykässä, kukilla kirjaillussa messukaavussaan hitaasti liikuttaen valkoisia käsiään siirsi peitteen tabernakelista tai nosti hohtokivistä kimaltelevaa, lyhdynmuotoista monstransia kalpeine hostioineen, jonka joskus saattoi todellakin uskoa olevan "*panis caelestis*", enkelien leipää, tai kun hän paastopuvussa mursi hostian kalkin joukkoon ja löi rintaansa syntiensä vuoksi. Höyryävät suitsutusastiat, joita vakavamuotoiset pojat pitsi- ja punapukuisina heiluttelivat ilmassa kuin suuria, kullattuja kukkia, tenhosivat häntä. Kun hän astui ulos kirkosta, niin hän tarkasteli ihmeissään mustia rippituoleja ja olisi halunnut istua niiden hämärässä varjossa ja kuunnella, kun miehet ja naiset kuluneen ristikon läpi kuiskaisivat elämänsä tosikertomusta.

Mutta hän ei koskaan tehnyt itseään syyväksi siihen erehdykseen, että hän olisi estänyt henkistä

kehitystensä liittymällä muodollisesti mihinkään uskontunnustukseen tai järjestelmään, eikä hän koskaan erehdyksestä luullut kodiksi ravintolaa, jossa ei sovi viettää muuta kuin yhden yön tai muutaman tunnin, kun tähdet eivät kiilu taivaalla ja kuu on synnytystuskissansa. Mystiikka, jolla on niin kummallinen kyky muuttaa kaikki jokapäiväinen ihmeelliseksi, ja herkkä antinomismi, joka aina näyttää sitä seuraavan, herätti hänen mielenkiintoansa yhden kevätkauden. Toisen kevätkauden hän tunsu mieltymystä saksalaisen darwinistisen liikkeen materialistisia oppeja kohtaan, ja seurasi suurella huvilla ihmisen ajatuksia ja himoja aina helmimäisiin aivojen kammioihin tai ruumiin valkeihin hermoihin saakka, ja häntä hurmasi se ajatus, että sielu oli kokonaan riippuvainen muutamista fyysillisistä ominaisuuksista, sairaalloisista tai terveistä, normaalista tai epänormaalista. Mutta, niinkuin jo ennen olemme sanoneet, ei mikään elämän teoria ollut hänestä tärkeä verrattuna itse elämään. Hän tunsu selvästi, miten hedelmättömiä kaikki älylliset spekulatsioonit olivat, kun ne eivät liity toimintaan ja kokeiluihin. Hän tiesi että aisteilla, samoin kuin sielullakin, on henkisiä salaperäisyyksiä ilmaistavana.

Sitten hän rupesi tutkimaan hajuvesiä, niiden tekoavan salaisuuksia. Hän tisleerasi väkevähajuisia öljyjä ja poltti itämaalaisia tuoksuvia hartseja. Hän huomasi ettei ollut olemassa ainoatakaan sieluntunnelmaa, jolla ei olisi ollut vastinettaan aistillisessa elämässä, ja hän päätti koettaa keksiä niiden todelliset yhdysiteet. Hän mietiskeli mikä se pyhässä suitsutuksessa herätti salaperäistä tunnelmaa ja mikä se ambrassa kiihoitti intohimoja, miksi orvokintuoksu toi mieleen kadonneen rakkauden, miksi myski sai aikaan häiriöitä aivoissa ja miksi champak turmeli mielikuvituksen. Ja hän koetti laatia kokonaisen psykologian hajuvesistä, ja arvioida, mikä vaikutus on imelähajuisilla juurilla, tuoksuvilla siittepölyisillä kukkasilla, hyvähajuisella balsamilla, tummalla, tuoksuvalla puulla, nardusvoiteella, joka saa aikaan pahoinvointia ja aloella, jonka sanotaan voivan karkoittaa alakuloisuutta mielestä.

Toisin ajoin hän oli kokonaan musiikkiin vajonnut. Pitkullaisessa huoneessa, jossa oli ikkunoiden edessä ristikot, katto tulipunainen ja kullattu ja seinät oliivinvihreäksi kiilloitetut, hänellä oli tapana pitää omituisia konsertteja. Villit mustalaiset helisyttivät hurjasti pieniä sitrojaan tai vakavat tunisilaiset keltaisissa vaipoissaan näpäyttivät jättiläisluuttojensa jännitetyjä kieliä, samalla kuin irvistelevät neekerit kalisuttivat yksitoikkoisesti vaskirumpujansa tai solakat turbaanipäiset indialaiset, kyyhöttäen punaisilla matoillaan, soittivat pitkiä ruoko- tai messinkipillejänsä ja lumosivat, tai olivat lumoavinansa suuria tupsupäisiä ja sarvekkaita käärmeitä. Villin soiton jyrkät sävelvälit ja kimeät epäsoinnut virkistivät häntä aika-ajoin, jolloin Schubertin sulavuus, Chopinin jalo surumielisyys ja Beethovenin mahtavat harmoniat eivät tehneet häneen minkäänlaista vaikutusta. Hän kokoili kaikista maailman ääristä ihmeellisimmät soittokoneet mitä hän saattoi löytää, joko sukupuuttoon hävinneiden kansojen hautakummuista tai niiden harvojen villiheimojen parista, jotka olivat jääneet elämään länsimaisen sivistyksen kosketuksenkin jälkeen; ja hän liikutteli ja kosketteli niitä mielellänsä. Hänen hallussaan oli Rionegro-indianien salaperäinen *juruparis*, jota naisten ei ole lupa katsella ja jota nuorukaisetkin saavat nähdä vasta paaston ja kurituksen jälkeen. Perulaisia saviruokkuja, jotka matkivat lintujen läpituokeaa kirkunaa, ihmisluista tehtyjä huiluja, sellaisia, joita Alfonso de Ovalle kuuli Chillessä soitettavan sekä vihreitä, heläjäviä jaspiskiviä, joita on löydetty Cuzcon läheisyydessä, ja joilla voi saada aikaan ihmeellisen vienoa ääntä. Hänellä oli maalattuja kurbitsoja, jotka olivat täytetyt piikivillä ja jotka kalisivat kun niitä hytkytettiin; pitkä mexikolainen *clarin*, josta soittaja ei loihdi ääntä esiin puhaltamalla siihen ilmaa, vaan vetämällä henkeään sisään; kovaääninen *ture* Amazonivirran varsilta, jota etuvartiat soittavat istuessaan korkeissa puissa, ja jonka ääni kuuluu kantavan puolentoista peninkulman päähän; *teponaztli*, jonka kahta väräjävää puukieltä soitetaan kepeillä, jotka ovat voidellut kasvien maitonesteestä tehdyllä elastisella gummilla; Aztekien *yotl*-kulkusia, jotka riippuvat kuin viinimarjat rypäleissä; ja suuri sylinterin muotoinen rumpu, joka on käärmeennahalla päällystetty, samanlainen kuin se, jonka Bernal Diaz näki käydessään Cortesin kanssa mexikolaisessa temppelissä, ja jonka valittavia säveliä hän on niin elävästi kuvannut. Noiden soittokalujen eriskummallinen luonne tenhosi häntä, ja häntä ilahdutti se ajatus, että taiteessakin, samoin kuin luonnossa oli epäsikiöitä, esineitä, joilla oli eläimelliset muodot ja hirveät äänet. Jonkun ajan kuluttua hän kuitenkin kyllästyi niihin ja tahtoi istua aitiiossaan ooperassa, joko yksin tai lordi Henryn seurassa, kuunnellen haltioissaan "Tannhäuseriä", jonka alkusoitossa hän oli huomaavinaan oman sielunsa murhenäytelmän.

Kerran hän alkoi tutkia jalokiviä ja esiintyi pukutanssiaisissa ranskalaisena amiraalina Anne de Joyeusena, pukunsa koristuksena viisisataakuusikymmentä helmeä. Tämä kiihko piti häntä useita vuosia kahleissa eikä oikeastaan koskaan lähtenyt hänestä. Usein hän vietti kokonaisia päiviä järjestäen ja uudestaan järjestäen rasioihin niitä erilaisia kiviä, joita hän oli koonnut. Hänellä oli oliivinvihreä krysoberylli, joka lampun valossa muuttuu punaiseksi, hopeajuovainen cymofani, pistachiovärinen krysolitti, vaaleanpunaisia ja viininkellertäviä topaseja, tulipunaisia kiiltokiviä, joissa oli väräjäviä neliteräisiä tähtiä, liekehteleviä kanelikiviä, oransivärisiä ja sinipunaisia spinellejä, ametisteja, jotka kerroksittain vivahtelivat rubiinien ja safirien väreissä. Hän rakasti auringonkiven punoittavaa kultaa ja kuunkiven helmenpuhdasta valkeutta ja maidonvärisen opaalin taittunutta sateenkaarta. Hän tilasi Amsterdamista kolme tavattoman suurta ja väriltään prameata smaragdia ja hän omisti *de la vieille*

roche turkosin, jota kaikki tuntijat kadehtivat.

Hän löysi myös ihmeellisiä kertomuksia jalokivistä. Alphonson "Clericalis Disciplina'ssa" puhutaan käärmeestä, jonka silmät ovat oikeita hyasintteja, ja romantisessa kertomuksessa Aleksanterista sanotaan, että Emathian valloittaja löysi Jordanin laaksossa käärmeitä, "joiden selässä kasvoi aitosmaragdiketjuja." "Lohikäärmeen aivoissa on jalokiviä", kertoo Philostratus, ja "näyttämällä kultaisia kirjaimia ja punaista vaatetta" saapi hirviön horrokseen ja voi helposti sen tappa. Suuri alkemisti, Pierre de Boniface, väitti että jalokivi voi tehdä ihmisen näkymättömäksi, ja indialainen agaati antoi hänelle kaunopuheen lahjan. Karneoli asetti vihan, hyasintti tuotti unta ja ametisti poisti viininhöyryt. Granaatti karkoitti demonit ja hidropicus hävitti kuun värin. Seleniitti suureni ja pieneni kuun mukana, ja meloceus, joka antoi ilmi varkaita, saattoi tahrautua vain vohlan verestä. Leonardus Camillus oli nähnyt miten valkea kivi, joka oli otettu vastatapatun sammakon aivoista, oli varmana keinona myrkytystä vastaan. Bezoari, joka oli löydetty arabialaisen metsäkauriin sydäimestä, oli noitakonsti ruttoa vastaan. Arabialaisten lintujen pesissä oli aspileteja, jotka Demokritoksen mukaan suojelivat tulenvaaraa vastaan.

Ceilanin kuningas ratsasti kruunausjuhlassaan pääkaupunkinsa läpi suuri punainen rubiini kädessään. John the Priestin palatsin portit olivat "tehdyt sardeista ja silatut sarvipäisten käärmeitten sarvilla, jottei kukaan voisi tuoda myrkyä mukansa." Päädyn yläpuolella oli "kaksi kultaista omenaa, joissa kimalteli kaksi kiiltokiveä", jotta kulta kiiltäisi päivällä ja kiiltokivet yöllä. Lodgen ihmeellisessä kertomuksessa "A Margarite of America" väitettiin, että kuningattaren kamarissa saattoi nähdä kaikki maailman siveät naiset hopeaan taottuina ja peilailen itseään kauniihin kuvastimiin, jotka olivat tehdyt krysoliiteista, kiiltokivistä, safireista ja vihreistä smaragdeista. Marco Polo oli nähnyt Zipangun asukkaiden panevan ruusunpunaisia helmiä kuolleitten suuhun. Merihirviö, joka oli ollut rakastunut helmeen, minkä sukeltaja toi kuningas Perozekselle, oli tappanut varkaan ja surrut helmeä seitsemän kuukautta. Kun hunnit houkuttelivat kuninkaan ansaan, niin hän heitti pois helmen — siten Prokopios kertoo — eikä sitä koskaan löydetty, vaikka keisari Anastasius uhrasi viisisataa puntaa kultaa sen etsimistä varten. Malabarin kuningas oli näyttänyt eräälle venetsialaiselle rukousnauhan, jossa oli kolmesataaneljä helmeä, helmi kutakin jumalaa varten, jota hän palveli.

Kun Valentinoisin herttua, Alexander VI:n poika, oli käymässä Ranskan Ludvig XII:n luona, niin hänen hevosenensa oli Brantômen kertomuksen mukaan, koristettu kultalaatoilla, ja hänen hatussaan oli kaksi riviä kimaltelevia rubiineja. Englannin Kaarlo käytti jalustimia, joissa oli neljäsataakaksikymmentäyksi jalokiveä. Rikhard II:lla oli vaippa, joka oli kolmenkymmentuhannen markan arvoinen, ja joka oli täynnä rubiineja. Hall kuvailee Henrik VIII:tta, kun hän kulki Towerin kruunausjuhlaan, seuraavalla tavalla: hänellä oli "kohokultainen takki, jonka etukappaleet olivat koristetut timanteilla ja muilla hohtokivillä ja olkavyö oli suurista rubiineista." Jaakko I:n suosikit käyttivät kultafiligrani korvarenkaita, joihin oli kiinnitetty smaragdeja. Edward II antoi Piers Gavestonille punakultaisen varustuksen, joka oli koristettu hyasinteilla, kultaruusuista tehdyt kaulaketjut, joissa oli turkoseja, ja kypärin, joka oli täyteen siroteltu helmiä. Henrik II käytti jalokivillä koristettuja hansikoita, jotka ylettyivät kyynärpäähän asti, ja hänellä oli haukkahansikas, johon oli kirjaeltu kaksitoista rubiinia ja viisikymmentäkaksi kallista helmeä. Kaarle rohkealla, Burgundin herttualla, sukunsa viimeisellä, oli kruunu, jossa oli päärynämuotoisia helmiä ja safiireja.

Kuinka erinomainen elämä oli ennen ollut! Kuinka loistava prameudessaan ja komeudessaan! Olipa ihmeellistä vain lukeakin manalle menneiden loistosta.

Sitten hänen huomionsa kääntyi koruompeluihin ja seinäverhoihin, jotka Europan pohjoisten kansojen kylmissä huoneissa korvaavat freskomaalauksia. Kun hän syventyi tähän alaan — hänellä oli aina tavaton kyky antautua kokonaan siihen, mikä sillä hetkellä kiehtoi hänen huomiotaan — niin hän tuli melkein alakuloiseksi ajatellessaan kuinka paljon kaunista ja ihmeellistä aika oli turmellut. Hän itse ainakin oli pelastunut. Kesä seurasi toistansa, keltaiset narsissit kukkivat ja kuihtuivat yhä uudestaan, ja kauhua herättävien öitten häpeälliset tapahtumat uudistuivat yhä, hän yksin ei muuttunut. Talvi ei uurtanut hänen kasvojansa eikä hävittänyt hänen kukkamaista kauneuttansa. Miten toisin oli aineellisten esineiden laita! Minne ne olivat joutuneet? Missä oli se suuri krokusvärinen vaippa, jossa jumalat olivat taistelleet jättiläisiä vastaan ja jonka tummat tytöt olivat kutoneet Athenen iloksi? Minne oli joutunut tuo suunnaton telttakatto, jonka Nero oli pingoittanut Colosseumin yli Roomassa, tuo titaninen purppurapurje, johon tähtitaivas oli kuvattuna ja Apollo ajavana vaunuissaan, joita kultavaljaiset valkoiset varsat vetivät? Hän olisi halunnut nähdä auringonpappien ihmeellisiä pöytäliinoja, joille katettiin kaikki juhlaherkut ja metsänriistat; kuningas Chilperikin hikiliinan ja sen kolmesataa kultaista mehiläistä; ne eriskummalliset puvut, jotka herättivät Pontuksen piispan paheksumista, ja joihin oli kirjaeltu "jalopeuroja, panttereita, karhuja, koiria, metsiä, kallioita, metsästäjiä — kaikkea, mitä maalari voi luonnosta kuvata;" sen vaipan, jota Kaarlo Orleansilainen käytti vain yhden ainoan kerran, ja jonka hihoihin oli kirjaeltu erään laulun säkeet, joka alkaa seuraavilla sanoilla: "*Madame, je suis tout joyeux;*" sanojen säestys oli kirjaeltu kultalangalla ja jokainen neliskulmainen nuotti, niinkuin siihen aikaan käytettiin, oli muodostettu neljästä helmestä. Hän luki

kuningatar Johanna Burgundilaisen huoneesta Rheimsin palatsissa, jossa oli "kolmetoistasataa kaksikymmentäyksi kirjaeltua papukajaa, joita koristi kuninkaan vaakunat, sekä viisisataa kuusikymmentäyksi perhosta, joiden siipiä samaan tapaan kaunisti kuningattaren vaakunat, kaikki kullalla kirjaeltuna." Katarina Mediciläinen oli antanut valmistaa itselleen suruvuoteen mustasta sametista, joka oli koristettu puolikuilla ja auringoilla. Sen uutimet olivat damastia, jonka kulta- ja hopeapohjalle oli kudottu lehtiseppeleitä ja kiehkuroita, ja jonka reunat olivat helmillä kirjaellut. Se seisoi huoneessa, jonka kattolistaan kuningattaren mielilauseet olivat piirretyt mustilla samettikirjaimilla hopeapinnalle. Ludvig XIV:nellä oli huoneustossaan viisitoista jalkaa korkeita, kultakirjaisia kariatideja. Puolan kuninkaan, Sobieskin, juhluvuode oli tehty smyrnalaisesta kultabrokadista ja siihen oli kirjaeltu turkoseilla säkeitä koranista. Sen kannattimet olivat kullattua, taottua hopeaa, ja täynnä emalji- ja hohtokivi-medaljoneja. Se oli ryöstetty turkkilaisesta leiristä Wienin edustalla ja Mahomedin lippu oli seisonut sen värähtelevän kultaisen baldakinin alla.

Kokonaisen vuoden hän kokoili mitä ihmeellisimpiä kutoma- ja koruompeluteoksia. Hän hankki itselleen pehmeitä musliineja Delhistä, joihin oli kudottu kultalankaisia palmunlehtiä ja sateenkaarenvärisiä kovakuoriaisten siipiä; dacca-harsokankaita, joita itämailla niiden läpinäkyvyyden vuoksi nimitetään "kudotuksi ilmaksi", "juoksevaksi vedeksi" ja "iltakasteeksi;" eriskummallisenkuosisia javalaisia kankaita; taiteellisia, keltaisia, kiinalaisia uutimia; ruskeihin tai vaaleansinisiin silkkikansiin sidottuja kirjoja, joiden kansilla oli *fleurs de lys*-, lintu- tai epäjumalankoristeita; unkarilaisia pitsihuntuja; sisilialaisia brokadeja ja espanjalaisia sametteja; georgianilaisia kultarahakoruja ja vihertävään kultaan vivahtavia japanilaisia *foukousas* kankaita, koreine kudottuine lintuineen.

Eryityisesti hän harrasti myös papillisia pukuja ja kaikkea, mikä kuului jumalanpalvelukseen. Pitkissä setripuuarkuissa talonsa vasemmanpuolisella gallerialla hän säilytti paljon harvinaisia esineitä, kylliksi komeita Kristuksen morsianta varten, jonka tuli käyttää hienoa liinaa, purppuraa ja jalokiviä peittääkseen kalpeata, kiusattua, kärsimyksistä ja itsekidutuksista murtunutta ruumista. Hänellä oli komea messupuku punaisesta silkistä ja kultakuteisesta damastista, joka oli kirjaeltu kultaisilla granaattimenilla ja stiliseeratuilla kukilla ja jonka molempiin reunoihin oli hiekkahelmillä ommeltu ananasin kuva. Kaavun nauhat olivat jaetut eri pintoihin, jotka esittivät kohtauksia Neitsyt Maarian elämästä, ja Neitsyen kruunaus oli kirjaeltu silkillä hiippaan. Se oli italialaista tekoa viidenneltätoista vuosisadalta. Toinen kaapu oli vihreää samettia, ja siihen oli kirjaeltu sydämenmuotoisia akantus-lehtiä, joista läksi hopeasta ja kirjavasta kristallista tehtyjä pitkävartisia, valkoisia kukkia. Soljessa oli kultainen serafin pää. Nauhat olivat punakukkaista ja keltaista silkkiä ja niihin oli kiinnitetty pyhimysten ja marttyrien medaljoneja, muun muassa Pyhän Sebastianinkin. Dorianilla oli myös merenkullan värisestä ja sinisestä silkistä, kultabrokadista, keltaisesta silkkidamastista ja kultakankaasta tehtyjä messukasukkoja, joihin oli kirjaeltu kohtauksia kärsimyksenhistoriasta ja ristiinnaulitsemisesta, sekä jalopeuroja, riikinkukkoja ja muita vertauskuvia; messupaitoja valkeasta silkistä ja punaisesta silkkidamastista, joissa oli tulpaaneja, delfinejä ja *fleurs de lys*-koristeita; alttariliinoja punaisesta sametista ja sinisestä liinasta; sekä useita kalkki- ja hikiliinoja. Nuo salaperäiset menot, joita varten kaikki nämät esineet olivat aiotut, kiihottivat hänen mielikuvitustansa.

Sillä kaikki nämät aarteet, samoin kuin kaikki muukin, mitä hän kokoili kauniisen kotiinsa, olivat hänelle vain unohduksen välikappaleita, keinoja joiden avulla hän hetkeksi saattoi irtautua siitä taakasta, joka usein oli käydä hänelle liian raskaaksi kantaa. Yksinäisessä, suljetussa huoneessa, jossa hän oli viettänyt suurimman osan nuoruuttansa, hän itse oli ripustanut seinälle tuon hirveän kuvan, jonka muuttuneet piirteet olivat hänen elämänsä todellisen alennuksen todistuksena, ja kuvan yläpuolelle hän oli asettanut laskoksille kullanpunertavan peitteen. Viikkokausiin hän ei käynyt siellä ja unohti silloin koko julman maalauksen, ja hänen mielensä tuli jälleen kevyeksi, entinen iloisuus palasi takaisin ja hän eli kokonaan hetkessä. Mutta äkkiä, jonakuna iltana hän saattoi hiipiä ulos talosta, lähteä noihin hirveihin seutuihin lähelle Blue-gate-fieldiä ja viipyä siellä päiväkausia, kunnes hän ajettiin pois. Takaisin tultuaan hän istahti kuvan eteen, ja tunsu usein inhoa sekä sitä että itseänsä kohtaan, mutta toisin ajoin hänet valtasi taas itserakkauden ylpeys, jossa puolittain synnin lumous piilee. Ja hän hymyi salaisella ilolla turmeltuneelle varjokuvalle, jonka täytyi kantaa sitä kuormaa, joka oli aiottu häntä itseään varten.

Muutamien vuosien kuluttua hän ei voinut enää pitkäksi aikaa poistua Englannista. Hän luopui huvilasta, joka hänellä ja lordi Henryllä oli ollut Trouvillessa, samoin kuin pienestä valkoseinäisestä talosta Algierissa, jossa he olivat viettäneet useita talvia yhdessä. Hän ei voinut olla erillään muotokuvasta, joka muodosti niin tärkeän osan hänen elämänsä, ja hän pelkäsi myöskin, että hänen poissaollessansa joku voisi päästä huoneeseen, jos kohta hän olikin antanut panna vahvat teljet oven eteen.

Hän tiesi kyllä, ettei kuva voisi kertoa kellekään mitään. Tosin kuva oli vieläkin hyvin hänen muotoisensa, vaikka se oli tullutkin inhottavan rumaksi. Mutta mitä muut siitä ymmärtäisivät? Hän nauraisi heille, jos he uskaltaisivat häväistä häntä. Eihän hän ollut maalannut sitä. Mitä se häntä liikutti

jos se näyttikin rumalta ja häpeälliseltä? Vaikka hän heille kertoisikin, niin tokkopa he uskoisivat?

Mutta sittenkin hän pelkäsi. Joskus kun hän piti pitoja suuressa talossaan Nottinghamshiressa nuorille, hienoille säätyveljilleen, joiden seurassa hän pääasiallisesti liikkui, ja hämmästytti koko kreivikuntaa hurjalla ylellisyydellään ja mielettömällä tuhlaavaisuudellaan, hän saattoi äkkiä jättää vieraansa ja kiiruhtaa takaisin kaupunkiin katsoaksensa eikö ovea oltu murrettu ja oliko taulu vielä paikoillansa. Mitäpä jos se varastettaisiin? Yksin tuo ajatuskin sai hänet kauhusta jäätymään. Silloin maailma varmaan pääsisi hänen salaisuutensa perille. Ehkäpä maailma sitä jo epäilikin.

Sillä jos kohta hän lumosi useita, niin olipa niitäkin, jotka eivät luottaneet häneen. Vähällä ettei häntä olisi arvottu pois eräästä West End-klubista, johon hänellä oli yhteiskunnallisen asemansa ja sukuperänsä nojalla täysi oikeus kuulua, ja kerrottiin, että kun hän kerran erään ystävän seurassa tuli Churchill-klubin tupakkahuoneeseen, niin Berwickin herttua ja eräs toinen herra menivät uhallaan ulos huoneesta. Kummallisia juttuja levisi hänestä, kun hän oli täyttänyt viisikolmatta vuotta. Huhu kertoi, että hänet oli nähty ulkomaalaisten merimiesten seurassa huonossa kapakassa Whitechapelin puolella, ja että hän seurusteli varkaitten ja rahanväärentäjien kanssa ja oli päässyt heidän ammattinsa salaisuuksien perille. Hänen ihmeelliset matkansa tulivat tunnetuiksi, ja kun hän näyttäytyi jälleen seuroissa, niin herrat kuiskailivat nurkissa keskenänsä tai astuivat hänen ohitsensa pilkallisesti hymyillen, tai katselivat häntä kylmästi ja tutkivasti, ikäänkuin he olisivat päättäneet ottaa selvälle hänen salaisuutensa.

Tuollaista hävyttömyyttä ja tahallista halveksumista hän tietysti ei ollut huomaavinaan, ja useimmat arvelivat, että hänen suora, vilpiton olentonsa, hänen miellyttävä, poikamainen hymyilynsä ja hänen suloinen nuorekas ulkomuotonsa, joka ei koskaan näyttänyt vanhenevan, olisi itsessään tyydyttävänä vastauksena siihen panetteluun — sillä panetteluksi sitä sanottiin — jonka alaiseksi hän oli joutunut. Huomattiin kuitenkin, että muutamat, jotka olivat olleet hänen lähimpiä ystäviänsä, alkoivat jonkun ajan kuluttua karttaa häntä. Naiset, jotka olivat kiihkeästi ihailleet häntä ja hänen tähtensä uhmailleet sekä yhteiskunnallisia tapoja että sopivaisuutta, kalpenivat häpeästä ja kauhusta, jos Dorian Gray astui huoneeseen.

Mutta monen silmissä nuo salavihkaa kerrotut häväistysjutut lisäsivät vain hänen ihmeellistä ja vaarallista viehätysvoimaansa. Hänen suuri rikkautensa oli hänellä varmana turvana. Yhteiskunta, ainakin sivistynyt yhteiskunta, ei mielellään usko mitään pahaa niistä, jotka ovat sekä rikkaita että miellyttäviä. Ihmiset tuntevat vaistomaisesti, että käytöstapa on tärkeämpi kuin moraali, ja heidän mielestään rehellisyys on vähemmän arvoinen kuin hyvä kokki. Ja tosiaankin on hyvin vähän lohdullista jos sanotaan, että mies, joka on tarjonnut meille huonon päivällisen tai huonoja viinejä, viettää moitteetonta yksityiselämää. Eivät edes kardinaalihyveetkään voi puolustaa puolikyymiä väliruokia, niinkuin lordi Henry kerran huomautti, kun tästä kysymyksestä keskusteltiin; eikä tätä hänen mielipidettänsä vastaan voi paljon sanoa. Sillä seuraelämän säännöt ovat, tai ainakin niiden pitäisi olla, samat kuin taiteenkin. Muoto on pääasia. Siinä tulee olla seremonian arvokkaisuutta ja epätodellisuutta ja samalla sen tulee yhdistää itseensä romantisen näytelmän epätodellinen luonne sekä se nerokkuus ja kauneus, joka tekee näytännön nautintorikkaaksi. Onko teeskentely jotakin niin hirvittävää? Enpä usko. Se on pikemmin vain keino, jonka avulla meidän personallisuutemme monistuu.

Se oli ainakin Dorian Grayn mielipide. Hän ihmetteli sitä pintapuolista psykologiaa, jonka mukaan ihmisen minuus on jotakin yksinkertaista, pysyvää, luotettavaa ja yhtenäistä. Hänen mielestään ihminen oli olento, jolla oli lukemattoman monta elämää ja lukemattomia tunteita, monipuolinen olento, jonka sielussa oli ihmeellisiä perittyjä ajatuksia ja intohimoja ja jonka ruumis oli saastutettu vainajien kauheilla taudeilla. Hän kuljeskeli mielellään kylmässä, autiossa taulugalleriassa maatilallaan ja katseli niiden erilaisten henkilöiden muotokuvia, joiden veri hänen suonissaan virtaili. Siinä oli Philip Herbert, josta Francis Osborne sanoo "Muistelmissaan kuningatar Elisabethin ja kuningas Jaakon ajoilta", että häntä "hemmoteltiin hovissa kauniin ulkomuotonsa vuoksi, joka ei kuitenkaan kauan kestänyt." Elikö hän ehkä joskus nuoren Herbertin elämää? Oliko joku kummallinen, myrkyllinen itu kulkenut ruumiista ruumiiseen, kunnes se oli tavannut hänet? Olikohan joku hämärä tunne tuosta kadonneesta kauneudesta vaikuttanut sen, että hän niin äkkiä, ilman mitään syytä, oli Basil Hallwardin atelierissa lausunut sen mielettömän toivomuksen, joka oli muuttanut kokonaan hänen elämänsä? Tuossa, punaisessa, kultakirjaisessa kaavussaan, jalokivillä koristetussa asetakissaan, kultaripsinen röhelys kaulassaan ja kalvosimet ranteillaan seisoi sir Anthony Sherard, raskas hopeavarustus jalkojensa juuressa. Mitä tuo mies oli hänelle perinnöksi jättänyt? Olisiko hän kuningatar Johanna Neapelilaisen rakastajana antanut hänelle perintönä syntiä ja häpeää? Olivatko hänen tekonsa vain unelmia, joita tuo vainaja ei ollut uskaltanut toteuttaa? Tuossa, kalvenneesta kankaasta hymyili lady Elizabeth Devereux; hänellä oli harsopäähine päässä, helmillä kirjaeltu huivi kaulassa ja avonaiset, vaaleanpunaiset hiat. Pöydällä hänen vieressään oli mandoliini ja omena. Hänen pieniä, suippokärkisiä kenkiään koristivat suuret vihreät nauharuusut. Dorian tunsikin hänen elämäntarinansa ja ihmeelliset jutut, joita kerrottiin hänen rakastajistansa. Oliko hän perinyt jotakin hänenkin luonnonlaadustansa? Nuo soikeat silmät näyttivät tarkastelevan häntä uteliaasti raskaitten silmäluomiensa alta. Entäs George Willoughby, jolla oli

jauhoitetut hiukset ja kauneustäpliä kasvoissaan? Kuinka ilkeältä hän näytti! Kasvot olivat synkät ja mustat, ja halveksiva piirre näytti karehtivan aistillisten huulien ympärillä. Hienot pitsikalvosimet valuivat alas laihoille, kellertäville käsille, jotka olivat täynnä sormuksia. Hän oli ollut suurimpia keikareita kahdeksannellatoista vuosisadalla, ja nuoruudessaan lordi Ferrarin ystävä. Entä toinen Beckenhamin lordi, joka oli ollut hallitsijaprinssin hurjistelutoverina ja mrs. Fitzherbertin salaisen avioliiton todistajana? Miten uljaalta ja kauniilta hän näytti kopeassa asennossaan, pähkinänruskeine kiharoineen! Mitä intohimoja hän oli jättänyt perinnöksi? Maailman silmissä hän oli ollut kunniaton. Hän oli johtanut Carlton-Housen orgioita. Sukkanauhatariston tähti kiilsi hänen rinnassansa. Hänen vieressään riippui hänen puolisonsa muotokuva, kalpea, ohuthuulinen, mustapukuinen nainen. Hänenkin verensä virtasi Dorianin suonissa. Kuinka kummalliselta kaikki tuntui! Ja Dorianin äiti, joka muistutti lady Hamiltonia, äiti, jolla oli kosteat, viininpunaiset huulet, — hän tiesi kyllä mitä hän häneltä oli perinyt. Hän oli perinyt häneltä kauneutensa ja kauneudenihailunsa. Äidin kuva hymyili hänelle väljässä bakhantinnapuvussaan. Hänen hiuksissaan oli viininlehviä. Purppurainen viini kuohui pikarin reunojen yli, jota hän piteli kädessään. Kuvan ihonväri oli vaalennut, mutta silmät olivat yhä ihmeellisen syvät ja loistavat väritään. Ne näyttivät seuraavan häntä minne tahansa hän kulki.

Mutta kirjallisuudessakin voi löytää edelläkävijöitensä yhtä hyvin kuin omassa suvussansa, ja ne ehkä tyyppiltään ja temperamentiltaan ovat vieläkin läheisempiä, ainakin muutamat, ja niiden vaikutus paljoo itsetiedollisempi. Ajoittain Dorian Graystä tuntui että koko historia oli vain kertomusta hänen omasta elämästään, ei sellaista, jota hän itse todellisuudessa oli elänyt, vaan jommoiseksi hänen mielikuvituksensa oli sen luonut ja hänen aivonsa ja intohimonsa sen loitnut. Hän oli mielestään tuntenut heidät kaikki, nuo omituiset, julmat henkilöt, jotka olivat kulkeneet maailman näyttämön yli, tehneet synnin niin hurmaavaksi ja pahuuden viehättäväksi. Hänestä tuntui, ikäänkuin jollakin salaperäisellä tavalla heidän elämänsä olisi ollut hänen omaansa.

Sankarilla siinä ihmeellisessä kirjassa, joka oli niin voimakkaasti vaikuttanut häneen, oli myöskin ollut samanlaisia merkillisiä kuvitteluja. Seitsemännessä luvussa hän kertoo, miten hän laakeriseppele päässä, jotta salama ei iskisi häneen, istui Tiberiuksen puutarhassa Caprin saarella ja luki Elephantiksen häpeällisiä kirjoja, samalla kuin kääpiöt ja riikinkukot pyörivät hänen ympärillään ja huilunsoittaja laski leikkiä suitsutusastian heiluttajan kanssa; Caligulana hän oli pitänyt juominkeja vihreätaakkisten ratsupalvelijoiden kanssa tallissa ja syönyt illallista norsunluisesta seimestä yhdessä hevosen kanssa, jolla oli hohtokivinen otsanauha; Domitianuksena hän oli vaeltanut käytävää pitkin, jonka seinillä riippui marmorikuvastimia, ja kuoppaisin silmin hän oli etsinyt sen tikarin kuvainta, jonka oli määrä lopettaa hänen elämänsä, sairaassa mielessään tuo elämäänkyllystyminen, tuo hirveä *taedium vitae*, joka valtaa ne ihmiset, joilta elämä ei mitään kiellä; hän oli istunut sirkuksessa ja katsellut kirkkaan smaragdin läpi veristä ihmisteurastusta ja antanut sitten hopeakenkäisten muulien kantaa itseään helmistä ja purppurasta tehdyssä kantotuolissa Granaattiomena-katua pitkin kultaiseen taloon, missä hän kuuli ihmisten huutavan Caesar Neroa, kun tämä kulki ohitse; ja Heliogabaluksena hän oli maalannut kasvojaan ja kehrännyt yhdessä naisten kanssa ja tuonut kuun Karthagosta ja naittanut hänet salaisesti auringon kanssa.

Yhä uudestaan ja uudestaan Dorian luki tätä eriskummallista lukua sekä molempia sitä seuraavia, joissa, samoin kuin harvinaisissa seinäverhoissa tai taidokkaissa emaljikuviissa, oli kuvattuna ne hirveät ja kauniit olennot, jotka pahe ja veri ja työttömyys oli muuttanut hirviöiksi ja hulluiksi. Siinä oli kuvattuna Filippo, Milanon herttua, joka murhasi vaimonsa ja maalasi hänen huulensa punaisella myrkyllä, jotta hänen rakastajansa imisi kuoleman suudellessaan häntä; Pietro Barbi, venetsialainen, tunnettu Paul toisen nimellä, joka turhamaisuudessaan koetti omistaa itselleen *formosus* arvonimen ja jonka kahdensadantuhannen floriinin arvoinen hiippa ostettiin hirveän synnin hinnalla; Gian Maria Visconti, joka koirilla metsästi eläviä ihmisiä, ja jonka murhatun ruumiin peitti ruusuilla eräs hetääri, joka häntä oli rakastanut; Borgia valkoisen hevosen selässä, ja hänen rinnallansa ratsastamassa veljenmurha, vaippa Perotton veressä; Pietro Riario, Firenzen nuori kardinaali-arkkipiispa, Sixtus IV:n poika ja suosikki, jonka kauneutta saattoi verrata vain hänen kevytmieliseen elämäänsä ja joka vastaanotti Leonora Aragonialaisen valkoisen ja punaisen kirjavassa, merenneitoja ja kentaureja täynnä olevassa silkkitellassa, ja joka antoi kullata pojan, jotta tämä tarjotessansa juhlassa näyttäisi Ganymedeelta tai Hylaalta; Ezzelino, jonka alakuloisuutta eivät mitkään muut kuin kuolemannäytökset haihduttaneet, ja joka joi punaista verta samoin kuin muut punaista viiniä — sanottiin että hän oli perkeleen poika ja oli pettänyt isäänsä noppapelissä pelatessaan omasta sielustansa; Giambattista Cibo, joka pilallaan kutsutti itseään "viattomaksi" ja jonka kuivuneihin suoniin eräs juutalainen lääkäri ruiskutti kolmen nuorukaisen verta; Sigismondo Malatesta, Isottan rakastaja ja Riminin herra, jonka kuva poltettiin Roomassa Jumalan ja ihmisten vihollisena, hän, joka kuristi salvetilla Polyssenän, antoi myrkyä Ginevra d'Estelle smaragdipikarista ja rakennutti häpeällisen intohimon kunniaksi pakanallisen tempelin, jossa kristillistä jumalanpalvelusta oli pidettävä; Kaarlo VI, joka ihaili niin hurjasti veljensä vaimoa, että eräs spitalitautinen varoitti häntä siitä mielenhäiriöstä, jonka uhriksi hän oli joutuva, ja jota hänen aivojensa hämmennyttyä ei rauhoittanut mikään muu kuin sarasenilaiset kortit, joihin oli maalattu rakkautta, kuolemaa ja hulluutta esittäviä kuvia; ja Grifonetto Baglioni

koristellussa takissaan, jalokivipäähine akantusmaisilla kiharoillaan, joka murhasi Astorren ja hänen morsiamensa sekä Simonetton ja tämän paashin, ja joka oli niin kaunis, että kun hän makasi henkitoreissaan keltaisella torilla Perugiassa, nekin jotka olivat vihanneet häntä, eivät voineet olla itkemättä ja Atalantakin, joka oli kironnut hänet, siunasi häntä.

Noissa kaikissa oli ääretön lumousvoima. Hän näki ne öisin edessään, ja päivin ne hämmensivät hänen mielikuvitustaan. Renessansiaika tunsu monia myrkytyskeinoja — myrkyttäviä kypäreitä ja palavia vahakynttilöitä, kirjaeltuja hansikoita ja jalokivillä koristettuja viuhkoja, kullattuja hajurasioita ja merenkultavittoja. Dorian Gray oli saanut myrkytystä kirjasta. Ajoittain hän luuli, että pahuus oli ainoa keino, jonka välityksellä hän saattoi toteuttaa kauneudenunelmansa.

LUKU XII.

Oli marraskuun yhdeksäs päivä, hänen kahdeksanneljäntä syntymäpäivänsä aatto, niinkuin hän jälkeensä usein muisteli.

Hän astui kotiin kello yhdentoista aikana lordi Henryn luota, jossa hän oli ollut päivällisillä, ja yllään hänellä oli raskas turkki, sillä ilta oli kylmä ja sumuinen. Grosvenor squaren ja South Audley Streetin kulmassa eräs mies astui hyvin nopeasti hänen ohitsensa sumussa, harmaa ulsterikaulus nostettuna korville. Hänellä oli matkalaukku kädessä. Dorian tunsu hänet. Se oli Basil Hallward. Hänet valtasi omituinen pelontunne, jota hänen oli mahdoton selittää. Hän ei ollut näkevinänsä häntä ja kulki nopeasti taloansa kohti.

Mutta Hallward oli huomannut hänet. Dorian kuuli että hän ensin pysähtyi katukäytävällä ja sitten kiiruhti hänen jälkeensä. Hetken kuluttua hän lasu kätensä Dorianin olkapäälle.

"Dorian! Mikä mainio sattuma! Olen odottanut sinua kirjastossasi aina kello yhdeksästä saakka. Vihdoin minun tuli sääli sinun väsynyttä palvelijaasi ja käskin hänen mennä levolle, kun hän päästi minut ulos. Minä lähden Pariisiin yöjunalla ja minä tahdoin niin mielelläni tavata sinua ennen lähtöäni. Minä luulin tuntevani sinut, tai ainakin turkkisi, kun astuit minun ohitseni. En ollut kuitenkaan aivan varma. Etkö sinä tuntenut minua?"

"Tässä sumussako, rakas Basil? Tuskin tunsin Grosvenor squarea. Jossakin täälläpäin minun asuntoni on, mutta en ole varma siitä. Olen pahoillani että lähdet pois, enhän ole tavannut sinua iankaikkisiin aikoihin. Mutta toivottavasti tulet pian takaisin?"

"En niinkään pian. Aion viipyä poissa kuusi kuukautta. Hyyrään itselleni atelierin Parisissa ja pysyn piilossa kunnes olen saanut valmiiksi suuren taulun, joka pyörii päässäni. Mutta aikomukseni ei ollut puhua itsestäni. Olemme sinun ovellasi. Salli minun tulla hetkeksi sisään. Minulla on sinulle jotakin sanottavaa."

"Sepä hauska. Mutta etkö myöhästy junastasi?" sanoi Dorian Gray välinpitämättömästi, astuessaan ylös portaita ja avatessaan oven avaimellaan.

Lampunvalo lekotteli sumun läpi ja Hallward katsoi kelloaan. "Minulla on paljon aikaa", vastasi hän. "Juna lähtee vasta neljänneistä yli kaksitoista, ja kello on nyt juuri yksitoista. Minä olinkin menossa klubiin sinua etsimään, kun tapasin sinut. Minulla ei ole vaivaa tavaroistakaan, sillä lähetin jo edeltäpäin matka-arkkuni. Minulla ei ole muuta kuin tämä käsilaukku matkassani ja kahdessakymmenessä minuutissa ehdin hyvin Viktoria-asemalle."

Dorian katseli häntä hymyillen. "Sillä tavalla hieno maalari matkustaa! Gladstone-laukku kädessä ja ulsterikaulus takissa! Tule sisään, jottei sumu tunkeudu sisään. Äläkä huoli puhua mitään vakavata. Ei mikään nykyään ole vakavaa. Ei ainakaan minkään tulisi olla."

Hallward pudisti päätään astuessaan sisään ja seurasi Doriania kirjastoon. Kirkas tuli paloi suuressa takassa. Lamput olivat sytytettyt, ja pienellä mosaikipöydällä seisoi muutamia pulloja soodavettä ja suuria, hiottuja laseja.

"Sinä näet miten kodikasta minulla täällä oli, Dorian. Sinun palvelijasi antoi minulle kaikkea mitä minä tarvitsin, vieläpä sinun parhaita, kultapäisiä paperossejasi. Hän on hyvin vieraanvarainen olento. Minä pidän hänestä paljoa enemmän kuin ranskalaisesta, joka sinulla oli ennen. Mihinkä tuo ranskalainen oikeastaan joutui?"

Dorian kohautti olkapäitään. "Luullakseni hän nai lady Radleyn kamarineidon ja on asettanut Pariisiin englantilaiseksi räätäliksi. Englantilaisuus kuuluu olevan siellä hyvin muodissa. Siinä suhteessa ranskalaiset ovat lapsellisia, eikö totta? Mutta tiedätkös — hän ei ollut mikään huono palvelija. Minä en pitänyt hänestä, mutta minulla ei ollut syytä moittia häntä mistään. Ihminen kuvittelee niin usein mielessään aivan mahdottomia asioita. Hän oli hyvin kiintynyt minuun ja näytti olevan hyvin suruissaan kun hän läksi. Tahdotko lisään konjakkia ja soodaa? Vai haluatko mielemmin hochheimeriä seltterin kanssa. Minä juon aina hochheimeriä. Viereisessä huoneessa on sitä varmaan."

"Kiitos, en huoli enää mitään", sanoi maalari riisuen yltään päällystakin ja hatun ja heittäen ne laukkunsa päälle, jonka hän oli asettanut nurkkaan. "Ja nyt, rakas ystävä, tahtoisin puhua sinun kanssasi vakavasti. Älä rypistä noin kulmakarvojasi. Sitten minun on niin paljoa vaikeampi puhua."

"Mitä asia koskee?" kysyi Dorian kärsimättömästi, heittäytyen sohvalle. "Toivottavasti se ei koske minua itseäni. Olen väsynyt itseeni tänä iltana. Tahtoisin olla joku muu."

"Se koskee juuri sinua", vastasi Hallward vakavalla, syvällä äänellään, "ja minun täytyy sanoa se sinulle. En pidätä sinua kuin puolen tuntia."

Dorian huokasi ja sytytti paperossin. "Puolen tuntia!" hän mutisi.

"En minä vaadi suuria sinulta, Dorian, ja sinun itsesi tähden minä puhun. Minä arvelen parhaaksi että saat tietää että sinusta kerrotaan kauhistuttavia asioita Lontoossa."

"En minä huoli tietää niistä mitään. Minusta on hauska kuulla häväistysjuttuja muista, mutta häväistysjutut minusta itsestäni eivät huvita minua. Niissä ei ole uutuuden viehätystä."

"Niiden täytyy huvittaa sinua, Dorian. Jokainen gentleman on arka hyvästä nimestään. Sinä et tahdo että ihmiset puhuisivat sinusta pahaa ja halpamaista. Tietysti sinulla on asemasi ja rikkautesi, ja kaikkea muuta sellaista. Mutta asema ja rikkaus ei ole kaikkea. Älä unohda, etten minä usko näihin huhuihin. Ainakaan en voi uskoa niihin, kun näen sinut. Synti jättää jälkensä ihmisen kasvoihin. Sitä ei voi salata. Ihmiset puhuvat joskus salaisista paheista. Sellaista ei ole olemassa. Jos huono ihminen on vajonnut paheeseen, niin piirteet hänen suunsa ympärillä, silmäluomien velttous ja käsiensä muoto voi sen ilmaista. Eräs henkilö — en tahdo mainita hänen nimeänsä, mutta sinä tunnet hänet kyllä — pyysi viime vuonna minua maalaamaan hänen kuvansa. En ollut koskaan ennen nähnyt häntä, enkä vielä silloin ollut kuullut hänestä mitään, vaikka nyt jo tiedän hyvän joukon. Hän tarjosi tavattoman suurta hintaa. Mutta minä kieltäydyin. Hänen sormiensa muodossa oli jotakin, jota en voinut sietää. Nyt tiedän että minun epäilykseni olivat aivan oikeat. Hän viettää hirveää elämää. Mutta sinä, Dorian, sinun kasvososi ovat puhtaat, viattomat ja kirkkaat ja sinun nuoruutesi on niin ihmeellisen koskematon — sinusta en voi mitään pahaa uskoa. Ja kuitenkin minä tapaan sinua niin harvoin, et tule enää koskaan minun atelieriini, ja kun en näe sinua ja kuulen kaikki nuo hirveät jutut, joita ihmiset sinusta kuiskailevat, niin en tiedä mitä sanoa. Minkä vuoksi, Dorian, sellainen mies kuin Berwickin herttua, poistuu klubihuoneesta, kun sinä astut sisään? Miksi niin useat Lontoon gentlemeneista eivät tahdo tulla sinun taloosi, eivätkä kutsu sinua luoksensa? Olithan ennen lordi Staveleyn hyvä ystävä. Tapasin hänet viime viikolla päivällisillä. Sinun nimeäsi mainittiin keskustelussa kun tuli puhe niistä miniatyyreistä, joita olet lainannut Dudleyn näyttelyyn. Staveley kohautti huultaan ja sanoi että sinulla ehkä on hyvinkin taiteellinen aisti, mutta ettei pitäisi sallia kenenkään puhdasmielisen tytön tutustua sinuun eikä antaa hyvämaineisen naisen olla samassa huoneessa sinun kanssasi. Minä sanoin hänelle että olin sinun ystäväsi, ja kysyin mitä hän tarkoitti. Hän sanoi sen minulle. Hän sanoi sen suoraan kaikkien kuullen. Se oli hirveää! Miksi sinun ystävyytesi tuottaa turmiota kaikille nuorille miehille? Esimerkiksi tuo poika raukka kaartissa, joka teki itsemurhan. Olithan sinä hänen läheinen ystävänsä. Tai sir Henry Ashton, jonka täytyi lähteä pois Englannista, saatettuaan nimensä häpeään. Tehän olitte aivan eroamattomia. Entä Adrian Singleton, joka sai niin julman lopun? Tai lordi Kentin ainoa poika, jonka tulevaisuus meni aivan hukkaan? Minä tapasin hänen isänsä eilen St. James Streetillä. Hän näytti murtuneen surusta ja häpeästä. Ja nuori Perthin herttua? Millaista elämää hän nyt viettää? Kukapa hänen seurassaan tahtois olla?"

"Ole vaiti, Basil. Sinä puhut asioista, joita et tunne lainkaan", sanoi Dorian Gray purren huultaan ja puhuen halveksivalla äänensävyllä. "Sinä kysyt miksi Berwick poistuu huoneesta, kun minä astun sisään. Hän tekee sen siksi että minä tunnen hänen elämänsä, eikä sen vuoksi, että hän tuntisi minun. Mitenkä hänen elämäntarinansa voisi olla puhdas, sellaista verta kuin hänen suonissaan virtaa? Sinä tiedustelet minulta Henry Ashtonin ja nuoren Perthin kohtaloja. Olenko minä opettanut heille paheita ja hurjistelua? Jos Kentin tyhmä poika nai vaimon kadulta, niin mitä se minuun kuuluu? Ja jos Adrian Singleton kirjoittaa ystävänsä nimen poikinpäin vekseliin, niin olenko minä hänen holhoajansa? Minä tiedän kyllä kuinka Englannissa juoruillaan. Keskiluokan ihmiset tuuloittavat moraalisia ennakkoluulojaan kehnoilla päivällisillään ja kuiskaten kertovat parempien ihmisten epäsiiveillisyydestä, niinkuin he sitä nimittävät, luuloitellakseen toisilleen että he itse liikkuvat parhaissa seurapiireissä ja ovat läheisiä tuttavuuksia niille, joita he panettelevat. Tässä maassa ei tarvita

muuta kuin arvostelukykyä ja ymmärrystä, jotta saa kaikki pahat kielet kimppuunsa. Ja millaista elämää viettävät itse nuo ihmiset, jotka ovat olevinansa siveellisiä? Rakas ystävä, sinä unohdat, että me elämme teeskentelyn isänmaassa."

"Dorian", huudahti Hallward, "siitä ei ole nyt kysymys. Englanti on kylliksi kurja, sen tiedän, ja englantilainen seuraelämä on lävitsensä huonoa. Juuri sen vuoksi tahtoisin että sinä olisit hyvä. Sinä et ole ollut hyvä. Ihmisellä on oikeus arvostella toista sen mukaan, mitä hän on ystäviinsä vaikuttanut. Sinun ystäväsi näyttävät kadottavan kaiken kunniantunnon, hyvyyden ja puhtauden. Sinä olet herättänyt heissä hurjan nautinnonhalun. He ovat vajonneet syvälle. Se on sinun työtäsi. Niin, sinä olet heitä viekoitellut, ja kuitenkin sinä voit nauraa, niinkuin nyt naurat. Ja siinä piilee vieläkin pahempaa. Minä tiedän että sinä ja Harry olette eroamattomia. Jo senkin vuoksi, jollei minkään muun syyn tähden, teidän ei olisi pitänyt saattaa hänen sisarensa nimeä joka miehen suuhun."

"Punnitse sanojasi, Basil. Sinä menet liian pitkälle."

"Minun täytyy saada puhua, ja sinun pitää kuunnella. Sinun on pakko kuunnella. Kun sinä tutustuit lady Gwendoleen, niin ei kuulunut vielä pienintäkään panettelua hänestä. Onko nyt Lontoossa ainoatakaan kunniallista naista, joka hänen kanssaan tahtois ajaa Hyde Parkissa? Eiväthän hänen lapsensakaan saa elää hänen kanssansa. Sitten on liikkunut toisiakin juttuja — miten sinut on nähty aamunsarastuksessa hiipivän ulos huonomaineisista taloista ja valepuvussa istuvan Lontoon kurjimmissa kapakoissa. Ovatko nuo jutut tosia? Voivatko ne olla tosia? Ensin kun kuulin niitä, niin nauroin. Nyt nuo kertomukset saattavat minut värisemään. Ja mitä kerrotaan sinun maatilastasi ja siitä elämästä, jota siellä vietetään? Dorian, sinä et tiedä, mitä sinusta sanotaan. Minä en sinulle sano, etten aio pitää sinulle saarnoja. Muistan Harryn sanoneen kerran, että jokainen, joka yrittää ruveta sielunparantajaksi, aloittaa tuon toimen vakuuttamalla sitä, mutta ensi työkseen syökin sanansa. Minä tahdon todellakin saarnata sinulle. Minä tahdon että vietät sellaista elämää, jolla voitat ihmisten kunnioitusta. Minä tahdon että sinun nimesi on puhdas ja maineesi tahraton. Minä tahdon että eroat niiden kunniamattomien parista, joiden kanssa olet seurustellut. Älä kohauta tuolla tavalla olkapäitäsi. Älä ole niin välinpitämätön. Sinussa on ihmeellinen voima. Käytä sitä hyvään, äläkä pahaan. Sanotaan että sinä turmelet jokaisen, joka liittyy sinuun, ja ettei tarvita muuta kuin että sinä olet vieraana talossa, jotta siellä tapahtuisi jotakin häpeällistä. Minä en tiedä onko se totta vai ei. Mistä minä tietäisin. Mutta niin sinusta sanotaan. Minulle on kerrottu asioita, joita on aivan mahdoton uskoa. Lordi Gloucester oli minun parhaita ystäviäni Oxfordissa. Hän näytti minulle kirjeen, jonka hänen vaimonsa oli kirjoittanut hänelle vähää ennen kuolemaansa huvilastaan Mentonesta. Sinun nimesi oli sekoitettu kaikkein julmimpaan tunnustukseen mitä ikänä olen lukenut. Minä sanoin hänelle että se oli mahdotonta — että tunsin sinut niin hyvin, ja ettet sinä voinut tehdä itseäsi syypääksi mihinkään sellaiseen. Tunnenko sinua? Tokko minä sittenkään tunnen sinua? Ennenkuin voin vastata siihen, täytyisi minun saada nähdä sinun sielusi."

"Nähdä minun sieluni!" mutisi Dorian Gray hypähtäen ylös sohvalta, ja katsoen häneen kalpeana kauhusta.

"Niin", sanoi Hallward vakavasti, äänessä syvä, surullinen sävy — "nähdä sinun sielusi. Mutta sitä voi vain Jumala tehdä."

Katkera pilkannauru kajahti nuoremman miehen huulilta. "Sinä voit saada sen nähdä vielä tänä iltana!" huudahti hän ottaen käteensä lampun pöydältä. "Tule, se on sinun omaa työtäsi. Miksi et voisi katsella sitä? Voit kertoa siitä maailmallekin perästäpäin, jos haluat. Ei kukaan sinua uskoisi. Jos he uskoisivat sinua, niin he pitäisivät minusta vain vielä enemmän. Minä tunnen maailmaa paremmin kuin sinä, vaikka sinä puhut siitä niin pitkältä. Kuulehan, sinä olet puhunut nyt kylliksi paheesta. Nyt saat silmätä sitä kasvoista kasvoihin."

Ylpeyden hulluutta oli joka ainoassa sanassa, jonka hän lausui. Hän polki jalkaansa poikamaisella kärsimättömyydellä. Hän tunsu hurjaa iloa ajatellessaan että joku muukin pääsisi hänen salaisuutensa perille ja että se mies, joka oli maalannut tuon kuvan, josta hänen häpeänsä oli saanut alkunsa, saisi koko loppuikänsä kantaa taakkanaan oman työnsä julmaa muistoa.

"Niin", hän jatkoi astuen lähemmäksi ja katsoen suoraan toista silmiin, "minä näytän sinulle minun sieluni. Sinä saat nähdä sen, minkä luulit Jumalan yksin voivan nähdä."

Hallward säpsähti. "Sinä pilkkaat, Dorian!" hän huudahti. "Sinun ei pidä puhua tuollaisia asioita. Se on hirveää puhetta, eikä se tarkoita mitään."

"Luuletko niin?" Hän nauroi jälleen.

"Minä tiedän sen. Sen minkä tänä iltana sanoin sinulle, tein parhaassa tarkoituksessa. Tiedäthän että aina olen ollut sinulle uskollinen ystävä."

"Älä koske minuun. Puhu loppuun."

Maalarin kasvoille kohosi tuskallinen ilme. Hän vaikeni hetkeksi, ja kiihkeä säälin tunne sai vallan hänessä. Mutta mikä oikeus hänellä oli tunkeutua Dorian Grayn elämään? Jos hän oli tehnyt vain kymmenennenkin osan siitä mitä huhu kertoi, niin kuinka hirveästi hän oli saanut kärsiä! Sitten Basil oikaisi itseään, astui uunin luo ja jäi siihen seisomaan katsellen palavia halkoja, niiden härmäntapaista tuhkaa ja lekottavia liekejä.

"Minä odotan, Basil", sanoi nuori mies kovalla, selvällä äänellä.

Basil kääntyi ympäri. "Minä tahdon vain sanoa sinulle", huudahti hän, "että haluan saada vastauksen niihin hirmuisiin syytöksiin, joita sinua vastaan on tehty. Jos sanot minulle että ne ovat valheellisia alusta loppuun asti, niin uskon sinua. Kiellä ne, Dorian, kiellä! Etkö näe kuinka minä kärsin? Hyvä Jumala! Älä sano, että olet huono, kurja ja häpeällinen."

Dorian Gray hymyili. Hänen huulensa kaareutuivat pilkallisesti. "Tule ylös, Basil", hän sanoi, levollisesti. "Minä pidän päiväkirjaa elämästäni joka päivä, eikä se koskaan poistu siitä huoneesta, jossa sitä kirjoitetaan. Minä näytän sen sinulle, jos tulet minun mukani."

"Minä tulen, Dorian, jos sinä haluat. Huomaan että myöhästyisin kuitenkin junasta. Se ei tee mitään. Voin lähteä huomenna. Mutta älä pyydä minua lukemaan mitään tänä iltana. Minä en halua muuta kuin suoran vastauksen kysymykseeni."

"Sen sinä saat ylhäällä. Täällä en voi vastata. Ei sinun tarvitse pitkältä lukea."

LUKU XIII.

Dorian astui ulos huoneesta ja alkoi nousta portaita ylös Basil Hallwardin seurattessa häntä. He kulkivat ääneti, niinkuin ihmiset vaistomaisesti yöllä kulkevat. Lamppu heitti eriskummallisia varjoja seinälle ja portaille. Tuulenpuuska kilisti ikkunaruujuja.

Kun he pääsivät portaiden yläpään, niin Dorian laski lampun lattialle ja ottaen avaimen esille hän väänsi lukkoa. "Sinä siis haluat sitä tietää, Basil?" hän kysyi hiljaisella äänellä.

"Kyllä."

"Sepä hyvä", hän vastasi hymyillen. Sitten hän lisäsi kovalla äänellä: "Sinä olet ainoa ihminen, jolla on oikeutta tietää minusta kaikki. Sinä olet vaikuttanut minun elämäni enemmän kuin aavistatkaan", ja ottaen lampun maasta hän avasi oven ja astui sisään. Kylmä viima puhalsi heitä vastaan ja lampusta kohosi äkkiä synkkä oransinkeltainen liekki. Häntä värisytti. "Sulje ovi", kuiskasi hän asettaen lampun pöydälle.

Hallward katseli ympärilleen hämmästyneenä. Tuntui siltä kuin huonetta ei olisi käytetty vuosikausiin. Vaalennut flandrilainen gobeliini, peitetty taulu, vanha italialainen arkku, ja melkein tyhjä kirjahylly — siinä kaikki mitä huoneessa näytti olevan, paitsi yhtä tuolia ja pöytää. Kun Dorian Gray sytytti puoleksi palaneen kynttilän uuninreunalla, niin Basil huomasi että koko huone oli täynnä tomua ja että matto oli repaleinen. Hiiri rapisteli laudoituksen takana. Ilma oli kostea ja ummehtunut.

"Vai luuletko sinä, ettei kukaan muu paitsi Jumala voisi nähdä ihmisen sielua, Basil? Vedä tuo verho syrjään, niin saat nähdä minun sieluni."

Ääni oli kova ja julma.

"Sinä olet hullu, Dorian, tai sitten sinä teeskentelet", mutisi Hallward rypistäen kulmakarvojaan.

"Etkö tahdo? Sitten minun täytyy tehdä se itse", sanoi nuori mies, ja hän veti verhon syrjään ja heitti sen lattialle.

Kauhun huuto pääsi maalarin huulilta kun hän näki nuo hirveät kasvot, jotka himmeässä valossa irvistivät hänelle. Niiden ilmeessä oli jotakin, joka herätti hänessä inhoa ja kauhua. Hyvä Jumala, Dorian Grayn omat kasvothan tuossa katselivat häntä! Tuo salaperäinen voima, mikä se sitten lienee ollutkin, ei ollut vielä kokonaan hävittänyt niiden ihmeellistä kauneutta. Vielä oli kullan kiiltoa harvenneissa hiuksissa ja hiukan punaa aistillisissa huulissa. Vähän sinistä suloutta oli säilynyt myös turvonneihin silmiin, eikä hienosti meislattujen sieramien eikä kaunismuotoisen kaulan jalot piirteet

olleet vielä kokonaan kadonneet. Niin, se oli Dorian itse. Mutta kuka oli sen maalannut? Hän oli tuntevinaan siinä oman pensselinsä jälkiä ja kehät olivat hänen piirtämänsä. Mutta olihan se aivan mahdotonta. Hän tarttui tuskallisesti kynttilään ja valaisi sillä kuvaa. Vasempaan kulmaan oli hänen oma nimensä piirretty korkeilla punaisilla kirjaimilla.

Se oli inhottava parodia, halpamainen karrikatyyri. Tätä hän ei ollut koskaan maalannut. Ja sittenkin se oli hänen työtään. Hän tiesi sen, ja hänestä tuntui, että hänen kuuma verensä äkkiä jäähmettyi jääksi. Hänenkö työnsä? Mitä se merkitsi? Miksi se oli muuttunut? Hän kääntyi taakseen ja katsoi Dorian Grayhin murtunein silmin. Hänen suunsa värähteli ja hänen kielensä oli niin kuiva, ettei hän saanut sanaakaan sanotuksi. Hän siveli kädellä otsaansa. Se oli tahmeana hiestä.

Nuori mies nojasi uunin reunaa vasten ja tarkasteli Basilia tuolla omituisella katseella, joka kohoaa katselijoiden kasvoihin, jotka haltioituneina seuraavat jonkun suuren taiteilijan näyttelemistä. Se ei ilmaissut todellista surua, mutta ei myöskään todellista iloa. Siinä näkyi vain katselijan kiihkoa, ja ehkä myös voitonriemun väkettä silmissä. Hän oli irroittanut kukan napinlävestään ja haisteli sitä, tai oli ainakin haistelevinaan.

"Mitä tämä merkitsee?" huudahti Hallward vihdoin. Hänen äänensä kajahti terävältä ja vieraalta hänen omissa korvissaan.

"Vuosia sitten, kun olin vielä hyvin nuori", sanoi Dorian Gray rutistaen kukkaa kädessään, "sinä tapasit minut, imartelit minua ja opetit minulle turhamaisuutta. Eräänä päivänä sinä esitit minulle erään ystäväsi, joka selitti minulle nuoruuden ihmeitä, ja sinä valmistit minun muotokuvani, joka opetti minua ymmärtämään kauneuden ihmeitä. Hulluna hetkenä, en tiedä vielääkään, kadunko sitä vai en, minä lausuin ilmi toivomuksen, sinä sanoisit sitä ehkä rukoukseksi..."

"Muistan sen hyvin! Oi, miten hyvin sen muistankaan! Ei! Se on mahdotonta. Huone on kostea. Kuva on homehtunut. Ehkäpä värissä on ollut jotain myrkyä. Minä sanon sinulle, että se on mahdotonta."

"Ah, mikä on mahdotonta?" mutisi nuori mies astuen ikkunan luo ja nojaten otsansa kylmään, sumusta kostuneeseen ruutuun.

"Sinä sanoit hävittäneesi kuvan."

"Minä olin väärässä. Se on hävittänyt minut."

"Minä en usko, että se on minun maalaamani."

"Etkö näe siinä ihannettasi?" sanoi Dorian katkerasti.

"Minun ihanteeni, niinkuin sinä sitä nimität..."

"Niinkuin sinä sitä nimitit."

"Siinä ei ollut mitään pahaa, eikä häpeällistä. Sinä olit minulle sellainen ihanne, jota en koskaan enää ole tavannut. Nuo ovat satyyrin kasvot."

"Ne ovat minun sieluni kasvot!"

"Hyvä Jumala, millaista olentoa minä olen jumaloinut! Sillä on perkeleen silmät."

"Jokaisen ihmisen sielussa on taivas ja helvetti, Basil", huudahti Dorian tehden epätoivoisen liikkeen.

Hallward kääntyi taas kuvaa kohti ja katseli sitä. "Hyvä Jumala, jos se on totta", hän huudahti, "ja jos tuolla tavalla olet turmellut elämäsi, niin olet paljoa pahempikin kuin miksi panettelijat sinua luulevat!" Hän valaisi kynttilällä jälleen kuvaa ja tarkasteli sitä. Pinta näytti olevan aivan turmeltumaton, aivan sellainen kuin hän sen oli kädestään jättänyt. Varmaan tuo hävitys oli tullut sisältäpäin. Jonkun sisällisen prosessin voimasta synnin spitalitauti syövytti kuvaa. Ruumiin mätäneminen kosteassa haudassa ei ollut yhtä kauheaa.

Hänen kätensä vapisi, kynttilä putosi jalasta lattialle ja sihisi. Hän polki jalallaan sen päälle ja sammutti sen. Sitten hän heittäytyi horjuvalle tuolille pöydän ääreen ja peitti kasvonsa käsiinsä.

"Hyvä Jumala, Dorian, mikä läksytys! Mikä hirveä läksytys!" Vastausta ei kuulunut, mutta hän erotti nuoren miehen nyyhkytyksen ikkunan luota. "Rukoile, Dorian, rukoile", hän mutisi! "Mitenkä meitä opetettiinkaan sanomaan lapsuudessamme? 'Älä johdata meitä kiusaukseen. Anna meille meidän syntimme anteeksi. Päästä meitä pahasta'. Rukoillaan yhdessä. Sinun ylpeytesi rukous on täyttynyt. Sinun katumuksesi rukous menee myös täytäntöön. Minä jumaloin sinua liiaksi. Nyt olen saanut rangaistukseni. Sinä jumaloit itseäsi liiaksi! Me olemme molemmat tulleet rangaistuksi."

Dorian Gray kääntyi hitaasti taakseen ja katseli häntä kyyneltynein silmin. "Se on liian myöhäistä, Basil", hän änkytti.

"Ei koskaan ole liian myöhäistä, Dorian. Polvistukaamme yhdessä ja koettakaamme, emmekö muistaisi vielä rukousta. Eikö ole jotain tämäntapaista lausetta: 'Jos teidän syntinne veriruskiat olisivat, niin heidän pitää lumivalkeaksi tuleman?'"

"Nuo sanat eivät merkitse minulle enää mitään".

"Älä sano sitä. Olet tehnyt kylliksi paha elämässäsi. Hyvä Jumala! Etkö näe miten tuo kirottu kuva vilkuu meihin?"

Dorian Gray vilkaisi kuvaan, ja äkkiä selittämätön vihan tunne Basil Hallwardia kohtaan valtasi hänet, ikäänkuin kuva olisi sen hänessä herättänyt ja kuiskannut sen hänen korvaansa inhottavilla huulillaan. Takaa-ajetun eläimen hurja kiihko villitsi hänet, ja hän tunsu inhoa tuota miestä kohtaan, joka istui pöydän ääressä, inhosi häntä enemmän kuin ketään muuta koko elämässään. Hän silmäsi hurjana ympärilleen. Jotain kirkasta loisti maalatun arkun kannella aivan hänen edessään. Hänen silmänsä osui siihen. Hän tiesi mikä se oli. Hän oli tuonut tuon veitsen mukanaan pari päivää sitten katkoaksensa nuoran pätkän, ja unohtanut sen tänne. Hitaasti hän liikkui sitä kohti, astuen Hallwardin ohi. Heti kun hän pääsi hänen taaksensa, hän tarttui veitseen ja käännähti ympäri. Hallward liikahti tuolissaan, ikäänkuin hän olisi aikonut nousta ylös. Dorian hyökkäsi häntä kohti ja työnsi veitsen suureen valtioon korvan taakse, painaen miehen pään pöytää vasten ja iskien häntä veitsellä yhä uudestaan ja uudestaan.

Kuului tukahdettua ähkymistä ja sellaista kauheaa korisemista rinnassa, kun veri on tukahduttaa ihmisen. Kolme kertaa ojossa-olevat kädet kohosivat suonenvedontapaisesti ja tavoittelivat jäykin sormin ilmaa. Dorian iski häntä vielä kahdesti, mutta mies ei liikkunut. Hän odotti vielä hetkisen, painaen päätä yhä vasten pöytää. Sitten hän heitti veitsen pöydälle ja jäi kuuntelemaan.

Hän ei voinut kuulla muuta kuin hiljaista tippumista kuluneelle matolle. Hän avasi oven ja astui ulos portaille. Talo oli aivan ääneti. Ei kukaan liikkunut. Hetken aikaa hän seisoj nojautuneena käsinojaan ja tähysteli mustaan, hiljaiseen pimeyteen. Sitten hän otti avaimen lukosta ja palasi takaisin huoneeseen, sulkien oven jäljissään.

Kuollut istui yhä tuolilla, nojautuneena pöydän yli, selkä kumarassa, käsivarret riipuksissa. Jollei niskassa olisi ollut ammoittavaa haavaa ja tahmeaa, mustaa lätäkköä lattialla, joka yhä laajenemistaan laajeni, niin olisi voinut luulla miehen nukkuvan.

Kuinka nopeasti tuo kaikki oli tapahtunut! Hän oli niin ihmeellisen tyyni, ja astuen ikkunan luo hän avasi sen ja meni balkongille. Tuuli oli hajoittanut sumun, ja taivas loisti kuin äärettömän riikinkukon pyrstö, täynnä tuhansia kimaltelevia silmiä. Hän katsoi alas kadulle ja näki poliisin kiertävän hiljaisten talojen ympäri ja valaisevan lyhdyllään niiden portteja. Kadunkulmasta sukelsi näkyviin rämissävän ajurin punainen tuli ja katosi jälleen. Nainen, huivi hartioillaan, hiipi hitaasti ja horjuen seinää pitkin. Vähä-väliä hän pysähtyi ja vilkaisi taakseen. Sitten hän alkoi laulaa raa'alla äänellä. Poliisi astui häntä kohti ja sanoi hänelle jotakin. Hän hoiperteli pois nauraen. Kylmä tuuli puhalsi yli torin. Kaasulyhdyt lekottelivat ja lehdettömät puut ravistivat mustia, routaisia oksiaan edes ja takaisin. Dorian värisi ja palasi takaisin huoneeseen, sulkien ikkunan.

Tultuaan ovelle hän käänsi avainta ja avasi oven. Hän ei edes vilkaissut kuolleen. Hänen mielestään oli parasta, että tapaus pysyi niin hämäränä kuin suinkin. Ystävä, joka oli maalannut tuon onnettoman, vain turmiota tuottaneen kuvan, oli kadonnut hänen elämästään. Siinä kyllin.

Sitten hän muisti lampun. Se oli harvinaista, maurilaista tekoa himmeästä hopeasta, jossa oli oxiderrattuja teräskoristeita ja suuria turkoseja. Ehkä palvelija kaipaisi sitä ja kysyisi minne se oli joutunut. Hän epäroi hetken aikaa, sitten hän kääntyi takaisin ja otti sen pöydältä. Hän ei voinut välttää näkemästä kuollutta. Kuinka hiljaa hän oli! Miten kauhean pitkältä hänen valkoiset kätensä näyttivät! Aivan kuin jokin hirveä vahakuva.

Lukittuaan oven jälkeensä hän hiipi hiljaa portaita alas. Portaot rasahtelivat, ikäänkuin ne olisivat tuskasta äännelleet. Hän pysähtyi usean kerran ja kuunteli. Ei, kaikki oli hiljaa. Hänen omat askeleensa vain olivat kajahtaneet.

Kun hän saapui kirjastoon, niin hän näki laukun ja päällystakin nurkassa. Ne olivat jonnekin piiloitettavat. Hän avasi laudoituksessa olevan salaisen seinäkaapin, jossa hän säilytti omat kummalliset valepukunsa, ja pani ne sinne. Helposti hän polttaisi ne jäljestäpäin. Sitten hän katsoi kelloaan. Se oli kahtakymmentä yli yhden.

Hän istahti ja alkoi miettiä. Joka vuosi — melkeinpä joka kuukausi ihmisiä hirtettiin Englannissa samasta rikoksesta, jonka hän nyt oli tehnyt. Ilmassa oli ollut mieletöntä murhankiihkoa. Jokin punainen tähti oli tullut liian lähelle maata... Ja sittenkin, mitä todisteita oli häntä vastaan? Basil Hallward oli lähtenyt talosta puoli yhdeltätoista. Ei kukaan ollut nähnyt hänen palaavan. Useimmat palvelijoista olivat Selby Royalissa. Hänen kamaripalvelijansa nukkui... Pariisiin! Niin. Pariisiin Basil oli lähtenyt yöjunalla, niinkuin hän oli aikonutkin. Hän vietti niin omituisia erakkoelämää, että kuukausia saattoi kulua, ennenkuin mitään epäilyksiä heräisi. Kuukausia! Kaikki jäljet saattoivat sitä ennen kadota.

Äkillinen ajatus juolahti hänen mieleensä. Hän otti turkkinsa ja takkinsa ja meni ulos eteiseen. Siinä hän pysähtyi kuullessaan poliisin hitaat ja raskaat askeleet katukäytävältä ja nähdessään lyhdyn valon kuvastuvan ikkunaan. Hän odotti henkeään pidätellen.

Hetken kuluttua hän avasi oven, puikahti ulos ja sulki sen varovasti jälkeensä. Sitten hän alkoi soittaa kelloa. Viiden minuutin kuluttua kamaripalvelija tuli puolipukimissaan ja unisena eteiseen.

"Olen pahoillani, että minun oli pakko herättää teidät, Francis", hän sanoi astuessaan sisään; "mutta avain oli minulta unohtunut. Mitä kello on?"

"Kymmenen minuuttia yli kahden, herra", vastasi mies katsoen kelloaan.

"Kymmenen minuuttia yli kahden? Kuinka myöhäistä. Herättäkää minut huomenna yhdeksältä. Minulla on hiukan työtä."

"Hyvä, herra."

"Onko kukaan käynyt täällä tänä iltana?"

"Mr. Hallward, herra. Hän odotti täällä kello yhteentoista asti, ja sitten hän meni asemalle."

"Oi, sepä ikävä etten tavannut häntä. Jättikö hän mitään sanaa?"

"Ei, herra. Hän sanoi vain kirjoittavansa teille Parisista, jollei hän tapaisi teitä klubissa."

"Se on hyvä, Francis. Älkää unohtako herättää minua kello yhdeksältä."

"En, herra."

Mies hiipi pois tohveleissaan käytävätä pitkin.

Dorian Gray heitti päällystakkinsa ja hattunsa pöydälle ja meni kirjastoon. Neljäntoista minuutin hän astui edes-takaisin huoneessa purren huultaan ja miettien. Sitten hän otti hyllyltä aateliskalenterin ja selaili lehtiä. "Alan Campbell, 152, Hertford street, Mayfair." Aivan oikein. Sitä miestä hän juuri tarvitsi.

LUKU XIV.

Seuraavana aamuna kello yhdeksän palvelija toi sisään shokolaadia tarjottimella ja avasi ikkunaluukut. Dorian nukkui aivan rauhallisesti oikealla kyljellään, käsi posken alla. Hän näytti nuorelta pojalta, joka oli väsynyt leikin tai lukujen jälkeen.

Palvelija kosketti häntä kahdesti olkapäähän ennenkuin hän heräsi, ja kun hän avasi silmänsä, niin hieno hymy karehti hänen huulillaan, ikäänkuin hän olisi nähnyt jotain suloista unta. Mutta hän ei ollut uneksinut yhtään. Yö oli kulunut rauhallisesti, ilman iloisten tai tuskallisten kuvien häiriötä. Mutta nuoret hymyilevät ilman minkäänlaista syytä. Siinä onkin heidän suurin suloutensa.

Hän kääntyi toiselle puolelle ja nojaten kyynärpäähänsä alkoi maistella shokolaadia. Lempeä marraskuun aurinko paistoi sisään huoneeseen. Taivas oli pilvetön, ja ilma lämmin. Tuntuipa melkein kuin olisi ollut kevätaamu.

Vähitellen kuluneen yön tapahtumat palasivat äänettömin, verentahraamin askelin hänen aivoihinsa ja muuttuivat peloittavan selviksi. Häntä värisytti muistelllessaan mitä kaikkea hän oli saanut kärsiä, ja hetkeksi hänet valtasi sama kummallinen inhon tunne Basil Hallwardia kohtaan, joka oli pakoittanut häntä murhaamaan hänet, ja hän tuli aivan jääkylmäksi vihasta. Kuollut istui yhä tuolla ylhäällä täydessä auringonvalossa. Miten hirveää se oli! Tuollaiset julmat asiat kuuluivat pimeyteen, eikä päivänvaloon.

Hän tunsu tulevansa sairaaksi tai hulluksi, jos hän alkaisi hautoa kaikkia kokemuksiaan. On syntejä, joita muistellessa tuntee suurempaa nautintoa, kuin itse teossa ollessa, omituisia voittoja, jotka tyydyttävät enemmän ylpeyttä kuin intohimoa, ja jotka vaikuttavat voimakkaammin ja virkistävämmin järkeen kuin aisteihin. Mutta tämä oli jotakin aivan toista. Se oli karkoitettava mielestä, huumattava unikoilla ja kuristettava, jotta ei itse tulisi kuristetuksi.

Kun kello löi puoli kymmenen, niin hän siveli kädellä otsaansa ja nousi äkisti ylös, pukeutui vieläkin suuremmalla tarkkuudella kuin tavallisesti, valitsi erityisellä huolella kaulahuivinsa ja kravattineulansa ja vaihtoi useita kertoja sormuksiaan. Hän istui myös kauan aikaa aamullispöydän ääressä, maistellen erilaisia ruokalajeja ja jutellen kamaripalvelijansa kanssa uusista livreoista, joita hän aikoi teettää palvelijoilleen Selbyssä, ja tarkastaessaan kirjeitään. Muutamille kirjeilleen hän nauroi. Kolme niistä suututti häntä. Yhtä hän luki useampaan kertaan ja repi sen sitten rikki kärsimättömästi. "Naisten muisti on hirvittävä!" — niin oli lordi Henry kerran sanonut.

Juotuaan kupin mustaa kahvia, hän pyyhki hitaasti suutaan lautasliinalla, antoi palvelijalle merkin ja kirjoitti hänen odottaessaan kaksi kirjettä. Toisen hän pisti taskuunsa, toisen hän ojensi palvelijalle.

"Viekää tämä mr. Campbellille Hertford Streetin varrelle taloon n:o 152, Francis, ja jos hän ei ole kaupungissa, niin tiedustelkaa hänen osoitettaan."

Kun hän jäi yksin, niin hän sytytti paperossin ja alkoi piirustaa paperipalasalalle, ensin kukkia ja taloja, sitten kasvoja. Äkkiä hän huomasi, että kaikissa kasvoissa oli jotakin eriskummallista, joka muistutti Basil Hallwardia. Hän rypisti otsaansa ja nousten ylös hän meni kirjahyllynsä luo ja otti kirjan umpimähkään. Hän päätti olla ajattelematta yöllistä tapahtumaa ennenkuin se oli aivan välttämätöntä.

Hän oikaisi itsensä sohvalle, ja katseli kirjan nimilehteä. Se oli Gautierin teos "Emaux et Camées", Charpentierin julkaisema painos japanilaisella paperilla, Jacquemartin etsauksilla. Kannot olivat sitronanvihreää nahkaa, jota koristi granaattiomenia kullatun ristikon keskellä. Adrian Singleton oli lahjoittanut sen hänelle. Selaillessaan lehtiä hänen silmänsä osuivat runoon, joka kuvasi Lacenairen kättä — tuota kylmää, keltaista kättä, joka kidutuksen jälkeen oli vielä pesemätön ja jossa oli untuvamaiset punaiset karvat ja faunin sormet. Hän katseli omia, kapeita sormiansa väristen vaistomaisesti ja selaili edelleen, kunnes hän tuli näihin ihaniin Venetsiaa kuvaaviin säkeihin:

"Sur une gamme chromatique,
le sein de perles ruisselant,
la Venus de l'Adriatique
sort de l'eau son corps rose et blanc.

Les dômes, sur l'azur des ondes
suivant la phrase au pur contour,
s'enflent comme des gorges rondes
que soulève un soupir d'amour.

L'esquif aborde et me depose,
jetant son amarre au pilier,
devant une façade rose,
sur le marbre d'un escalier."

Kuin kromaatiselta sävelasteikolta, helma helmiä herahdellen, Adrian Venus nousee vedestä, ruumis ruusunpunaisena ja valkeana.

Kirkot puhtaine ääriivoineen, aaltojen asuurisinessä uiden, seuraavat sävelasteikkaa nekin, paisuvina kuin pyöreät kaulat, joista rakkauden huokaus kohoaa.

Pursi lähenee ja laskee minut maihin, heittäen ankkuritouvinnsa pylvääsen, ruusunpunaisen fasadin, marmoriportaiden edustalle.

Kuinka ihanat nuo säkeet! Kun luki niitä, niin tuntui siltä kuin olisi soljunut pitkin vihertäviä vesiteitä helmien ja neilikkojen kaupungissa, ja mukavasti loikonut mustassa gondolissa, jonka keulavannas olisi hopeaa ja verhot hulmuaisivat tuulenhengessä. Nuo yksinkertaiset rivit olivat hänestä kuin suorina, turkosisinisiä juovia, jotka seuraavat mukana kulkiessa Lidoa kohti. Äkilliset värinkimallukset muistuttivat hänen mieleensä opaali- ja iriskaulaisten lintujen välkettä niiden parveilla solakan campanilen ympärillä, jonka kyljissä on lukemattomia uurteita, tai niiden kopeansulavasti keikistellessä hämärissä, tomuisissa pylväskäytävissä. Nojautuen taakse ja sulkien silmänsä hän toisti kerta toisensa jälkeen:

"Devant une façade rose, sur le marbre d'un escalier."

Nuo kaksi säettä kuvastivat koko Venetsiaa. Hän muisti syksyä, jonka hän siellä oli viettänyt ja sitä ihmeellistä rakkautta, joka oli kiihoittanut hänet mielettömiin, suloiisiin hullutuksiin. Joka ainoalla paikalla on oma romantisuutensa. Mutta Venetsia, samoin kuin Oxfordkin, oli säilyttänyt taustan romantisuudelleen, ja aito-romantisuudelle on tausta kaikkein tärkeintä. Basil oli ollut jonkun aikaa hänen mukanaan, ja tämä oli ollut aivan hullaantuneena Tintorettoon. Basil parka! Kuinka hirveä tuollainen loppu oli ihmiselle!

Hän huokasi ja otti kirjan jälleen käteensä ja koetti unohtaa. Hän luki pääskysistä, jotka lentelevät edes-takaisin pienen smyrnalaisen kahvilan ovesta, jossa pyhiinvaeltajat istuvat lukien merikivihelmiään ja turbaanipäiset kauppiat polttavat pitkiä tupsupäisiä piippujaan vakavasti keskustellen toistensa kanssa; hän luki Place de la Concorde obeliskista, joka vuodattaa graniittikyyneliä kaukaisessa, auringottomassa maanpaossaan ja ikävöittää takaisin lämpimän, lotuskukkaisen Niilin rannalle, jossa on sfinksejä, ruusunpunaisia ibislintuja, valkoisia, kultakynisiä kotkia ja vihreäsilmäisiä, pieniä, vihreässä höyryävässä mudassa matelevia krokodiileja. Hän alkoi mielessään hautoa noita säkeitä, joiden sointu on lähtöisin suudelmien hivuttamasta marmorista, ja joissa kuvautuu se ihmeellinen patsas, mitä Gautier vertaa kontra-alttoääneen, tuo "*monstre charmant*", joka uinuu Louvren porfyrisalissa. Mutta hetken kuluttua kirja putosi hänen kädestänsä. Hän hermostui ja hirveä tuskantäristys tuli hänen ylitsensä. Mitäpä jos Alan Campbell ei olisikaan Englannissa? Päiviä kuluisi ennenkuin hän palaisi takaisin. Ehkä hän ei suostuisi tulemaankaan. Mitäpä hän sitten tekisi? Joka ainoa hetki oli hänelle kallis.

He olivat ennen olleet hyvät ystävät, noin viisi vuotta sitten — aivan eroamattomat ystävät. Sitten ystävyys oli äkkiä loppunut. Kun he nyt tapasivat toisensa seuroissa, niin Dorian Gray vain hymyili; Alan Campbell ei hymyillyt koskaan.

Hän oli hyvin etevä nuori mies, vaikka hän ei ymmärtänytään kuvaamataiteita, ja käsityksensä runoudesta hän oli kokonaan saanut Dorianilta. Tiede oli hänen pääharrastuksensa. Cambridgessä hän oli viettänyt enimmän aikansa laboratorityössä ja oli suorittanut hyvän tutkinnon luonnontieteissä. Yhä vieläkin hän tutki suurella innolla kemiaa, ja hänellä oli oma laboratorinsa, jonne hän sulkeutui päivät pitkin äitinsä suureksi suruksi, joka olisi toivonut hänestä parlamentin jäsentä, sillä kemisti, hänen mielestään, oli vain reseptien laatija. Hän oli hyvin soitannollinen, ja soitti sekä viulua että pianoa paremmin kuin useimmat taiteenharrastajat. Soitto se olikin kaikkein ensiksi vienyt hänet ja Dorian Grayn yhteen — soitto ja tuo selittämätön voima, jolla Dorian näytti mielensä mukaan voivan vaikuttaa muihin ihmisiin, ja jota hän usein tietämättäänkin käytti. He olivat tavanneet toisensa lady Berkshiren luona eräänä iltana, jolloin Rubinstein oli siellä soittanut, ja sen jälkeen heitä nähtiin aina yhdessä oopperassa ja joka paikassa, missä hyvää musiikkia oli kuultavana. Kahdeksantoista kuukautta heidän ystävyystään kesti. Campbell oli aina joko Selby Royalissa tai Grosvenor squaren varrella. Hänen, samoin kuin monen muunkin mielestä, Dorian Gray edusti kaikkea, mikä elämässä oli ihmeellistä ja viehättävää. Ei kukaan tiennyt oliko heidän välilleen syntynyt riitaa vai ei. Mutta ihmiset huomasivat äkkiä, että he tuskin puhuttelivat toisiaan tavatessansa ja että Campbell näytti aina lähtevän varhemmin pois seurasta, missä Dorian Graykin oli läsnä. Hän oli myöskin muuttunut — ajoittain hän oli hyvin alakuloinen, ei näyttänyt sietävän musiikkia, eikä tahtonut koskaan itse soittaa. Kun häntä pyydettiin soittamaan, niin hän puolustukseksi sanoi olevansa niin kiinni tieteellisissä töissä, ettei hänelle jäänyt aikaa harjoittamiseen. Ja se olikin totta. Päivä päivältä hänen harrastuksensa biologiaan yhä kasvoi, ja hänen nimensä esiintyi kerran tai pari tieteellisissä aikakauskirjoissa ihmeellisten kokeilujen yhteydessä.

Sellainen oli se mies, jota Dorian Gray odotti. Joka hetki hän vilkaisi kelloonsa. Ja sitä myöten kuin aika kului hänen kiihkeytensä yhä kasvoi. Lopulta hän nousi pystyyn ja alkoi kulkea edes-takaisin huoneessa, aivan kuin häkkiin telkitty kaunis eläin. Hän astui pitkin, hiipivin askelin. Hänen kätensä olivat jääkylmät.

Odotus kävi sietämättömäksi. Aika tuntui hänestä hiipivän lyijynraskailla askelilla, samalla kuin hän itse myrskytuulella ajautui mustan, ammottavan kuilon rosoista reunaa vasten. Hän tiesi mikä sieltä häntä väijyi, hän näkikin sen, ja painoi vavisten kosteat sormensa polttavia silmäluomiaan vasten ikäänkuin hän olisi tahtonut riistää aivoiltaan niiden näkökyvyn ja pakoittaa silmät takaisin onkaloihinsa. Se oli turhaa. Aivoilla oli oma ravintonsa, jota se ahmi, ja kauhusta hurjastunut mielikuviutus väanteli ja kiemurteli kuin elävä olento tuskissansa ja hyppeli pahasti irvistellen kuin kamala marionetti jalustallaan. Äkkiä aika pysähtyi. Niin, tuo sokea, raskaasti huohottava aika ei liikkunut enää; aika oli kuollut, ja hirveät ajatukset, jotka tunkeutuivat nopeasti esiin, nostattivat julman tulevaisuuden haudastaan esille ja näyttivät sitä Dorianille. Hän tuijotti siihen kauhusta kivettyneenä.

Vihdoin ovi avautui ja palvelija astui sisään. Dorian käänsi lasittuneet silmänsä häneen.

"Mr. Campbell, herra", sanoi palvelija.

Helppoituksen huokaus pääsi hänen kuivilta huuliltaan ja puna palasi hänen poskillensa.

"Pyytäkää häntä heti astumaan sisään, Francis." Hän tunsi olevansa taas oma itsensä. Heikkouden puuska oli kadonnut.

Mies kumarsi ja poistui. Hetken kuluttua Alan Campbell astui sisään vakavana ja kalpeana. Hänen kalpeuttaan kohotti hänen pikimusta tukkansa ja mustat kulmakarvansa.

"Alan, miten ystävällistä. Kiitos että tulit".

"Olin päättänyt etten koskaan enää astuisi sinun kynnyksesi yli, Gray. Mutta sinä sanoit että elämä ja kuolema on kysymyksessä." Hänen äänensä kuulosti kovalta ja kylmältä. Hänen sanansa olivat hitaita ja punnittuja. Vakava, tutkiva katse, jonka hän kiinnitti Dorianiin, ilmaisi halveksumista. Hän oli pistänyt kätensä astrakanitakkinsa taskuihin, eikä näyttänyt huomanneen sitä liikettä, jolla Dorian oli häntä tervehtinyt.

"Niin, elämä ja kuolema on kysymyksessä, Alan, ja se koskee useampaakin kuin yhtä ihmistä. Käy istumaan."

Campbell kävi tuolille pöydän ääreen ja Dorian istahti häntä vastapäätä. Heidän silmänsä kohtasivat toisensa. Dorianin katseessa ilmeni syvää sääliä. Hän tiesi että se mitä hän aikoi tehdä, oli hirvittävää.

Kiusallisen äänettömyyden jälkeen Dorian kumartui eteenpäin ja sanoi hyvin levollisesti, mutta samalla tarkaten minkä vaikutuksen hänen sanansa tekisivät toiseen: "Alan, suljetussa huoneessa yläkerrassa, huoneessa, jonne ei kellään muulla ole pääsyä paitsi minulla itselläni, istuu kuollut mies pöydän ääressä. Hän on ollut nyt kymmenen tuntia kuolleena. Älä liiku, älä tuijota minuun tuolla tavalla. Kuka tuo mies on, miksi hän kuoli, millä tavalla hän on saanut surmansa, ne ovat seikkoja, jotka eivät sinua liikuta. Sinulla ei ole muuta tekemistä kuin —"

"Vaikene, Gray. En tahdo tietää sen enempää. Onko sinun puheesi totta vai ei, on minulle yhdentekevää. Minä pyydän saada olla erilläni sinun toimistasi. Pidä hirveät salaisuutesi ominasi. Ne eivät huvita minua vähintäkään."

"Niiden täytyy huvittaa sinua. Ainakin tämän salaisuuden täytyy. Olen kovin pahoillani sinun puolestasi, Alan. Mutta minä en tule omin voimin toimeen. Sinä yksin voit auttaa minua. Minun täytyy vetää sinut tähän juttuun. Minulla ei ole muuta valitsemisen varaa. Alan, sinä olet tiedemies. Sinä tunnet kemiaa ja muuta senkaltaista. Sinä olet tehnyt kokeita. Sinun täytyy hävittää se mikä tuolla yläkerrassa on — hävittää se niin ettei siitä jää jälkeäkään. Ei kukaan nähnyt, kun tuo henkilö tuli tähän taloon. Tällä hetkellä luullaan hänen olevan Parisissa. Ei häntä kuukausiin tulla kaipaamaan. Ja kun häntä kaivataan, niin täällä ei saa löytyä jälkeäkään hänestä. Sinä, Alan, sinun täytyy muuttaa hänet, ja kaikki mitä hänestä on jäljellä, kouralliseksi tuhkaa, jonka voin tuuleen sirottaa."

"Sinä olet hullu, Dorian."

"Ah! minä odotinkin juuri, että sanoisit minua Dorianiksi."

"Sinä olet hullu, sen minä sanon sinulle — hullu, jos luulet että kohotan pikkusormeanikaan auttaakseni sinua, hullu, kun teet minulle tuonlaisen tunnustuksen. Minä en tahdo olla minkäänlaisissa tekemisissä tuon jutun kanssa. Luuletko sinä että sinun tähtesi panisin maineeni alttiiksi? Mitä minua sinun pirulliset toimesi liikuttavat?"

"Se oli itsemurha, Alan".

"Se minua ilahduttaa. Mutta kuka saattoi hänet siihen? Sinä, luullakseni".

"Yhä vieläkö sinä kiellät minulta apuasi?"

"Tietysti minä kiellän. En tahdo olla missään tekemisissä sen kanssa. En minä välitä siitä, vaikka jokin häpeä sinua kohtaisikin. Sinä sen hyvin ansaitsisit. En surkeilisi, vaikka sinua häväistäisiin, vaikkapa aivan julkisestikin. Kuinka sinä voit pyytää juuri minua sekaantumaan tähän inhottavaan juttuun? Luulin sinun paremmin tuntevan ihmisten luonteita. Ystäväsi lordi Henry Wotton ei liene opettanut sinulle paljon psykologiaa, mitä muuta hän lie opettanutkaan. Ei mikään voi pakoittaa minua auttamaan sinua hituisenkaan vertaa. Olet kääntynyt väärän miehen puoleen. Mene jonkun ystäväsi luo. Älä tule minun luokseni."

"Alan, se oli murha. Minä tapoin hänet. Sinä et tiedä, kuinka minä olen saanut kärsiä hänen kauttansa. Olkoon minun elämäni millainen hyvänsä, varmaa vain on että hän on siihen vaikuttanut paljoa enemmän kuin Harry parka. Se ei ollut hänen tarkoituksensa, mutta tulos oli sittenkin sama."

"Murha! Hyvä Jumala, siihenkö sinä olet tullut? En minä anna sinua ilmi. Se ei kuulu minulle. Ja joka

tapauksessa sinä joudut kiinni, vaikka minä en siihen sekaannukkaan. Jokainen, joka tekee rikoksen, tekee myös jonkun tyhmyyden. Mutta minä en tahdo tietää siitä mitään."

"Sinun täytyy. Kuules, odotahan hiukan; kuuntele minua. Kuuntele vain Alan. En minä pyydä sinulta muuta kuin että suorittaisit tieteellisen kokeen. Sinä käyt sairaaloissa ja ruumishuoneissa, ja ne kauheudet, joita siellä teet, eivät häiritse sinun rauhaasi. Jos näkisit tuon miehen jossakin inhottavassa leikkaussalissa tai haisevassa laboratorissa lyijypintaisella pöydällä, johon punaiset viemärit olisivat uurretut veren juoksua varten, niin sinä näkisit hänessä vain erinomaisen koe-esineen. Ei hiuskarvakaan kohoaisi päässäsi. Et tulisi ajatelleeksikaan että tekisit jotakin väärää. Päinvastoin sinä luultavasti arvelisit tekeväsi hyötyä ihmiskunnalle, kartuttavasi omia tietojasi, edistäväsi tiedettä tai muuta sen kaltaista. Sitä, mitä minä pyydän sinua tekemään, olet tehnyt useasti ennen. Tosiaankin ruumiin tuhoaminen on varmaan paljoka vähemmän julmaa kuin se työ, jota olet tottunut tekemään. Ja huomaa, tuo ruumis on ainoana todisteena minua vastaan. Jos se löydetään, niin olen hukassa; ja se löydetään varmaan, jollet sinä auta minua."

"Minulla ei ole vähintäkään halua auttaa sinua. Sen sinä unohdat. Koko juttu ei liikuta minua vähääkään. Minulla ei ole sen kanssa mitään tekemistä."

"Alan, minä rukoilen sinua. Ajattele missä tilassa minä olen. Juuri ennen sinun tuloasi olin melkein tajuton tuskasta. Ehkäpä sinäkin jonakuna päivänä saat kokea sitä tunnetta. Ei! älä ajattele sitä. Ota asia vain tieteelliseltä kannalta. Sinä et kysy, mistä ne ruumiit ovat kotoisin, joilla sinä kokeilet. Älä kysy nytäkään. Olen sanonut sinulle jo liian paljon. Mutta minä pyydän sinua sitä tekemään. Olimmehan me kerran ystäviä, Alan."

"Älä puhu niistä ajoista, Dorian. Ne ovat kuolleet."

"Joskus on vaikea päästä kuolleista erilleen. Mies yläkerrassa ei lähde pois. Hän istuu pöydän ääressä pää kumarassa ja kädet ojossa. Alan! Alan! Jos sinä et auta minua, niin minä olen hukassa. He hirttävät minut, Alan! Etkö sinä ymmärrä? He hirttävät minut siitä, mitä olen tehnyt."

"Ei maksa vaivaa pidentää tätä keskustelua. Minä kieltäydyn jyrkästi kaikesta. Sinä pyydät minulta mielettömyyksiä."

"Sinä siis kiellät?"

"Kiellän."

"Minä rukoilen sinua, Alan."

"Se on turhaa."

Dorian Grayn silmiin kohosi jälleen sama säälivä ilme. Sitten hän ojensi kätensä, otti paperiliuskan ja kirjoitti siihen jotakin. Hän luki sen kahdesti, taittoi sen huolellisesti kokoon ja työnsi sen pöydän toiselle puolelle. Kun hän oli sen tehnyt, niin hän nousi ja astui ikkunan luo.

Campbell katsoi ihmeissään häneen, otti sitten paperin käteensä ja avasi sen. Lukieksaan sitä hänen kasvonsa muuttuivat kalman kalpeiksi, ja hän vaipui tuolinnojaa vasten. Hirveä pahoinvointi valtasi hänet. Hänestä tuntui ikäänkuin hänen sydämensä olisi tykyttänyt kuoliaaksi tyhjässä ontelossa.

Hetken aikaa vallitsi kuolonhiljaisuus, sitten Dorian kääntyi, astui Campbellin taakse ja laski kätensä hänen olkapäälleen.

"Olen hyvin pahoillani sinun puolestasi, Alan", hän mutisi, "mutta minulla ei ole valitsemisen varaa. Olen jo kirjoittanut kirjeen valmiiksi. Kas tässä se on. Sinä näet osoitteen. Jollet auta minua, niin minun on pakko se lähettää. Sinä tiedät mitä siitä seuraa. Mutta autathan sinä minua. Nyt sinun on enää mahdoton kieltää. Minä koetin säästää sinua. Jos olet oikeudenmukainen, niin sinun täytyy se tunnustaa. Sinä olet ollut taipumaton ja kova ja olet loukannut minua. Sinä olet kohdellut minua niinkuin ei kukaan muu ole uskaltanut minua kohdella — ei ainakaan kukaan elossa oleva. Minä olen sietänyt kaikkea. Nyt minun vuoroni on sanella ehtoja."

Campbell kätki kasvot käsiinsä ja hänen ruumiinsa värähteli.

"Niin, minun vuoroni on nyt sanella ehdot, Alan. Sinä tiedät mitkä ne ovat. Asia on aivan yksinkertainen. Kuules, älä kiihoitu noin kovasti. Työ on tehtävä. Ole kylmäverinen ja tee se."

Valitus pääsi Campbellin huulilta ja hän vapisi ylt'yleensä. Kellon tikutus uuninreunalla näytti jakavan ajan tuskan atomeihin, joista jokaista oli liian raskasta kestää. Hänestä tuntui ikäänkuin rautavannetta olisi hitaasti pingoitettu hänen otsansa ympärille, ikäänkuin se häväistys, joka häntä uhkasi, olisi jo hänen ylitsensä tullut. Käsi hänen olkapäällään oli raskas kuin lyijy. Sitä oli mahdoton kestää. Se oli

musertaa hänet kokonaan.

"Tule, Alan, sinun täytyy heti tehdä päätöksesi."

"Minä en voi," hän sanoi koneellisesti, ikäänkuin sanat olisivat voineet muuttaa asiaa.

"Sinun täytyy. Sinulla ei ole muuta valintaa. Älä viivyttelä enää."

Hän epäröi hetken aikaa. "Onko ylhäällä huoneessa uunia?"

"Siellä on kivikuiduilla lämmitettävä kaasuuuni."

"Minä menen kotiin hakemaan jotakin laboratoristani."

"Ei, Alan, sinä et saa poistua talosta. Kirjoita paperiliuskalle mitä tarvitset, niin minun palvelijani saa lähteä hakemaan."

Campbell piirsi pari riviä, pyyhki kirjoituksen imupainimella ja osoitti kirjeen apulaiselleen. Dorian otti lipun ja luki sen huolellisesti. Sitten hän soitti kelloa ja antoi sen palvelijalleen käskien hänen palata takaisin niin pian kuin mahdollista ja tuoda tavarat mukanaan.

Kun eteisen ovi sulkeutui, niin Campbell nousi hermostuneesti tuoliltaan ja astui uunin luo. Hän vapisi aivan kuin vilutautinen. Lähes kahteenkymmeneen minuuttiin ei kumpainkaan puhunut. Kärpänen surisi kovalla äänellä huoneessa ja kellon tikutus kuulosti vasaran iskulta.

Kun kello löi yksi, niin Campbell käännähti ympäri, ja katsoessaan Dorian Grayhin hän näki hänen silmänsä kyynelissä. Noiden surumielisten kasvojen puhtaus ja jalous raivostutti häntä. "Sinä olet roisto, halpamainen roisto!" hän mutisi.

"Hiljaa, Alan, sinä olet pelastanut minun elämäni," sanoi Dorian.

"Sinun elämäsi? Hyvä Jumala! Millainen elämä se on! Sinä olet kulkenut turmeluksesta turmelukseen, ja nyt sinä olet tekemällä murhan kohonnut korkeimpaan huippuun saakka. Suorittaessani sen työn, joka minulla on edessä ja johon sinä minut pakoitat, en ajattele sinun elämääsi."

"Ah, Alan," mutisi Dorian huokaisten, "jospa sinä tuntisit minua kohtaan edes tuhannennen osan sitä sääliä jota minä tunnen sinua kohtaan." Hän kääntyi puhuessaan pois ja katseli ulos puutarhaan. Campbell ei vastannut mitään.

Noin kymmenen minuutin jälkeen kuului kolkutusta ovelta ja palvelija astui sisään tuoden muassaan suuren mahonkisen laatikon kemiallisine aineineen, suuren teräs- ja platinalankakäärön sekä kaksi omituisen muotoista rautapuristinta.

"Jätänkö nämät tänne, herra?" hän kysyi Campbellilta.

"Jättäkää vaan," sanoi Dorian. "Ja pelkäänpä että minulla on vielä toinenkin asia, Francis, jota teidän tulisi toimittaa. Mikä sen miehen nimi Richmondissa on, joka hankkii meille orkidejoja Selbyhyn?"

"Harden, herra."

"Niin — Harden. Lähtekää heti Richmondiin, koettakaa tavata itse Hardenia ja pyytäkää että hän toimittaa kahta vertaa enemmän orkidejoja kuin mitä minä tilasin ja niin vähän valkoisia kuin suinkin. Tosiaankin, en huoli valkoisista lainkaan. Ilma on kaunis, Francis, ja Richmond on varsin soma paikka, muuten en teitä vaivaisikaan sinne saakka."

"Ei se tee mitään, herra. Mihin aikaan minun pitää olla kotona?"

Dorian katsahti Campbelliin.

"Pitkähkö aikaa sinun kokeesi kestää, Alan?" hän sanoi levollisella, välinpitämättömällä äänellä. Kolmannen henkilön läsnäolo huoneessa näytti antavan hänelle erinomaista rohkeutta.

Campbell rypisti kulmakarvojaan ja puri huultaan. "Noin viisi tuntia," hän vastasi.

"On kylliksi aikaista, jos olette puoli kahdeksan kotona, Francis. Tai kuulkaahan: ottakaa esille mitä tarvitsen pukeutumista varten. Voitte saada vapaan illan. Minä en syö päivällistä kotona, niin etten tarvitse teitä."

"Kiitos, herra," sanoi mies poistuen huoneesta.

"No, Alan, ei ole aikaa hukata hetkeäkään. Kuinka raskas tämä laatikko on! Minä kannan sen ylös."

Ota sinä muut tavarat." Hän puhui nopeasti ja käskävästi. Campbell tunsi olevansa voitettu. He läksivät yhdessä huoneesta.

Kun he tulivat ylös, niin Dorian otti avaimen esiin ja väänsi lukkoa. Sitten hän pysähtyi ja epäröivä katse kohosi hänen silmiinsä. Häntä värisytti. "En luule voivani tulla sisään, Alan," hän mutisi.

"Se on yhdentekevää. En minä sinua tarvitse," sanoi Campbell kylmästi.

Dorian avasi oven raolleen. Samalla hän huomasi kuvansa, joka irvisteli auringon paisteessa. Maassa sen edessä oli repaleinen verho. Hän muisti ensi kertaa eläissään unohtaneensa peittää tuon onnettoman kuvan ja oli jo hyökätä sisään, kun hän samassa peräytyikin väristen koko ruumiissaan.

Mikä inhottava punainen pilkku kuulsikaan märkänä ja kiiltävänä kuvan toisella kädellä, ikäänkuin kangas olisi verta hikoillut? Miten hirveä se oli — vieläkin hirvittävämpi kuin tuo kangistunut olento, jonka hän tiesi kyyköttävän kumarassa pöydän varassa, tuo olento, jonka muodoton varjo verentahraamalla matolla ilmaisi hänelle, ettei se ollut liikahtanut paikaltansa, vaan oli yhä siinä, minne hän sen oli heittänyt.

Hän veti syvältä henkeään, avasi ovea hiukan enemmän ja puoleksi suljetuin silmin, kasvat poiskäännettyinä, hän astui nopeasti sisään, varmasti päättäen olla vilkaisematta kuolleen mieheen. Sitten hän pysähtyi, nosti maasta kultapurppuraisen peitteen ja heitti sen kuvan yli.

Hän jäi paikoilleen seisomaan peläten kääntyä taaksensa ja hänen silmänsä kiintyivät verhon taiteelliseen kuosiin. Hän kuuli Campbellin tuovan sisään raskaan laatikkonsa ja raudat ja muut tarpeet, jotka hän oli haettanut julmaa työtänsä varten. Hän alkoi miettiä tokko Campbell ja Basil Hallward olivat koskaan tavanneet toisiansa ja jos olivat, niin mitä he olivat ajatelleet toisistansa.

"Jätä minut nyt yksin," kuului kova ääni hänen selkänsä takaa.

Dorian kääntyi ja kiiruhti ulos. Hän huomasi vain että kuollut oli siirretty tuolin selkänojaa vasten ja että Campbell tähysteli kiittäviä, kellertäviä kasvoja. Kun hän astui alas portaita, niin hän kuuli avaimen vääntyvän lukkoon.

Kello oli jo paljon yli seitsemän, kun Campbell palasi kirjastoon. Hän oli kalpea, mutta aivan tyyni. "Minä olen tehnyt mitä sinä halusit," hän mutisi. "Ja nyt, jää hyvästi. Älkäämme koskaan enää nähkö toisiamme."

"Sinä olet pelastanut minut perikadosta, Alan. Sitä en voi koskaan unohtaa," sanoi Dorian yksinkertaisesti.

Heti kun Campbell oli lähtenyt, Dorian meni ylös. Siellä oli hirveä salpeterihapon löyhkä. Mutta olento, joka oli istunut pöydän ääressä, oli kadonnut.

LUKU XV.

Samana iltana kello puoli yhdeksän saattoivat kumartavat palvelijat Dorian Grayn lady Narboroughin vastaanottohuoneeseen. Hänellä oli hieno seurustelupuku yllään ja suuri vihko parmalaisia orvokkeja napinlävessä. Hermot särkivät hurjasti hänen otsassansa ja hän oli hirveän kiihtynyt, mutta se tapa millä hän kumartui emännän käden yli, oli yhtä kevyt ja miellyttävä kuin tavallisestikin. Ehkä ihminen ei koskaan ole niin luonteva kuin silloin, kun hänen on pakko näytellä jotakin osaa. Tietysti ei kukaan nähdessään Dorian Grayn tänä iltana olisi voinut aavistaa, että hän oli ollut osallisena murhenäytelmässä, hirveimmässä mitä meidän aikamme tuntee. Nuo hienomuotoiset sormet eivät koskaan olleet voineet tarttua veitseen syntisessä tarkoituksessa, nuo hymyilevät huulet eivät koskaan olleet voineet pilkata Jumalaa ja hyvyttä. Itsekään hän ei voinut olla ihmettelemättä omaa levollista esiintymistänsä, ja hetken aikaa hän tunsi kaksoiselämän kauhistuttavaa nautintoa.

Seura oli harvalukuinen, ja näytti siltä kuin lady Narborough vain kaikessa kiireessä olisi sen koonnut luokseen. Hän oli viisas nainen ja hänen ulkomuodossaan, niinkuin lordi Henryllä oli tapana sanoa, näkyi todellisen huomattavan rumuuden jäljet. Hän oli ollut Englannin kaikkein ikävystyttävimmän lähettilään kaikkein erinomaisin vaimo, ja haudattuaan puolisonsa oman piirustuksensa mukaan laadittuun marmoriseen hautakammioon ja naitettuaan tyttärensä rikkaille, vanhanpuoleisille miehille, hän antautui ranskalaisen kirjallisuuden, ranskalaisen kyökin ja, milloin hänellä oli siihen vain tilaisuutta, ranskalaisen *esprit'in* nauttimiseen.

Dorian oli hänen suosikeitansa ja hän vakuutti hänelle aina iloitsevansa siitä, ettei hän ollut kohdannut häntä nuoruudessaan. "Minä tiedän, rakas ystävä, että olisin rakastunut teihin aivan mielettömästi", hänellä oli tapana sanoa, "ja että olisin jättänyt kaikki teidän tähtenne. Sepä onni, ettei teitä ollut hankkeissakaan vielä sillä kertaa. Sillä totta tosiaan, minä en ole edes keikaillutkaan kenenkään kanssa. Kuitenkin se oli kokonaan Narboroughin vika. Hän oli hirveän likinäköinen, eikä miehestä, joka ei näe kerrassaan mitään, ole vähintäkään huvia."

Hänen vieraansa tänä iltana olivat varsin ikäviä. Asia oli nimittäin se — niinkuin hän kuluneen viuhkansa takaa selitti Dorianille — että yksi hänen naiduista tyttäristönsä oli äkkiä tullut hänen luokseen vierailemaan pitemmäksi aikaa, ja mikä vieläkin pahempi, hän oli tuonut miehensä mukanaan. "Se oli hyvin epäystävällistä hänen puoleltansa, hyvä ystävä", hän kuiskasi. "Tietysti minä käyn heidän luonansa joka kesä palattuani Homburgista, mutta tarvitsehan vanha nainen joskus raitista ilmaa, ja sitä paitsi minä saan heidät hiukan hereille. Te ette usko millaista elämää he kotonansa viettävät. Puhdasta, väärentämätöntä maalaiselämää. He nousevat varhain ylös, siksi että heillä on niin paljon työtä, ja he panevat varhain maata, siksi että heillä on niin vähän ajattelemista. Koko naapuristossa ei ole tapahtunut mitään skandaalia kuningatar Elisabetin ajoista saakka ja seurauksena on se, että he nukahtavat kaikki heti päivällisen jälkeen. Teidän ei tarvitse istua heidän vieressänne. Te saatte paikkanne minun viereeni ja voitte huvittaa minua."

Dorian mutisi jonkun kohteliaisuuden ja silmäsi ympärilleen. Niin, se oli todellakin ikävä seura. Kahta henkilöä hän ei ollut koskaan ennen nähnyt. Muut olivat: Ernest Harrowden, yksi noita keski-ikäisiä keskinkertaisia ihmisiä, joita on niin viljalti Lontoon klubeissa, noita ihmisiä, joilla ei ole vihollisia, mutta joita heidän ystävänsä eivät myöskään voi sietää; lady Ruxton, seitsemänviidettä vanha, prameileva, koukkunenäinen nainen, joka aina koetti näyttää seikkailuihin sekauneelta, mutta oli niin tavattoman ruma, että hänen suureksi suruksensa ei kukaan tahtonut uskoa mitään pahaa hänestä; mrs. Erlynne, tungetteleva nolla, joka sammalsi varsin suloisesti ja jonka tukka oli väriltään venetsialaista punaa; lady Alice Chapman, emännän tytär, epäaistikas, ikävä nainen, jonka kasvot olivat tuota luonteenomaista englantilaista lajia, jotka kerran nähtyänsä heti unohtaa; ja hänen miehensä, punaposkinen, valkopartainen olento, joka, samoinkuin niin monet muut hänen säädystänsä, luuloitteli että liioiteltu iloisuus voi palkita täydellistä ajatusten puutetta.

Dorian katui jo tuloansa, kun lady Narborough silmäili suurta kullattua kelloa, joka liikkuteli iloisesti heiluriansa malvaväreihin verhotulla uuninreunuksella ja huudahti: "Miten inhottavaa että Henry Wotton tulee niin myöhään! Minä lähetin onnen kaupalla hänelle tänä aamuna sanan, ja hän lupasi pyhästi ettei hän pettäisi minua."

Olihan se hiukan lohdullista, että Harrykin tulisi sinne, ja kun ovi avautui ja Dorian kuuli hänen hillityn musikaalisen äänensä lausuvan jonkun valheen puolustukseksi, niin hän ei tuntenut enää ikävää.

Mutta pöydässä ei ruoka hänelle maittanut. Lautanen toisensa jälkeen kulki koskematta hänen ohitsensa. Lady Narborough nuhteli häntä koko ajan ja sanoi, että hän "loukkasi Adolphe parkaa, joka oli keksinyt koko ruokalistan vain häntä varten", ja silloin-tällöin lordi Henry silmäsi häneen pöydän toiselta puolelta, ihmetellen, miksi hän oli niin hiljainen ja hajamielinen. Aika-ajoin palvelija täytti hänen shampanja-lasinsa. Hän joi kiihkeästi ja hänen janonsa näytti vain yltyvän.

"Dorian", sanoi lordi Henry vihdoin, kun jäätelöä tarjottiin, "mikä sinua tänä iltana vaivaa? Sinä olet aivan muuttunut."

"Minä luulen, että hän on rakastunut", huudahti lady Narborough, "eikä hän uskalla tunnustaa sitä minulle, sillä hän pelkää minun tulevan mustasukkaiseksi. Hän onkin aivan oikeassa. Tietysti minä tulisin mustasukkaiseksi."

"Hyvä lady Narborough", mutisi Dorian hymyillen, "minä en ole ollut rakastunut kokonaiseen viikkoon — en totta tosiaan siitä saakka kuin madame de Ferrol läksi kaupungista".

"Kuinka te miehet voitte rakastua sellaiseen naiseen!" huudahti lady Narborough. "Sitä en tosiaankaan voi käsittää."

"Se on vain siksi, että hän muistaa teidät, sellaisena kuin te olitte pikku tyttönä, lady Narborough", sanoi lordi Henry. "Hän on renkaana meidän ja teidän lyhytten hameittenne välillä."

"Hän ei muista lainkaan minun lyhyitä hameitani, lordi Henry. Mutta minä muistan hänet varsin hyvin Wienissä kolmekymmentä vuotta sitten ja kuinka *decolletée* hän silloin oli."

"Hän on yhä vieläkin *decolletée*", vastasi lordi Henry, tarttuen pitkällä sormillaan oliivimarjaan; "ja kun hänellä on yllään oikein komea puku, niin hän on aivan kuin jonkun huonon ranskalaisen romaanin korupainos. Hän on todellakin ihmeellinen ja täynnä yllätyksiä. Hänen taipumuksensa perhe-idylleihin

on aivan verraton. Kun hänen kolmas miehensä kuoli, niin hänen hiuksensa muuttuivat aivan kultaisiksi surusta."

"Kuinka sinä voit puhua tuolla tavalla, Harry!" huudahti Dorian.

"Hyvin romantinen selitys", naureskeli talon emäntä. "Mutta hänen kolmas miehensä, lordi Henry! Ettehän väitä että Ferrol olisi jo neljäs?"

"Tietysti, lady Narborough."

"Minä en usko siitä sanaakaan."

"Hyvä, kysykää mr. Grayltä. Hän on hänen lähimpiä ystäviään."

"Onko se totta, mr. Gray?"

"Hän vakuutti sitä minulle, lady Narborough", sanoi Dorian. "Minä kysyin häneltä oliko hän, samoin kuin Margareta Navarralainen, balsameerannut heidän sydämensä ja ripustanut ne vyöllensä. Hän vastasi ettei hän ollut sitä tehnyt sen vuoksi, ettei yhdelläkään heistä ollut sydäntä."

"Neljä miestä! Kunniani kautta, se on liiallista intoa."

"Liika rohkeutta, siksi minä sitä sanoisin", sanoi Dorian.

"Oi, hänellä on rohkeutta vaikka mihin, hyvä ystävä. Ja millainen on Ferrol? Minä en tunne häntä."

"Hyvin kauniitten naisten miehet kuuluvat rikollisten luokkaan", sanoi lordi Henry, maistellen viiniään.

Lady Narborough napautti häntä viuhkallaan. "En ihmettele yhtään, vaikka maailma sanoo teitä hyvin ilkeäksi."

"Mutta mikä maailma?" kysyi lordi Henry kohauttaen kulmakarvojaan. "Luultavasti vain tuleva maailma. Sillä maailma ja minä tulemme hyvin toimeen toistemme kanssa."

"Jokainen minun tuttavani sanoo, että te olette hyvin ilkeä", sanoi vanha nainen pyörittäen päätään.

Lordi Henry näytti vakavalta hetken aikaa. "Se on kerrassaan inhottavaa", sanoi hän vihdoin, "kuinka ihmiset nykyään puhuvat toisten selän takana asioita, jotka ovat aivan tosia."

"Eikö hän ole parantumaton?" huudahti Dorian nojautuen eteenpäin tuolillaan.

"Toivottavasti", sanoi talon emäntä nauraen. "Mutta totta tosiaan, jos te kaikki ihaillette madame de Ferroliä noin naurettavalla tavalla, niin täytynee minunkin mennä uusiin naimisiin tullakseni muotiin."

"Te ette mene uusiin naimisiin, lady Narborough", sanoi lordi Henry. "Te olette ollut liian onnellinen. Kun nainen menee uusiin naimisiin, niin hän tekee sen siksi, että hän inhosi ensimmäistä miestänsä. Mies sitä vastoin menee uusiin naimisiin sen vuoksi, että hän ihaili ensimmäistä vaimoiaan. Naiset koettavat onneaan; miehet panevat onnensa alttiiksi."

"Narborough ei ollut täydellinen", sanoi vanha nainen.

"Jos hän olisi sitä ollut, niin te ette olisi rakastanut häntä, rakas lady Narborough", kuului vastaus. "Naiset rakastavat meitä vikojemme vuoksi. Jos meillä on vain kylliksi vikoja, niin he antavat meille mitä tahansa anteeksi, vieläpä nerokkaisuutemmekin. Pelkäänpä ettette kutsu minua enää koskaan päivällisille tämän jälkeen, lady Narborough; mutta se on aivan totta."

"Tietysti se on totta, lordi Henry. Jos me naiset emme rakastaisi teitä vikojenne vuoksi, niin miten teidän kävisi? Ei yksikään teistä pääsisi naimisiin. Te olisitte vain joukko onnettomia poikamiehiä. Vaikka eihän se teitä paljoa parantaisi. Nykyään kaikki naineet miehet elävät kuin poikamiehet ainakin, ja kaikki poikamiehet kuin naineet miehet."

"*Fin de siècle*" [Vuosisadan loppu], mutisi lordi Henry.

"*Fin de globe*" [Maailman loppu], vastasi talon emäntä.

"Minä toivoisin että olisi *fin de globe*", sanoi Dorian huoaten. "Elämä on suuri pettymys."

"Ah, hyvä ystävä", sanoi lady Narborough, vetäen hansikkaat käteensä, "älkää sanoko, että te olette kyllästynyt elämään. Kun mies sen sanoo, niin silloin on varmaa, että elämä on saanut hänestä

tarpeeksi. Lordi Henry on hyvin paha ihminen, ja minä toivon joskus että olisin ollut sellainen minäkin; mutta te olette luotu hyväksi — te näytätte niin hyvältä. Minä hankin teille soman vaimon. Lordi Henry, ettekö arvele, että mr. Grayn pitäisi mennä naimisiin?"

"Sitä minä olen aina sanonut hänelle, lady Narborough", sanoi lordi Henry kumartaen.

"No niin, koettakaamme saada hänet hyviin naimisiin. Minä lupaan käydä läpi Debrettin sukukirjan tänä iltana ja laitan listan kaikista sopivista nuorista naisista."

"Ja samallako myös luettelon heidän iästänsä, lady Narborough?" kysyi Dorian.

"Tietysti myös heidän iästänsä — hiukan korjattuna. Mutta ei mitään pidä kiireellä suorittaa. Minä tahtoisin, että siitä tulisi sopiva liitto, niinkuin *Morning Post* sanoo, ja soisin että te molemmat tulisitte onnellisiksi."

"Mitä loruja ihmiset puhuvat onnellisista avioliitoista!" huudahti lordi Henry. "Mies voi olla onnellinen jokaisen naisen kanssa niin kauan kuin hän ei rakasta naista."

"Ah! mikä kyynikko te olette!" huudahti vanha nainen työntäen tuoliaan edemmäksi pöydästä ja nyökäten lady Ruxtonille. "Teidän pitää tulla taas pian minun luokseni päivällisille. Te olette todellakin erinomainen hermojen vahvistaja, paljoa parempi kuin kaikki ne lääkkeet, joita sir Andrew on minulle määrännyt. Mutta teidän täytyy sanoa minulle, keitä te tahtoisitte täällä tavata. Minä haluaisin kutsua oikein hauskan seuran."

"Minä pidän miehistä, joilla on tulevaisuutta ja naisista, joilla on entisyyttä", hän vastasi. "Vai luuletteko te että siitä syntyisi naisvalta?"

"Pelkäänpä pahoin", sanoi lady Narborough nauraen ja nousi samalla ylös. "Suokaa anteeksi, rakas lady Ruxton", hän lisäsi, "en huomannut että te ette vielä ollut polttanut paperossianne loppuun."

"Ei se tee mitään, lady Narborough. Minä poltan aivan liiaksi. Minä koetan vast'edes olla kohtuullisempi."

"Älkää huoliko, lady Ruxton", sanoi lordi Henry. "Kohtuus on arveluttava asia. 'Kyllä' ei ole sen parempaa kuin niukka ateria. 'Liika' on melkein kuin juhla."

Lady Ruxton katseli häntä uteliaasti. "Teidän pitää tulla selittämään sitä minulle tarkemmin jonakuna iltapuolena, lordi Henry. Se tuntuu varsin ihastuttavalta teorialta", hän mutisi astuessaan ulos huoneesta.

"Älkää nyt istuko liian kauan politiikkanne ja juorujen ääressä", huudahti lady Narborough ovelta. "Jos te sen teette, niin me alamme varmaan riidellä yläkerrassa."

Herrat nauroivat, ja mr. Chapman nousi juhlallisesti ylös pöydän alapäästä ja läksi yläpäähän. Dorian Gray muutti paikkaansa ja meni istumaan lordi Henryn viereen. Mr. Chapman alkoi puhua kovalla äänellä alahuoneen olosuhteista. Hän oli raivoissaan vastustajilleen. Sana *doktrinäärinen* — kauhuherättävä sana kaikille englantilaisille — kohosi silloin-tällöin esiin keskellä hänen puheenpaukettansa. Hän käytti mielellään alkusointuja puheensa koristuksena. Hän nosti "Union Jack" lipun aina ajatuksen korkeimmalle harjalle saakka. Hän todisti että rodun perinnöllinen typeryys — hän nimitti sitä hyväntahtoisesti "englantilaiseksi terveeksi järjeksi" — oli seuraelämän paras tuki.

Hymyily karehti lordi Henryn huulilla, ja hän kääntyi katsoen Dorianiin.

"Voitko paremmin, hyvä ystävä?" hän kysyi. "Sinä et näyttänyt olevan hyvissä voimissa päivällisten aikana."

"Voin aivan hyvin, Harry. Olen vain väsynyt. Siinä kaikki."

"Sinä olit ihastuttava eilen illalla. Pikku herttuatar oli aivan hurmautunut sinuun. Hän sanoi käyvänsä Selbyssä."

"Hän on luvannut tulla sinne kahdentenkymmenentenä päivänä."

"Tuleeko Monmouth myös sinne?"

"Tulee, Harry."

"Hän ikävystyttää minua hirveästi, melkein yhtä paljon kuin herttuatartakin. Herttuatar on hyvin

viisas, liian viisas ollakseen nainen. Häneltä puuttuu heikkouden sanomatonta suloutta. Savijalat, ne, ne tekevät kuvapatsaan kullan arvokkaaksi. Hänen jalkansa ovat erinomaisen kauniit, mutta ne eivät ole savesta. Valkoista porsiinia, jos niin tahdot. Ne ovat käyneet tulen läpi; ja mitä tuli ei polta, sen se karaisee. Hänellä on kokemusta."

"Kuinka kauan hän on ollut naimisissa?" kysyi Dorian.

"Iankaikkisuuden, hän vakuuttaa minulle. Minun luullakseni aateliskalenterin mukaan kymmenen vuotta, mutta kymmenen vuoden aika Monmouthin kanssa lienee yhtä pitkä kuin koko iankaikkisuus. Kuka muu tulee?"

"Ah, Willoughby, lordi Rugby ja hänen vaimonsa, meidän emäntämme, Geoffrey Clouston, koko tavallinen seura. Olen kutsunut myös lordi Grotrianin."

"Hän miellyttää minua", sanoi lordi Henry. "Useat eivät pidä hänestä, mutta minun mielestäni hän on ihastuttava. Hän puukeutuu joskus liian ylellisesti, mutta hän hyvittää sen kokonaan ylikulttuurillansa. Hän on hyvin uudenaikainen tyyppi."

"En tiedä, tokko hän voi tulla, Harry. Hänen täytyy ehkä lähteä isänsä kanssa Monte Carloon."

"Ah! miten vaivalloisia ihmisten omaiset voivat olla! Koeta saada häntä mukaan. Johtuupa mieleeni, Dorian, sinä läksit kovin varhain kotiin eilen illalla. Läksit jo ennen yhtätoista. Mitä sinä teit sen jälkeen. Menitkö suoraan kotiin?"

Dorian silmäsi häneen nopeasti ja rypisti kulmakarvojaan. "En, Harry", hän sanoi vihdoin, "en tullut kotiin ennenkuin lähemmäs kolmea."

"Menitkö klubiin?"

"Menin", hän vastasi. Sitten hän puri huultaan. "Ei, en minä sitä tarkoita. En minä mennyt klubiin. Minä kävelin. En muista, mitä tein... Kuinka utelias sinä olet, Harry! Sinä tahdot aina tietää mitä muut ovat tehneet. Minä koetan aina unohtaa mitä itse olen tehnyt. Minä tulin kotiin puoli kolme, jos tahdot tietää ajan tarkalleen. Olin unohtanut avaimen kotiin ja palvelijani päästi minut sisään. Jos tahdot saada sen todistetuksi, niin voit kysyä häneltä."

Lordi Henry kohautti olkapäitään. "Rakas ystävä, mitäpä minä sitä tarvitsisin! Mennään ylös vierashuoneeseen. Kiitos, ei sherryä, mr. Chapman. Jotain on tapahtunut sinulle, Dorian. Sano, mitä se on. Sinä et tänä iltana ole oma itsesi."

"Älä huoli minusta, Harry. Minä olen kiihoittunut, pahalla tuulella. Minä tulen huomenna sinun luoksesi, tai ylihuomenna. Vie terveiseni lady Narboroughille. Minä en tule ylös. Minä menen kotiin. Minun täytyy lähteä kotiin."

"Hyvä, Dorian. Toivon että tulet huomenna teetä juomaan, herttuatarkin tulee."

"Koetan tulla, Harry", hän sanoi poistuen huoneesta. Kun hän ajoi kotiin, niin hän tunsu, että kauhuntuu, jonka hän oli luullut jo kadonneen, oli palannut takaisin. Lordi Henryn satunnaiset kysymykset olivat hetkeksi saattaneet hänet pois suunniltaan, ja hän tarvitsi koko mielenmalttinsa. Vaaralliset esineet olivat hävitettävät. Häntä värisytti. Hän tunsu vastenmielisyyttä vain ajatellessaan niiden liikuttamista.

Mutta se oli tehtävä. Hän tiesi sen, ja kun hän oli sulkenut kirjastonsa oven, niin hän avasi salaisen kaapin, jonne hän oli heittänyt Basil Hallwardin päällystakin ja laukun. Tuli paloi uunissa. Hän heitti siihen uuden halon. Kärventyneen kankaan ja palavan nahan haju oli hirveä. Kesti kokonaista kolmeneljännestuntia ennenkuin kaikki oli hävinnyt. Lopulta hän oli aivan väsynyt ja pahoinvoipa. Hän sytytti palamaan muutamia algierilaisia pastilleja kupariseen hiilipannuun ja pesi kätensä ja otsansa kylmällä myskinhajuisella etikalla.

Äkkiä hän säpsähti. Hänen silmänsä alkoivat oudosti loistaa ja hän puri hermostuneesti alahuultansa. Ikkunoiden välissä seiso suuri firenzeläinen ebenholtsinen kaappi, jonka silaukset olivat norsunluuta ja sinistä lapista. Hän katseli sitä ikäänkuin se olisi samalla kertaa häntä hurmannut ja peloittanut, ikäänkuin siinä olisi ollut jotain, jota hän kaipasi ja samalla inhosi. Hän hengitti kiivaammin. Mielelön halu sai vallan hänessä. Hän sytytti paperossin ja heitti sen pois. Hänen silmäluomensa painuivat alas, jotta pitkät silmäripset miltei koskettivat poskia. Mutta sittenkin hän piti kaappia silmällä. Vihdoin hän nousi ylös sohvalta, jonne hän oli heittänyt, astui kaapin luo ja avattuaan sen, hän kosketteli jotakin salaista vieteriä. Kolmikulmainen laatikko työntäytyi hitaasti esille. Hänen sormensa liikkuvat

vaistomaisesti sitä kohti, tunkeutuivat sisään ja tarttuivat johonkin kiinni. Se oli pieni, taiteellisesti tehty kiinalainen rasia, jonka mustalla kiiltävällä pinnalla oli kultapölyä, sivuja pitkin kulki aaltomaisia viivoja ja silkkisissä nauhoissa riippui pyöreitä kristalleja, joiden tupsut olivat tehdyt punotusta metallilangasta. Hän avasi sen. Sisällä oli vihreätä, vahamaista, kiiltävää tahdasta, jonka haju oli läpätunkevaa ja raskasta.

Hän epäröi hetken, kasvoilla kummallinen, jähmettynyt piirre. Sitten hän värisi ikäänkuin vilusta, vaikka huoneessa oli hirveän kuuma ja katseli kelloaan. Se oli kahtakymmentä vaille kaksitoista. Hän pani rasian paikoilleen, sulki kaapin ovet ja meni makuuhuoneeseen.

Kun keskiyön pronssiset lyönnit kajahtivat pimeään ilmaan, niin Dorian Gray hiipi hiljaa ulos talosta huonoissa pukimissa, paksu kaulahuivi kaulassa. Bond streetiltä hän tapasi ajurin, jolla oli hyvä hevonen. Hän huusi sitä ja ilmoitti hänelle hiljaisella äänellä osoitteen.

Mies pudisti päätään. "Sinne on liian pitkä matka", hän mutisi.

"Tästä saatte sovereignin", sanoi Dorian. "Saatte vielä toisenkin, jos ajatte nopeasti."

"Hyvä, herra", vastasi mies, "tunnissa olette perillä", ja kun Dorian Gray oli astunut ajoneuvoihin, niin tämä käänsi hevosensa ja ajoi nopeasti jokirantaa kohti.

LUKU XVI.

Kylmä sade alkoi tihkua ja likaiset katulyhdyt loistivat aaveentapaisesti kostean sumun läpi. Huvipaikkoja juuri suljettiin ja hämääriä mies- ja naisolentoja seisoivat ryhmissä niiden ulkopuolella. Muutamista kapakoista kajahti raakaa naurua. Toisissa juopuneet riitelivät ja huusivat.

Nojautuneena ajopelien selkänöjaan, hattu niskassa, Dorian Gray tarkasteli suuren kaupungin likaisia häpeäpaikkoja, ja silloin-tällöin toisti itsekseen niitä sanoja, joita lordi Henry oli lausunut hänelle ensi päivänä heidän kohdatessaan toisensa: "Sielu on parannettava aistien avulla ja aistit sielun avulla." Niin, siinä koko salaisuus olikin. Hän oli sitä useasti koettanut ja hän tahtoi sitä nytkin koettaa. Oli opiumiravintoloita, joissa saattoi ostaa unohdusta, ja muita kauheita pesiä, joissa saattoi vanhojen syntien muiston upottaa uusien syntien huumeeseen.

Kuu riippui alhaalla taivaalla aivan kuin kellertävä kallo. Aika-ajoin ojensi suunnaton, muodoton pilvi pitkän käsivartensa sen yli ja peitti sen kokonaan. Lyhdyt harvenivat harvenemistaan, kadut kapenivat ja tulivat yhä synkemmiksi. Ajuri ajoi harhaan, ja sai palata puolen peninkulmaa takaisin. Höyryä nousi hevosesta sen loiskiessa vesilätäköissä. Ajoneuvojen sivuikkunoita peitti harmaa sumu.

"Sielu on parannettava aistien avulla ja aistit sielun avulla!" Miten nuo sanat soivat hänen korvissansa! Hänen sielunsa, se oli kuoleman sairas. Voisivatko aistit sitä todellakin parantaa? Viatonta verta oli vuodatettu. Mikä sen voisi sovittaa? Ah! sellaista ei käynyt sovittaminen; mutta vaikka anteeksianto olikin mahdotonta, niin unohdus oli sittenkin jäljellä, ja hän oli päättänyt unohtaa, hävittää sen perinpohjin, musertaa sen kuin kyykäärmeen, joka on pistänyt jalkaan. Niin todellakin, mikä oikeus Basililla oli ollut puhua hänelle sillä tavalla kuin hän oli puhunut? Kuka oli käsenyt häntä tuomitsemaan toisia? Hän oli sanonut hänelle hirveitä asioita, joita oli mahdoton sietää.

Ajoneuvot hytkyivät yhä eteenpäin, joka askeleelta yhä hitaammin, niin ainakin hänestä tuntui. Hän laski ikkunan alas ja käski miehen ajaa nopeammin. Hirveä opiumin nälkä alkoi häntä kalvaa. Hänen kurkkuaan poltti ja hänen hienot kätensä puristuivat hermostuneesti. Hän löi kuin hullu kepillään hevosta. Ajuri nauroi ja iski piiskallansa. Dorian naurahti myös ja mies vaiken.

Matka tuntui loppumattomalta ja kadut näyttivät ikäänkuin mustalta monimutkaiselta hämähäkinverkolta. Yksitoikkoisuus kävi sietämättömäksi, ja kun sumu yhä vain sakeni, niin häntä alkoi peloittaa.

Sitten he kulkivat yksinäisten tiilitehtaiden ohi. Siellä sumu oli kevyempää, ja hän saattoi erottaa niiden omituiset pullonmuotoiset uunit, joista liekehti oransivärisiä, viuhkanmuotoisia kiellekkeitä. Koira haukkui heitä, ja kaukaa pimeydestä kuului liitelevän lokin ääni. Hevonen kompastui raiteeseen, säikähtyi ja alkoi nelistää.

Hetken kuluttua savitie jäi heidän taakseen ja ajoneuvot ratisivat jälleen huonosti kivetyillä kaduilla. Useimmat ikkunat olivat pimeät, silloin-tällöin vain näkyi ihmeellisiä varjokuvia valaistuja

ikkunaverhoja vasten. Hän katseli niitä uteliaasti. Ne liikkuvat kuin jättiläisnuket, ja liikuttivat käsiään kuin elävät olennot. Hän vihasi niitä. Hän tunsu raivoa sydämessään. Kun he kääntyivät kadun kulmauksesta, niin joku nainen huusi heille jotakin avonaisesta ovesta, ja kaksi miestä juoksi heidän jälkeensä noin sadan metrin verran. Ajuri uhkasi heitä piiskallansa.

Sanotaan että intohimot saattavat ajatukset kiertämään kehässä. Ja varmaa on että Dorian Gray rikkipurruet huulet uudistivat kiusallisen yksitoikkoisesti noita sanoja sielusta ja aisteista, kunnes ne hänen mielestään sattuvasti ilmaisivat hänen oman mielentilansa, samalla kuin ne, vaatiensa itselleen järjen hyväksymistä, puolustivat intohimoja, joiden vallassa hän ilman tuollaista puolustustakin olisi ollut. Tuo yksi ainoa ajatus hiipi hänen aivoissansa solusta soluun; ja hurja elämisen himo, kauhistuttavin kaikista inhimillisistä haluista, kiihoitti jokaista hänen hermoansa. Rumuus, jota hän ennen oli vihannut, sen vuoksi että se teki kaikki niin todelliseksi, muuttui nyt samasta syystä hänelle rakkaaksi. Rumuus yksin oli todellista. Raaka rähinä, inhottavat pesät, hillittömän elämän hurja voima, hylkiöiden ja varkaiden pahuus, kaikki tuo oli todellisempaa voimakkaan, elävän vaikutuksensa vuoksi kuin kaikki taiteen suloiset muodot ja laulun uneksivat varjot. Niitä juuri hän tarvitsi voidakseen unohtaa. Kolmessa päivässä hän olisi vapaa.

Äkkiä ajuri nykäisemällä pysähtyi hevosen pimeään kujan päässä. Talojen matalien kattojen ja pykälälaitaisten savupiippujen takaa kohosivat laivojen mustat mastot. Valkea sumu kierteli raakapuissa kuin aaveentapaiset purjeet.

"Näillä tienoin, herra, vai kuinka?" kysyi ajuri käheällä äänellä luukusta.

Dorian sätkähti ja tirkisteli ympärilleen. "Hyvä on", hän vastasi ja astuttuaan nopeasti ulos ja annettuaan lupaamansa lisämaksun ajurille, hän astui kiireesti rantaa kohti. Siellä-täällä loisti lyhdynvalo jonkun suuren kauppalaivan perältä. Sen heijastus väreili ja pirstautui vesilätäköissä. Punainen tuli kuului pitkämatkaisesta laivasta, joka lastasi hiiliä. Niljakas katukivitus oli aivan kuin märkä sadetakki.

Dorian kiiruhti vasemmalle vilkaisten silloin-tällöin taaksensa, tokko kukaan häntä jäljestä seuraisi. Seitsemässä tai kahdeksassa minuutissa hän saapui pienen ränstyneen talon edustalle, joka oli ahdettu kahden rappeutuneen tehtaan väliin. Ullakkoikkunassa oli tulta. Hän pysähtyi ja kolkutti sovitulla tavalla.

Hetken kuluttua hän kuuli askelia käytävästä ja ketju irroitettiin ovesta. Ovi avautui hiljaa ja Dorian astui sisään sanomatta sanaakaan tuolle muodottomalle olennolle, joka vetäytyi syrjään, kun hän astui ohi. Eteisen perällä riippui repaleinen, vihreä verho, se liehui ja lepatteli edes-takaisin kovassa tuulenhengessä, joka seurasi hänen kintereillään sisään. Hän veti sen syrjään ja astui pitkään, matalaan huoneeseen, joka näytti ennen olleen kolmannen luokan tanssisali. Kirkkaat, levottomat kaasuliekit, jotka himmeinä ja vääristettyinä kuvastuivat vastakkaisella seinällä olevissa, karpäsen likaamissa peileissä piirittivät seiniä. Rasvaiset, rihlatusta tinasta tehdyt valonheijastajat niiden takana heittivät värjyviä valotäpliä ympäri huonetta. Lattialla oli keltaista sahajauhoa, jossa siellä-täällä oli lokaa ja mustia tahroja maahan kaadetusta likööristä. Muutamia malaijilaisia kyykötti pienen hiiliuunin ympärillä pelaten luurahoilla ja näyttäen valkoisia hampaitaan puhuessansa. Nurkassa, pää käden varassa, istui merimies kumartuneena pöydän yli, ja koreasti maalatun tarjoilupöydän ääressä, joka kulki pitkin toista pitkää seinää, seisoi kaksi kuihtunutta naista laskien leikkiä vanhan miehen kanssa, joka innolla harjasi takkinsa hihoja. "Hän luulee saaneensa punaisia muurahaisia päälleen", naureskeli toinen heistä kun Dorian kulki ohi. Mies katsoi naiseen kauhun vallassa ja alkoi vikistä.

Huoneen perällä olivat pienet portaat, jotka johtivat hämääseen huoneeseen. Kun Dorian hyökkäsi niiden kolmea kulunutta askelta ylös, niin raskas opiumin löyhkä henkäsi häntä vastaan. Hän veti syvältä henkeään ja hänen sieramensa värähtivät tyydytyksestä. Kun hän astui sisään, niin nuori keltatukkainen mies, joka seisoi kumartuneena lampun yli ja sytytti pitkää piippuaan, katsahti häneen ja nyökäytti päätään hiukan epäröiden.

"Oletko sinä täällä, Adrian?" mutisi Dorian.

"Missä muualla minä olisin?" hän vastasi välinpitämättömästi. "Eihän kukaan enää tahdo seurustella minun kanssani."

"Minä luulin sinun lähteneen pois Englannista."

"Darlington ei aio nostaa kannetta minua vastaan. Veljeni maksoi vihdoin vekselin. George ei myöskään puhuttele minua... Minulle se onkin yhdentekevää", hän lisäsi huoaten. "Niinkauan kuin ihmisellä on tätä tavaraa, niin hän ei tarvitsekaan ystäviä. Luulenpa, että minulla on ollut liian monta ystävää".

Dorian säpsähti ja katseli luonnottomia olentoja ympärillään, jotka makasivat eriskummallisissa

asennoissa repaleisilla patjoilla. Vääristyneet jäsenet, ammittavat suut ja jäykät, loistottomat silmät lumosivat hänet. Hän tiesi, missä ihmeellisissä taivaissa he nyt kituivat ja missä synkissä helveteissä uusien nautintojen salaisuudet heille selvisivät. Heidän tilansa oli parempi kuin hänen omansa. Ajatus oli kahlehtinut hänet. Muisto, ikäänkuin jokin kauhea tauti, syövytti hänen sydäntänsä. Vähä-väliä hän oli näkevinään Basil Hallwardin silmät, jotka tarkastelivat häntä. Mutta tänne hän ei sittenkään voinut jäädä. Adrian Singletonin läsnäolo häiritsi häntä. Hän tahtoi olla sellaisessa paikassa, missä ei kukaan tiennyt kuka hän oli. Hän tahtoi paeta omaa itseään.

"Minä menen toiseen paikkaan", hän sanoi hetken kuluttua.

"Varviinko?"

"Niin."

"Villikissa on varmaan siellä. He eivät huoli hänestä enää tänne."

Dorian ravisti olkapäitään. "Minä olen kyllästynyt rakastuneihin naisiin. Naiset, jotka vihaavat meitä, ovat paljoa hauskemmat. Sitä paitsi olo siellä on parempi."

"Jokseenkin yhtä hyvä."

"Minä pidän siitä enemmän. Juokaamme jotakin. Minun pitää saada jotakin suuhuni."

"Minä en halua mitään", sanoi nuorukainen.

"Tule pois vain."

Adrian Singleton nousi haluttomasti ylös ja seurasi hänen mukanaan tarjoilupöydän luo. Mulatti, repaleisessa turbaanissa ja likaisessa päällystakissa tervehti ilkeästi irvistellen asettaessaan pullollisen konjakkia ja kaksi lasia heidän eteensä. Naiset tulivat lähemmäksi ja alkoivat jutella. Dorian käänsi heille selkensä ja sanoi jotakin hiljaa Adrian Singletonille.

Toisen naisen suu vetäytyi virnistelevään hymyyn. "Kopeitapa tänäpäivänä ollaan", naureskeli hän.

"Herran tähden, älkää puhuko minulle mitään", huusi Dorian polkien jalkaa. "Mitä te tahdotte? Rahaako? Tässä on. Mutta älkää enää koskaan puhutelko minua."

Kaksi punaista tulta syttyi hetkeksi naisen pöhöttyneihin silmiin, sitten ne sammuiivat taas, ja silmät olivat yhtä himmeät ja loistottomat kuin ennenkin. Hän heitti päätään ja pyyhkäisi ahneesti kädellään rahat pöydältä. Hänen toverinsa katseli häntä kateellisesti.

"Ei maksa vaivaa", huokasi Adrian Singleton. "En minä huoli palata takaisin. Mitä se hyödyttäisi? Minun on hyvä olla täällä."

"Kirjoitathan minulle jos tarvitset jotakin, eikö totta?" sanoi Dorian hetken kuluttua.

"Ehkä."

"Hyvää yötä sitten."

"Hyvää yötä", vastasi nuorukainen nousten ylös portaita myöten ja pyyhki haljenneita huuliaan nenäliinalla.

Dorian astui ovelle kasvoillaan tuskallinen piirre. Kun hän veti oviverhon syrjään, niin raakaa naurua kajahti sen naisen maalatuilta huulilta, joka oli ottanut häneltä rahaa vastaan. "Siinä menee se perkeleen pukari!" hän nikotti kovalla äänellä.

"Kirottu nainen!" Dorian vastasi, "älä nimitä minua siksi."

Nainen naputti sormiaan. "Satuprinssin nimellä sinä tahtoisit käydä, eikö totta", hän huusi hänen jälkeensä.

Uninen merimies hyökkäsi pystyyn kuullessaan nuo naisen sanat ja katseli hurjana ympärilleen. Hän kuuli eteisen oven sulkeutuvan kiinni. Hän hyökkäsi ulos ikäänkuin ajaen jotakin takaa.

Dorian Gray kiiruhti sateessa rantaa pitkin. Hän tunsi outoa liikutusta ajatellessaan Adrian Singletonia, jonka hän aivan sattumalta oli tavannut, ja hän mietti, tokko tuon nuoren elämän häviö todellakin oli hänen syyksensä luettava, niinkuin Basil Hallward niin hävyttömästi oli väittänyt. Hän puri huultaan ja hetkeksi hänen silmiinsä tuli surullinen ilme. Vaikka mitäpä se häntä liikutti? Ihmisen elämä oli liian lyhyt, jotta hän voisi kantaa olkapäillään toisen erehdyksiä. Jokainen eli omaa elämäänsä ja sai maksaa siitä oman hintansa. Sääli vain, että täytyi niin monta kertaa maksaa samasta

erehdyksestä. Täytyi todellakin maksaa yhä uudestaan ja uudestaan. Kohtalon ja ihmisten välisissä asioissa ei koskaan tehty tilinpäätöstä.

On olemassa hetkiä, niin psykologit sanovat, jolloin synninhimo tai se mitä maailma sanoo synniksi, niin kokonaan valtaa luonnon, että jokainen hermo ruumiissa, jokainen aivojen solu on hirveässä kiihoituksessa. Miehet ja naiset sellaisina hetkinä kadottavat kokonaan tahdon vapauden. He kulkevat hirveää loppuaan kohti kuin koneet. Heillä ei ole enää mitään valintaa, ja omatunto on kuollut, tai jos se vielä elää, niin se elää vain lisätäkseen kapinan viehätystä ja tottelemattomuuden hurmausta. Sillä kaikki synnit, niinkuin teologit väsymättömästi meille muistuttavat, ovat tottelemattomuuden purkauksia. Kun tuo korkea henki, pahuuden aamutähti, syöksyi alas taivaasta, niin hän kaatui kapinoitsijana.

Tunteettomana, syntiin taipuvana, tahratuin mielin ja sielu kapinaa janoavana Dorian Gray kiiruhti eteenpäin, kulkien yhä nopeammin. Mutta juuri kun hän aikoi kääntyä pimeään holvikäytävään, jota oikotietä hän usein oli kulkenut mennessään erääsen pahamaiseen paikkaan, niin joku äkkiä takaa pysähdytti hänet, ja ennenkuin hän ehti puolustautuakaan, pusertui hän vasten seinää ja vahva käsi tarttui häntä kurkkuun kiinni.

Hän taisteli hurjasti henkensä puolesta ja hirveällä ponnistuksella hän riistäytyi irti tukehduuttavasta puristuksesta. Samassa hän kuuli revolverin hanaa viritettävän ja näki kiiltävän piipun välkkyvän aivan päänsä kohdalla, sekä lyhyen ja lihavanpuolisen miehen hämärästi häämöittävänsä edessään.

"Mitä te tahdotte?" sanoi Dorian läähättäen.

"Olkaa hiljaa", sanoi mies. "Jos liikahdatte, niin minä ammun teidät."

"Te olette hullu. Mitä minä olen teille tehnyt?"

"Te turmelitte Sibyl Vanen elämän", kuului vastaus. "Sibyl Vane oli sisareni. Hän surmasi itsensä. Sen tiedän. Hänen kuolemansa on teidän omallatunnollanne. Minä vannoin tappavani teidät. Vuosikausia olen teitä etsinyt. Minulla ei ollut minkäänlaista johdatusta eikä jälkeä. Ne molemmat, jotka olisivat voineet antaa teistä tunnusmerkkejä, olivat kuolleet. Minä en tiennyt teistä mitään muuta kuin sen lempinimen, jolla sisareni teitä nimitti. Sattumalta kuulin sen tänä iltana. Tehkää tiliä Jumalanne kanssa, sillä tänä iltana te kuolette."

Dorian Gray oli aivan jähmettynyt pelosta. "Minä en koskaan ole tuntenut häntä", hän änkytti. "En koskaan ole kuullutkaan hänestä. Te olette hullu."

"Parempi että tunnustaisitte syntinne, sillä niin totta kuin minä olen James Vane, teidän täytyy kuolla." Seurasi kauhea hetki. Dorian ei tiennyt mitä tehdä. "Alas polvillenne!" ärjyi mies. "Te saatte minuutin valmistusaikaa — ei sen enempää. Tänä iltana lähden Indiaan ja sitä ennen minun täytyy täyttää tehtäväni. Yksi minuutti. Se riittää."

Dorianin kädet vaipuivat alas. Hervottomana kauhusta hän ei tiennyt mitä tehdä. Äkkiä hurja toivo välkähti hänen aivoissansa. "Seis!" hän huudahti. "Pitkähkö aika on kulunut sisarene kuolemasta? Pian, vastatkaa!"

"Kahdeksantoista vuotta", vastasi mies. "Miksi sitä kysytte? Mitä vuodet merkitsevät?"

"Kahdeksantoista vuotta", naureskeli Dorian Gray riemukkaalla äänen sävyllä. "Kahdeksantoista vuotta! Viekää minut lyhdyn valoon ja katsokaa minun kasvojani!"

James Vane epäröi hetken ymmärtämättä toisen tarkoitusta. Sitten hän tarttui Dorian Grayhin ja laahasi hänet ulos holvikäytävästä.

Hämärä, lekotteleva valo oli kyllin vahva osoittamaan James Vanelle kauheaa erehdystään, joksi hän sitä luuli, sillä miehellä, jota hän oli yrittänyt tappaa oli nuorekkaan kukoistavat ja tahrattoman puhtaat kasvot. Hän näytti olevan hiukan yli kahdenkymmenen vanha, melkein yhtä vanha kuin hänen sisarensa oli ollut heidän erotessansa monta vuotta sitten. Aivan varmaan tämä mies ei ollut tuhonnut hänen elämänsä.

James Vane päästi kätensä irti ja hoiperteli taaksepäin. "Hyvä Jumala! Hyvä Jumala!" hän huudahti, "ja minä kun olin murhata teidät!"

Dorian Gray veti syvältä henkeään. "Te olitte vähällä tehdä itsenne sypääksi hirveään rikokseen", sanoi hän katsoen ankarasti mieheen. "Olkoon tämä teille varoituksena, ettette ota enää kosta omiin käsiinne."

"Suokaa anteeksi, herra", mutisi James Vane. "Minä erehdyin. Satunnainen sana, jonka kuulin tuossa

kirotussa kapakassa, johti minut väärille jäljille".

"Parasta että menisitte kotiin ja panisitte pois tuon pistoolin, sillä muutoin voitte joutua ikävyyksiin", sanoi Dorian kääntyen pois ja astuen hitaasti katua pitkin.

James Vane jäi katukäytävälle seisomaan kauhun vallassa. Hän vapisi kiireestä kantapähän. Hetken kuluttua musta varjo, joka oli hiipinyt pitkin kosteaa seinää, astui valoon ja lähestyi häntä väijyvin askelin. James Vane tunsu käden tarttuvan kiinni käsivarteensa ja katsoi hämmästyen ympärilleen. Se oli toinen naisista, joka oli juonut kapakassa.

"Miksi et tappanut häntä?" nainen sähisi kohottaen kuihtuneet kasvonsa aivan lähelle häntä. "Minä huomasin että hyökkäsit hänen jälkeensä Dalysta. Hullupa olit! Olisit tappanut hänet. Hänellä on paljon rahaa, ja hän on vielä pahaakin pahempi."

"Hän ei ollut se jota etsin", vastasi James, "enkä minä halua kenenkään rahaa. Minä etsin vain erään miehen henkeä. Se mies, jonka henkeä minä etsin, on nyt lähes neljäkymmenen vanha. Tämä ei ollut juuri muuta kuin poika. Jumalan kiitos, ettei hänen verensä tahraa käsiäni."

Nainen nauroi katkerasti. "Vai ei muuta kuin poika!" hän virnisteli. "Kuules, mies, siitä on pian kahdeksantoista vuotta kun satuprinssi teki minut siksi kuin mitä nyt olen."

"Sinä valehtelet!" huudahti James Vane.

Nainen nosti kätensä taivasta kohti. "Jumalan nimessä minä puhun totta", hän huudahti.

"Jumalan nimessäkö?"

"Lyö minut kuuroksi, jos se ei ole totta. Hän on kaikista pahin täällä kävijöistä. Sanotaan että hän on myönyt itsensä pirulle kauniitten kasvojen hinnasta. Lähes kahdeksantoista vuotta sitten tapasin hänet ensi kertaa. Hän ei ole siitä saakka muuttunut suuresti. Mutta minä olen kyllä", hän lisäsi katsoen epätoivoissaan sivulle.

"Vannotko sen?"

"Vannon", kuului kuin kovaääninen kaiku hänen ohuitten huuliensa lomasta. "Mutta älä anna minua ilmi", hän sähisi; "minä pelkään häntä. Anna minulle hiukan rahaa yösijaa varten."

James Vane raastoi itsensä kirotun hänestä irti ja hyökkäsi kadun kulmaan, mutta Dorian Gray oli jo kadonnut. Kun hän katsoi taaksensa, niin nainenkin oli hävinnyt.

LUKU XVII.

Viikkoa myöhemmin Dorian Gray istui Selby Royalin kasvihuoneessa jutellen kauniin herttuatar Monmouthin kanssa, joka, samoin kuin hänen kuusikymmenvuotias, elähtänyt miehensä, oli Dorianin vieraana. Oli juuri teen aika, ja suuresta pöytälampusta virtasi pitsivarjostimen läpi himmeää valoa, valaisten hienoja kiinalaisia porsliinikuppeja ja taiteellisesti taottua hopeaserviisiä, joiden ääressä herttuatar emännöitsi. Hänen valkeat kätensä liikkuiivat sulavasti kupprien keskellä, ja hänen täyteläiset, punaiset huulensa hymyilivät sille, mitä Dorian oli kuiskannut hänen korvaansa. Lordi Henry loikoili silkkipäälyksisessä korituolessa ja katseli heitä. Persikan värisellä sohvalla istui lady Narborough ja oli kuuntelevinansa herttuan kertomusta viimeisestä brasilialaisesta kovakuoriaisesta, jolla hän oli rikastuttanut hyönteiskokoelmaansa. Kolme nuorta miestä hienoissa iltapuvuissa tarjosi leivoksia naisille. Seuraan kuului kaksitoista henkeä ja uusia vieraita odotettiin seuraavana päivänä.

"Mitä te kaksi juttelette?" sanoi lordi Henry astuen pöydän ääreen ja laskien kupin kädestään. "Dorian on kai kertonut minun uudestikastamistuumastani, Gladys. Se on loistava ajatus."

"Mutta minä en halua tulla uudestaan kastetuksi, Harry", vastasi herttuatar katsoen häneen ihmeellisillä silmillään. "Minä olen aivan tyytyväinen nimeeni, ja minä luulen että mr. Gray on myöskin tyytyväinen."

"Rakas Gladys, minä en halua muuttaa kumpaistakaan mistään hinnasta. Molemmat ovat täydellisiä. Minä ajattelin pääasiallisesti kukkia. Eilen minä taitoin orkidean napinläpeäni varten. Se oli ihana täplikäs kukka, yhtä kiihoittava kuin seitsemän kuolemansyntiä. Ajattelemattomana hetkenä minä kysyin puutarhurilta, mikä sen nimi oli. Hän sanoi, että se oli hieno Robinsoniana-laji, tai jotakin muuta

yhtä kauheaa. Surullinen tosiasia on se, että me emme enää kykene antamaan esineille kauniita nimiä. Nimi on pääasia. Minä en koskaan väittele teoilla. Minä väittelen vain sanoilla. Siitä syystä minä vihaan alhaista realismia kirjallisuudessa. Se mies, joka nimittää lapiota lapioksi, olisi tuomittava itse käyttämään lapiota. Mihinkään muuhun hän ei kelpaa."

"Miten me sitten nimittäisimme teitä, Harry?" kysyi herttuatar.

"Hänen nimensä on Paradoksinprinssi", sanoi Dorian.

"Se sopii hänelle mainiosti", huudahti herttuatar.

"Kiitos kunniaista", naureskeli lordi Henry vajoten tuoliin istumaan. "Nimilipusta ei voi koskaan päästä erilleen! Minä en hyväksy sitä arvonimeä."

"Kuninkaallisista etuoikeuksista ei voi koskaan kieltäytyä", kuului varoitus kauniilta huuilta.

"Te tahdotte siis että puolustan valtaistuintani?"

"Kyllä."

"Minä lahjoitan teille huomispäivän totuudet."

"Minä tahdon mielempin tämän päivän erehdykset", vastasi herttuatar.

"Riistätte aseet minun käsistäni, Gladys", huudahti lordi Henry nopeasti käsittäen hänen tarkoituksensa.

"Minä riistin vain teidän kilpenne, Harry, mutta en keihästänne."

"En rupea koskaan keihäisille kauneuden kanssa", hän vastasi tehden kauniin liikkeen kädellensä.

"Siinä te erehdytte, Harry, uskokaa minua. Te panette liian suurta arvoa kauneuteen."

"Kuinka te voitte sitä sanoa? Minä myönnän, että minun mielestäni on parempi olla kaunis kuin hyvä. Mutta toisaalta ei kukaan ole taipuvaisempi myöntämään, että on parempi olla hyvä kuin ruma."

"Onko rumuus siis yksi seitsemästä kuolemansyynistä?" huudahti herttuatar. "Miten käy silloin vertauksenne orkideasta?"

"Rumuus on yksi seitsemästä kuolemanhyveistä, Gladys. Teidän, hyvänä torypuolueen jäsenenä, ei pidä arvostella niitä liian alhaisiksi. Olut, raamattu ja seitsemän kuolemanhyvettä on tehnyt Englannistamme sen mikä se on."

"Ettekö te siis rakasta maatanne?" kysyi herttuatar.

"Minä elän siinä."

"Jotta sitä paremmin voisitte sitä arvostella."

"Tahtoisitteko kuulla Europan tuomion siitä?" kysyi lordi Henry.

"Mitä he sanovat meistä?"

"Että Tartuffe on muuttanut Englantiin ja avannut täällä liikkeen."

"Onko se teidän oma sukkeluutenne, Harry?"

"Minä luovutan sen teille."

"Minä en voi sitä käyttää. Se on liian tosi."

"Ei teidän tarvitse arkailla. Meidän maanmiehemme eivät koskaan tunne itseään tuommoisessa kuvauksessa."

"He ovat käytännöllisiä."

"He ovat enemmän viisaita kuin käytännöllisiä. Kun he tekevät tiliä, niin he asettavat vastatusten tyhmyyden ja rikkauden, paheet ja teeskentelyn."

"Ja kuitenkin me olemme saaneet suuria aikaan."

"Meitä on pakotettu suuriin tekoihin, Gladys."

"Me olemme kantaneet niiden taakan."

"Ei sen pitemmälle kuin pörssiin asti."

Herttuatar pudisti päätään. "Minä uskon rotuun", hän sanoi.

"Se edustaa tarmokkaiden jälkeläisiä."

"Se kehittyi."

"Rappeutuminen huvittaa minua enemmän."

"Entäs taide?" kysyi herttuatar.

"Se on tauti."

"Ja rakkaus?"

"Harhakuva."

"Uskonto?"

"Uskon uudenaikainen korvaus."

"Te olette skeptiko."

"En! Skeptillisuus on jo puolittain uskoa."

"Mitä te sitten olette?"

"Selittäminen on rajoittamista."

"Antakaa minulle johtolanka."

"Langat taivuvat. Te eksyisitte siihen labyrinttiin."

"Te saatatte minut hämmentymään. Puhukaamme jostakin muusta."

"Meidän isäntämme on erinomainen puheenaihe. Vuosia sitten häntä sanottiin satuprinssiksi."

"Oi, älä muistuta sitä minulle", huudahti Dorian Gray.

"Isäntämme on aivan hirveä tänä iltana", vastasi herttuatar punastuen. "Minä luulen että hän olettaa Monmouthin naiseen minut vain tieteellisestä harrastuksesta, sen vuoksi että hän minussa näki parhaan uudenaikaisen perhosen."

"Toivottavasti hän ei kuitenkaan lävistä teitä neuloilla, herttuatar", naureskeli Dorian.

"Oi, kamarineitoni tekee sitä aivan kylliksi, mr. Gray, kun hän on suuttunut minuun."

"Ja mistä syystä hän suuttuu teihin, herttuatar?"

"Aivan turhanpäiväisistä syistä, mr. Gray, sen vakuutan teille. Tavallisesti sen vuoksi, että tulen kotiin kymmentä vailla yhdeksän, ja sanon hänelle, että minun täytyy olla jo valmiiksi puettuna puoli yhdeksältä."

"Miten järjetön hän on! Teidän pitäisi nuhdella häntä."

"Sitä minä en uskalla, mr. Gray. Hän valmistaa kaikki minun hattuni. Muistattehan sitäkin, joka minulla oli lady Hilstonen puutarhakutsuissa? Te ette muista, mutta te olette ystävällinen kun olette muistavianne. No niin, hän teki sen aivan tyhjästä. Kaikki hyvät hatut ovat tehdyt tyhjästä."

"Samoin kuin hyvä mainekin, Gladys", keskeytti lordi Henry. "Jokainen vaikutus, jonka me toisiin teemme, tuottaa meille vihollisen. Voidakseen saavuttaa yleistä suosiota, täytyy olla kyvyltään keskinkertainen."

"Ei naisten joukossa", sanoi herttuatar päätään pudistaen; "ja naiset hallitsevat maailmaa. Minä vakuutan teille, me emme voi sietää keskinkertaisia ihmisiä. Me naiset, niinkuin joku on sanonut, rakastamme korvillamme, samoin kuin te miehet rakastatte silmillänne, jos te yleensä rakastatte."

"Näyttää siltä kuin me emme koskaan tekisi mitään", mutisi Dorian.

"No, silloin, mr. Gray, te ette myöskään koskaan rakasta", vastasi herttuatar teeskennellyllä surulla.

"Rakas Gladys!" huudahti lordi Henry. "Kuinka voitte sitä sanoa? Romantiikka on alituista uudistumista, ja uudistuminen muuttaa himon taiteeksi. Sitä paitsi joka ainoa kerta, kun me rakastamme, on aina ainoa kerta, jolloin olemme rakastaneet. Esineen muutos ei muuta himon samuutta. Se enintään syventää tunnetta. Meillä elämässä voi enintään olla yksi suuri kokemus, ja elämän koko salaisuus on siinä, että osaamme uudistaa tuon kokemuksen niin monta kertaa kuin mahdollista."

"Vaikkapa olisi haavoittunutkin, Harry?" kysyi herttuatar hetken kuluttua.

"Varsinkin silloin, jos on haavoittunut", vastasi lordi Henry.

Herttuatar kääntyi ja katsahti Dorian Grayhin utelias ilme silmissään.
"Mitä te siihen sanotte, mr. Gray?" hän kysyi.

Dorian epäröi hetken. Sitten hän heitti päänsä taaksepäin ja naurahti.
"Minä olen aina samaa mieltä kuin Harrykin, herttuatar."

"Silloinko myöskin kun hän on väärässä?"

"Harry ei ole koskaan väärässä, herttuatar."

"Ja tuottaako hänen filosofiansa teille onnea?"

"En ole koskaan etsinyt onnea. Kuka tarvitsee onnea? Minä olen etsinyt nautintoa."

"Ja oletteko sitä löytänyt, mr. Gray?"

"Usein. Liiankin usein."

Herttuatar huokasi. "Minä etsin rauhaa", hän sanoi, "ja jollen nyt mene pukeutumaan, niin minulla ei ole sitä tänä iltana."

"Sallikaa minun antaa teille muutamia orkidejoja, herttuatar", huudahti Dorian hypäten pystyyn ja astuen kasvihuoneen perälle.

"Te keikaillette liiaksi hänen kanssansa", sanoi lordi Henry serkulleen.
"Pitäkää varanne. Hän on hyvin lumoava."

"Jos hän ei olisi sitä, niin ei olisi mitään taisteluakaan."

"Siis kreikkalainen kreikkalaista vastaan?"

"Minä olen trojalaisten puolella. He taistelivat naisen tähden."

"He tulivat voitetuiksi."

"On pahempaakin olemassa kuin tappiota", herttuatar vastasi.

"Te nelistätte höllin ohjin."

"Elämä käy tasakäyntiä", kuului vastaus.

"Sen minä kirjoitan tänä iltana päiväkirjaani."

"Minkä sitten?"

"Että kärventynyt lapsi ei karta tulta."

"Minä en ole edes kärventynyt. Minun siipeni ovat koskemattomat."

"Te käytätte niitä kaikkkeen muuhun paitsi lentoon."

"Rohkeus on miehistä paennut naisiin. Se on uusi kokemus."

"Teillä on kilpailija."

"Kuka?"

Lordi Henry naurovi. "Lady Narborough", hän kuiskasi. "Hän suorastaan jumaloi Doriania."

"Te peloitatte minua. Rakkaus muinaisuuteen on vaarallinen meille romantikoille."

"Romantikoille! Te osaatte käyttää kaikkia tieteen järjestelmiä."

"Miehet ovat kasvattaneet meitä."

"Mutta he eivät ole päässeet teistä selville."

"Antakaa kuvaus meistä sukupuolena", kuului vaatimus herttuattaren puolelta.

"Sfinksejä ilman salaisuuksia."

Herttuatar katsoi hymyillen lordi Henryyn. "Kuinka kauan mr. Gray viipyy!" hän sanoi. "Mennään häntä auttamaan. Enhän ole edes sanonut hänelle minkä värinen minun pukuni on."

"Ah! te saatte valita puvun hänen kukkiensa mukaan, Gladys."

"Se olisi ennaikuista antautumista."

"Romantinen taide alkaa kohopisteellään."

"Minun täytyy säilyttää tilaisuus peräytymiseenkin."

"Parthialaiseen tapaanko?"

"He löysivät erämaassa turvapaikan. Sitä minä en voisi tehdä."

"Naiset eivät aina saa vapaasti valita", lordi Henry vastasi, mutta tuskin hän oli sen lauseen lopettanut, kun kasvihuoneen perältä kuului tukahdettua valitusta ja kumeeaa ääntä, ikäänkuin joku olisi kaatunut. Kaikki kavahtivat pystyyn. Herttuatar seiso liikkumattomana kauhusta. Ja tuskan ilme kasvoissaan lordi Henry hyökkäsi huojuvien palmujen lomitse ja löysi Dorian Grayn makaamasta kivilattialla tajuttomana kuin kuollut.

Hän kannettiin heti siniseen vierashuoneeseen ja laskettiin sohvalle pitkäkseen. Hetken kuluttua hän tointui ja katsoi hämmästyneenä ympärilleen.

"Mitä on tapahtunut?" hän kysyi. "Oi, nyt muistan. Olenko turvassa täällä, Harry?" Hän alkoi vapista.

"Rakas Dorian", vastasi lordi Henry. "Sinä menit vain tainnoksiin. Siinä kaikki. Varmaan olet liiaksi rasittanut itseäsi. Sinun ei pitäisi tulla alas päivällisille. Minä hoidan sinun isäntävelvollisuuksiasi."

"Ei, minä tulen alas", hän sanoi nousten pystyyn. "Minä tulen mielemmin toisten luo. En tahdo olla yksin."

Hän meni huoneensa ja pukeutui. Hän oli hurjan iloinen pöydässä, mutta silloin-tällöin hän värisi kauhusta muistellessansa että hän oli nähnyt kasvihuoneen ikkunaa vasten puristuneena, aivan kuin valkean nenäliinan, James Vanen kasvot, jotka tähystelivät häneen.

LUKU XVIII.

Seuraavana päivänä hän ei poistunut talosta, ja viettipä vielä suurimman osan päivää omassa huoneessansakin kuolemanpelosta sairaana ja samalla välinpitämättömänä koko elämälle. Hän tunsu, että häntä ajettiin takaa, urkittiin ja koetettiin kietoa paulaan. Hän säikähti joka kerta, kun ikkunaverhokin liehui tuulessa. Kellastuneet lehdet, joita tuuli ajoi vasten lyjykehysisiä ikkunaruujuja, kuvasivat hänen mielestensä hänen omia rauenneita päätöksiänsä ja hurjaa katumustansa. Kun hän sulki silmänsä, niin hän näki merimiehen kasvot tirkistävän sisään sumuisen ruudun läpi, ja taaskin hänen sydämensä puristui kauhusta kokoon.

Mutta ehkäpä hänen mielikuvituksensa vain oli yön helmasta loihtinut esiin koston ja näyttänyt hänelle rangaistuksen julmia haamuja. Elävä elämä oli kaaosta, mutta mielikuvituksen loogillisuudessa oli jotakin hirveää. Mielikuvitus se usutti katumuksen synnin kintereille. Mielikuvitus oli synnä siihen, että rikos synnytti muodottomia sikiöitään. Elävässä elämässä ei pahetta rangaistu eikä hyve saanut palkintoa. Voimakas menestyi, heikko sortui. Siinä kaikki. Sitä paitsi jos joku vieras olisi kierrellyt taloa, niin palvelijat tai vahdit olisivat nähneet hänet. Jos jälkiä olisi huomattu kukkapenkereissä, niin puutarhuri olisi sen ilmoittanut. Niin, se oli ollut vain mielikuvitusta. Sibyl Vanen veli ei ollut palannut

häntä murhaamaan. Hän oli purjehtinut laivallaan hukkuakseen jonakuna yönä talvimyrskyyn. Joka tapauksessa hänestä hän saattoi olla turvassa. Eihän mies tuntenut edes häntä, ei voinut tietää kuka hän oli. Nuoruuden naamari oli pelastanut hänet.

Ja sittenkin, jos se olikin ollut vain mielikuvitusta, niin kuinka kauheaa oli ajatella, että omatunto saattoi loihia esiin noin julmia harhakuvia, antaa niille elävän muodon ja liikkumiskyvyn! Millaiseksi hänen elämänsä muuttuisi, jos hänen rikoksensa varjot yöt päivät tähystelisivät häntä pimeistä nurkista, pilkkaisivat häntä salaisista piilopaikoista, kuiskaisivat hänen korvaansa, kun hän istuisi juhlapöydässä, herättäisi hänet jääkylmillä sormillaan unen helmasta! Kun tuo ajatus hiipi hänen aivoihinsa, niin hän kalpeni kauhusta ja ilma tuntui hänestä äkkiä kylmenneen. Oi, minä hurjana mielettömyyden hetkenä hän olikaan tappanut ystävänsä! Miten kauheaa yksin tuon tapauksen muistokin oli! Hän näki sen jälleen elävänä edessään. Joka ainoa julma yksityiskohta kohosi hänen eteensä entistään kauheampana. Ajan mustasta onkalosta nousi hänen syntinsä haamu veripunaisiin hikiliinoiniin kiedottuna. Kun lordi Henry tuli hänen luoksensa kuuden tienoissa, niin hän näki hänen itkevän ikäänkuin sydän olisi ollut pakahtua.

Vasta kolmantena päivänä hän uskalsi mennä ulos. Tuon talvisen aamun kirkkaassa, pihkalta tuoksuvassa ilmassa oli jotakin, joka näytti palauttavan takaisin hänen iloisuutensa ja elämänhalunsa. Mutta ei yksin ulkonainen ympäristö ollut syynä tähän muutokseen. Hänen oma luontonsa oli noussut vastustamaan sitä ylenmääräistä tuskaa, joka yritti hajoittaa ja heikentää hänen sopusointuista mielenrauhaansa. Siten käy aina hienostuneitten ja liian tunteellisten temperamenttien. Niiden voimakkaat intohimot joko murtuvat tai taipuvat. Ne joko tappavat miehen, tai kuolevat itse. Pintapuoliset surut ja pintapuoliset rakkaudet kestävät loppumattomasti. Mutta suuret rakkaudet ja suuret surut hukkuvat omaan kyllyyteensä. Sitäpaitsi Dorian oli varmasti vakuutettu siitä, että hän oli ollut oman säikkyneen mielikuvituksensa uhri, ja hän muisteli nyt pelkoansa jonkunmoisella säällillä eikä niinkään vähäisellä halveksumisella.

Aamiaisen jälkeen hän käveli herttuattaren kanssa puutarhassa ja ajoi sitten puiston kautta metsästysseuran luo. Härmä näytti ikäänkuin suolalta ruohonkorsissa. Taivas kaareutui kuin ylösalaisin käännetty metallikupu. Hieno jääkalvo reunusti kaislikkojärveä.

Havumetsän reunassa hän huomasi sir Geoffrey Cloustonin, herttuattaren veljen, joka juuri otti kaksi tyhjää patroonaa pyssystään. Dorian hyppäsi alas vaunuistaan ja käskettyään palvelijansa viedä hevosen kotiin hän tunkeutui pensaikon ja kuihtuneiden sananjalkojen läpi vieraansa luo.

"Onko ollut hyvä onni, Geoffrey?" hän kysyi.

"Ei sanottavasti, Dorian. Enimmät linnut näyttävät paenneen lakeuksille. Toivottavasti käy paremmin lunchin jälkeen, jolloin lähdemme toiselle maalle."

Dorian kulki hänen rinnallansa. Kylmä, tuoksuva ilma, metsän ruskean-punaiset värivivahdukset, ajajien käheät äänet, jotka silloin-tällöin kajahtelivat ilmassa, pyssyjen kova pauke viehättivät häntä ja täyttivät hänen mielensä suloisella rauhan tunteella. Onnen huolettomuus, ilon ylevä rauha valtasi hänet.

Äkkiä hyppäsi mättäältä, parin metrin päästä heistä, pystykorvainen jänis pitkällä, norjilla jaloillaan eteenpäin. Se hyökkäsi suoraan lepikköä kohti. Sir Geoffrey kohotti pyssynsä olalleen, mutta elukan suloisissa liikkeissä oli jotain, joka viehätti Dorian Graytä siihen määrään, että hän huudahti äkkiä: "Älä ammu sitä, Geoffrey. Anna sen elää."

"Mitä hulluja, Dorian!" naureskeli hänen toverinsa, ja kun jänis hyppäsi lepikköön, niin hän ampui. Kuului kaksi huutoa, jäniksen tuskan huuto, joka on aivan hirveä, sekä henkitoreissaan olevan ihmisen valitusta, mikä on vieläkin hirveämpää.

"Hyvä Jumala! Minä ammuin ajomiehen!" huudahti sir Geoffrey. "Aika aasi, kun asettuu pyssyjen tielle! Älkää ampuko!" hän huusi voimiensa takaa. "Mies on haavoittunut."

Pää-ajaja tuli juosten keppi kädessä.

"Missä, herra? Missä hän on?" hän huusi. Samassa ampuminen lakkasi koko linjalla.

"Täällä", vastasi sir Geoffrey vihoissaan, rientäen lepikköön. "Miksi ihmeessä te ette pidä huolta miehistänne? Olette pilanneet metsästyshuvini tältä päivältä kokonaan."

Dorian seurasi heitä katseillaan kun he tunkeutuivat lepikkoon taivuttaen notkeat, heiluvat oksat tieltä. Hetken kuluttua he tulivat taas esiin laahaten ruumiin auringonvaloon. Hän kääntyi pois kauhan vallassa. Onnettomuus näytti seuraavan häntä minne ikänä hän kulki. Hän kuuli sir Geoffrey'n kysyvän oliko mies aivan kuollut ja ajajan myötävän vastauksen. Metsässä hänen mielestään alkoi äkkiä näkyä

kasvoja joka puolelta. Kuului lukemattomien askelten kopinaa ja äänien hiljaista suhinaa. Suuri vaskirintainen fasaani pyrähti oksien yläpuolella.

Muutamien minuuttien kuluttua, jotka hänestä kiihkeässä mielentilassaan tuntuivat loppumattoman pitkiltä ja tuskallisilta, hän tunsu käden olkapäällään. Hän sätkähti ja katseli ympärilleen.

"Dorian", sanoi lordi Henry, "ehkä on parasta että käsken heidän keskeyttämään metsästyksen tältä päivältä. Ei näytä hyvältä, jos me jatkamme."

"Minä toivoisin että se loppuisi ikipäiviksi, Harry", hän vastasi katkerasti. "Koko juttu on hirveä ja julma. Onko mies...?"

Hän ei voinut lopettaa lausettansa.

"Pelkäänkö kyllä", vastasi lordi Henry. "Hän sai koko latingin rintaansa. Hän kuoli varmaan aivan heti. Tule; mennään kotiin."

He kävelivät rinnatusten lehtikujan suuntaa kohti lähes viisikymmentä metriä sanomatta sanaakaan. Sitten Dorian katsahti lordi Henryyn ja sanoi syvästi huoaten: "Se on paha enne, Harry, hyvin paha enne."

"Mikä?" kysyi lordi Henry. "Ah, tuo tapaturmako? Rakas ystävä, ei sitä voi auttaa. Se oli miehen oma syy. Miksi hän asettui aivan pyssyn eteen? Sitä paitsi mitä se meille merkitsee. Geoffreylle se on ikävä juttu, tietenkin. Eihän ajajia sovi ampua. Muuten ihmiset väittävät että on huono ampuja. Ja sitä ei Geoffrey ole; hän ampuu erittäin hyvin. Mutta ei siitä maksa vaivaa puhua."

Dorian pudisti päätään. "Se on paha enne, Harry. Minä aavistan että jotakin kauheaa tapahtuu jollekin meistä. Ehkä minulle itselleni", hän lisäsi, sivellen kädellään silmiään tuskallisella liikkeellä.

Vanhempi mies naurahti. "Ei mikään muu ole kauheaa maailmassa paitsi ikävä, Dorian. Se on ainoa synty, jolla ei ole anteeksi antoa. Mutta ei ole pelkoa, että meidän tarvitsisi sitä kestää, jolleivät nuoret ala puhua tästä tapauksesta päivällispöydässä. Minä sanon heille että se on kielletty puheenaine. Mitä enteihin tulee, niin sellaisia ei ole olemassa. Kohtalo ei lähetä meille sanansaattajia. Se on siksi liian viisas tai liian julma. Sitä paitsi, mitä ihmettä sinulle voisi tapahtua, Dorian? Sinulla on kaikki mitä ihminen maailmassa voi tarvita. Ei ole ketään, joka ei mielihyvällä vaihtaisi paikkaa sinun kanssasi."

"Ei ole ketään, jonka kanssa minä en haluaisi vaihtaa paikkaa, Harry. Älä naura tuolla tavalla. Minä puhun täyttä totta. Talonpoika parka, joka juuri äsken kuoli, on onnellisempi kuin minä. Minä en pelkää itse kuolemaa. Minä pelkään vain sen läheisyyttä. Sen jättiläissiivet näyttävät suhahtelevan ympärilläni lyijynraskaassa ilmassa. Hyvä Jumala, etkö näe miehen liikkuvan noiden puiden takana ja tarkastavan ja odottavan minua?"

Lordi Henry katsoi siihen suuntaan, jonne hän osoitti vapisevalla, hansikoitulla kädellään. "Niin", hän sanoi, "minä näen puutarhurin, joka odottaa sinua. Luullakseni hän tahtoo kysyä sinulta mitä kukkia tahdot tänä iltana pöytäsi. Kuinka hirveän hermostunut sinä olet, poika parka! Sinun täytyy neuvotella minun lääkärimini kanssa, kun palaamme takaisin kaupunkiin."

Dorian päästi huojennuksen huokauksen kun hän näki puutarhurin lähestyvän. Mies kosketti hattuansa, vilkaisi lordi Henryyn epäroiden ja otti sitten esille kirjeen, jonka hän ojensi isännälleen. "Hänen armonsa pyysi minua odottamaan vastausta", hän mutisi.

Dorian pisti kirjeen taskuunsa. "Sanokaa hänen armollensa että tulen sisään", hän sanoi kylmästi. Mies kääntyi pois ja astui nopeasti taloa kohti.

"Kuinka mielellään naiset tekevät vaarallisia tekoja", naureskeli lordi Henry. "Se on yksi niitä ominaisuuksia, joita ihailen heissä enimmäkseen. Nainen haluaa keikailla kenen kanssa hyvänsä niinkauan kuin maailma häntä katselee."

"Kuinka mielelläsi sinä puhut vaarallisia asioita, Harry! Mutta tässä suhteessa sinä kokonaan erehdyt. Minä pidän herttuattaresta hyvin paljon, mutta minä en rakasta häntä."

"Ja herttuatar rakastaa sinua hyvin paljon, mutta ei pidä sinusta yhtä paljon, jotta te sovitte mainiosti yhteen."

"Sinä puhut hävyttömyyksiä, Harry, eikä häväistysjutuissa ole koskaan perää."

"Jokaisen häväistysjutun perustuksena on epämoraalinen varmuus", sanoi lordi Henry sytyttäen paperossin.

"Sinä olisit valmis uhraamaan kenen hyvänsä, Harry, epigrammin vuoksi."

"Maailma saapuu kutsumatta alttarin ääreen", kuului vastaus.

"Minä toivoisin voivani rakastaa", huudahti Dorian Gray syvällä äänenpaatoksella. "Mutta minusta tuntuu kuin olisin kadottanut kaiken intohimon, unohtanut kaikki halut. Minä panen liiaksi huomiota omaan itseeni. Minun oma persoonallisuuteni on tullut taakaksi minulle itselleni. Minä tahtoisin paeta, lähteä pois, unohtaa. Minä olin typerä kun tulin tänne lainkaan. Parasta jos sähköitän Harveyille ja käsken panemaan jahdin kuntoon. Veneessä ainakin on turvassa."

"Turvassa mistä, Dorian? Sinulla on varmaan jokin huoli. Miksi et sano minulle mitä se on? Tiedäthän että auttaisin sinua."

"En voi sanoa sitä sinulle, Harry", hän vastasi surullisesti. "Ja se on vain mielikuvitusta, sen voin sinulle vakuuttaa. Tämä onneton tapaus on kiihoittanut minua. Minä aavistan että jotakin samantapaista tapahtuu minullekin."

"Mitä hullutusta!"

"Toivottavasti se on vain hullutusta, mutta minä en mahda mitään tuolle tunteelle. Ah! tässä on herttuatar, aivan kuin Diana muodikkaassa puvussa. Me olemme tulleet jo takaisin, niinkuin näette, herttuatar."

"Minä olen kuullut kaikki, mr. Gray", hän vastasi. "Geoffrey parka on aivan suunniltansa. Ja te taisitte pyytää ettei hän ampuisi jänistä. Miten ihmeellisiä!"

"Niin, se oli todellakin hyvin kummallista. En tiedä itsekään miksi sen tein. Se oli kai vain oikku. Se oli niin ihmeen suloinen pieni elukka. Mutta minä olen pahoillani, että teille on kerrottu tuosta miehestä. Se on hirveä puheenaihe."

"Se on ikävä puheenaihe", keskeytti lordi Henry. "Sillä ei ole mitään psykologista arvoa. Ajatelkaahan, jos Geoffrey olisi tehnyt sen tahallaan, miten mieltäkiinnittävä hän olisi! Minäpä tahtoisin tuntea jonkun, joka on tehnyt oikean murhan."

"Kuinka kauhea te olette, Harry!" huudahti herttuatar. "Eikö totta, mr. Gray? Harry, mr. Gray on jälleen pahoinvointinen. Hän on vähällä mennä tainnoksiin."

Dorian ponnisti kaikki voimansa ja hymyili. "Ei se merkitse mitään, herttuatar", hän mutisi; "minun hermoni ovat kokonaan pilalla. Siinä kaikki. Kävelin varmaan liian kauaksi tänä aamuna. Minä en kuullut mitä Harry sanoi. Oliko se hyvin ilkeää? Kertokaa se minulle toisella kertaa. Minun täytyy heittäytyä hiukan pitkäkseni. Suottehan minulle anteeksi, eikö totta?"

He olivat saapuneet leveälle porraskäytävälle, joka johti kasvihuoneesta penkereelle. Kun lasiovi sulkeutui Dorianin jälkeen, niin lordi Henry kääntyi ja katseli herttuatarta uneksivilla silmillään. "Oletteko te hyvin rakastunut häneen?" hän kysyi.

Herttuatar ei kohta vastannut, vaan katseli maisemaa ympärillään. "Minä tahtoisin tietää sitä itsekkin", hän sanoi vihdoin.

Lordi Henry pudisti päätään. "Varmuus tuottaa onnettomuutta. Epävarmuus meitä viehättää. Sumussa esineet muuttuvat ihmeellisiksi."

"Mutta voi eksyä myös oikealta tieltä."

"Kaikki tiet päättyvät samaan kohtaan, rakas Gladys."

"Ja mikä se on?"

"Pettymys."

"Se oli minun debyytini elämässä", hän huokasi.

"Se tuotti teille herttuan kruunun."

"Minä olen kyllästynyt mansikanlehtiin."

"Ne sopivat teille."

"Vain julkisuudessa."

"Te kaipaisitte niitä", sanoi lordi Henry.

"Minä en tahdo luopua terälehdestä."

"Monmouthilla on korvat."

"Vanhat kuulevat huonosti."

"Onko hän koskaan ollut mustasukkainen?"

"Jospa hän edes olisi ollut sitä."

Lordi Henry katseli ympärilleen ikäänkuin etsien jotakin.

"Mitä te etsitte?" kysyi herttuatar.

"Teidän florettinne pontta", hän vastasi. "Te olette — kadottanut sen."

Herttuatar nauroi. "Minulla on vielä naamarini tallessa."

"Se kohottaa teidän silmienne suloutta", vastasi lordi Henry.

Herttuatar nauroi jälleen. Hänen hampaansa olivat kuin valkoiset siemenet punaisessa hedelmässä.

Ylhäällä huoneessaan Dorian Gray makasi sohvallaan ja jokainen hermo hänen ruumiissaan värisi kauhusta. Elämä oli äkkiä tullut liian raskaaksi taakaksi hänen kantaa. Onneton ajaja, joka oli kuollut niin hirveän kuoleman, tullut ammutuksi metsikössä kuin villieläin, oli ikäänkuin hänen oman kuolemansa enne. Hän oli vähällä ollut mennä tainnoksiin, kun lordi Henry sattumalta oli tuonut ilmi leikillisen, kyynillisen päähänpistonsa.

Kello viisi hän soitti palvelijaa ja käski hänen panna kokoon tavarat kaupunkiin menevää yöjunaa varten ja toimittaa vaunut oven eteen puoli yhdeksäksi. Hän oli päättänyt, ettei hän nukkuisi toista yötä enää Selby Royalissa. Se oli pahaenteinen paikka. Kuolema väijyi siellä keskellä valoisaa päivää. Ruoho metsässäkin oli verentahraamaa.

Sitten hän kirjoitti pari riviä lordi Henrylle, sanoen menevänsä kaupunkiin lääkärin puheille ja pyytäen häntä huvittamaan vieraita hänen poissaollessansa. Kun hän pani kirjeen kuoreen, niin ovelta kuului kolkutus ja palvelija ilmoitti että pääajaja tahtoi puhutella häntä. Dorian rypisti kulmakarvojaan ja puri huultaan. "Tulkoon sisään", hän mutisi hetken epäroityänsä.

Niin pian kuin mies astui sisään, Dorian veti shekkikirjansa esiin laatikosta ja avasi sen.

"Te tulette kai tänäamuksen onnettomuuden johdosta, Thornton?" hän sanoi ottaen kynän käteensä.

"Niin, herra", vastasi metsästäjä.

"Oliko tuo mies raukka naimisissa? Onko hänellä perhettä?" kysyi Dorian kiusaantuneen näköisenä. "Jos niin on, niin en tahdo että he kärsisivät puutetta, ja olen sen vuoksi halukas antamaan heille niin paljon rahaa, kuin te arvellette heidän tarvitsevan."

"Me emme tunne miestä, herra. Sen vuoksi uskalsinkin tulla teidän puheillenne."

"Ettekö te tunne häntä?" sanoi Dorian välinpitämättömästi. "Mitä te tarkoitatte? Eikö hän ollut teidän miehiänne?"

"Ei, herra. En ole koskaan ennen nähnyt häntä. Hän on luultavasti merimies, herra."

Kynä putosi Dorian Grayn kädestä ja tuntui ikäänkuin sydän äkkiä olisi lakannut tykyttämästä. "Merimieskö?" hän huudahti. "Sanotteko merimies?"

"Niin, herra. Hän näyttää aivan merimieheltä; molemmat käsivarret ovat tatueeratut ja muuta sellaista."

"Eikö ole löydetty mitään hänen yltänsä?" sanoi Dorian kumartuen eteenpäin ja katsellen miestä silmät selällään. "Jotakin josta voisi saada selkoa hänen nimestänsä?"

"Hiukan rahaa, herra — ei paljon, ja kuusilaukauksisen revolverin. Nimeä ei ollut missään. Hän näytti kunnan mieheltä, vaikka hiukan ränstyneeltä. Me luulemme, että hän oli merimies."

Dorian hypähti pystyyn. Mielelön toivo valtasi hänet. Hän tarttui siihen kiihkeästi kiinni. "Missä on miehen ruumis?" hän huudahti. "Pian! Minä tahdon sen heti nähdä."

"Se on tyhjässä tallissa Home Farmissa, herra. Väki ei halua pitää sellaista huoneissaan. He sanovat että ruumis tuo onnettomuutta mukanaan."

"Home Farmissa! Lähtekää sinne heti ja odottakaa siellä minua. Sanokaa tallirengille että hän tuo heti hevoseni. Ei. Ei tarvitse. Minä menen talliin itse. Siten voitan aikaa."

Vähemmän kuin neljänneksen kuluttua Dorian Gray ajaa nelisti pitkin lehtikujaa niin nopeasti kuin hevonen saattoi juosta. Puut suhahtivat hänen ohitsensa ikäänkuin peikkojen saatto, ja kauhistuttavat varjot laskeutuivat hänen tiellensä. Hevonen pillastui äkkiä nähdessään valkean portinpylvään ja oli heittänyt Dorianin maahan. Hän läimähytti sitä piiskallansa. Eläin kiiti pimeään ilman läpi kuin nuoli. Kivet kimpoilivat sen jaloissa.

Vihdoin hän saapui Home Farmiin. Kaksi miestä vihelteli pihalla. Hän hyppäsi alas satulasta ja heitti ohjokset toiselle. Perimäisestä tallista loisti tulta. Hän arvasi ruumiin olevan siellä ja kiiruhti ovelle, tarttuen lukkoon.

Siihen hän pysähtyi hetkeksi. Hän tunsu ratkaisun hetken olevan lähellä, joko hänen onnekseen tai onnettomuudekseen. Sitten hän raastoi oven auki ja astui sisään.

Säkkiläjällä huoneen perällä makasi kuolleen miehen ruumis karheassa paidassa ja sinisissä housuissa. Likainen nenäliina peitti kasvoja. Paksu kynttilä pullon suussa lekotteli ruumiin vieressä.

Dorian Graytä värisytti. Hänen oli aivan mahdoton nostaa nenäliinaa ja hän kutsui rengin luokseen.

"Ottakaa tuo riepu kasvoilta pois. Minä tahdon nähdä häntä", hän sanoi, tarttuen kiinni ovenpieleen.

Kun renki oli sen tehnyt, niin Dorian astui lähemmäksi. Ilon huudahdus pääsi hänen huuliltansa. Mies, joka metsässä oli ammuttu, oli James Vane.

Hän seiso jonkun aikaa ja katseli kuollutta ruumista. Kun hän ratsasti kotiin, niin hänen silmänsä olivat kyynelissä, sillä hän tiesi olevansa nyt turvattu.

LUKU XIX.

"Ei sinun kannata vakuuttaa minulle, että aiot tulla hyväksi", huudahti lordi Henry, kastaen valkoiset sormensa punaiseen kuparikulhoon, jossa oli ruusuvettä. "Sinä olet erinomainen. Älä huoli muuttaa itseäsi."

Dorian Gray pudisti päätänsä. "Ei, Harry, minä olen tehnyt liian paljon julmaa eläissäni. Nyt siitä saa tulla loppu. Eilen minä aloitin hyvät työt."

"Missä sinä olit eilen?"

"Maalla, Harry. Minä olin yksin pienessä ravintolassa."

"Rakas ystävä", sanoi lordi Henry hymyillen, "jokainen voi olla hyvä maalla. Siellä ei ole kiusauksia. Siinä syy, miksi ihmiset, jotka eivät asu kaupungissa, ovat niin sivistymättömiä. Sivistystä ei niinkään helposti voi saavuttaa. On vain kaksi tietä, jotka sinne johtavat: toinen on kulttuurin, toinen turmeluksen tie. Maalaisilla ei ole tilaisuutta kumpaiseenkaan, siksi he tylsistyvät."

"Kulttuuri ja turmelus", toisti Dorian. "Minulla on hiukan kokemusta kumpaisestakin. Minusta tuntuu nyt hirveältä, että ne molemmat kulkevat aina rinnatusten. Sillä minä olen löytänyt uuden ihanteen, Harry. Minä aion muuttua. Minä olen jo muuttunut."

"Sinä et vielä ole sanonut minulle, mikä sinun hyvä tekosi oli. Vai sanoitko tehneesi jo enemmänkin kuin yhden?" kysyi hänen toverinsa rakentaessaan lautaselleen pienen, punaisen pyramiidin mansikoista ja sirotellessaan simpukan muotoisella sokerikauhalla valkeaa sokeria niiden päälle.

"Minä sanon sen sinulle, Harry. En voisi siitä kellekään muulle puhua. Minä olen säästänyt erään. Se kuuluu hyvin itsenäisyydeltä, mutta sinä ymmärrät mitä minä tarkoitan. Hän oli ihastuttava, ja ihmeellisesti Sibyl Vanen muotoinen. Se luullakseni ensin veti minut hänen puoleensa. Muistathan Sibylia, eikö totta? Kuinka pitkä aika siitä jo on! No niin, Hetty ei tietysti kuulu meidän säätyymme. Hän on yksinkertainen maalaistyttö. Mutta minä rakastin häntä todellakin. Olen aivan varma siitä, että rakastin häntä. Kuluneena toukokuuna, joka on ollut niin ihmeen ihana, minä tavallisesti kävin häntä

tapaamassa kahdesti tai kolmasti viikossa. Eilen hän kohtasi minut pienessä hedelmätarhassa. Omenakukat satelivat hänen hiuksiinsa ja hän nauroi. Me aioimme matkustaa yhdessä pois tänä aamuna. Mutta äkkiä minä päätin jättää hänet yhtä kukoistavan puhtaana kuin olin hänet löytänytkin."

"Voin arvata, että tuon tunteen uutuus tuotti sinulle todellista nautintoa, Dorian", keskeytti lordi Henry. "Mutta minä voin kertoa sinulle, miten sinun idyllisi loppuu. Sinä olet antanut tytölle hyvän neuvon ja murtanut hänen sydämensä. Siinä on sinun parannuksesi alku."

"Harry, sinä olet julma! Älä puhu tuollaisia kauheuksia. Hettyn sydän ei ole särkynyt. Tietysti hän itki ja niin edespäin. Mutta hän ei ole häväisty. Hän voi elää samoin kuin Perditakin puutarhassaan minttujen ja kehäkukkien keskellä."

"Ja surra uskotonta Florizeliä!" sanoi lordi Henry nauraen nojautuessaan tuolin selkää vasten. "Rakas Dorian, sinulla vasta on ihmeellisiä, poikamaisia oikkuja. Luuletko että tuo tyttö tämän jälkeen tyytyy kehenkään oman säätynsä mieheen? Varmaankin hän joutuu naimisiin jonkun raa'an ajurin tai jörön talonpojan kanssa. No niin, se tosiasia, että hän on tavannut sinut ja rakastanut sinua, saattaa hänet inhoamaan miestään ja hän tulee onnettomaksi. Moraaliselta kannalta katsoen en voi panna kovin suurta arvoa sinun kieltäytymiseesi. Ensimmäiseksi aluksikin se on varsin heikko. Mistä sitä paitsi tiedät ettei Hetty tällä hetkellä kellu jollakin tähtien valaisemalla myllylammikolla, kauniitten ulpukkojen ympäröimänä, aivan kuin Ofelia?"

"Tätä minä en voi kestää, Harry! Sinä pilkkaat kaikkea ja keksit mitä hirveimpiä murhenäytelmiä. Olen pahoillani, että puhuinkaan sinulle koko asiasta. En välitä siitä, mitä minulle sanot. Minä tiedän tehneeni oikein. Hetty parka! Kun tänä aamuna ratsastin talon ohi, niin näin hänen kalpeat kasvonsa ikkunassa, aivan kuin jasmiinikimpun. Älkäämme puhuko siitä sen enempää, älkä koeta vakuuttaa minulle, että ensimmäinen hyvä työ, jonka vuosikausiin olen suorittanut, ensimmäinen pienen pieni uhraus, jonka olen tehnyt, on syntä sekin. Minä tahdon tulla paremmaksi. Ja minä tulen paremmaksi. Kerro jotakin itsestäsi. Mitä kaupungissa tapahtuu? En ole moneen päivään käynyt klubissa."

"Ihmiset keskustelevat yhä Basil raukan katoamisesta."

"Minä luulin, että he jo olisivat kyllästyneet siihen", sanoi Dorian kaataen hiukan viiniä lasiinsa ja rypistäen kulmakarvojaan.

"Rakas ystävä, he ovat puhuneet siitä vain kuusi viikkoa ja englantilainen yleisö ei siedä kuin yhden keskusteluaiheen joka kolmas kuukausi. Viime aikoina heillä kuitenkin on ollut varsin hyvä onni. Heillä on ollut minun avioeroni ja Alan Campbellin itsemurha. Nyt he ovat vielä lisäksi saaneet taiteilijan salaperäisen katoamisen. Salapoliisi yhä vakuuttaa, että mies, joka läksi marraskuun yhdeksäntenä päivänä yöjunalla Pariisiin harmaassa ulsteritakissa, oli Basil parka, ja ranskalainen poliisi väittää, ettei Basil koskaan ole saapunut Pariisiin. Kahden viikon kuluttua saamme kai kuulla, että hänet on nähty San Franciscossa. Se on kumma juttu, mutta kaikki kadonneet ilmestyvät San Franciscoon. Se on varmaan ihana kaupunki, ja siellä lienee kaikki tulevan maailman viehätyskset."

"Mitä sinä luulet Basilille tapahtuneen?" kysyi Dorian kohottaen punaviiniään tulta vasten ja ihmetellen, miten hän saattoi puhua tästä asiasta niin levollisesti.

"Ei minulla ole vähintäkään aavistusta. Jos Basil tahtoo pysyä piilossa, niin mitä se minua liikuttaa. Jos hän on kuollut, niin en tahdo ajatella häntä. Ei mikään muu kuin kuolema ole koskaan pelottanut minua. Minä vihaan sitä."

"Minkä vuoksi?" sanoi nuorempi mies väsyneesti.

"Sentähden", sanoi lordi Henry kohottaen kullatun hajurasian nenäänsä, "että nykyään jo voi kestää elämässä kaikkea muuta paitsi sitä. Kuolema ja raakamaisuus ovat ainoat tosiasiat yhdeksännellätoista vuosisadalla, joita ei käy kieltäminen. Juodaan kahvia musiikkisalissa, Dorian. Soita minulle Chopinia. Se mies, jonka kanssa minun vaimoni karkasi, soitti mainiosti Chopinia. Viktoria parka! Minä pidin hänestä hyvin paljon. Talo tuntuu nyt varsin tyhjältä ilman häntä. Tietysti naiminen on vain tapa, varsin huonokin tapa. Mutta ihminen suree pahimpienkin tapojensa kadottamista. Ehkäpä juuri niitä sureekin kaikkein enimmin. Ne muodostavat niin suuren osan ihmisen persoonallisuutta."

Dorian ei sanonut mitään, vaan nousi pöydän äärestä ja astuen toiseen huoneeseen hän kävi pianon ääreen istumaan ja antoi sormiensa kulkea valkoisten ja mustien norsunluisien koskettimien yli. Kun kahvi tuotiin sisään, niin hän lakkasi soittamasta ja sanoi katsellen lordi Henryyn: "Etkö koskaan ole tullut ajatelleeksi, että Basil olisi murhattu?"

Lordi Henry haukotteli. "Basil oli hyvin suosittu, ja hän käytti aina halpaa kelloa. Miksikä hänet olisi murhattu? Hän ei ollut kylhiksi viisas, jotta hänellä olisi ollut vihamiehiä. Tietysti hän maalarina oli ihmeen nerokas. Mutta mies voi maalata kuin Velasquez ja kuitenkin olla typerä. Kerran vain hän

herätti minun mielenkiintoani, ja se oli silloin kunhän vuosia sitten puhui hurjasta ihastuksestaan sinuun ja että sinä olit hänen taiteensa pääaihe."

"Minä olin hyvin kiintynyt Basiliin", sanoi Dorian surunvoittoisella äänellä. "Mutta eivätkö ihmiset sano, että hän on murhattu?"

"Ah, muutamat lehdet. Minä en sitä usko. Minä tiedän, että Parisissa on pahoja pesiä, mutta Basil ei ollut sellainen, joka niihin olisi pyrkinyt. Hän ei ollut utelias. Se oli hänen päävikansa."

"Mitä sinä sanoisit, Harry, jos minä väittäisin murhanneeni Basilin?" kysyi nuorempi mies. Hän tarkkasi lordi Henryä kiihkeästi sanottuansa sen.

"Minä sanoisin, rakas ystävä, että sinä yrittäisit olla huvittava tavalla, joka ei sinulle sovi. Rikos on aina alhaista, samoin kuin kaikki alhaisuus on rikosta. Sinä, Dorian, et voisi tehdä murhaa. Olen pahoillani, jos sanoillani loukkaan turhamaisuuttasi, mutta minä vakuutan sinulle, että se on totta. Rikos kuuluu kokonaan alhaisempiin luokkiin. Minä en moiti heitä yhtään. Luullakseni rikos merkitsee heille samaa kuin taide meille, se on vain keino, jonka avulla voi hankkia itselleen tavattomampaa mielenkiihoitusta."

"Keino, jonka avulla voi hankkia mielenkiihoitusta? Luuletko, että mies, joka kerran on tehnyt murhan, voisi tehdä sen toistamiseen? Älä koeta väittää sitä minulle."

"Ah! kaikki voi muuttua nautinnoksi, jos sitä tekee kylliksi usein", huudahti lordi Henry nauraen. "Se on yksi elämän tärkeimpiä salaisuuksia. Mutta minä luulisin kuitenkin, että murha aina on erehdystä. Ei pitäisi koskaan tehdä mitään, josta ei voisi keskustella päivällisen jälkeen. Mutta jättäkäämme Basil parka. Tahtoisin mielelläni uskoa, että häntä on kohdannut niin romantinen loppu, kuin mitä sinä oletat; mutta minä en voi. Minun luullakseni hän on pudonnut omnibussista Seine virtaan ja ajuri on keksinyt koko jutun. Niin, minä luulen todellakin, että se on ollut hänen loppunsa. Minä näen hänen makaavan selällään likaisenvihreässä vedessä, raskaat proomut kulkevat hänen ylitsensä ja pitkää meriruohoa on takertunut hänen hiuksiinsa. Tiedätkös, minä en luule, että hän enää olisi saanut hyvää työtä käsistään. Kymmenenä viime vuonna hänen taiteensa oli mennyt koko lailla alaspäin."

Dorian huokasi ja lordi Henry astui huoneen yli ja alkoi silitellä harvinaisen, javalaisen papukaijan päätä. Se oli suuri, harmaasulkainen lintu, jonka rinta ja pyrstö olivat ruusunpunaiset, ja joka keinui bambupuikon varassa. Kun hänen kapeat sormensa koskettelivat sitä, niin se kätki mustat, lasimaiset silmänsä valkoisten, ryppyisten luomien alle ja alkoi vaappua edes-takaisin.

"Niin", jatkoi lordi Henry kääntyen ympäri ja vetäen nenäliinan taskustaan; "hänen taiteensa meni alaspäin. Se oli ikäänkuin kadottanut jotakin. Se oli kadottanut ihanteensa. Kun kiihkeä ystävyys sinun ja hänen välillään loppui, niin hänkään ei ollut enää suuri taiteilija. Mikä teidät oikeastaan erotti? Luultavasti sinä väsyit häneen. Siinä tapauksessa hän ei koskaan voinut antaa sinulle anteeksi. Se on kaikkien ikävien miesten tapa. Kuulehan, minne se mainio muotokuva on joutunut, jonka hän sinusta maalasi? En luullakseni ole koskaan nähnyt sitä sen jälkeen kuin se valmistui. Ah! sehän on totta, sinä sanoit vuosia sitten lähettäneesi sen Selbyhyn ja että se hävisi tai varastettiin tiellä. Etkö saanut sitä koskaan takaisin? Mikä vahinko! Se oli todellakin mestariteos. Muistan että olisin tahtonut ostaa sen. Jospa todellakin olisin sen tehnyt. Se kuului Basilin parhaasen aikaan. Sen jälkeen hänen työssään ilmeni kummallinen sekoitus huonoa tekniikkaa ja hyviä aiheita, jotka aina oikeuttavat miehen nimittämään itseään englantilaisen taiteen edustajaksi. Ilmoititko sinä siitä lehdissä? Kyllä sinun olisi pitänyt."

"En muista", sanoi Dorian. "Luultavasti minä ilmoitin. Mutta minä en koskaan pitänyt siitä. Olen pahoillani että istuin mallina. Yksin sen muistokin on minulle kiusallinen. Miksi sinä puhut siitä? Se muistuttaa minun mieleeni seuraavat säkeet — 'Hamletista' ne luullakseni ovat — miten ne nyt kuuluivatkaan? —

"Kuin kuva surun, muoto murehen, kuin kasvot, joist' on sydän poissa.

"Niin sellainen se juuri oli."

Lordi Henry nauroi. "Jos ihminen elää taiteellisesti, niin aivot ovat hänen sydämensä," hän vastasi vaipuen nojatuoliin.

Dorian Gray pudisti päätänsä ja soitti pari vienoa akordia. "Kuin kuva surun, muoto murehen", — hän toisti, "kuin kasvot, joist' on sydän poissa."

Vanhempi mies nojautui taakse ja katseli Doriania puoleksi suljetuin silmin. "Kuulehan, Dorian", hän sanoi hetken kuluttua, "mitä se auttaa ihmistä, jos hän kaiken maailman voittaisi — miten ne sanat taas kuuluivat? — ja sielullensa saisi vahingon?"

Soitto keskeytyi, Dorian Gray hypähti pystyyn ja hyökkäsi ystävänsä luo.
"Miksi sinä kysyt sitä minulta, Harry?"

"Rakas ystävä", sanoi lordi Henry kohottaen hämmästyneenä kulmakarvojansa, "minä kysyin siksi että luulin sinun voivan antaa minulle siihen vastausta. Siinä kaikki. Minä kuljin Hyde Parkin läpi viime sunnuntaina ja aivan lähellä Marble Archia seisojien joukko huonosti puettuja ihmisiä, jotka kuuntelivat tavallista katusaarnaajaa. Kun minä kuljin ohi, niin kuulin miehen heittävän tuon kysymyksen kuulijakunnalleen. Se teki minuun hyvin draamallisen vaikutuksen. Lontoossa on paljon tuollaisia kohtauksia. Kosteaa sunnuntai, kömpelö Kristus sadetakissa, sairaalloisia, kalpeita kasvoja kehässä hänen ympärillään katkonaisen ja tippuvan sateenvarjokatoksen alla ja ihmeellinen lause, jonka hermostuneet huulet kimakasti sinkahuttavat ilmaan — koko tuo kohtaus omalla tavallaan oli varsin onnistunut. Minä aion sanoa profeetalle että taiteella on sielu, mutta ei ihmisellä. Mutta pelkäänkö ettei hän olisi ymmärtänyt minua."

"Älähän, Harry. Sielu on kauhistuttava tosiasia. Sitä voi ostaa ja myödä ja vaihtaa. Sitä voi myrkyttää ja se voi tulla täydelliseksi. Kussakin meissä on sielu. Sen minä tiedän."

"Oletko aivan varma siitä, Dorian?"

"Aivan varma."

"Ah! sitten se on harhaluulo. Se mistä on aivan varma, ei ole koskaan totta. Siinä juuri uskon ja romantiikan opetuksen onnettomuus on. Kuinka vakava sinä olet! Älä huoli olla noin juhlallinen. Mitä sinua tai minua liikuttaa aikakautemme taikausko? Ei, me emme usko enää sieluun. Soita minulle jotakin. Soita minulle joku nokturni, Dorian, ja soittaessasi kerro minulle hiljaisella äänellä, millä tavalla olet voinut säilyttää nuoruuttasi. Sinulla on varmaan jokin salainen keino. Minä olen vain kymmenen vuotta sinua vanhempi, ja kuitenkin minä olen ryppyinen ja kuihtunut ja keltainen. Sinä olet todellakin ihmeellinen, Dorian. Et koskaan ole ollut kauniimpi kuin tänä iltana. Sinä palautat minun mieleeni sen päivän, jolloin me ensi kerran tapasimme toisemme. Sinä olit hiukan pyöreäkasvoinen, hyvin ujo ja aivan erikoinen. Sinä olet tietysti muuttunut, mutta et ulkomuodoltasi. Tahtoisin saada tietää sinun salaisen keinosi. Jos voisin saada takaisin nuoruuteni, niin olisin valmis tekemään vaikka mitä, paitsi voimistelemaan, nousemaan varhain ylös ja olemaan arvokas. Nuoruus! Ei ole mitään sen kaltaista. Mielestäni on puhua nuoruuden ymmärtämättömyydestä. Ainoat ihmiset, joiden mielipiteitä minä jonkunlaisella kunnioituksella nykyään kuuntelen, ovat minua paljoa nuoremmat. Ne seisovat minun yläpuolellani. Elämä on heille ilmaissut uusimmat ihmeensä. Ja vanhat, minä vastustan heitä aina. Minä teen sen periaatteellisesti. Jos kysyt heidän mielipidettänsä jostakin asiasta, joka tapahtui eilen, niin he juhlallisesti tuovat ilmi mielipiteitä vuodelta 1820, jolloin käytettiin korkeita, jäykkiä kaulahuiveja, uskottiin vaikka mitä, eikä tietty kerrassaan mitään. Kuinka kaunis tuo kappale on, jota sinä soitat! Sävelsiköhän Chopin sen Majorcassa, jossa meri huuhteli hänen huvilaansa joka puolelta ja suolavaahto pirskuu ikkunaruujuja vasten? Se on ihmeen romantillinen. Mikä onni, että on olemassa edes yksi taidelaji, jota ei voi jäljitellä! Älä lakkaa soittamasta. Minä tarvitsen tänä iltana soittoa. Minun mielestäni sinä olet kuin nuori Apollo ja minä Marsyas, joka kuuntelen sinua. Minulla on huolia, joista sinullakaan, Dorian, ei ole aavistusta. Vanhuuden tragedia ei ole siinä että vanhenee, vaan siinä että pysyy nuorena. Minua pelottaa joskus oma nuoruuteni. Ah, Dorian, kuinka onnellinen sinä olet! Mikä ihana elämä sinulla on ollut! Sinä olet kallistanut syvältä elämän pikaria. Sinä olet puserthanut viinirypäleet vasten omaa suulakeasi. Ei mitään ole sinulta salattu. Ja kaikki tuo ei ole vaikuttanut sinuun enemmän kuin musiikkikaan. Se ei ole turmellut sinua. Sinä olet aivan sama kuin ennenkin".

"Minä en ole sama kuin ennen, Harry."

"Kyllä, sinä olet sama. Tahtoisinpa tietää millaiseksi sinun elämäsi vielä kehittyi. Älä turmele sitä kieltämyksillä. Nyt sinä olet täydellinen tyyppi. Älä tee itseäsi epätäydelliseksi. Nyt sinä olet aivan virheetön. Ei sinun tarvitse pudistaa päätäsi, sinä tiedät sen itsekin. Kuules, Dorian, älä petä itseäsi. Elämää ei voi tahdolla eikä aikomuksilla hallita. Elämä on kokoonpantu hermoista, syistä ja vitkalleen rakennetuista soluista, joissa ajatus piilee ja intohimo uneksii. Voit olettaa olevasi hyvässä turvassa ja voimakas. Mutta satunnainen värin vivahdus huoneessa, aamutaivas, erityinen hajuvesi, josta ennen olet pitänyt ja joka äkkiä johdattaa mieleesi herkkiä muistoja, runosäe, jonka löydät uudelleen, pari tahtia kappaleesta, jota et enää soita — minä sanon sinulle, Dorian, tuon tapaisista asioista meidän elämämme riippuu. Browning on kirjoittanut siitä jossain; mutta meidän omat aistimme luovat ne meille. On hetkiä, jolloin äkkiä tunnen valkoisten sireenien tuoksua, ja silloin minä ajatuksissani elän uudestaan elämäni ihanimman kuukauden. Minä tahtoisin olla sinun sijassasi, Dorian. Maailma on päivitellyt meidän molempien tähden, mutta se on aina jumaloinut sinua. Ja se on aina jumaloiva sinua. Sinä edustat sitä tyyppiä, jota meidän aikakautemme tavoittelee ja jota se pelkää löytävänsä. Minä olen niin iloinen ettet sinä koskaan ole tehnyt mitään, ettet ole veistänyt mitään kuvapatsasta, etkä maalannut taulua, et yleensä luonut mitään ulkopuolella omaa itseäsi! Elämä on ollut sinun taiteesi. Olet säveltänyt oman itsesi. Sinun päiväsi ovat olleet sinun runoelmasi."

Dorian nousi pianon äärestä ja sivalsi kädellään hiuksiaan. "Niin, elämä on ollut ihana", hän mutisi, "mutta en tahtoisi sitä elää uudestaan, Harry. Ja sinun ei pitäisi sanoa minulle tuollaisia liioitteluja. Sinä et tunne minua kokonaan. Luulenpa, että jos tuntisit, niin sinäkin kääntäisit minulle selkäsi. Sinä naurat. Älä naura."

"Miksi et soita enää, Dorian? Soita uudestaan tuo nokturni. Katsos tuota suurta hunajanväristä kuuta, joka riippuu hämärässä ilmassa. Se odottaa että sinä tenhoisit sitä, ja jos sinä soitat, niin se tulee lähemmäksi maata. Etkö tahdo? Mennään sitten klubiin. Tämä ilta on ollut ihastuttava, ja meidän täytyy lopettaa se yhtä hauskesti. Whiten luona on joku, joka välttämättä tahtoo tutustua sinuun — nuori lordi Poole, Bournemouthin vanhin poika. Hän matkii sinun kaulahuivejasi ja pyysi minua esittämään hänet sinulle. Hän on hyvin miellyttävä, ja muistuttaa sinua koko lailla."

"Toivottavasti hän ei sitä tee", sanoi Dorian surullinen ilme silmissään. "Mutta tänään minä olen väsynyt, Harry. En minä tule klubiin. Kello on lähes yksitoista, ja minä tahtoisin varhain päästä vuoteeseen."

"Älä lähde. Et koskaan ole soittanut niin hyvin kuin tänään. Sinun kosketuksesi oli aivan mainio. Siinä oli tunnetta, jota en ennen ole siinä kuullut."

"Se johtuu siitä, että aion tulla hyväksi", hän vastasi hymyillen. "Minä olen jo hiukan muuttunut."

"Minun silmissäni sinä et voi muuttua, Dorian", sanoi lordi Henry. "Sinä ja minä, me pysymme aina ystävinä."

"Ja kuitenkin sinä kerran myrkytit minut kirjalla. Sitä minun ei koskaan pitäisi antaa anteeksi. Harry, lupaa minulle, ettet koskaan lainaa sitä kirjaa kellekään. Se tuottaa onnettomuutta."

"Rakas ystävä, rupeatko todellakin saarnaamaan siveyttä. Pian sinä kai alat kierrellä paikasta toiseen aivan kuin kääntyneet ja heränneet, ja varoitat ihmisiä kaikista niistä synneistä, joihin itse olet kyllästynyt. Sinä olet aivan liian kaunis siihen toimeen. Ja sitä paitsi ei siitä ole mitään hyötyä. Sinä ja minä olemme mitä me olemme, ja pysymme sellaisina aina. On aivan mahdotonta että joku kirja voisi myrkyttää ihmistä. Taide ei vaikuta tekoihin. Se tukehduuttaa vain toimintahalun. Se on aivan hedelmätöntä. Kirjat, joita maailma sanoo epäsiiveellisiksi, ovat sellaisia, jotka paljastavat maailman oman häpeän. Siinä kaikki. Mutta me emme huoli väitellä kirjallisuudesta. Tule huomenna minun luokseni. Minä lähdän yhdeltätoista ratsastamaan. Voimme mennä yhdessä, ja minä otan sinut sitten mukani aamiaiselle lady Branksomen luo. Hän on ihastuttava nainen ja tahtoisu neuvotella sinun kanssasi seinäverhoista, joita hän aikoo ostaa. Älä unohda tulla. Vai syömmekö aamiaista pienen herttuattaremme kanssa? Hän sanoo, ettei hän koskaan enää tapaa sinua. Ehkä Gladys on kyllästytännyt sinua? Sen minä arvasinkin. Hänen terävä kielensä hermostuttaa ajan pitkäin. No niin, joka tapauksessa olet kello yhdeltätoista täältä."

"Täytyykö minun tulla, Harry?"

"Tietysti. Hyde Park on ihana tätä nykyä. Enpä usko että siellä on ollut kauniita sireenejä siitä keväästä saakka, jolloin me tutustuimme toisiimme."

"Hyvä on. Minä tulen kello yhdeltätoista", sanoi Dorian. "Hyvää yötä, Harry." Kun hän astui ovelle, niin hän epäröi hetken aikaa, ikäänkuin hänellä olisi ollut vielä jotakin sanottavaa. Sitten hän huokasi ja meni ulos.

LUKU XX.

Yö oli ihana, niin lämmin, että hän heitti päällystakkinsa vain käsivarrelleen, eikä sitonut edes silkkihuivia kaulaan. Astuessaan kotia kohti ja poltellessaan paperossia kulki kaksi nuorta miestä seurustelupuvussa hänen ohitsensa. Hän kuuli toisen kuiskaavan toiselle: "Tuo on Dorian Gray." Hän muisti, miten hyvillään hän oli ollut kun häntä huomattiin tai katseltiin tai kun ihmiset puhuivat hänestä. Nyt häntä väsytti, kun hän kuuli vain nimeänsäkin mainittavan. Kun hän ajatteli sitä pientä kylää, jossa hän viime aikoina usein oli käynyt, niin sen suurin viehätys oli juuri siinä, ettei kukaan häntä siellä tuntenut. Hän oli usein sanonut tytölle, jonka rakkauden hän oli viekoitellut puoleensa, että hän oli köyhä, ja tyttö oli uskonut häntä. Hän oli kerran sanonut hänelle olevansa paha, ja tyttö oli vain nauranut hänelle ja vastannut, että pahat ihmiset olivat aina vanhoja ja rumia. Kuinka hän osasi nauraa! — aivan kuin rastas olisi laulanut. Ja kuinka kaunis hän oli ollut pumpulipuvuissansa ja suurissa

hatuissaan! Hän oli aivan oppimaton, mutta hän omisti kaiken sen, minkä Dorian jo oli kadottanut.

Kun Dorian saapui kotiin, niin palvelija oli vielä ylhäällä odottamassa häntä. Hän lähetti hänet maata ja heittäytyi kirjastonsohvalle ja alkoi ajatella sitä mitä lordi Henry oli sanonut hänelle.

Oliko se todellakin totta, ettei ihminen koskaan muuttunut? Hän alkoi kiihkeästi kaivata poikavuosiensa tahratonta puhtautta — ruusunvalkoista lapsuuttaan, joksi lordi Henry oli kerran sitä sanonut. Hän tiesi että hän oli tahrannut itsensä, turmellut ajatuksensa ja mielikuvituksensa kauheuksilla; hänen vaikutuksensa toisiin oli ollut huono, ja hän oli tuntenut vain hurjaa iloa nähdessään toisten turmeluksen; hän oli saattanut häpeään kaikki parhaat ja toivorikkaimmat niistä henkilöistä, jotka olivat joutuneet hänen tiellensä. Mutta oliko tuo kaikki auttamaton? Eikö hänellä ollut vähintäkään toivoa jäljellä?

Ah! minä hirveänä ylpeyden ja kiihkon hetkenä hän oli toivonutkaan, että muotokuva kantaisi elämän taakan hänen puolestansa ja hän itse saisi säilyttää ikuisen nuoruuden himmentymättömän kirkkauden! Siinä oli alku kaikkiin hänen hairahduksiinsa. Paljoa parempi jos jokaista syntiä heti rangaistus olisi seurannut. Rangaistus aina puhdisti. Ihmisten tulisi rukoilla vanhurskasta Jumalaa: "Rankaise meitä synneistämme", eikä: "Anna meille meidän syntimme anteeksi."

Ihmeellisesti veistetty peili, jonka lordi Henry oli antanut hänelle monta vuotta sitten, seisoi pöydällä, ja valkeajalkaiset kupidot naureskelivat sen kehässä aivan kuin ennenkin. Hän otti sen käteensä samoin kuin tuona hirveänä iltana, jolloin hän ensi kertaa oli huomannut muutoksen onnettomassa muotokuvassaan, ja tuijotti kyyneltynein silmin sen hiottuun pintaan. Kerran joku, joka hurjasti oli rakastanut häntä, oli kirjoittanut hänelle mielettömän kirjeen, joka loppui seuraaviin jumaloiviin sanoihin: "Maailma on muuttunut sen vuoksi, että sinä olet luotu norsunluusta ja kullasta. Sinun huuliesi kaarevat viivat kirjoittavat historian uudelleen." Nuo lauseet palasivat hänen mieleensä ja hän toisti niitä yhä uudestaan. Sitten hän kirosi omaa kauneuttansa ja viskaten peilin maahan hän museri sen korollaan hopeasirpaleiksi. Kauneus oli turmellut hänet, kauneus ja nuoruus, joita hän niin hartaasti oli itselleen toivonut. Ilman niitä hänen elämänsä olisi voinut olla moitteeton. Kauneus oli ollut hänelle vain naamarina, nuoruus vain lumekuvana. Mitä nuoruus oikeastaan oli? Viheriä, kypsytön aika täynnä haihtuvia tunnelmia ja sairaalloisia ajatuksia. Miksi hän oli kantanut sen livreaa? Nuoruus oli pilannut hänet.

Parasta oli olla menneisyyttä ajattelemta. Ei mikään voinut sitä muuttaa. Hänen tuli ajatella vain itseänsä, omaa tulevaisuuttansa. James Vane oli kätkeyty nimettömään hautaan Selbyn kirkkomaalla. Alan Campbell oli ampunut itsensä eräänä yönä laboratorissaan; mutta hän ei ollut ilmaissut sitä salaisuutta, jota hänelle oli tyrkytetty. Se huomio, jota Basil Hallwardin katoaminen oli herättänyt, oli pian häviävä. Se oli jo koko lailla laimentunutkin. Hän oli aivan turvattu. Eikä Basil Hallwardin kuolema se enimmän painanutkaan hänen mieltänsä. Paljoa enemmän häntä vaivasi hänen oman sielunsa elävä kuolema. Basil oli maalannut sen muotokuvan, joka oli turmellut hänen elämänsä. Sitä hän ei voinut hänelle anteeksi antaa. Muotokuva oli syypää kaikkeen. Basil oli sanonut hänelle sietämättömiä asioita, ja kaikkea hän oli kärsivällisesti kestänyt. Murha oli ollut vain hetkellisen hulluuden seurauksena. Mitä taas Alan Campbelliin tuli, niin hänen itsemurhansa oli hänen oma asiansa. Hän oli sen itse tahtonut. Doriania se ei liikuttanut.

Uusi elämä! Sitä hän tarvitsi. Sitä hän juuri kaipasikin. Hän oli sen jo varmasti aloittanutkin. Ainakin hän oli säästänyt yhden viattoman olennon. Hän ei koskaan enää viekoittelisi viatonta. Hän tahtoi olla hyvä.

Ajatellessaan Hetty Mertonia, hän alkoi tuumia, tokko kuva lukitussa huoneessa oli muuttunut. Se varmaan ei ollut enää yhtä kauhea kuin ennen. Ehkäpä, jos hänen elämänsä muuttuisi puhtaaksi, hän voisi pyyhkiä pois kasvoista huonojen intohimojen jäljet. Ehkäpä paheen jäljet olivat jo kadonneetkin. Hän tahtoi mennä katsomaan.

Hän otti lampun käteensä ja hiipi portaita ylös. Kun hän avasi oven, niin ilon hymy välähti hänen ihmeen nuorekkaissa kasvoissansa ja väreili hetken aikaa hänen suupielissänsä. Niin, hän tahtoi tulla hyväksi, ja tuo julma kuva, jota hän niin kauan oli pitänyt piilossa, ei enää herättäisi hänen kauhuansa. Hänestä tuntui ikäänkuin kirous jo olisi poistunut hänestä.

Hän astui äänettömästi sisään, sulkien oven jäljissään, niinkuin hänen tapansa oli ja veti purppuraisen peitteen kuvan edestä. Tuskan ja pettymyksen huuto pääsi hänen huuliliansa. Hän ei voinut huomata vähintäkään muutosta, paitsi että silmiin oli tullut salakavala ilme ja suun ympärille teeskentelevä piirre. Kuva oli yhä vieläkin inhottava — jos mahdollista vieläkin inhottavampi kuin ennen ja tulipunainen täplä kädellä oli tullut selvemmäksi ja näytti aivan kuin vasta vuotaneelta vereltä. Häntä värisytti. Turhamaisuudestako hän vain oli tehnyt tuon yhden hyvän tekonsa? Vai oliko hän halunnut vain uutta mielenkiihdykettä, niinkuin lordi Henry oli huomauttanut pilkallisesti nauraen? Vai oliko hän tahtonut näyttellä komediaa ja tehdä jotakin jaloa, joka ei ollut sopuisuudessa hänen oman luonteensa

kanssa? Tai ehkä kaikki nuo syyt olivat sen vaikuttaneet? Ja miksi punainen tahra oli suurentunut? Se oli levinnyt aivan kuin hirveä tauti ryppyisten sormien yli. Verta oli jalallakin, aivan kuin sitä olisi tippunut siihen — verta silläkin kädellä, joka ei ollut pidellyt veistä. Tunnustaakko? Pitäisikö hänen tunnustaa? Antaa itsensä ilmi, ja kärsiä kuolemanrangaistus? Hän nauroi. Hän tunsu että tuo ajatus oli mahdollon. Ja vaikka hän tunnustaisikin, kukapa häntä uskoisi? Eihän ollut vähintäkään jälkeä murhatusta miehestä. Kaikki hänen tavaransa olivat hävitetyt. Itse hän oli polttanut ne, mitkä alhaalla olivat. Ihmiset sanoisivat häntä vain hulluksi. He salpaisivat vain hänet telkien taakse, jos hän pysyisi puheissaan... Mutta hänen velvollisuutensa oli tunnustaa, kärsiä julkista häpeää ja julkisesti katua. On olemassa Jumala, joka vaatii ihmisiä tunnustamaan syntinsä sekä maailman että taivaan edessä. Ei mikään voinut puhdistaa häntä ennenkuin hän oli tunnustanut syntinsä. Syntinsäkö? Hän kohautti olkapäitään. Basil Hallwardin kuolema tuntui hänestä niin vähäpätöiseltä. Hän ajatteli Hetty Mertonia. Se sielun peili, jossa hän itseään tarkasteli, ei ollut oikeudenmukainen. Turhamaisuuttako? Uteliaisuuttako? Teeskentelyäkö? Eikö hänen kieltäytymisensä ollut mitään muuta? Se oli ollut muuta. Hän ainakin luuli niin. Mutta kuka saattoi sitä todistaa?... Ei. Se ei sittenkään ollut muuta. Turhamaisuudesta hän oli säästänyt hänet. Teeskentelyhalusta hän oli kantanut hyvyden naamaria. Uteliaisuudesta hän oli harjoittanut kieltäytymistä. Sen hän nyt ymmärsi.

Mutta tuo murha — seuraisiko se häntä läpi koko elämän? Täytyisikö hänen aina kantaa entisyyden taakkaa? Täytyikö hänen todellakin tunnustaa? Ei, ei koskaan. Ei ollut muuta kuin yksi ainoa pieni todistus häntä vastaan. Kuva itse — se oli todistuksena. Hän hävittäisi sen. Miksi hän oli säilyttänyt sitä näinkin kauan? Ennen hänestä oli ollut hauska seurata, miten se muuttui ja vanheni. Viime aikoina se ei häntä enää huvittanut. Se oli karkoittanut häneltä vain yöunen. Poissa ollessaan hän oli pelännyt että jonkun muun silmät osuisivat siihen. Se oli kylvänyt alakuloisuutta hänen nautintoihinsa. Se oli pilannut monta kertaa häneltä ilon, kun hän oli sitä vain muistellutkin. Se oli ollut ikäänkuin hänen omanatuntonansa. Niin, se oli ollut omanatuntona. Nyt hän sen hävittäisi.

Dorian katsoi ympärilleen ja näki veitsen, jolla hän oli surmannut Basil Hallwardin. Hän oli puhdistanut sen monta kertaa, kunnes siinä ei ollut mitään tarhaa. Se oli kirkas ja kiiltävä. Koska se oli tappanut maalarin, niin se voisi myös tappaa maalarin työn ja kaiken sen mikä siihen sisältyi. Se tappaisi entisyyden, ja kun se kerta oli kuollut, niin hän olisi vapaa. Se tappaisi tämän hirveän sielunelämän, ja kun sen hirmuisia varoituksia ei ollut enää, niin hän pääsisi rauhaan. Hän tarttui veitseen ja puhkaisi sillä kuvan.

Kuului huuto ja kolaus. Se oli niin hirveä tuskanhuuto, että palvelijat heräsivät ja hiipivät ulos huoneistaan. Kaksi herraa, jotka kulkivat torilla, pysähtyivät ja katsahivat ylös suureen taloon. He astuivat kunnes he kohtasivat poliisin ja palasivat hänen kanssansa samalle paikalle. Mies soitti kelloa useampaan kertaan, mutta ei kukaan vastannut. Talo oli kauttaaltaan pimeä, tulta välkkyi vain yläkerran ikkunasta. Hetken kuluttua mies poistui ja asettui läheiseen porttikäytävään voidakseen pitää taloa silmällä.

"Kenenkä talo tuo on, konstapeli?" kysyi vanhempi molemmista herroista.

"Mr. Dorian Grayn, herra", vastasi poliisi.

Herrat katsahivat toisiinsa poistuessaan ja naureskelivat. Toinen oli sir Henry Ashtonin setä.

Sisällä palvelijoiden puolella puhelivat palvelijat puolipukimissaan hiljaa kuiskaten keskenään. Vanha mrs. Leaf itki ja väänsi käsiänsä. Francis oli kalpea kuin kuolema.

Neljännestunnin kuluttua hän läksi yhdessä ajurin ja lakeijan kanssa yläkertaan. He kolkuttivat, mutta vastausta ei kuulunut. He huusivat, mutta kaikkialla oli hiljaista. Vihdoin, turhaan koetettuaan murtaa oven auki, he kiipesivät katolle ja laskeutuivat alas balkongille. Ikkunat heltisivät helposti; haat olivat vanhat.

Kun he astuivat sisään, niin he näkivät seinällä mainion kuvan isännästänsä, sellaisena kuin he viimeksi olivat hänet nähneet, nuoruuden ja kauneuden täydessä loistossa. Lattialla makasi kuollut mies seurustelupuvussa, veitsi rinnassa. Hän oli kuihtunut, ryppyinen ja inhottava kasvoiltansa. Vasta sitten kun he olivat tarkastaneet hänen sormuksiansa, he tunsivat, kuka hän oli.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK DORIAN GRAYN MUOTOKUVA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set

forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and

the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation

requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.